

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Ines Budinoska

Internetni medijski portali kot kazalniki jezikovne kultiviranosti

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Ines Budinoska

Mentorica: izr. prof dr. Monika Kalin Golob

Somentorica: asist. mag. Tina Verovnik

Internetni medijski portali kot kazalniki jezikovne kultiviranosti

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

Internetni medijski portali kot kazalniki jezikovne kultiviranosti

Z delom želim osvetliti vprašanje jezikovne kultiviranosti piscev besedil na internetnih medijskih portalih. Internet je kot kazalnik jezikovne kultiviranosti še posebej primeren, saj je zelo hiter medij, kjer ni veliko časa za popravke. Besedila pred bralce in iskalce informacij na internetu prihajajo največkrat še nelektorirana. Glavni dejavniki, ki vplivajo na jezikovne napake, ki se pojavljajo v objavljenih prispevkih, so časovna stiska, hitrost in ažurnost poročanja, premalo zaposlenih novinarjev in lektorjev ter tudi njihova jezikovna (ne)kompetentnost. Gradivo za raziskavo jezikovne kultiviranosti je bilo zajeto iz dveh spletnih strani, ki jih lahko po načinu poročanja uvrstimo med kakovostne medije, in dveh spletnih strani tabloidnih medijev. Gre za internetne medijske portale delo.si, rtvslo.si, 24ur.com in lady.si. Vse omenjene spletne strani, razen lady.si, so najbolj obiskani medijski portali na Slovenskem. Prav ti pa zato verjetno tudi najbolj vplivajo na jezikovno kultiviranost bralcev spletnih strani, z vsemi svojimi zapisanimi napakami in pomanjkljivostmi.

Ključne besede: medijski portali, jezikovne napake, jezikovna kultiviranost, norma knjižnega jezika

Internet media portals as indicators of language cultivation

The work is about the cultivation level of the language. It focuses on the language use on the internet portals. Internet, in a very suitable way, indicates how language is used, being a very fast medium with little or no time for making corrections. Texts are usually published even before manuscripts have been read. Main factors that cause linguistic errors in published material, are pressing deadlines, fast and up-to-date reports, lack of journalists and printing readers, and also their linguistic (un)qualification. The material for this work was taken from two earnest media's websites and two tabloid ones; these are delo.si, rtvslo.si, 24ur.com and lady.si. All of the aforesaid but lady.si, are most attended internet portals in Slovenia. Consequently, they have a huge impact on readers' language cultivation (with all of their mistakes and defects).

Key words: internet portals, linguistic errors, language cultivation, language standard

KAZALO

1 UVOD	6
2 KLASIČNI IN INTERNETNI MEDIJI	12
2.1 INTERNETNI MEDIJI	12
3 TIPI MEDIJEV	15
3.1 TABLOIDNI MEDIJI	15
3.2 KAKOVOSTNI MEDIJI	16
4 NOVINARSKA KAKOVOST	18
4.1 JEZIKOVNA KAKOVOST	19
5 O JEZIKU	22
5.1 JEZIK	22
5.2 STIL	23
5.3 JEZIKOVNA KULTURA	25
5.4 KNJIŽNA JEZIKOVNA NORMA	27
6 IZBOR IN PRIPRAVA GRADIVA	30
6.1 METODOLOGIJA	30
6.2 HIPOTEZE	31
7 OBJEKTIVNI DEJAVNIKI	33
7.1 ČASOVNA STISKA, AŽURNOST IN HITROST POROČANJA	33
7.2 PREMALO ZAPOSLENIH	34
7.3 JEZIKOVNA (NE)KOMPETENTNOST PISCEV	34
7.4 IZOBRAZBA LEKTORJEV IN NJIHOVA PRISOTNOST	36
8 ANALIZA JEZIKOVNIH NAPAČ	38
8.1 PRAVOPISNE NAPAČE	39
8.2 BESEDNE NAPAČE	43
8.3 SKLADENJSKE NAPAČE	46
8.4 BESEDILNE NAPAČE	48
8.5 TIPKARSKE NAPAČE	50
9 IZJAVE UREDNIC SPLETNIH STRANI	51
9.1 DELO.SI	51
9.2 RTVSLO.SI	52
9.3 24UR.COM	53
9.4 LADY.SI	54
10 SKLEP	55
11 LITERATURA	63
Priloga A: Prispevki na spletni strani delo.si	66
Priloga B: Prispevki na spletni strani rtvslo.si	98
Priloga C: Prispevki na spletni strani 24ur.com	164
Priloga D: Prispevki na spletni strani lady.si	222

KAZALO GRAFOV

Graf 8.1: Število pravopisnih napak na posameznih internetnih medijskih portalih	39
Graf 8.2: Število besednih napak na posameznih internetnih medijskih portalih	43
Graf 8.3: Število skladenjskih napak na posameznih internetnih medijskih portalih	46
Graf 8.4: Število besedilnih napak na posameznih internetnih medijskih portalih.....	48
Graf 8.5: Število tipkarskih napak na posameznih internetnih medijskih portalih	50
Graf 9.1: Število posameznih napak na spletni strani delo.si.....	51
Graf 9.2: Število posameznih napak na spletni strani rtvslo.si	52
Graf 9.3: Število posameznih napak na spletni strani 24ur.com	53
Graf 9.4: Število posameznih napak na spletni strani lady.si.....	54
Graf 10.1: Število vseh napak po medijih	55
Graf 10.2: Primerjava napak po spletnih medijskih portalih	55

KAZALO TABEL

Tabela 4.1: Optimalna razumljivost in dober jezik	20
Tabela 8.1: Napačna raba vejic na internetnih medijskih portalih.....	40

1 UVOD

Tuji pregledni opisovalci jezikoslovnih raziskav (Zelizer 2004, 111) postavljajo obdobje zadnjih 30 let, ko naj bi se začelo zanimanje za jezikoslovne opise in analize novinarskega jezika. Upoštevajoč ta podatek, smemo reči, da Slovenci vendarle dohitevamo to časovno omejitev, saj je o »časnikarskem jeziku« pisal že Breznik leta 1933, tako da je svoje mesto v funkcijski razčlenjenosti slovenskega knjižnega jezika dobila tudi publicistična zvrst¹ – Breznik jo je označil sicer kot najvplivnejšo, vendar najnižjo po vrednosti (Kalin Golob 2006, 281–282).

Tudi sama se bom na tem mestu ukvarjala z analiziranjem jezika, podrobneje z jezikovno kultiviranostjo piscev besedil na internetnih medijskih portalih. Hlavsa (v Kalin Golob 2004a, 703) zapiše, da so »množična občila odločilni dejavnik za oblikovanje norme knjižnega jezika sploh; raba jezika v njih pač najbolj vpliva na splošno rabo, to pa je treba upoštevati pri normiranju in kodifikaciji – če želimo ali ne«. Prav zaradi omenjenega je tako pomembno analizirati jezikovno kultiviranost piscev besedil,² saj ti najbolj vplivajo na splošno rabo,³ ta pa naprej na knjižno jezikovno normo.

Slika, ki jo dobimo o jeziku na osnovi splošne rabe, ni identična s knjižno normo. Celo izvrstni poznavalci jezika namreč ne pišejo vedno tako, kakor jim narekuje njihov jezikovni čut, ampak se ravnaajo tudi po strokovno slabih nasvetih ali zastarelih in nezanesljivih jezikovnih priročnikih. Poleg tega ne smemo pozabiti, da popravljajo avtorjem besedila včasih premalo usposobljeni ljudje (Urbančič 1973, 33).

»Slovenci vse premalo pazimo na čistost in lepoto jezika. Vsak človek že misli, da mu je dovoljeno mrcvariti slovenščino. Da je to res, vidi vsakdo, ki ima količkaj jezikovnega čuta, iz naših časnikov, pa tudi časopisov. Tam kar mrgoli razne jezikovne golazni, napačnih oblik, stavčnih zvez, rekel germanizmov itd.« (Kolarič v Kalin Golob 2005a, 50). Avtorji,⁴ ki so med letoma 1967 in 1969 pisali jezikovne prispevke v Gospodarskem vestniku, so o skrbi za jezik kot odgovor na takšne grobe puristične posege zapisali (v Kalin Golob 2005a, 82):

¹ Publicistična zvrst zajema po definiciji besedila, ki so namenjena javnosti, torej tista besedila, ki so pripravljena za objavo v množičnih občilih, bodisi na plakatu, v dnevniku, tedniku, mesečniku, na radiu ali televiziji. Znotraj publicistike tako sodi veliko različnih besedil; vesti, reportaže, intervjuji, komentarji, oglasi ... Več o tem piše: Kalin Golob, Monika. 2003a. *H koreninam slovenskega poročevalnega stila*. Ljubljana: Jutro.

² Besedila, ki so objavljena v medijih.

³ V jezikoslovni literaturi zaradi raznolikih interpretacij splošne rabe raje govorimo o nezaznamovani, nevtralni rabi.

⁴ Ada Muha, Tomo Korošec, Viktor Majdič in France Novak.

S tem ni rečeno, da teoretični posegi niso mogoči in potrebni, vendar morajo ustaljenost v jeziku podpirati, ne pa jo s samovoljnimi in nasilnimi posegi rušiti in motiti. Zahteva po ustaljenosti jezikovnih sredstev pa po drugi strani ne pomeni, da mora jezik ostati tog in zaprt, npr. nasproti novim jezikovnim pojavom. Te je treba presoјati po tem, ali dobro opravljajo svojo funkcijo / .../.

Nobena skrajnost ni dobra, zato zagovarjam teoretično podprto nego knjižnega jezika, ki naj dela predvsem v službi jezika in za jezik. Pri skrbi za jezik pa ne smemo pozabiti predvsem na uporabnike jezika in njihovo stopnjo jezikovne kompetentnosti.

Kljub temu, da prispevke v naših medijih ustvarja veliko piscev besedil, ki so za to jezikovno usposobljeni, pa lahko tudi danes med »laičnim« prebiranjem novic najdemo tudi jezikovno zelo slaba besedila. Prav zato sem v svoji diplomski nalogi želela preveriti in bolj strokovno raziskati, kakšna je jezikovna kultiviranost piscev na (nekaterih) medijskih portalih. Saj le, če imamo vpogled v stanje jezika, lahko kaj spremenimo (in popravimo).

Za področje svojega raziskovanja sem si izbrala splet kot razmeroma nov medij. Raziskovati jezikovno kultiviranost na internetu je bilo zanimivo predvsem zaradi specifik, ki so značilne za spletne medije. Govorim predvsem o hitrosti podajanja novic. Ko se kaj zgodi, se začne tekma med mediji, kdo bo prvi objavil novico. Tekma s časom je nasploh značilna za novinarstvo in njegovo obveščanje javnosti, na spletnih medijih pa je hitrost podajanja informacij še posebej pomembna. Ker so internetni mediji občinstvu dostopni v vsakem trenutku, se od njih pričakuje, da so tudi čim bolj aktualni. Menim, da so prav (in predvsem) hitrost podajanja informacij, aktualnost in časovna stiska ključni za jezikovne pomanjkljivosti in napake.

Prva hipoteza mojega raziskovalnega dela je, da objavljeni prispevki na spletnih straneh niso popolnoma jezikovno pravilni, zato predpostavljam, da bom na svojem vzorcu besedil našla jezikovne napake oziroma pomanjkljivosti. Moja druga hipoteza je, da se jezikovne napake v objavljenih prispevkih pojavljajo zaradi objektivnih dejavnikov. Tretja hipoteza, ki jo bom skušala v analizi preveriti je, da na jezikovno kultiviranost objavljenih prispevkov vpliva tudi tip medija, v katerem so prispevki objavljeni. Predpostavljam, da je v tabloidnih medijih več napak kot v kakovostnih.

Objektivni dejavniki, za katere domnevam, da vplivajo na jezikovno (ne)kultiviranost so: hitrost, ažurnost objave, časovna stiska, v kateri morajo novinarji producirati tudi več prispevkov naenkrat, ter novinarska in lektorska (ne)kompetentnost. Poleg omenjenih pa lahko na jezikovne nepravilnosti in slabosti vplivata tudi premalo zaposlenih novinarjev in lektorjev.

V uredništvih spletnih medijev je ponavadi premalo novinarjev, ki bi lahko kakovostno pokrili vse relevantne dogodke, ki se zgodijo čez dan. Z lektorji pa je težava še večja, saj ponavadi v uredništvih dela samo en lektor in ta ne uspe pregledati vseh prispevkov. Poudariti pa moram, da prisotnost lektorjev nikakor ni nujen pogoj za jezikovno ustrezno objavljena besedila.

Kot sem že omenila, je lahko tudi izobrazba novinarjev in lektorjev objektivni dejavnik, ki vpliva na (ne)pravilnost objavljenih prispevkov. Predvsem novinarska dela opravljajo tako novinarji kot nenovinarji.

Čeprav se pomembnost in vpliv novinarstva povečujeta, saj novinarstvo vključuje vedno več in bolj raznovrstne dejavnosti, od zbiranja in distribucije informacij do interpretacij informacij, vzgoje in socializacije, novinarjem v večini držav – paradoksalno – ni potrebno izpolnjevati nobenih posebnih standardov, da bi se lahko zaposlili. V nasprotju z dokaj natančnim zakonskim urejanjem delovanja množičnih občil, v katerih so novinarji zaposleni, in zahtevami glede strokovne usposobljenosti, ki jih mora izpolnjevati tehnično in drugo ne-novinarsko osebje v občilih (npr. inženirji, pravniki), se zdi poklicna usposobljenost novinarjev še vedno nepotrebna (Splichal 1988, 620).

»Pred skoraj sedemdesetimi leti je Max Weber na 1. kongresu nemških sociologov ugotavljal, da sta značaj in funkcija tiska v družbi v veliki meri odvisna od – kot je dejal – porekla, izobrazbe in profesionalnih zahtev za novinarje« (Splichal 1986, 1413). Primerna novinarska izobrazba (novinarska profesionalna znanja,⁵ jezikovna usposobljenost in splošna razgledanost) bi morala biti ključen pogoj za vstop v novinarski poklic. Vendar pa stvari še danes ne stojijo tako. Po besedah urednic delajo v uredništvih poleg diplomantov novinarstva diplomanti ali študenti različnih smeri, nekje ti celo prevladujejo. Vprašanje je, koliko so za opravljanje novinarskega poklica kompetentni. Kot zapišem nekje v jedru diplomskega dela, je novinarjevo glavno orodje (poleg vprašanja) prav jezik. In prav jezikovna nekompetentnost (ne)novinarjev je lahko tudi eden od ključnih vzrokov za številne jezikovne napake, ki jih lahko danes beremo v množičnih medijih. Vendar jezikovno znanje diplomantov ali študentov novinarstva nikakor

⁵ Poznavanje novinarskih žanrov, osnovnih novinarskih načel pri poročanju, ki so zapisana v kodeksih, in dobro znanje (in zavedanje) novinarske etike.

ni samoumevno in prav zato ne morem posplošiti in reči, da vsi diplomanti ali študentje drugih smeri pišejo jezikovno nekultivirana besedila.

Poleg jezikovne nekompetentnosti novinarjev pa je lahko vzrok za jezikovne napake tudi v premalo usposobljenih lektorjih. Ti so velikokrat nekompetentni, saj kot piše Verovnikova (2005a, 142), se je v anketi, ki sta jo izvedli z Logarjevo, pokazalo »relativno slabo poznavanje oz. razumevanje pravopisnih pravil ter neutemeljeno in zelo neenotno poseganje v slogovne značilnosti besedila«. Nekatera uredništva zaposlujejo tudi lektorje, ki nimajo slovenistične izobrazbe. Po anketi, ki sta jo izvedli Logarjeva in Verovnikova (2001), so včasih tudi diplomirani slovenisti premalo podkovani oziroma posegajo po zastarelih priročnikih in lahko včasih s svojimi posegi novinarjevemu prispevku tudi škodijo.

Za Skornio (1968) bi morala idealna medijska situacija omogočati medijem, »1. Da bi imeli zaposlene samo usposobljene, izobražene novinarje, ki bi se polno zavedali učinkov svojega delovanja. 2. Na voljo bi imeli čas, kadre, sredstva in svobodo (pred vmešavanjem nadrejenih ali sponzorjev), ki so potrebni za poročanje in interpretiranje novic po svoji presoji. 3. Plače in zaposlitvena varnost bi ustrezala pomembnosti profesije« (Splichal 1988, 623).

Ker pa danes to ni praksa (nanašam se predvsem na prvi dve zgornji točki), je treba ustvarjalce v medijskem prostoru, kljub temu da je njihovo ustvarjanje odvisno tudi od zunanjih objektivnih dejavnikov, na njihov vpliv, na tem mestu pa predvsem na pomen jezika, vsaj opozoriti.

Svojo diplomsko nalogo sem začela z razlikovanjem oziroma primerjavo med klasičnimi in internetnimi mediji. Ker je področje mojega raziskovanja kultiviranost jezika na spletu oziroma na internetnih medijski portalih, sem se osredotočila predvsem na internetne medije in njihove posebnosti, ki vplivajo na končne izdelke – mene je zanimal predvsem vpliv na jezik.

Za analizo sem izbrala spletne strani štirih medijev, delo.si, rtvslo.si, 24ur.com ter lady.si, in ker sta prva dva kakovostna medija oz. stremita k standardom kakovosti, druga dva pa tabloidna, sem v tretjem poglavju opredelila tudi tabloidni in kakovostni tip medijev. Danes je meja med kakovostnimi in tabloidnimi mediji zabrisana, saj tudi resni oziroma kakovostni mediji (kot rumeni) stremijo k dobičku, s tem pa na svoje agende uvrščajo tudi bolj lahkotne in žgečkljive teme.

Kljub temu, da enotne definicije kakovosti ni, pa veljajo določeni standardi, ki se jih novinarji, če želijo svoje delo opravljati kakovostno, morajo držati. V četrtem poglavju tako govorim o

novinarski kakovosti in kriterijih za kakovostno napisan prispevek. Ti kriteriji so predvsem točnost objavljenih informacij, preverjanje informacij, vključitev vseh vpletenih v zgodbo, predstavitev obeh (vseh) plati zgodbe ...

Poleg vseh teh kriterijev kakovosti, ki se vežejo predvsem ali izključno na novinarsko delo, pa je za kakovosten izdelek pomemben tudi jezik, ki je osrednja tema mojega diplomskega dela. V petem poglavju sem se zato ukvarjala tudi z jezikovno kakovostjo. Novinar mora skrbeti za jezikovno kakovost svojih objavljenih prispevkov, saj s svojim primerom prihaja pred bralce, ki se z branjem njegovih prispevkov posredno tudi jezikovno izobražujejo.

Predvsem jezik v medijih vpliva na splošno rabo jezika, ta pa je ključna pri (pre)oblikovanju knjižne jezikovne norme. O tej pišem na koncu petega poglavja. »/ .../ norma ni dana enkrat za vselej, ampak se v času spreminja« (Urbančič 1973, 34). Vsako odstopanje od norme pa ne more sčasoma postati jezikovna norma, saj določene odstopa od norme kultivirani pisci in govorci jezika v danem trenutku spoznajo kot napake in te tudi po več letih ne morejo postati del jezikovne norme. Vprašanje pa je, kdaj nenormativna raba postane normativna in kateri uporabniki jezika so za te spremembe odločilni.

Na jezikovno normo vplivajo vsa besedila publicistike, vendar sem svoje raziskovanje jezikovne kultiviranosti omejila na poročevalska besedila, znotraj njih pa na poročevalna. V gradivu za raziskavo je tudi nekaj presojevalnih besedil, vendar ta ne prevladujejo.

Prav glede na namen, ki ga sporočila želijo doseči, se v njih razlikuje tudi stil in uporaba različnih jezikovnih sredstev, zato sem v drugem razdelku petega poglavja opredelila tudi stil.

Poglavje o stilu sem navezala še z jezikovno kulturo (tudi v petem poglavju) in opredelila njen ožji in širši pomen. Ključno nalogo za skrb knjižnega jezika (kar je v bistvu pojma jezikovna kultura – širši pomen) ima jezikoslovje. »Jezikoslovje lahko koristi KJ⁶ tako, da pomaga oblikovati in ustaliti normo, da pomaga jeziku pri ustvarjanju dovolj bogatih in različnih jezikovnih sredstev za vse potrebe, za vse naloge, ki jih mora KJ opravljati« (Kalin Golob 2005a, 14). Ta skrb vključuje (glej Kalin Golob 2005a, 40) teoretično podprto nego knjižnega jezika za razvit, ustaljen in enoten knjižni jezik. Kalin Golobova (2005a, 40) še zapiše, da je pomembna tudi jezikovna kultura tistih, ki ga uporabljajo. Tudi zato je jezikovna kultiviranost novinarjev tako pomembna, saj ima novinarstvo zaradi svoje vsakodnevne »skrbi za jezik« pri jezikovni kulturi ključno vlogo.

⁶ kratico KJ avtorica uporablja za *knjižni jezik*.

Končni in glavni del moje diplomske naloge je analiza jezikovne kultiviranosti na gradivu. Predmet analize so bili medijski portali delo.si, rtvslo.si, 24ur.com in lady.si. Vse omenjene portale sem spremljala en dan od sedmih zjutraj do sedmih zvečer. Predmet moje analize so bila besedila,⁷ ki so bila ta dan objavljena na omenjenih spletnih straneh.

V analizi sem najprej opredelila objektivne dejavnike, za katere sem predvidevala, da vplivajo na jezikovne napake. Ti so: časovna stiska, hitrost in ažurnost poročanja, premalo zaposlenih novinarjev in lektorjev, jezikovna (ne)kompetentnost novinarjev ter prisotnost ali odsotnost lektorjev. Ko sem imela gradivo za raziskavo zbrano, sem se lotila branja besedil in popravljanja vsega tistega, kar je bilo narobe. Izkazalo se je, da lahko dobljene napake razdelim po jezikovnih ravninah, in sicer na pravopisne, besedne, skladijske, besedilne in tipkarske. Svojo analizo sem podprla z izjavami urednic vseh štirih spletnih strani, z izjavami urednice spletne strani delo.si Nine Jerančič, rtvslo.si Kaje Jakopič, spletne strani 24ur.com Barbare Repovž in urednice lady.si Barbare Jermann.

Vpogled v način dela posameznega uredništva mi je razkril glavna dejstva o objektivnih dejavnikih, ki vplivajo na jezikovno kultiviranost v uredništvu določenega spletnega portala. Te ugotovitve so bile ključne za interpretacijo v raziskavi dobljenih podatkov. Diplomo sem sklenila s sklepom o ključnih izsledkih moje raziskave.

⁷ Nekateri prispevki so bili objavljeni prejšnji dan, vendar so na spletnih straneh ostali tudi na dan mojega spremljanja portalov. Ker so bili pri interpretaciji podatkov tudi ti prispevki pomembni, sem jih vključila v analizo.

2 KLASIČNI IN INTERNETNI MEDIJI

Koširjeva (1988, 11) kot osnovne funkcije množičnih medijev navaja informiranje, oblikovanje javnega mnenja, vzgajanje in zabavo. Vse naštetе funkcije so naloge, ki jih morajo izvrševati tako klasični kot spletni mediji. Tako se klasični in spletni mediji (oz. novinarstvo) v svojem bistvu ne razlikujejo, kljub temu da imajo vsaki svoje specifike (tudi tehnične). Tako kot morajo novinarji za časopis zbrati podatke, jih preveriti in primerno ubesediti, morajo to početi tudi spletni novinarji. Tako kot morajo novinarji klasičnih medijev poročati etično, morajo tako poročati tudi spletni novinarji. Tudi hitrost podajanja informacij je značilna za oba tipa medijev, kljub temu da je ažurnost poročanja in časovna stiska še posebej prisotna prav na internetu, saj je to medij, ki je bralcem dostopen vsak trenutek, prav zato pa mora biti tudi hiter in ažuren.

»Prvotni strah, da bodo mediji na spletu povzročili zamiranje obstoječih klasičnih medijev in množični pobeg občinstev, se je izkazal za neupravičenega. Bolj kot mesto konkurenta igrajo spletne različice klasičnih medijev danes pomembno dopolnilno vlogo, ki zagotovo bogati medijsko prizorišče tako v informacijskem kot tudi storitvenem smislu« (Oblak in Petrič 2005, 182).

Ker me bo kasneje v analizi zanimalo predvsem spletno oziroma internetno novinarstvo, se v spodnjem podglavju osredotočam predvsem nanj.

2.1 INTERNETNI MEDIJI

Pojma splet in internet sta v računalniški tehnologiji ustvarjena vsak za svoj pomen, vendar pa se v nestrokovni rabi uporabljata sinonimno.

Če je internet mednarodno uveljavljen termin za opis računalniško podprtega komunikacijskega omrežja, ki ga sestavlja neskončna veriga povezanih računalnikov, je splet kot tehnologija dandanes njegov sestavni ali, bolje rečeno, dominantni del. / .../ Splet tako v tehničnem smislu razumeva *kot najbolj pomembno in najbolj dominantno komponento interneta*, saj se vse več storitev, ki jih spremljamo prek interneta, zliva na splet (Oblak in Petrič 2005, 13, 14).

Te terminološke razlike se zavedam. Ker pa takšnega razlikovanja pomenov v nestrokovni rabi ne najdemo, pojma pa sta rabljena kot sinonima, ju bom tako uporabljala tudi v tej diplomski

nalogi. Tudi po pregledu korpusa Fidaplus⁸ se je pokazalo, da se oba pojma uporabljata za isti pomen, predvsem za tehnologijo interneta.

Internet je za medije in novinarstvo prinesel nov komunikacijski kanal za dosego občinstva, katerega potencialna številčnost se z vstopom medija na internet bistveno poveča. Novinarjem internet ponuja več vrst virov in skoraj neomejene tehnične možnosti, s katerimi lahko upravljajo, posledično tudi možnost večje interaktivnosti med medijem in občinstvom. / .../ Internet omogoča tudi drugačen način pripovedovanja novic, saj lahko združuje več izraznih sredstev – premikajočo se in statično sliko, zvok, besedilo – poleg tega pa s skoraj neomejenimi prostorskimi razsežnostmi omogoča obširnejšo obravnavo dogodkov oziroma novic (Trošt 2003b).

Internet je omogočil hiter dostop do informacij, za katere smo včasih potrebovali ure in ure branja v različnih knjižnicah. Za svoje delo so novinarji pred prihodom interneta potrebovali več časa, saj je zbiranje informacij potekalo počasneje kot danes, morali so imeti številne osebne in druge arhive, opraviti mnoge telefonske pogovore in pogovore v živo. Internet je omogočil tudi zelo hitro podajanje informacij. Novinar lahko informacijo, ko jo dobi, zelo hitro tudi objavi. Oblak in Petrič (2005, 182, 116) pravilno ugotavljata: »/ .../ posebnost spletnega poročanja se nanaša na moto o hitrem in ažurnem poročanju, ki teži k objavljanju svežih, udarnih novic. V tem smislu je podoba spletnih medijev hitro spremenljiva, nestalna in za bralce zato mestoma težje ulovljiva. / .../ V ospredju so elementi kratkoročnosti, takojšnjosti in povezljivosti z drugimi viri oz. njihova integriteta z drugimi novicami na spletu.«

Kljub temu, da je internet hiter medij in medij neomejenega prostora, pa je tudi zelo preprost. To narekuje zelo kratko in jedrnato podajanje informacij. Naloga novinarja je, da zajame bistvo novice, pri tem pa bralca ne prikrajša za razumevanje zgodbe. Daljši prispevki so »dovoljeni« samo pri zgodbah v nadaljevanju, ko gre za poglobljeno iskanje povodov, vzrokov in posledic.

Za spletno novinarstvo velja, da morajo biti prispevki jasni, kratki in da morajo bralca takoj pripeljati k bistvu. Bralec potrebuje dejstva, zaključke bo izpeljal sam. Prispevki ne smejo biti preobremenjeni s podrobnostmi, toda kljub temu morajo vsebovati tudi dodatne informacije, ki pa naj bodo zapisane bodisi nižje bodisi na posebni strani. Uvodni odstavek naj bo čim bolj informativen, po možnosti napisan tako, da se ga lahko pošlje kot SMS-sporočilo. »Bralci morajo čimhitreje najti, kar iščejo. In, prosim, ne pozabite, spletni bralci sovražijo, če se morajo

⁸ Korpus Fidaplus je referenčni korpus slovenskega jezika. To pomeni, da je obsežna elektronska besedilna zbirka, ki obsega vzorčni delež besedil slovenskega jezika. Osnovni namen takega korpusa je, da omogoča temeljit vpogled v jezik na najrazličnejših ravneh in področjih (Fidaplus 2009).

pomikati po strani navzdol. Prav tako ne marajo narediti več kot dva klika, ko iščejo informacije,« pravi Nick Antonov⁹ (Merljak 2007, 26).

»Medtem ko lahko uporabniki iz množice informacij, do katerih imajo dostop, izberejo, kaj bodo (redno) spremljali, lahko tudi selektivno filtrirajo, kaj bodo prejeli in kaj bodo iz novih informacij, kot je novinarstvo, izključili« (Dahlgren 1996, 65). Bralci spletnih strani si lahko sami ustvarijo celo svoj »virtualni« časopis, ki je sestavljen samo iz »njihovih« novic.

Vse naštetu je spremenilo naravo klasičnega novinarstva. Danes zaradi hitrega življenjskega tempa vse več ljudi išče informacije in novice na internetu. »Predvsem med mladimi, ki so v večji meri posegali po preostalih virih informacij, je namreč izjemno upadlo zanimanje za redno spremljanje dnevnikov« (Katz v Oblak in Petrič 2005, 77). Tej nastali situaciji pa se morajo prilagajati tudi klasični mediji – s svojim spletnim medijskim portalom in povezovanjem svojih klasičnih vsebin z vsebinami na spletu in obratno.

Spletne različice dnevnik časopisov so v tem obdobju tako razumljene kot nujen, a še vedno precej marginalen dodatek posamične medijske hiše: redakcije so številčno osiromašene, začetne strategije spletnega medijskega poročanja pa bolj kot ne naključen rezultat posameznih izkušenj in afinitete novinarjev oz. urednikov do računalniških tehnologij na sploh (Oblak in Petrič 2005, 182).

Kljub vsemu pa uredniki večjih spletnih medijskih hiš na slovenskem pripisujejo internetu zelo močan potencial. Ta, pravijo, še ni čisto izkoriščen, vendar se trudijo in v medijske hiše vnašajo bistvene spremembe (ločena tiskana in spletna redakcija, prispevki, ki jih pripravljajo spletni novinarji, spletni novinarji, ki skrbijo samo za spletno izdajo ...).

⁹ Nick Antonov je nekdanji Reutersov novinar, ki zdaj na Dunaju vodi svetovalno podjetje za spletno novinarstvo. Na delavnici o spletnem novinarstvu, ki ga je za slovenske novinarje in medijske strokovnjake organiziralo podjetje Planet GV, je sodeloval tudi on. Takrat se je z njim pogovarjala novinarka Dela, Sonja Merljak Zdovc.

3 TIPI MEDIJEV

3.1 TABLOIDNI MEDIJI

»Z izrazom *tabloidizacija* označujemo propad, pojemanje novinarskih standardov, kar spodkopava tiste funkcije množičnih medijev, ki so v liberalnih demokracijah postavljene kot ideal« (Grisprud 2000, 285). Ti standardi se od idealnih razlikujejo predvsem v zbiranju in objavljanju informaciji ter pri pomanjkanju profesionalne etike. Upadanje standardov pa se lahko nanaša tudi na jezik, pri čemer lahko uredniki medijev na račun pikantnih in žgečkljivih zgodb, ki prodajajo njihov medij in ki morajo biti objavljene čim hitreje, tolerirajo tudi slabše jezikovne ubeseditve ali celo jezikovne napake.

Predvsem za tabloidne medije (danes pa vse bolj tudi za kakovostne) je značilno, da / .../ »novice prodajajo časopise,« »novica je, kar ljudje želijo brati,« in »novica je, kar povzroča začudenje« (Zelizer 2004, 26). Prav zaradi naštetega so za tabloidni tisk značilne zgodbe, v katere so vključene bolj ali manj znane osebnosti, ki nastopajo v kakšnem škandalu. Ključne teme tabloidnega novinarstva so seks, droge, alkohol, kriminal in ostale žgečkljive teme. Veliko je tudi (največkrat trivialnih) zgodb iz življenj bogatih in slavnih.

Želja medijev po pridobivanju bralcev in dobičku ter izbiranju rumenih zgodb pa ni nujno razlog za odmik od novinarskih standardov kakovosti in vzrok za napake, sploh jezikovne. Tudi tabloiden prispevek iz življenja znane osebnosti je lahko popolnoma jezikovno pravilen. Na drugi strani pa je lahko prispevek o gospodarski krizi, objavljen v kakovostnem mediju, poln jezikovnih napak. Tudi to, ali tip medija vpliva na jezikovno (ne)kultiviranost piscev objavljenih prispevkov, me bo zanimalo v analitičnem delu tega diplomskega dela.

Številni komunikologi in drugi družboslovci v skrbi za tradicionalne standarde novinarstva ugotavljajo, da je imel neusmiljen tržni boj za bralce in dobičke za posledico razcvet popularnega trga tabloidov. Sam pojem tabloid oziroma tabloidizacija pa ima nekaj pomenov. Z njim lahko označimo nov format teh časopisov, ki je manjši, bolj obvladljiv kot veliki format tradicionalnih časopisov. Drugi pomen se nanaša na novinarski slog, ki vsebuje preprost in konkreten jezik, razumljivo in nezapleteno pisanje, kratke zgodbe, ki jih bogato spremljajo fotografije in slike. Barvne naslovnice so opremljene z udarnimi in dramatičnimi naslovi, zgodbe pa so pisane živahno in neposredno (Tunstall v Ferfila 2002, 457).

Zanimal me bo predvsem drug pomen. Ta se nanaša na »novinarski slog in jezik«. S krajšanjem stavkov in enostavnim upovedovanjem ni nič narobe, saj gre za zahtevo interneta kot hitrega medija in bralstva, ki novice na internetu bolj preleti kot bere. Problem pa nastane takrat, ko na račun hitrosti strada jezikovna pravilnost objavljenih novic.

Za Franklina (glej Rooney 2000, 91–92) je razprava o tabloidih debata o kakovosti. Največkrat se tabloidi skrivajo za pretvezo, da občinstvu dajejo tisto, kar si to želi in kar ga zanima. In tako pozabljajo na vse tiste teme, ki so za občinstvo pomembne. Tako je Franklin identificiral pomen tabloiden kot »škandal in senzacionalizem, ki se prepogosto skriva pod sprevrženim pojmom človeškega zanimanja« (glej Rooney 2000, 91–92). »Trezen pogled je klonil senzacionalizmu; banalen je zmagal nad pomembnim« (Franklin v Rooney 2000, 91–92).

»Po letu 1991 in spremembam družbeno-političnega položaja se z demokratizacijo družbe pojavlja tudi demokratizacija medijev. Časopisi postajajo tržni proizvodi, ki najboljše prodajajo zgodbe in zgodbe o javnih osebnostih. Skozi odprta vrata trga je vstopil kot edino, kar nekaj velja, še zadnji znak zahodnega tržnega poročanja – senzacionalizem, ki se kaže v popularnem in tabloidnem novinarstvu« (Kalin Golob in Poler Kovačič 2006, 347). Tako se je tudi pri nas počasi začel uveljavljati tabloidni tisk, ki je dosegel višek z Bulvarjem in danes kot samoumevna in »dobrodošla« stalnica polni medijski prostor.

»V resnici ekonomska gonilna sila tiska, podprta s strani zakonodaje in komajda kontrolirana z etičnimi pomisleki lastnikov, vodi tudi novinarsko prakso, medtem ko je ravnotežje med odgovornim novinarstvom in dobičkonosnim poslom zaželeno, a le redko izpolnjeno« (Hardt 1996, 35).

3.2 KAKOVOSTNI MEDIJI

Kakovostni mediji naj bi skrbeli za novinarske ideale. Poročali naj bi o pomembnih političnih, gospodarskih in socialnih temah. Vendar pa kot pravi Erjavčeva (1999, 7): »Soglasja o definiciji novinarske kakovosti ni. Nekaterim je merilo kakovosti zabavna in tržno uspešna vsebina, prav to pa je drugim »šund« in namesto tega v ospredje postavljajo skrbno preiskovan in poetično napisan prispevek, ki pa vzbuja dolgočasje tretjim.« Tako je na okrogli mizi na

temo kakovosti Barbara Drnač¹⁰ zatrdila, da je za njihove gledalce življenjskega pomena novica, da je pevka Špelca zapustila glasbeno skupino Atomik Harmonik. Na drugi strani Grisprud (2000, 294) napiše, da »bistven namen novinarstva je in bi moral biti tvorba in posredovanje pomembnih informacij in razprav o osrednjih socialnih, političnih in kulturnih zadevah«. Ravno to je dokaz, da je pojem novinarske kakovosti zelo širok in vsakemu posamezniku lahko drugačen. Vendar pa se kakovostni mediji vseeno po širše sprejeti definiciji osredotočajo predvsem na poročanje o tistih temah, ki odločilno vplivajo na življenja ljudi. Poleg tega pa naj bi kakovostni mediji izpolnjevali tudi vsa novinarska načela, ki so zapisana v novinarskih kodeksih, poročali etično, poleg tega pa tudi jezikovno pravilno.

Kakorkoli, kot pogoj vstopa v profesijo morajo tako novinarji tabloidov kot resnih časopisov pokazati nedvomno povezanost z novinarskimi normami in ideali. Čeprav se te skozi tabloidno prizmo v praksi lomijo – kjer informiranje postane »žgečkanje«, državljani postanejo »preprosti ljudje z ulice« in neskončne zgodbe o kraljevih zvezdah in tistih z limonad nadomestijo z »depresivnimi« tujimi novicami – tradicionalni diskurz poklica tako za tabloidne novinarje postane moteč etični okvir, ki ga uporabljajo pri opisovanju svojega dela (Rhoufari 2000, 169).

Lahko se torej strinjam, da je v osnovi tabloiden prispevek lahko kakovosten, prav tako pa je lahko v osnovi kakovosten prispevek, ki prinaša kakšno relevantno in za ljudi pomembno temo, tabloiden, saj je na takšen način predstavljen. Kljub vsemu pa, kot pravi Erjavčeva (1999, 11), »si mora novinarstvo, ki se zaveda kakovosti in svojega poslanstva v družbi, prizadevati, da ga tržni interes pri dvigu lastne kakovosti ne omejuje preveč«.

¹⁰ Barbara Drnač je svojo medijsko pot začela leta 1992 na Kanalu A kot urednica in voditeljica oddaje o plesu *Dance Session* in bila nagrajena s tremi televizijskimi viktorji. Na Kanal A se je ponovno vrnila v januarju 2005, ko je v oddaji E+ vodila četrtkovo rubriko Parada plesa, kasneje pa prevzela tudi uredniško funkcijo oddaje (24ur.com 2009).

4 NOVINARSKA KAKOVOST

Enotne definicije novinarske kakovosti ni, saj jo različni avtorji opredeljujejo različno. Kljub temu pa obstajajo določeni standardi, ki se jih mora novinar, če želi ustvarjati kakovostne prispevke, držati.

Glavno in prvo merilo novinarske kakovosti je točnost objavljenih informacij. Točnost je zelo pomemben kriterij kakovosti novinarskih prispevkov. Naslovniki, ki ugotovijo netočnost pri poročanju, so lahko hitro izgubljeni tudi za medijsko hišo. Novinar mora biti zelo pozoren pri navajanju imen, funkcij, starosti, saj so ljudje na to zelo občutljivi.

Primarna novinarjeva naloga je, da informacije preveri (pri vsaj dveh različnih virih), saj so preverjene informacije bistvo novice. Če informacija ni potrjena, je še vedno informacija, vendar nima takšne teže. Če informacija ni preverjena, pa mora novinar svoje bralce, poslušalce ali gledalce na to tudi opozoriti.

Bistvena značilnost poročanja je tudi težnja k objektivnosti. Objektivnosti se sicer ne da doseči, vendar se mora novinar vsaj truditi za doseganje tega ideala. S tem je povezana tudi norma nepristranskosti in uravnoveženosti. Novinarji oziroma mediji morajo poročati o vseh pomembnejših dogodkih, pri tem pa morajo predstaviti plati obeh oziroma vseh strani zgodbe oziroma vseh vpletenih. Kriterij uravnoveženosti zahteva predvsem enakovredno možnost objave stališč vpletenih v neko zgodbo.

Neodvisnost, objektivnost in nepristranskost so pomembne sestavine načina dela in medijske verodostojnosti, ki se jih omenja v novinarski praksi in teoriji vseh medijev. Po tem se določa njihova kakovost in profesionalnost. Gledano skozi prizmo vseh treh pojmov se med mediji, ki imajo status javnega servisa in privatnimi mediji, kažejo razlike. Vendar ne smemo spregledati dejstva, da obstajajo privatni mediji, ki delujejo zelo profesionalno, upoštevajoč vse standarde, za katere danes v mednarodnem obsegu obstaja neka vrsta konsenza. Kljub temu so mnogi standardi pripisani in ustvarjeni predvsem za javne servise (Veljanovski 2005, 128–129).

Glavno novinarjevo orodje je (poleg vprašanja) jezik, zato je prva in osnovna naloga novinarja ta, da obvlada pisano in govorno besedo. Novinarjevi prispevki so namenjeni javnosti, kot taki pa morajo biti javnemu sporočanju primerni. Kakovosten izdelek mora biti neizogibno tudi

jezikovno pravilen izdelek. Novinar je dolžan skrbeti za svojo jezikovno kulturo in za jezikovno kulturo tistih, ki njegove prispevke berejo, poslušajo, gledajo.

Definicija novinarske kakovosti pa je nenazadnje odvisna tudi od žanra. »/ .../ vest predstavlja le najnujnejše, skope informacije, komentar razgrne bogato ozadje informacij o kakem dogodku in dopušča novinarju, da izrazi svoje mnenje. Poročilo mora biti napisano v enostavnem jeziku, reportaža dopušča večji delež metafor. / .../ Vest, ki je prenapolnjena z metaforami, je prav tako slaba kot glosa, ki vsebuje le »čiste« podatke« (Erjavec 1998, 104, 85).

Zadnje, a ne nepomembno, pa je novinarjevo etično poročanje, ki bi moralo biti temelj vsakega prispevka. »Prevladujoči način novinarskega sporočanja postaja tržno novinarstvo, ki je oddaljeno od pojmovanja kakovostnega novinarstva, neskladno z etiko in podrejeno lastnikom kapitala oz. nosilcem politične oblasti« (Poler Kovačič 2001, 50). Objava, ki ne vključuje izjave tistega, ki ga obtožuje, neetično opisuje dogajanje in razkriva umazane podrobnosti, ki so za razumevanje zgodbe nepomembni, ni kakovosten prispevek.

Kljub temu, da so za kakovostno novinarstvo pomembni vsi naštetih kriteriji, pa me bo v tem delu najbolj zanimal prav jezikovni vidik novinarskih besedil. V naslednjem poglavju bom zato opredelila jezikovno kakovost.

4.1 JEZIKOVNA KAKOVOST

Poleg izključno novinarskih kriterijev kakovosti, kot so resnicoljubnost, točnost, nepristranskost, objektivnost, pa je tudi jezikovno ubesedovanje novinarskega besedila zelo pomemben vidik novinarske kakovosti. Če novinar na terenu izvrstno opravi svoje delo, tega pa neprimerno ubesedi, je skoraj vse izgubljeno. Če bralec ne razume, kaj je želel avtor povedati, se izgubi bistven namen sporočanja, če bralec v besedilu naleti na jezikovne napake, lahko novinarja »samo« na podlagi takšne napake oceni kot slabega in ves novinarjev trud bo zaman.

Najpogostejša kritika, ki prihaja iz nenovinarskih vrst, je kritika novinarskega jezika. Da je jezikovna kompetentnost zelo pomemben kriterij ocenjevanja kakovosti novinarskega izdelka, dokazujejo tako kriteriji podeljevanja različnih novinarskih nagrad kot tudi številna strokovna

literatura o problematiki jezika novinarskih prispevkov. / .../ Naslednja spremenljivka, ki lahko definira novinarsko kakovost, je razumljivost vsebine novinarskega prispevka. Kriterij razumljivosti je tesno povezan z jezikovnim kriterijem, vendar ga presega. / .../ Tesna povezanost z jezikovno kakovostjo je očitna: le če je sporočilo jezikovno dobro formulirano, je tudi v pričakovanem smislu razumljivo (Erjavec 1999, 13).

Novinar prihaja pred bralca največkrat prek besede. Za bralca je skrito vse tisto delo, ki ga mora novinar opraviti, če se hoče lotiti pisanja prispevka. Tudi zaradi tega ali predvsem zaradi tega, ker je besedilo, ki ga novinar objavi, zrcalo njegovega dela, mora biti novinar do svojega jezika še posebej pazljiv in kritičen. Da bo prispevek kar se da dobro jezikovno ubeseden pa Erjavčeva (1998, 86–87) navaja naslednje kriterije:

- Izbira besed glede na **temo** in **žanr** sporočanja;
- Uporaba jezika glede na predstavljeno tabelo; *optimalna razumljivost in dober jezik*. Tabela poudarja predvsem **previdno eksperimentiranje z novimi besedami, metaforami, frazami, pogovornim jezikom**;
- **Upoštevanje jezikovne ravni ciljnih skupin**;
- **Formalna korektnost** na ravni slovnice in pravopisne norme;
- **Ravnotežje med poenostavljanjem in profesionalizacijo jezika**.

Tabela 4.1: Optimalna razumljivost in dober jezik

OPTIMALNA RAZUMLJIVOST	DOBER JEZIK
-Pogosto rabljene besede	-Besede, ki se redko uporabljajo
-Skromen besedni zaklad, malo različnih besed	-Bogat besedni zaklad, mnogo različnih besed
-Pogoste fraze	-Brez fraz
-Brez ironije	-Ironija na pravem mestu
-Znane metafore	-Nove metafore

Vir: Schneider v Erjavec (1998, 83).

Novinar mora, da napiše dober oziroma kakovosten izdelek, najprej kakovostno opraviti novinarsko delo. Ko se loti pisanja svojega prispevka, pa mora za svojo ubeseditev zgodbe najprej izbrati primeren žanr, primeren za temo, o kateri piše. Znotraj posameznega žanra so mu »dovoljena« določena jezikovna sredstva, nekatera pa so v določenih žanrih manj priporočljiva. Tako naj kratka vest nikoli ne bi vsebovala metafor, prav tako naj v reportaži ne

bi bilo izključno nevtralnih jezikovnih sredstev in so tropi, figure priporočljive.¹¹ Kljub temu mora avtor paziti na zmernost, saj lahko preveliko število metafor vodi v preobloženost.

Besedilo mora biti naslovnikom razumljivo, zato mora imeti novinar vedno v mislih tiste, za katere piše, in jim prilagoditi način svojega pisanja. Novinar mora biti slovnično, pravopisno in stilno podkovan, saj je le skupaj s *formalno korektnostjo* lahko objavljeni prispevek kakovosten. Novinar mora dobro poznati knjižno normo jezika tudi zato, ker posredno (tudi) jezikovno izobrazuje številno občinstvo, ki »ga bere«. V enem izmed naslednjih poglavij se bom dotaknila tudi knjižne jezikovne norme in jezikovne kulture.

¹¹ Več o tem v naslednjem poglavju, saj meja med informativnimi in interpretativnimi zvrstmi ni več tako jasno določena.

5 O JEZIKU

5.1 JEZIK

Glede na to, da je publicistika tako široka in da je znotraj nje toliko različnih vrst besedil, so se v slovenski jezikovni literaturi poleg razslojenosti na funkcijske zvrsti (med katerimi je ena tudi publicistična) znotraj posameznih zvrsti izoblikovale tudi podzvrsti. Publicistika je bila zelo dolgo najmanj oz. neraziskana prav zaradi teh velikih razlik znotraj nje same, saj med publicistična besedila sodijo »publikacije, v katerih se publicistika brez ostrih meja prevesi na eni strani v umetnostno, na drugi strani pa v poljudnoznanstveno ali pa že skoraj čisto strokovno in znanstveno literaturo« (Korošec 1976, 27).

Prav zaradi teh razlik publicistiko delimo na poročevalsko, oglaševalsko in beletristično podzvrst. Na tem mestu me bo zanimala le poročevalska podzvrst, znotraj nje pa predvsem poročevalna besedila. »Poročevalstvo je ožja publicistična dejavnost, praviloma dnevnikovega obveščanja o dogodkih in dogajanjih iz tistih sfer življenja, ki so našemu spoznanju dostopne in nas zanimajo« (Korošec 1994, 287). Besedila oziroma jezik pa se znotraj poročevalstva oziroma poročevalske podzvrsti razlikujejo, saj so na eni strani besedila, ki informirajo (kratka vest, razširjena vest, vest v nadaljevanju, naznanilo; običajno poročilo, komentatorsko poročilo, reportersko poročilo ...), to so *poročevalna besedila*, na drugi strani pa besedila, ki vrednotijo, razlagajo, prepričujejo (komentar, uvodnik, glosa, kolumna; informativni članek, portret ...), to so *presojevalna besedila*. Novinarska stroka razvršča ta besedila podobno, le da prva imenuje informativna zvrst, druga pa interpretativna zvrst.

Dolgo časa je veljala klasifikacija žanrov, o kateri piše tudi Labanova (2005, 33–34): »V informativno zvrst uvrščamo tista novinarska besedila, ki se kažejo kot objektivna sporočila ter obsegajo dejstva in podatke. Avtor je s svojimi mnenji, ocenami, interpretacijami in subjektivnim pogledom od predmeta distanciran. / .../ V interpretativno zvrst pa sodijo tista novinarska besedila, ki se kažejo kot subjektivna sporočila, saj avtorji k obravnavanemu predmetu pristopajo angažirano in so s svojimi mnenji v besedilu prisotni. Njihova funkcija je interpretativna (mnenjska, analitična, publicistična); obsegajo mnenja, prepričanja, predstave, vrednostne sodbe.«

Danes takšne klasifikacije ne zdržijo več, saj je Kalin Golobova (2004a, 703) v enem izmed svojih člankov ugotovila, da »so se zmajale žanrske in jezikovno-stilne konvencije. Razmeroma veliko je poročil, v katerih avtor komentira in presoja, uporablja aktualizirana jezikovna sredstva. / .../ Komentarji so po eni strani izgubili svoj blišč in prepogosto postali suhoparna tehtanja stališč.« Tako meja med poročevalnimi in presojevalnimi besedili danes ni več jasna. V besedilih, kjer pričakujemo samo nevtralna jezikovna sredstva, lahko naletimo na stilno zaznamovane besede, in obratno, kjer pričakujemo oziroma, kjer so stilno zaznamovana jezikovna sredstva dobrodošla in potrebna, pa beremo nevtralna in skopa besedila.

V analizi me bodo zanimala predvsem tista besedila, ki nastajajo vsak dan in informirajo o vsakodnevnih dogodkih pod časovnim pritiskom in zahtevo aktualnosti, pri čemer prav zaradi naštetega prihaja do neustrezne rabe jezika. Vzrok za to je lahko le hitrost in površnost. Ko ni časa za popravke, pa se lahko pokaže tudi jezikovno neznanje pisca. »Številne študije berljivosti (*readability* študije) so pokazale, da časovni pritisk na novinarsko delo osiromaši jezik v tisku« (Erjavec 1998, 83). Še posebej lahko do tega prihaja na internetu, kjer je časovni pritisk vsakodnevni spremljevalec objave novic, saj morajo biti novice objavljene takoj, včasih celo prej, kot je to mogoče.

5.2 STIL

»Jezikovna stilistika obravnava stil kot zmožnost posameznikove namerne izbire in urejanja jezikovnih sredstev, ki sodelujejo pri nastajanju besedila« (Čechová v Kalin Golob 2002, 31). »Temeljna vloga jezika je prenašanje informacij, če jezikovni znaki dobijo kako dodano vrednost, če se uporabljajo za kaj drugega, je to glede na njihovo temeljno vlogo nekaj dodanega. In prav ta dodana, pomnožena vloga je predmet jezikoslovne stilistike« (Akhmanova v Kalin Golob 2002, 31).

Najprej moramo razločevati med jezikom kot sistemom jezikovnih sredstev in stilom kot uporabo teh jezikovnih sredstev (glej Korošec 1998, 9). Nekatera jezikovna sredstva so zaznamovana inherentno, sama po sebi, nekatera pa so zaznamovana adherentno, kar pomeni, da jih šele besedilo, v katerem so uporabljena, naredi zaznamovane. Tako so določena jezikovna sredstva v nekem besedilu pričakovana ali dovoljena, v drugem pa niso pričakovana, lahko so tudi neprimerna. Urbančič (1973, 127) zato pravi, da »pri stilnem vrednotenju ne

govorimo o pravilnosti, ampak primernosti. / .../ Jezikovno dobro je tisto besedilo, ki je slovnično pravilno in stilistično primerno.«

Stilna vrednost je treh stopenj (glej Korošec 1998, 14). Prva stopnja je ničelna stilna stopnja. Nevtralno jezikovno sredstvo se za opravljanje posebne jezikovne funkcije v poročevalstvu avtomatizira in postane glede na prvo stopnjo zaznamovano v smislu avtomatizacije. Ta (o.p. avtomatizacija) je že druga stilna stopnja. Takšna jezikovna sredstva pa postanejo znotraj poročevalskega besedila že nevtralna, saj so v teh besedilih običajna, pričakovana. Ko se jezikovno sredstvo aktualizira s prenosom v kakšno drugo funkcijsko zvrst, pa govorimo o tretji stilni stopnji. Znotraj novinarstva in poročevalstva se lahko jezikovno sredstvo aktualizira že s prenosom v drug žanr.

Glede na namen sporočil pa se razlikuje publicistični, znotraj njega pa tudi poročevalski stil. Poročevalna besedila (znotraj poročevalske podzvrsti) pa so tista, ki bodo v moji kasnejši analizi najobsežnejše gradivo.

Kolikor gre za gole informacije o aktualnih dogodkih, za novice, je zanje značilna kratkost, jedrnatost, jasnost, splošna umljivost, stvarnost, brezosebnost in šablonskost, to vse zaradi tega, ker morajo biti novice hitro med ljudmi in morajo biti kratke, da čimmanj zaposlijo poročevalca in naslovnika. Splošna časovna stiska je pač spremljevalka moderne dobe. Za novico so značilne ustaljene fraze, sicer pa nevtralno in skromno besedišče. Sporočila, ki hočejo vplivati na javno mnenje ali s kakim drugim namenom pritegniti pozornost naslovnika (uvodniki, komentarji, razna poročila in članki), so sestavljena živahno in zanimivo, kar je v tisku še podkrepljeno z atraktivnimi naslovi, pretiravanje teh lastnosti pa vodi v senzacionalizem. Taki teksti ne izključujejo ekspresivnega, zlasti metaforičnega izražanja, njihova glavna značilnost pa so avtomatizmi, stalno se ponavljajoče besede, zveze in celi stavki, ki se lahko sprevržejo v šablone / .../ (Urbančič 1973, 124–125).

Ravno hitrost je še kako značilna za besedila, ki so objavljena na internetu. Novinar mora novice, ko jih dobi, čim hitreje tudi objaviti, saj je internet medij, ki se nenehno spreminja. Novice na internetu so zastarele že uro po objavi. Na internetu je zato hitrost objave značilna bolj kot na marsikaterem drugem mediju. Prav zaradi hitrosti podajanja informacij mora biti jezik jasen, jedrnat, razumljiv, vendar pa je ravno na račun hitrosti včasih tudi napačno rabljen.

5.3 JEZIKOVNA KULTURA

Naloga novinarstva in novinarjev oziroma piscev publicističnih besedil je pri jezikovni kulturi zelo pomembna, saj jezikovno kulturo soustvarjajo in dalje tudi jezikovno izobražujejo širše občinstvo. Novinarji na takšen način vsakodnevno skrbijo za jezik. Pred bralce in gledalce prihajajo besedila z vsemi pomanjkljivostmi, napakami ali dobrimi jezikovnimi izbirami. Jezikovna kultura pa ni samo pravilno upoštevanje slovničnih in pravopisnih pravil, ampak tudi polna funkcijska razvitost jezika za opravljanje vseh funkcij in pomenov, ki jih potrebujemo za opisovanje vsakdanjega življenja. Tukaj ima lahko jezikoslovje ključno nalogo tako, da »pomaga oblikovati in ustaliti normo, da pomaga jeziku pri ustvarjanju dovolj bogatih in različnih sredstev za vse potrebe, za vse naloge, ki jih mora knjižni jezik opravljati. Temeljni pogoj vsakega teoretičnega dela za knjižni jezik je, da je njegovo dejansko stanje kar najbolj ugotovljeno in opisano. / .../ Cilj zavestne nege knjižnega jezika je kultiviran jezik in jezikovna kultura teh, ki knjižni jezik v praksi uporabljajo« (Kalin Golob 2005a, 14).

Pri besedni zvezi jezikovna kultura sta se oblikovala dva pomena – pomen v ožjem smislu in pomen v širšem smislu.

Toporišič (1992, 75) pri geslu *jezikovna kultura* navaja dva pomena (oba v smislu ožjega pomena):

1. Jezikovno-stilna raven kakega besedila v smislu dobrega, ustreznega, dognanega.
2. Veda o primernosti uporabljenih jezikovnih (npr. socialnih zvrsti, besedja, skladnje) in sporočanjskih (npr. upoštevanje prenosnika, značilnosti stalnih oblik sporočanja) sredstev v kakem besedilu določene funkcijske zvrsti in izbrane stalne oblike sporočanja. – Sopom. jezikovna omika(nost).

Gradišnik (1986, 21) navaja, da »jezikovna kultura terja skrb za *poln in izviren pomen jezikovnih izrazov* in se zato bojuje proti temu, da bi izrazi zaradi površne in nemarne rabe izgubljali vrednost. / .../ Jezikovna kultura terja, *naj se izraznost besede ohranja in povečuje, ne pa da se zmanjšuje s površno rabo in s popuščanjem kakšnemu pomenu, ki je postal moden.*«

Vsi, Toporišičeva pomena in Gradišnikov, so enaki tistemu, kar bomo imenovali jezikovna kultura v ožjem smislu. Po Kalin Golobovi (2005a, 13) je »prvi pomen enak omenjenemu najsplošnejšemu razumevanju zveze jezikovna kultura, gre za dobro ali slabo rabo jezika,

(ne)upoštevanje slovničnih, pravopisnih, pravorečnih in sporočanjških pravil. Drugi pomen, jezikovna kultura v širšem pomenu besede, pa je poseben del teorije knjižnega jezika, ki jo je teoretično razvil Praški lingvistični krožek v 20. in 30. letih tega stoletja.«

Praški lingvistični krožek je jezik videl predvsem kot sredstvo sporazumevanja, ki kot tako potrebuje bogato funkcijsko razvitost, da lahko deluje na vseh področjih in opravlja vse naloge, ki so mu kot sredstvo sporazumevanja naložene. Jezik mora biti tako razvit, da lahko ustreza vsem namenom sporočila. Tako Havránek kot utemeljitelj praške šole znotraj zveze jezikovna kultura loči dva pomena, in sicer »teoretično delo v prid knjižnega jezika (širši pomen) in raven poznavanja jezika, njegove norme pri uporabnikih (ožji pomen)« (Kalin Golob 2005a, 14).

V slovenskem jeziku se je pojem *jezikovna kultura* ustalil za ožji in širši pomen. »Primerneje bi bilo, če bi imeli za posamezen pomen različni poimenovanji, npr. *kultiviranost jezika* in *jezikovna kultura*, vendar se je raba jezikovna kultura v obeh pomenih ustalila in bi jo bilo neumestno spreminjati. Najbrž zadošča, da ločimo jezikovno kulturo v ožjem in širšem pomenu (Dular). Torej bi naše geslo jezikovna kultura bilo videti takole« (Kalin Golob 2005a, 40):

1. v ožjem pomenu: Stopnja ustreznosti jezikovnega pojava jezikovnim in sporočanjškim normam, določenim za dani jezik.
2. v širšem pomenu: Teoretično podprta nega knjižnega jezika, katere cilj je vsestransko razvit, ustaljen in enoten knjižni jezik ter jezikovna kultura tistih, ki ga uporabljajo. V okviru teorije knjižnega jezika jo je razvil Praški lingvistični krožek v 30. letih tega stoletja. Na Slovenskem se zveza uporablja vsaj od leta 1932 (Božidar Borko), pogosteje pa od 60. let.

Havránek (v Kalin Golob 2005a, 19) piše: »Tako aktivno poseganje v korist knjižnega jezika imenujemo kultura knjižnega jezika, zavestno negovanje jezika. Ne smemo pa seveda pri tem nikoli pozabiti na drug pomemben dejavnik v kulturi knjižnega jezika, na te, ki ga uporabljajo: ni mogoče spregledati, da je tudi njihovo dobro poznavanje in zavestna funkcijska raba jezikovnih sredstev prav tako prizadevanje za kulturo jezika. In jezikovno kulturo, katere cilj je kultiviran jezik, lahko teoretik jezika le podpira; uresničijo pa lahko jezikovno kulturo in kultivirani jezik le tisti, ki knjižni jezik pišejo in govorijo.«

Prav zaradi zgoraj napisanega je naloga novinarjev tudi ta, da dobro poznajo slovnična pravila, pravopisni ustroj in slogovne značilnosti jezika.

Tudi Stich (107) poudarja širšo umestitev pojma in potrebo po sodelovanju z laično, nejezikovno javnostjo. Čeprav je jezikovna kultura teoretična poddisciplina (znotraj teorije knjižnega jezika), ne sme pozabljati na prakso, na svoje družbeno poslanstvo, kajti laična javnost ni pasivni sprejemnik, ampak aktivni sooblikovalec splošnih nazorov o jeziku (Kalin Golob 2005a, 18).

Jezik oziroma jezikovna norma (o njej v naslednjem poglavju) se vedno oblikuje skozi jezikovno rabo tistih, ki jezik uporabljajo, zato jezikoslovje ne sme pozabiti na ta del javnosti, prav tako pa novinarji ne smejo podcenjevati pomembnosti znanja svoje jezikovne kultiviranosti. Prav jezikovna kultiviranost, torej, po Kalin Golobovi (2005a, 13) »dobra ali slaba raba jezika, (ne)upoštevanje slovničnih, pravopisnih, pravorečnih in sporočanjkih pravil«, pa je tudi glavna tema tega diplomskega dela.

5.4 KNJIŽNA JEZIKOVNA NORMA

Po Toporišiču (1992, 147) je norma, »kar je na splošno normalno v določeni jezikovni zvrsti, zlasti v knjižni. Vzpostavi se s tem, da tvorci besedil dalj časa uveljavljajo določene lastnosti glasovja, oblik, besed, besednih zvez ipd. in da naslovniki to tudi v glavnem sprejemajo. Besedilno vsebovana norma se lahko uzavesti v priročnikih (pravorečju, pravopisu, slovnici, slovarju, besediloslovju), s čimer je jezik tudi zunanje normiran (predpisan, kodificiran).«

Po Gradišniku (1986, 52) »norma predpisuje samo temeljna jezikovna pravila, kjer gre za pravopis, za slovnično pravilnost in preprosto skladnjo«.

»Tako je mogoče reči, da je jezikovna norma zbir vseh tvornih jezikovnih lastnosti. / .../ Tu ima seveda pomembno mesto knjižni jezik, ki je kot naravna, hkrati pa vendarle po dogovoru nastala jezikovna različica, obremenjen še z izjemno pomembnimi dodatnimi vlogami, kot sta zlasti narodnopovezovalna in narodnopedstavniška« (Vidovič Muha 1991, 19).

Iz različnih definicij jezikovne norme lahko sklenem, da jezikovna norma predpisuje temeljna jezikovna pravila, ki nastanejo na podlagi splošne rabe oz. kot pravi Toporišič (1992, 147): »Vzpostavi se s tem, da tvorci besedil dalj časa uveljavljajo določene lastnosti glasovja oblik, besed, besednih zvez ipd. in da naslovniki to tudi v glavnem sprejemajo.« Našteto pa postane

del knjižne jezikovne norme in kot tako postane, kot zapiše Vidovič Muha (1991, 19), »v danem jeziku naravna hkrati pa vendarle po dogovoru nastala jezikovna različica / .../«.

Norma je nasprotno od kodifikacije¹² po svoji naravi vedno **implicitna**, kar pomeni, da jo je treba šele abstrahirati oz. vedno znova razbirati iz besedil tistih piscev in govorcev, ki v določenem obdobju najbolj vplivajo na jezikovno rabo in prek nje na oblikovanje norme kultiviranega izražanja. Je izrazito **dinamična** in zato neulovljiva za daljše obdobje – sploh besedišče se nenehno spreminja, ker se nenehno spreminja svet okoli nas in razmerja v njem (Verovnik 2005b, 114).

Knjižna jezikovna norma je vedno odraz jezikovne rabe. »Tudi jezikovna norma ne more biti delo posameznika, nihče si je ne more izmisliti in jo potem diktirati jezikovni skupnosti. / .../ Norme imajo široko družbeno osnovo in družba jih sprejema kot splošno veljavne in obvezne ter njihovo kršenje obsoja« (Urbančič 1973, 31). Jezik je živ, se spreminja in z njim se spreminja tudi jezikovna norma. »Vsaka sprememba v jeziku je sprva kršenje obstoječe norme in s stališča dotedanje splošne rabe – strogo vzeto – napaka. Lahko bi torej rekli, da se jezik spreminja preko »napak«. / .../ To pomeni, da norma ni dana enkrat za vselej, ampak se v času spreminja« (Urbančič 1973, 33, 34).

Kljub vsemu pa so odstopi od norme dveh vrst. Na eni strani gre za razvojne težnje v jeziku in ti odstopi od norme so ponavadi tisti, ki jezikovno normo spreminjajo, na drugi strani pa so odstopi od norme, ki jim lahko rečemo napake, saj jih kot napake »vidijo« kultivirani pisci v danem trenutku. Za takšne odstopne od norme oziroma napake ponavadi ni možnosti, da bi kdaj postale del jezikovne norme.

Prav množična občila so ključni dejavnik pri spreminjanju knjižne jezikovne norme. Besede, ki so zapisane v časopisu ali izrečene na radiu in televiziji, najbolj vplivajo na splošno rabo jezika. Naloga jezikoslovcev je, da jezik spremljajo in ga, če je potrebno, tudi usmerjajo. Jezik je živ, v jezik vstopajo nova jezikovna sredstva zaradi nove predmetnosti ali pa jezikovna sredstva iz jezika uhajajo. Prav zaradi živosti jezika in norme, ki se »vsakodnevno« oblikuje in preoblikuje, ni smiselno vedno brezkompromisno ostajati pri obstoječi jezikovni normi. Kot pravi češki pisatelj Ivan Olbracht v Urbančiču (1973, 28–29): »Ali je to sploh še živ jezik, če

¹² Kodifikacija je ekspliciten zapis jezikovne norme v priročnikih (pravopis, pravorečje, slovnica, slovar). Ta je že po definiciji precej statična. Več o tem piše: Verovnik, Tina. 2005b. Sodobni slovenski jezik med rabo, normo in kodifikacijo. V *Uvod v novinarske študije*, ur. Karmen Erjavec in Melita Poler Kovačič, 109–134. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

ga zna komaj par ljudi?« »V tak nevzdržen položaj lahko postavijo prakso kriteriji, ki pozabljajo na družbeno vlogo knjižnega jezika« (Urbančič 1973, 28–29). Kljub temu pa Gradišnik (1986, 41) pravilno ugotavlja: »Norma, ki bi sproti spremljala jezikovni razvoj, bi nehala biti norma, to bi pomenilo uzakonitev jezikovnega nereda in opuščanje knjižnega jezika.«

Tudi Verovnikova (2005b, 112) pravilno ugotavlja, da se zastavlja dilema, kdaj nenormativna raba postane normativna in kaj bi pri tem moralo biti merilo. Ali je to samo jezikovna raba, in če je, čigava splošna oziroma nevtralna raba jezika je za spreminjanje normativnosti merodajna.

6 IZBOR IN PRIPRAVA GRADIVA

Ker je bil moj namen raziskati jezikovno kultiviranost na spletu, sem spremljala tri slovenske spletne strani, ki jih »izdajajo« glavne medijske hiše v Sloveniji. To so internetni portal javnega servisa Radiotelevizije Slovenija www.rtv.slo.si, spletna izdaja komercialne televizije POP TV www.24ur.com, spletna stran časopisa Delo www.delo.si in spletna stran tabloidne revije Lady www.lady.si.

6.1 METODOLOGIJA

Omenjene spletne strani sem spremljala 19. 3. 2009 od sedmih zjutraj do sedmih zvečer. Ta čas sem izbrala, ker takrat najverjetneje največ ljudi poseže po internetnih novicah. Sicer pa po raziskavi MOSS¹³ kar 54 odstotkov uporabnikov interneta¹⁴ uporablja internet večkrat dnevno, kar pomeni, da je velika verjetnost, da so spremljali spletne medijske portale predvsem čez dan. Pozno zvečer spletnih strani ni bilo smiselno spremljati, saj se število na novo objavljenih novic zelo zmanjša, ker ni več takšnega dogajanja kot čez dan, poleg tega pa ljudje pozno zvečer ne berejo več novic, vsaj v velikem številu ne.

Spremljala sem vse novice, ki so se v tem časovnem okviru pojavile na spletnih straneh. Osredotočila sem se predvsem na novice, ki so bile tisti dan na novo objavljene, nekaj pa je bilo tudi takšnih, ki so bile na naslovni strani spletnih strani še od prejšnjega dne. Ker so te novice ostajale pred očmi uporabnikov spletnih strani, sem v svoje gradivo vključila tudi te. Iz svoje raziskave sem izpustila tiste novice, ki so že bile na spletni strani pod določenimi podrubrikami in ne na prvi oziroma vhodni strani spletne strani. To je bilo smiselno zato, ker so novice, ki so objavljene na prvi strani, aktualne in sveže, najbolj brane. Pri spletni strani lady.si novih prispevkov ne objavljajo vsak dan, zato sem v svoje gradivo vključila vse novice pod rubrikami, ki so postavljene na spletni strani, poleg teh pa sem v svojo raziskavo vključila še najbolj brane prispevke.

¹³ MOSS – merjenje obiskanosti spletnih strani. Gre za projekt, ki ga za potrebe zakupa oglaševalskega prostora na internetu vodi Slovenska oglaševalska zbornica (SOZ 2009).

¹⁴ Dostopni podatki so za maj 2009. V populaciji od 10 do 75 je bilo maja 2009 66 % uporabnikov interneta, kar predstavlja 1.136.549 prebivalcev Slovenije v starosti od 10 do 75 let. Populacija od 10 do 75 let predstavlja 1.723.498 prebivalcev Slovenije (SOZ 2009).

Dobljeno gradivo, na katerem sem delala svoje raziskovalno delo, je bilo obsežno: 48 novic na delo.si, 69 novic na rtvslo.si, na 24ur.com je bilo 73 novic, na lady.si pa 55.¹⁵

Nove novice so se na spletnih straneh pojavljale vsakih 5 do 10 minut. Ker sem čez cel dan spremljala spletne strani in sem novico lahko »dobila« v trenutku, ko je bila objavljena, so v mojem gradivu največkrat nelektorirane novice. Nekatere novice so bile objavljene že prejšnji dan, vendar sem kljub temu tudi tam našla napake.

Ko sem zbrala gradivo, sem se lotila branja besedil in popravljanja vsega tistega, kar je bilo napisano neustrezno, napačno ali nerazumljivo. Izkazalo se je, da dobljene napake lahko razdelim na pravopisne, besedne, skladijske in besedilne, veliko je bilo tudi takih, ki so bile izključno tipkarske.

6.2 HIPOTEZE

- Objavljeni prispevki na spletnih straneh niso popolnoma jezikovno pravilni, zato bom na svojem vzorcu besedil našla tako jezikovne kot tudi tipkarske napake,
- jezikovne napake se v objavljenih prispevkih pojavljajo zaradi objektivnih dejavnikov. Ti so: hitrost, ažurnost objave, časovna stiska, v kateri morajo novinarji producirati tudi več prispevkov naenkrat, kdo so novinarji, ki pišejo prispevke, premalo zaposlenih novinarjev, (ne)uporaba lektorjev in njihova izobrazba,
- na jezikovno pravilnost objavljenih prispevkov vpliva tudi tip medija, v katerem so prispevki objavljeni – več napak bom našla na tabloidnih medijih.

Po pregledu besedil se je izkazalo, da je na vseh spletnih straneh, delo.si, rtvslo.si, 24ur.com in lady.si, veliko napak.

Objektivni dejavniki, časovna stiska in ažurnost poročanja, premalo zaposlenih novinarjev in lektorjev, so po besedah urednic proučevanih spletnih strani ključni pri nastanku napak. Predvsem časovna stiska in ažurnost poročanja, torej »biti prvi«, je glavni dejavnik, ki povzroča napake.

Novinarjev je glede na količino objavljenih novic v uredništvih spletnih medijev malo in ponavadi nimajo časa »branja za sabo«. Veliko novinarjev, ki sedi v uredništvih, pa ni

¹⁵ Število besed v gradivu: na delo.si dobrih 14000, na rtvslo.si, 24ur.com in lady.si pa dobrih 24000.

diplomantov novinarstva. Če sprejmem domnevo, da so diplomanti drugih smeri manj jezikovno kultivirani, je lahko tudi njihova jezikovna usposobljenost vprašljiva. Kar pa tudi ne pomeni, da diplomanti novinarstva so dobro jezikovno kultivirani. Po pogovorih z urednicami spletnih strani sem dobila tudi vtis, da znanje jezika, izražanje in ubesedovanje misli ni primaren pogoj za zaposlitev. Tudi to pa je lahko eden od razlogov, zakaj prihaja do napak. Še tako izkušen in jezikovno podkovan novinar se lahko v časovni stiski zmoti, kaj šele tisti, ki ni tako izurjen in mu jezikovna pravila niso tako blizu.

Poleg tega pa je lahko tudi premalo lektorjev vzrok, ki pripomore k napakam. Novinarji morajo včasih delati istočasno na več prispevkih, lektorjev pa je malo, če sploh kakšen. Kljub temu odsotnost lektorjev nikakor ne more biti izgovor za napake, saj morajo biti novinarji sami dovolj jezikovno usposobljeni, da lahko napišejo jezikovno pravilen in ustrezen prispevek.

Spletna stran revije Lady lady.si ni podvržena objektivnim dejavnikom, časovni stiski, hitrosti objave, ažurnosti poročanja, saj ta ne nastaja v naglici in pod pritiskom »biti prvi«, poleg tega pa se novice na tej spletni strani ne spreminjajo dnevno, vsaj obsežnih sprememb ni. Ravno zato, ker besedila, ki so objavljena na tej spletni strani, niso plod dela pod časovnim pritiskom, je bilo spletno stran lady.si smiselno izbrati, saj lahko služi kot filter pri raziskovanju jezikovne kultiviranosti na omenjenih spletnih straneh.

7 OBJEKTIVNI DEJAVNIKI

7.1 ČASOVNA STISKA, AŽURNOST IN HITROST POROČANJA

Kot zelo pomemben del medijev na spletu je treba poudariti hitrost njihovega poročanja. Kot pravi Repovževa (urednica spletnega portala 24ur.com), je to edina resnična razlika od poročanja v drugih medijih. Pri spletnem mediju se namreč vsebina nenehno obnavlja in nadgrajuje, in to tako, da je zamik med časom, ko medij prejme neko novico, in njeno objavo na spletu zelo majhen. Ključno za pridobivanje občinstva za spletni medij pa je, da se uporabniki zanesejo na verodostojnost in hitrost njegovih informacij (po Repovž, *ibidem*) (Trošt 2003a, 29).

Teorija in praksa (primer Matjaža Roglja) nas uči, da hitrost ni vedno v sorazmerju s točnostjo, vendar je treba po mnenju Repovževe (*ibidem*) v vsakem primeru težiti k obojemu – torej k »biti prvi in imeti prav« (Trošt 2003a, 29). Vendar je realnost velikokrat drugačna. Repovževa pravi, da pri popravljanju besedil, ki jih objavijo na spletu, delujejo po načelu: »Najprej objavimo, potem gasimo požar.« Torej pred bralca prihajajo neelektorirani prispevki, takšni prispevki, za katere je verjetno, da jih ni pregledal in popravil niti novinar, ko jih je napisal. Prav hitrost tvorjenja novic, včasih tudi več sočasno, povzroča številne napake. Kljub temu pa Pogorelčeva (v Gradišnik 1986, 59) pravi, »da kdor ima jezikovno normo v oblasti, je ne bo kršil niti tedaj, ko ga ovirajo najrazličnejše okoliščine«.

Za marsikateri prispevek je dovolj časa, saj niso vsi prispevki napisani v naglici. Velikokrat imajo novinarji dovolj časa za pisanje prispevka, njegovo prebiranje in popravljanje. Kljub temu pa sem na lady.si, kjer prispevki ne nastajajo v naglici, našla napake. Časovni pritisk je tako včasih samo izgovor za napake.

Novinarji, dopisniki in podobni ljudje, ki pišejo za časnike, imajo brez dvoma pravico do svojega načina izražanja, saj ga narekuje že narava njihovega dela. Pisati morajo navadno v naglici, da je vest, poročilo, reportaža čimprej oddana v tiskarno, vrh teh pa morajo skrbeti, da je pisanje vablivo, nenavadno, vpadljivo. Vendar pri tem pogosto izgubijo čut za mero in postane njihovo izražanje vsiljivo, kričeče, izumetničeno ali pa površinsko, klišejsko (Bačar v Kalin Golob 2005a, 101).

7.2 PREMALO ZAPOSLENIH

»Velika večina medijev je kadrovsko podhranjenih, kar pomeni, da so pričakovanja glede novinarjeve produktivnosti tolikšna, da je vprašanje, ali jim sploh omogoča resno ukvarjanje z zgodbami. In bolj ko je medij medijsko podhranjen, bolj so novinarji prisiljeni v to, da sporočila objavljajo takšna, kot jih dobijo. Enostavno namreč nimajo časa ukvarjati se z zgodbo« (Verčič v Poler Kovačič 2002, 777).

Prav tako pa je nenehno obnavljanje spletnih strani z novimi novicami, ki padejo v breme nekaj novinarjem, ki sedijo v redakcijah, tisto, ki lahko vpliva na površno napisane prispevke, v katerih je tudi veliko jezikovnih napak. Novinarska podhranjenost je problem še posebej pri spletnem novinarstvu, saj so (bili) spletni mediji v medijskih hišah postavljeni ob strani, zato je (bilo) vanje vloženih tudi manj financ, kadra ... Vsak trenutek se zgodi nešteto reči in mnogo od teh je treba objaviti, dati javnosti v branje. Ker je novinarjev malo, sploh za tolikšno količino zgodb, ki jih je treba obdelati, se dogajajo napake, ki so, žal, v takšnih razmerah pričakovane ali pa celo niso nič presenetljivega.

Če novinarji računajo na popravke lektorjev, lektorjev pa je v uredništvih spletnih medijev malo in zato nimajo časa popraviti vseh prispevkov, pa je lahko vzrok za jezikovne napake tudi premalo zaposlenih lektorjev.

7.3 JEZIKOVNA (NE)KOMPETENTNOST PISCEV

»Meje med novinarstvom in nenovinarstvom ter med redno zaposlenimi in honorarno zaposlenimi novinarji so postale še posebej nejasne v računalniško posredovanem komuniciranju: v medmrežju milijoni »obiskovalcev« medmrežja neprekinjeno ustvarjajo, poustvarjajo in posredujejo informacije« (Splichal 2000, 48).

Anketa med uredniki slovenskih medijev, ki sta jo izvedli Vesna Laban in Melita Poler Kovačič (2008, 177) je razkrila, »da večina jih¹⁶ (67,2 %) meni, da so izobrazba in izkušnje za novinarsko delo enako pomembne, le 3,3 % anketiranih urednikov pa je prepričanih, da je izobrazba pomembnejša od izkušenj«. Po pogovoru z urednicami spletnih strani, ki so bile

¹⁶ urednikov.

predmet analize v tem diplomskem delu, sem dobila podatek, da v spletnih uredništvih medijev dela veliko diplomantov oziroma novinarjev drugih študijskih smeri in ne novinarskih, neke ti celo prevladujejo. To lahko potrди podatek iz ankete, in sicer 55,7 % urednikov trdi, da med diplomanti novinarstva in diplomanti drugih smeri ni razlik. Dobrih 30 % urednikov meni, da so diplomanti novinarskega študija večinoma bolj profesionalno kompetentni od novinarjev z drugo izobrazbo, na drugi strani pa dobrih 8 % urednikov meni, da so diplomanti novinarstva celo manj kompetentni od novinarjev z drugo izobrazbo.

V anketi (Laban in Poler Kovačič 2008, 179) se je tudi izkazalo, da uredniki: »Najvišje oz. kot najbolj pomembno vrednotijo novinarjevo sposobnost pisnega in govornega izražanja (4,84), sledijo splošna razgledanost (4,75), poznavanje področja o katerem novinar poroča (4,72), ter osebna angažiranost oz. nepodrejanje političnim in/ali ekonomskim elitam. / .../ Ostala novinarska znanja in kompetence, ki so jih anketiranci kot ključna dopisali v odprtem delu vprašalnika, so: hitre reakcije, nepodkupljivost, premagovanje stresa, skupinsko delo, sposobnost prilagajanja različnim komunikacijskim situacijam in predanost področju, ki ga novinar pokriva.« Po pogovoru z urednico 24ur.com Barbaro Repovž pa ne morem reči, da je za delo novinarja sposobnost pisnega in govornega izražanja najpomembnejše, saj je kot pomembna znanja novinarja naštel prejšnje vse drugo kot jezikovno znanje. »Zveni sicer paradoksalno, a je res: danes že od učitelja v osnovni šoli zahtevamo fakultetno izobrazbo, od novinarja, ki pogosto tudi izobražuje na tisoče, celo stotisoče ljudi, pa ne« (Splichal 1986, 1416)! Vsekakor ne morem reči, da to drži za vse medije, je pa v našem medijskem prostoru, glede na to, da beremo včasih zgodbe, ki niti minimalno ne zadostujejo etičnim in drugim novinarskim standardom, zagotovo veliko novinarjev brez primerne izobrazbe.

Poleg izključno novinarskih znanj mora biti novinar tudi dobro jezikovo podkovan. Tako kot mora znati poiskati dobro zgodbo, dobiti izjave vseh vpletenih, preveriti dobljene informacije, poznati novinarsko etiko, tako dobro mora poznati tudi jezik oziroma jezikovno normo. »Kot mora tesar vedeti, kako se dobro uporablja kladivo, tako mora novinar vedeti, kako se dobro piše« (Evensen v Kalin Golob 2005b, 67).

Za pisce je obvezno znanje slovničnih pravil in pravopisa. / .../ Pisci morajo poznati natančne pomen besed in vedeti, kako besede natančno uporabljati / .../ Ne le da morajo jezik poznati, tudi razumeti ga morajo in zanj se morajo resnično zanimati. Zapisana beseda je močan instrument, s katerim lahko prizadenemo življenja mnogih. Pisci, ki tega ne razumejo, ne vedo, s čim imajo opravka, in ne bodo nikoli pisali učinkovito (Stovall v Kalin Golob 2005b, 76).

»Obvladanje jezika je torej samoumevna podlaga za dobro novinarjevo delo« (Kalin Golob 2005b, 76). Novinarjeva jezikovna napaka je lahko tako obsojana, kot če ne poišče izjavo vpletenega v zgodbo ali ne preveri objavljene informacije, zato se mora novinar (diplomirani ali ne) zavedati pomembnosti jezika, ga zato spremljati, se o njegovih postopkih spraševati in ga sproti piliti.

7.4 IZOBRAZBA LEKTORJEV IN NJIHOVA PRISOTNOST

Novinarji se ponavadi zanašajo na lektorje. Češ, saj bom dal v lekturo. Naloga lektorjev pa ni ta, da popravlja tipkarske napake in površnosti. Kot pravi Kalin Golobova (2005b, 75): »Saj potem novinarjev niti ne bi potrebovali; lektorje bi naučili, kaj so to novinarski žanri, in rekli, napišite mi članek, vest ... o tem in tem. V resnici je lektorjeva naloga le dopolnilna, vsaj morala bi biti / .../.«

Če se novinar zanaša na lektorjeve popravke, v časovni stiski ne more napisati jezikovno ustreznega besedila, saj ni dovolj jezikovno podkovan. Problem se pojavi še v tistih primerih, ko lektorji in novinarji med seboj ne sodelujejo. To je primer tudi v redakcijah spletnih medijev, saj za to ni časa. Novinar se tako nikoli ne more učiti iz svojih napak, saj zaradi hitrosti največkrat ne vidi svojih popravljenih izdelkov. Če se novinar že zanaša na lektorja, je njegova naloga vsaj ta, da preveri popravke svojih prispevkov. Le tako se lahko iz svojih napak kaj nauči in jih v naslednjem prispevku ne ponovi.

»Od lektorjev se pričakuje vedno več, nihče pa ne preverja njihove usposobljenosti za tako zahtevno delo« (Verovnik 2005a, 137). Po anketi, ki sta jo izvedli Nataša Logar in Tina Verovnik (2001), marsikateri lektor sploh nima slovenistične izobrazbe.

/ .../ lektorji – tudi tisti z neustrezno izobrazbo – pa ob odpovedovanju drugih mehanizmov vedno bolj (samo)oblikujejo normo sodobnega javnega knjižnega jezika, kar nikakor ni njihova naloga oz. vsaj ne bi smela biti. Večina piscev zaradi takega stanja stvari postaja vedno bolj jezikovno ležerna: zakaj bi se mučili z besedilom, ko pa ga bo tako lektor spravil v red – ali pa (po njihovem mnenju) zmaličil in bodo imeli vsaj na koga valiti krivdo za lastno nekompetenco (Verovnik 2005a, 137–138).

Vsekakor bi morali biti novinarji tako jezikovno usposobljeni, da poklica lektorjev sploh ne bi poznali, še manj pa potrebovali. Novinarji, ki vsakodnevno uporabljajo jezik in si z njim služijo kruh, bi morali nedvomno poznati slovnična pravila in pravopisni ustroj tako dobro, da bi bili prepričani v svoje jezikovno znanje in stali za jezikovno korektnimi besedili oziroma prispevki. Žal pa to danes ni praksa. Veliko novinarjev ni dovolj jezikovno kompetentnih, poleg tega pa je vprašljiva tudi lektorska usposobljenost. Vključevanje lektorjev v medijske hiše zagotovo ni idealna situacija. Če pa jih že imamo, potem naj bodo za delo, ki ga opravljajo, (jezikovno) usposobljeni.

8 ANALIZA JEZIKOVNIH NAPAK

Po slovarju Slovenskega knjižnega jezika je pod prvim pomenom gesla *napaka* zapisano »kar ni v skladu a) z določenim pravilom, določeno normo: narediti, popraviti napako; huda, majhna, velika napaka; njegova naloga je brez napak; napake časnikarskega jezika / jezikovna, metodološka, pravopisna, slovnična napaka / glavna napaka tega filma je razvlečenost«.

V analizi se bom ukvarjala z odstopi od jezikovne norme. Kot sem zapisala že v (pod)poglavju o jezikovni normi, vsak odstop od jezikovne norme ni napaka. Določeni odstopi od jezikovne norme so razvojne težnje, ki pa lahko sčasoma postanejo tudi veljavna jezikovna norma. Drugi odstopi od norme, tisti, ki jim lahko rečemo napake, pa so takšni, ki jih kultivirani pisci in govorniki v danem trenutku označijo kot napake in ki tudi čez leta ne morejo postati norma.

Primer razvojne težnje iz mojega gradiva je raba *preučiti* in *proučiti*. *Znanstveniki so se odpravili preučiti podvodni vulkan, ki že nekaj dni bruha pepel in paro okrog tisoč metrov visoko.*

Vztrajno zamenjevanje *proučiti* v *preučiti* je povzročilo omahovanje in zmedo v praksi. Žal v škodo jezika, saj je pomensko razmerje med *preučiti*, tj. usposobiti za drugo delo (s prevzeto besedo *prekvalificirati*), in *proučiti*, tj. s sistematičnim opazovanjem skušati ugotoviti bistvo česa, popolnoma zamajano. Jeziku je bila z vsiljeno obliko *preučiti* vzeta natančnost pri izražanju dveh popolnoma različnih pomenov (Kalin Golob 2003b, 109).

Po pregledu korpusa Fidaplus se je pokazalo, da se bolj pogosto uporablja beseda *preučiti* v pomenu *proučiti*. Gre za odstopanje od jezikovne norme, ki kaže razvojno težnjo v jeziku. Zelo verjetno je, da bo čez čas *preučiti* prevladala nad uporabo *proučiti* v pomenu *proučiti*.

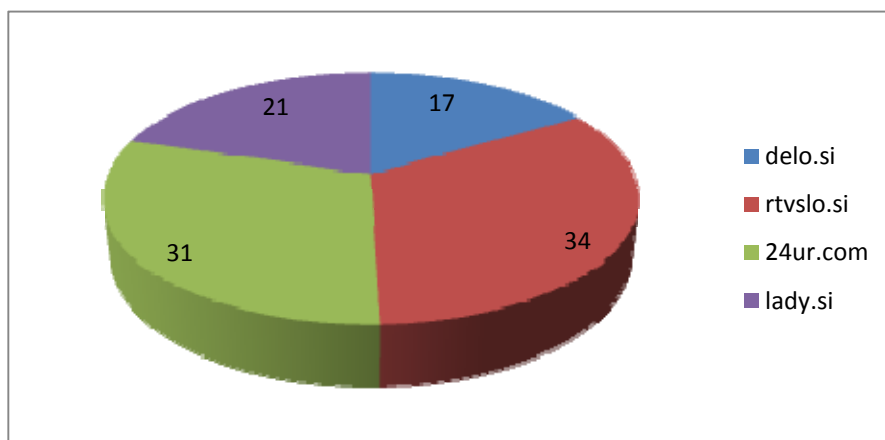
V raziskovalnem delu sem se ukvarjala z odstopi od jezikovne norme, ki jim lahko rečemo napake. Pokazalo se je, da lahko v gradivu dobljene napake razdelim po jezikovnih ravninah, in sicer na pravopisne, besedne, skladske in besedilne. Poleg teh skupin napak pa sem posebej označila še tipkarske napake.

8.1 PRAVOPISNE NAPAKE

Med pravopisnimi napakami prevladujejo predvsem napačno postavljene vejice. Te včasih stojijo tudi tam, kjer jih jezikovna norma ne zahteva. Nekaj je tudi napačnih malih oziroma velikih začetnic in ostalih pravopisnih napak, ki pa so redke, zato jih na koncu samo omenjam.

Največ pravopisnih napak sem našla na spletni strani rtvslo.si (34), nekaj manj na 24ur.com (31), še manj na lady.si (21), najmanj pa na delo.si (17) (glej Graf 8.1).

Graf 8.1 : Število pravopisnih napak na posameznih internetnih medijskih portalih

Največ napak pri rabi vejice je bilo na spletni strani rtvslo.si (25), manj jih je bilo na 24ur.com (20) in lady.si (18), najmanj (13) pa na spletni strani delo.si.

Na vseh spletnih straneh, delo.si, rtvslo.si, 24ur.com in lady.si, sem našla primere, ko so bile vejice postavljene tam, kjer jih jezikovna norma ne zahteva. *Z zelo dobrim četrfinalnim nastopom_ si je kot »srečna poraženka« po tretjem mestu priborila prvi polfinale v karieri.* Največ takšnih napak je bilo na spletni strani lady.si (10), nekaj manj na 24ur.com (8) in rtvslo.si (6), najmanj pa na delo.si, pet takšnih primerov.

Pogoste so bile tudi napake pri rabi vejice med glavnim in odvisnim stavkom. *Ne vem_ zakaj nisem pomagal.* Teh napak je bilo največ na rtvslo.si (8), pol manj na delo.si in 24ur.com ter samo ena takšna napaka na lady.si.

Med najdenimi napakami so bile tudi manjkajoče levosmerne vejice v ki-stavkih. *Kako se bo umetnik znašel v vrtincu korporativnih spletk in brezvestnih dejanj ljudi, ki ga obkrožajo_ in ali bo sploh obdržal prisebnost?* Največ takšnih napak je bilo na 24ur.com (4), pol manj na rtvslo.si, le ena takšna napaka na lady.si, na delo.si pa takšne napake ni bilo.

Na vseh štirih spletnih straneh so se pojavile tudi napake pri rabi vejic v vrinjenih stavki. V četrfinalu je vsaj slovenskim gledalcem že zastal dih, ko je po trčenju z japonsko tekmovalko padla, a se je urno pobrala in s petega mesta pritekla na drugo, neposredno za Finko **Virpi Kuitunen** ter tako napredovala v polfinale. V tem primeru manjka vejica za Kuitunen, ki zaključuje vrinjeni stavek. Največ takšnih napak je bilo na rtvslo.si (4), na ostalih spletnih straneh pa sem našla le po en takšen primer. Pri vrinjenih stavkih je največkrat manjkala druga vejica.

Ker so ostale napake pri rabi vejice na medijih zelo različne, za boljše razumevanje podatkov ostale napake prikazujem spodaj (glej Tabela 8.1).

Tabela 8.1: Napačna raba vejic na internetnih medijskih portalih

MEDIJ	Vejica pred prirednim pa, ter	Ločno priredje in vejica pred ali	Manjkajoča vejica pred ali, ko uvaja stavčni prilastek	Vejica pred kot, ko mu sledi neosebna glagolska oblika	Manjkajoča vejica pred kot, ko mu sledi osebna glagolska oblika	Manjkajoča vejica pred in sicer	Napačno postavljena vejica pri narekovajih
Delo.si	0	1	0	1	0	1	0
Rtvslo.si	3	0	0	1	1	0	0
24ur.com	1	0	1	0	0	0	1
Lady.si	1	3	0	0	0	0	1

Primeri za v tabeli prikazane napačne rabe vejic:

Vejica pred prirednim pa:

Na račun bodo prišli ljubitelji ljudskih instrumentov in pesmi, pa vsi ljubitelji izvirnega humorja.

Vejica pred prirednim ter:

V Bruslju sta se nenapovedano sestala slovenski in hrvaški premier Borut Pahor in Ivo Sanader, ter izmenjala stališča o najnovejšem predlogu Ollija Rehna.

Ločno priredje in vejica pred ali:

Bolečina se lahko občuti le v križu, ali pa izžareva navzdol, v spodnjo okončino, to je lumboishialgija, kar je med ljudmi poznano kot išjaz. V tem primeru je možno izpustiti tudi vejico pred v spodnjo okončino.

Manjkajoča vejica pred ali, ko uvaja stavčni prilastek:

Ob pogledu na opremo, ki jo prinesemo na parkirišče pred avtobusom, imamo sicer pomisleke ali bomo vse, kar naj bi vzeli na turnejo, sploh lahko naložili v prtljažnik avtobusa.

Napačna raba vejice pred kot, saj mu ne sledi poved oz. osebna glagolska oblika:

Nihče ga ne pozna bolje, kot ona.

Manjkajoča vejica pred kot, ko mu sledi osebna glagolska oblika:

Skupina, ki je na istem prizorišču nastopila že lani maja, se je v svoji glasbeni karieri proslavila s hiti kot so »Balada o Pišonji in Žugi«, »Hadžija ili bos«, »Fikreta«, »Zenica bluz«, »Dan republike«, »Šeki in on the road again« ...

Manjkajoča vejica pred in sicer:

V drugi ovadbi so kriminalisti sektorja Policijske uprave Ljubljana ob obširni preiskavi podali ovadbo zoper 32 oseb, osumljenih storitve 22 kaznivih dejanj in sicer hudodelskega združevanja ter zlorabe položaja. V tem primeru bi morala vejica pred in sicer stati tudi zato, da bi zaključila polstavčni prilastek.

Napačno postavljena vejica pri narekovajih:

"V SLS smo zaskrbljeni nad državo, ki bo direktorje največjih in strateških gospodarskih družb v državni lasti iskala prek javnih razpisov, saj se najbolj sposobne menedžerje najlažje najde prek t.i. metode »head huntinga,«_" so zapisali v današnjem sporočilu za javnost. Vejica bi morala stati pred zadnjim narekovajem, da bi tako zaključila odvisni stavek.

Napak z veliko oziroma malo začetnico je bilo res malo. *Album slednje je postal v veliki Britaniji najhitreje prodajan prvenec klasične glasbe, Smithova bo z nastopom postala še najmlajša glasbenica, ki je nastopila na klasičnih britih. Za zemljepisna nenaselbinska imena po Slovenskem pravopisu 1990 velja, da prvo sestavino pišemo vedno z veliko začetnico, neprve pa z malo, razen če same niso lastno ime. Ker je v zvezi Velika Britanija drugi del*

lastno ime, moramo tudi tega zapisati z veliko začetnico. Na rtv.slo.si je bilo takšnih napak, ko je bila napisana mala začetnica namesto velike ali obratno, šest, na 24ur.com štiri, na delo.si dve, na lady.si pa je bil tak primer samo eden.

Nekatere pravopisne napake so se pojavile samo enkrat (ali zelo redko), zato jih na tem mestu zgolj omenjam. Ena od teh je raba predloga s/z. *Zanimivo je tudi, da imamo severno lunino središče, na ascendentu v dvojčkih, kar kaže prav njeno življenjsko poslanstvo spet s umetnost komunikacije.* Pravilno je, da pred zvonečimi nezvočniki, ti so: p, t, k, f, s, š, h, c, č, pišemo in beremo *predlog s*. Pred besedami, ki se začnejo z vsemi ostalimi črkami naše abecede,¹⁷ pa bi moral stati *predlog z*. V zgornjem primeru bi zato moralo pisati / .../ *z umetnost(jo) komunikacije*. V tem primeru je napačno tudi sklanjanje (s umetnost), vendar bom o tej napaki govorila v (pod)poglavju o skladijskih napakah.

V enem primeru je bil zapis 400km brez presledka in napačen zapis prevzete besede audio namesto avdio.

Napačno je bilo zapisano tudi število 15,400 milijona evrov, ko je šlo za petnajst tisoč štiristo milijonov evrov. Neskladenjska vejica je po Slovenskem pravopisu 1990 meja med celim številom in decimalkami, zato je 15,400 zapisano z vejico petnajst celih in štiristo. Avtor bi moral za pomen petnajst tisoč štiristo številko zapisati bodisi s presledkom 15 400 ali s piko 15.400, saj se neskladenjska pika po Slovenskem pravopisu 1990 uporablja med deli števil, da ločijo enote različnih stopenj. Piko pa lahko v tisku števil nad deset tisoč nadomestimo z majhnim presledkom.

Našla sem tudi primere, ko je manjkala pika za vrstilnim številkom. *Bila je sedma zjutraj, peljali smo se preko dolgega kovinskega mostu iz 1952, kjer so nas opeharili za kar 25 evrov.*

V enem primeru je bila 7 napisana s števkjo. Pravilno bi bilo napisati *sedem* (z besedo), saj praviloma številke manjše od deset pišemo z besedo. Sicer pa je v besedilih, ki vsebujejo veliko številčnih podatkov, zaradi večje jasnosti in preglednosti bolj utemeljeno uporabljati številke kot besede.

¹⁷ *Predlog z* stoji pred vsemi črkami za zvoneče glasove, in sicer pred vsemi samoglasniki (a, e, i, o, u) in pred naslednjimi soglasniki; zvočniki (m, n, r, l, v, j) in zvonečimi nezvočniki (b, d, g, dž, z, ž).

En primer je bil tudi napačna raba vezaja v primeru *Draženci-Slivnica*, ko je šlo za relacijo. / .../ *bo obisk ministra Vlačiča v Bruslju prinesel rešitev problema vinjet, s katero bi se Slovenija izognila nadaljnji blokadi avtocestnih projektov in ki bi omogočila ponoven zagon ustavljenega projekta za gradnjo avtocestnega odseka Draženci-Slivnica*. Pravilno bi moralo biti zapisano s stičnim pomišljajem (*Draženci–Slivnica*) in ne stičnim vezajem. Po Slovenskem pravopisu 1990 se stični pomišljaj uporablja namesto predloga do, torej za relacije. Stični vezaj pa nakazuje priredno razmerje t.i. dvojnih poimenovanj, v katerih se oba dela sklanjata, primer Šmarje-Sap.

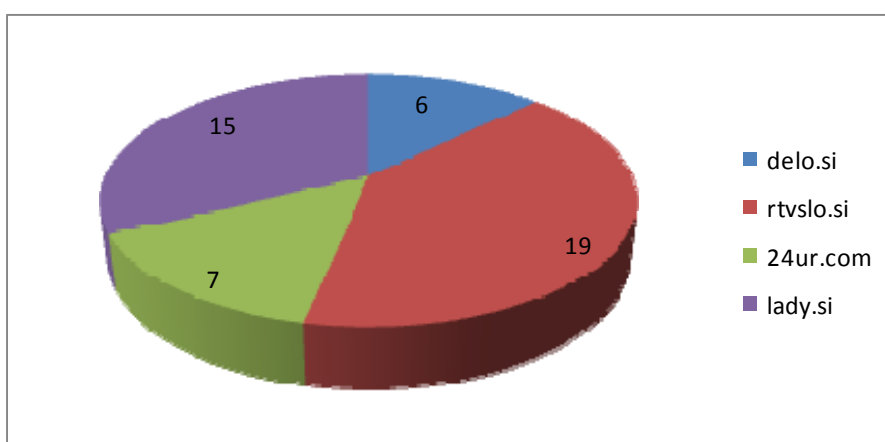
V enem primeru so bili narekovaji postavljeni odveč, saj ni šlo za citat. *Družina »šokirana in obupana«, prosijo za zasebnost*.

8.2 BESEDNE NAPAKE

Med besednimi napakami so primeri besed, ki so dodane brez smisla, včasih kakšna beseda tudi manjka ali pa je ista beseda uporabljena večkrat. V gradivu je tudi nekaj primerov z napačno izbranimi besedami.

Največ besednih napak sem našla na spletni strani rtslo.si (19), nekaj manj na lady.si (15). Veliko manj besednih napak je bilo na delo.si (6) in 24ur.com (7), kjer je bilo število teh napak primerljivo (glej spodnji Graf 8.2).

Graf 8.2: Število besednih napak na posameznih internetnih medijskih portalih

V gradivu se je nekajkrat pojavila napačna izbira besed. *Oder je apoteoza lasvegaškega kiča: že na prejšnji turneji preizkušeni scenografiji – skladovnici v publiko uperjenih luči, obleščičeni črki K v vlogi stojala za klaviature in podobnem – so se pridružile plastične palme, ki vsemu skupaj dajejo nekakšen pridih kluba Tropicana, ki veje z albuma Day & Age. Z besedo apoteoza lahko pisec besedila tvega, da ga bralec ne bo razumel. Na delo.si in 24ur.com sta bila dva takšna primera, na lady.si štiri, na rtvslo.si pa je bilo takšnih primerov pet.*

V gradivu sem zasledila tudi napačno rabo besede prek za primer preko. *Za razliko od prejšnjih let včerajšnji preizkus letalnice bratov Gorišek, ki letos praznuje okrogli jubilej (40. obletnico), ni postregel z nobenim poletom prek 200 metrov, toda prireditelji so bili veseli, da so ga sploh spravili pod streho. Kalin Golobova (2003b, 48) o tem pravi: »Preko ostaja konkreten (v glavnem sopomenka čez)«, publicistična in strokovno znanstvena besedila pa so, pravi Kalin Golobova (2003b, 49), »ustalila prek za izražanje posrednika, zato bi lahko tudi pri glasovanju rekli, da glasujemo prek spleta / .../«.*

V enem primeru je bilo tudi napačno zapisano *opravičen* v pomenu *upravičen*. *Od raznih oblik socialne podpore, ki se je – če zahtevata vse, na kar sta opravičena – nabere skoraj 30.000 na leto. Kalin Golobova (2001, 99) zapiše, da »ko navajamo zadostne razloge za kaj oziroma z ravnanjem in dosežki dokazujemo pravico do česa, moramo uporabiti glagol upravičiti«.* V tem primeru je napačno rabljen tudi predlog v besedni zvezi *na kar sta upravičena*. O tem bom govorila v naslednjem (pod)poglavju (skladenjske napake).

V gradivu je bil tudi en primer uporabe *katerega* v smislu veznika *ki*. *Najboljši dokaz za to je Wrightovo stremljenje k takoimenovani organski arhitekturi, arhitekturi, ki se organsko vključuje v naravno okolje in katere primer par excellence je objekt Fallingwater, katerega je Wright leta 1935 postavil v ruralnem predelu ameriške zvezne države Pennsylvania.*

Našla sem tudi napačno uporabljeno členkovno zvezo *le-te*, ko ni šlo za naštevanje. *Podal ga je Danijel Rebolj, koordinator projekta Kultura mobilnosti za mesto kulture, ki je opozoril na to, da bi bilo potrebno nameniti tudi pozornost mestnemu projektu in razvoju prometne strategije – le-te po Rebolju Maribor ta čas nima –, saj se kultura in medsebojni odnosi, ki to konstituirajo, odražajo tudi v mestnem prometu. Ker gre samo za razvoj prometne strategije, bi se moral stavek glasiti: Podal ga je Danijel Rebolj, koordinator projekta Kultura mobilnosti za mesto kulture, ki je opozoril na to, da bi bilo potrebno nameniti tudi pozornost mestnemu projektu in razvoju prometne strategije – te pa po Rebolju ta čas Maribor nima –, saj se kultura in medsebojni odnosi, ki to konstituirajo, odražajo tudi v mestnem prometu. O tem Kalin Golobova (2003b, 88) piše: »1. Členkovna zveza *le-ta* je nepotrebna povsod, kjer jo lahko izpustimo / .../ 2. Členkovna zveza *le-ta* je nepotrebna, če je v povedi en sam samostalni,*

ki ga v nadaljevanju nadomestimo z zaimkom (svojljnim). / .../ Šele ko bi imela poved več samostalnikov in bi se zaimek lahko nanašal na vse oz. bi lahko prišlo do nejasnosti ali nenatančnosti, bi bila smiselna členkovna zveza *le-ta*, za katero je značilno, da se navezuje **na zadnji samostalni prejšnjega stavka.**«

Tako v primeru rabe *katerega* namesto *ki* in napačni rabi členkovne zveze *le-ta* lahko govorimo o hiperkorektnosti. »Gre za preveliko željo po pravilnosti, ki zaradi neznanja in nevednosti sporočanja v knjižnem jeziku povzroča pretirano pravilnost oziroma kar nepravilno pravilnost« (Kalin Golob 2001, 88).

Znotraj kategorije napačno izbranih besed pa sem vključila tudi neustrezno rabo terminologije. *Trenja, v katerih že dve leti dela kot raziskovalna novinarka na terenu, jo še vedno navdajajo predvsem z veseljem in navdušenjem, saj ve, da s tem, ko pride kakšni stvari res do dna, pomaga marsikateremu človeku.* Pravilno bi morale pisati *preiskovalna novinarka* in ne *raziskovalna novinarka*, saj je v novinarski terminologiji takšen tip novinarstva preiskovalno novinarstvo.

Na vseh štirih medijskih portalih sem našla tudi primere, ko je bila kakšna beseda odveč (dodana brez smisla). *Na sporedu sta dva treninga in pa kvalifikacije za petkovo posamično tekmo.* Beseda *pa* je popolnoma odveč, deluje tudi stilistično slabo. Največ takšnih primerov, pet, je bilo na *rtvslo.si*, štiri na *24ur.com* in *lady.si* ter tri na *delo.si*.

V gradivu je bilo tudi nekaj primerov, ko je bila kakšna beseda izpuščena. *In po neprestanem bombardiranju s Human prek radijskih frekvenc v zadnjih mesecih je to, roko na srce, prvič po dolgem času, da pesem ne zveni zljajano.* Ker je pesem omenjena prvič, bi pisec moral zapisati s pesmijo *Human*. Tako bi dal bralcu podatek o tem, da govori o pesmi. Največ takšnih primerov je bilo na *rtvslo.si* (6), manj (4) na *lady.si*, le en takšen primer na *24ur.com*, na *delo.si* pa takšnega primera ni bilo.

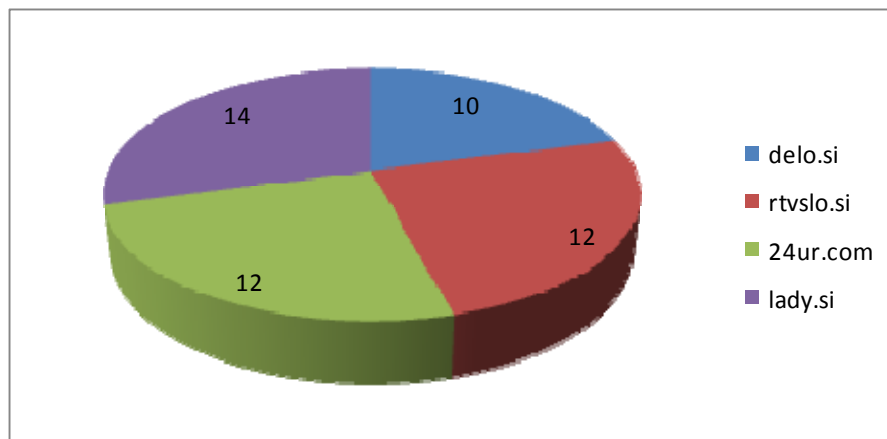
Na *rtvslo.si* in *lady.si* sem zasledila tudi primere, ko je bila ista beseda uporabljena večkrat. *Doslej je bila z njo le spremljevalna skupina, tokrat pa bo z njo na kar nekaj velikih koncertih 40-članski orkester!* Poved bi boljše zvenela, če bi drugi del zapisali *tokrat pa jo bo na kar nekaj velikih koncertih spremljal 40-članski orkester!* Na *lady.si* sta bila dva takšna primera, na *rtvslo.si* pa eden.

8.3 SKLADENJSKE NAPAKE

Najpogostejše skladske napake v gradivu so zamenjan besedni red in napačno sklanjanje, ostale napake pa so redke.

Največ skladske napake sem našla na spletni strani lady.si (14), manj na rtvslo.si in 24ur.com (12), najmanj (10) pa na delo.si (glej spodnji Graf 8.3).

Graf 8.3: Število skladske napake na posameznih internetnih medijskih portalih

Na vseh spletnih straneh je včasih zamenjan besedni red. *Svojčas je Vidmar kot rektor rešil teološko fakulteto v Ljubljani, ki ji je grozilo zapiranje, s svojo intervenco pri kralju Aleksandru Karađorđeviću, tako da je fakulteta ostala v Ljubljani.* »Kadar govorimo mirno, brez posebnega poudarjanja, si besede (v bistvu 4 glavni stavčni členi) sledijo tako, da najprej pride na vrsto izhodišče (ali tema), nato pa jedro (ali rema) stavka« (Toporišič 2000, 668). Govorim o členitvi po aktualnosti, pri kateri »najprej povemo manj važni del sporočila, nato pa važnejšega« (Toporišič 2000, 669). *Svojčas je Vidmar kot rektor teološke fakultete v Ljubljani s svojo intervenco pri kralju Aleksandru Karađorđeviću fakulteto rešil pred zapiranjem, tako da je ta ostala v Ljubljani.* Največ takšnih napak je bilo na lady.si (9), manj na delo.si in rtvslo.si, ki imata enako število napak (6), najmanj primerov zamenjanega besednega reda pa je bilo na 24ur.com (4).

V gradivu vseh spletnih portalov sem našla tudi primere napačnega sklanjanja. *Zanimivo je tudi, da imamo severno lunino središče, na ascendentu v dvojčkih, kar kaže prav njeno življenjsko poslanstvo spet s umetnost komunikacije.* Pravilen zapis bi bil / .../ z umetnostjo komunikacije. Na delo.si, rtvslo.si in lady.si sta bila dva takšna primera, na 24ur.com pa trije. V

zgornjem primeru je napačno uporabljen tudi *predlog* z. O rabi predloga s/z pa sem govorila že pri pravopisnih napakah.

Ena izmed skladenjskih napak je bila tudi menjava/napačna raba časov. *Vlada se je tudi odločila, da njeni predstavniki ne bodo sodelovali v organizacijskem odboru, temveč ministrski zbor predlaga ustanovitev častnega odbora z udeležbo članov vlade.* Na delo.si je bila samo ena, na rtslo.si sta bili dve takšni napaki, na 24ur.com tri, na lady.si pa takšne napake ni bilo.

Na 24ur.com in lady.si sta bila tudi dva primera napačne rabe dvojine pri množinskih samostalnikih. *Počasi dvignite rok*ı* nad glavo in ju položite nad posteljo.* Po jezikovni normi za samostalniške pare tipa roke, noge vedno uporabimo množinsko obliko. *Počasi dvignite roke nad glavo in jih položite nad posteljo.*

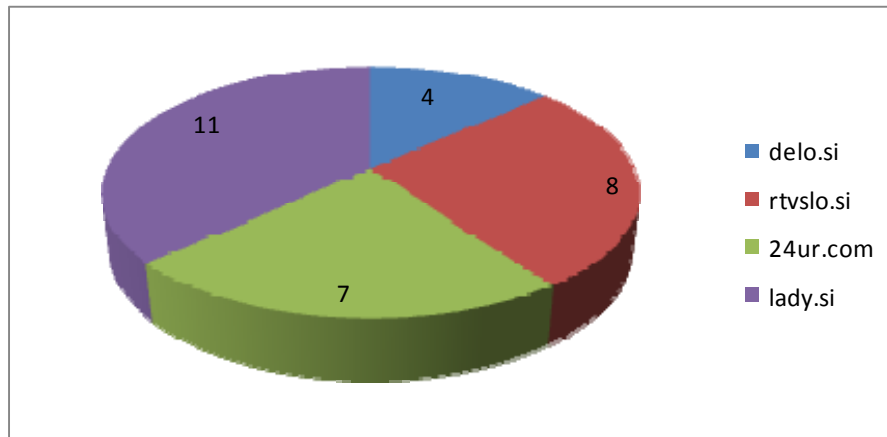
En primer je bil tudi napačno rabljena vrsta pridevnika. *Če boste namesto kulturnih kavbojk oblekli »haremhlače«, se ne boste odrekli udobnosti in eleganci, saj je letošnji obvezen del garderobe ob pravilni modni kombinaciji primeren tudi za zabave in rdečo preprogo.* Pravilno bi morali zapisati *obvezni del garderobe*, saj gre za vrstni pridevnik, po katerem se vprašamo »*kateri*«, torej *obvezni* in ne »*kakšen*« *obvezen*.

V enem izmed zgornjih primerov znotraj kategorije besednih napak (*opravičena*) je napačno rabljen tudi predlog v besedni zvezi *na kar sta opravičena*. *Od raznih oblik socialne podpore, ki se je – če zahtevata vse, na kar sta opravičena – nabere skoraj 30.000 na leto.* Kot sem zapisala že zgoraj, Kalin Golobova (2001, 99) pravi, da »**ko navajamo zadostne razloge za kaj oziroma z ravnanjem in dosežki dokazujemo pravico do česa**, moramo uporabiti glagol *opravičiti*«. Po tej definiciji lahko izluščim dva predloga, in sicer pravica **do** česa oziroma zadostni razlogi **za** kaj. Pravilno bi zato bilo: *Od raznih oblik socialne podpore, ki se je – če zahtevata vse, do česar sta opravičena – nabere skoraj 30.000 na leto.*

En primer je bil tudi *boj s širjenjem aidsa* namesto boj proti širjenju aidsa in *zboleli z aidsom* namesto zboleli za aidsom.

8.4 BESEDILNE NAPAKE

Graf 8.4: Število besedilnih napak na posameznih internetnih medijskih portalih

Besedilne napake, ki sem jih našla v gradivu, so kršenje koherence in kohezije. Koherenca in kohezija sta merili besedilnosti, ki ju dosežemo s skladijsko-pomensko povezavo med posameznimi deli besedila in z logično-pomensko povezavo med temami v besedilu. O tem govori tudi Korošec (1998, 217) in pri tem za poimenovanje pojavov na skladijsko-pomenski ravni besedila uporablja mešano tvorjenko **soveznost** (sovisnost + vezanost). Največ takšnih napak je bilo na spletni strani lady.si (11), manj na rtvslo.si (8) in 24ur.com (7), najmanj pa na delo.si (4). V spodnjem primeru je kar nekaj nejasnosti. Avtorica besedila najprej pove, da je bila Tolstojeva želja (od kar se je preselil k sorodnikom), da bi živel od zemlje kot kmet, pri tem tudi opisuje, da mu je bilo resnično veliko tudi do blagostanja njegovih kmetov. Prizadeval si je urediti reforme, šole za vaške otroke, pri tem pa je bil pogosto tretiran kot čudak. Vendar šele zatem pove, da je svoje sanje o kmečkem življenju, uresničil šele pozneje, ko se je s svojo ženo preselil na Jasno Poljano. Bralcu tudi ni jasno, kam na Jasno Poljano sta se z ženo preselila, saj pred tem zve, da je hišo na Jasni Poljani izgubil. Tolstoj naj bi s svojim veseljačenjem izgubil vse, kasneje v besedilu pa piše, da je sanjal o tem, da bo zapustil svoj privilegiran stan, da je imel svoje kmete in delavce. To je nerazumljivo, saj si nekdo, ki je izgubil vse, ne more privoščiti razkošnega življenja, avtorica pa bralcu ne da podatka o tem, da si je in kako si je Tolstoj opomogel (in ali je res izgubil čisto vse). V besedilu tudi piše, da Tolstoj ni hotel skrbeti za prašiče, ki so bili v končni fazi izstradani do smrti, ni bil pripravljen delati gnjati, masla in ni vedel, kdaj je treba orati ali okopavati polja, da se je vrnil v Moskvo in delo na Jasni Poljani prepuščal delavcem. To je nejasno, saj lahko bralec kasneje prebere, da se je z leti njegova želja po kmečkem življenju le še okrepila, tako da se je naučil izdelovati celo čevlje in pohištvo.

Primer:

Dolgovi mladega Tolstoja pripeljejo do tega, da se pridruži vojski na Kavkazu, kjer pa se veseljačenje nadaljuje. Leta 1855 je zakvartal svojo najljubšo hišo. Na Krimu je dva dni in dve noči igral s svojimi častniškimi tovariši in nepretrgoma izgubljal. V svojem dnevniku je tedaj priznal: "Izgubil sem vse – tudi hišo v Jasni Poljani. O tem nima smisla pisati; sam sebi se tako gnusim, da bi rad pozabil, da obstajam."

Hiša in posestvo (2000 akrov zemlje z 200 tlačani), ki ju je Tolstoj podedoval po smrti staršev leta 1847, sta mu pomenila tako rekoč vse. Svojemu bratu celo piše, da hiše za nič na svetu ne bi prodal in da je zadnje, od česar se je pripravljen ločiti – ne glede na to, da hiša ni bila v nič kaj zavidljivem stanju (odstopajoča barva, trhla veranda, puščajoča streha). A je bil primoran storiti prav to. Hišo je kupil krajevni trgovec, nato pa so jo podrli in prodali po delih. Tolstoj se je naselil v manjši hiši na pristavi starega posestva Volkonskih (gre za staro plemiško družino, s katero so bili Tolstojevi v sorodu).

Želja po pristni ruski prsti

Od tedaj naprej si je pisatelj želel postati zgleden poljedelec, slikar, glasbenik, pisatelj, pri tem pa mu je bilo resnično veliko tudi do blagostanja njegovih kmetov. Prizadeval si je urediti reforme, šole za vaške otroke, pri tem pa je bil pogosto tretiran kot čudak (treba je priznati, da je bilo pogosto res tako). Tolstojev odnos do ruskega kmeta je bil v duhu tedanje dobe naravnano precej romantično: sanjal je o tem, da bo zapustil svoj privilegirani stan in živel od zemlje kot kmet. To je celo skušal uresničiti, ko se je leta 1862 s svojo ženo Sonjo naselil na posestvu v Jasni Poljani.

Odslovil je vso služinčad in začel sam kmetovati. Poskus pa je žalostno propadel, saj ni hotel skrbeti za prašiče, ki so bili v končni fazi izstradani do smrti, ni bil pripravljen delati gnjati, masla in ni vedel, kdaj je treba orati ali okopavati polja. Vrnil se je v Moskvo, v Jasni Poljani pa se je zapiral v sobo in delo prepuščal najetim delavcem. Z leti pa se je njegova želja po (idealiziranem) kmečkem življenju le še okrepila. Naučil se je izdelovati čevlje in pohištvo, celo opustil pisanje in neprestano delal na polju. V popolnem nasprotju s tedanjim življenjem je začel oznanjati čistost in celo postal vegetarijanec.

S soveznostjo je povezano tudi Koroščevo (1998, 169–170) pravilo pobiranja vsake zanke, ko mora naslovnik na vsaki točki linearnega, v prostoru in času »potekajočega nizanja jezikovnih

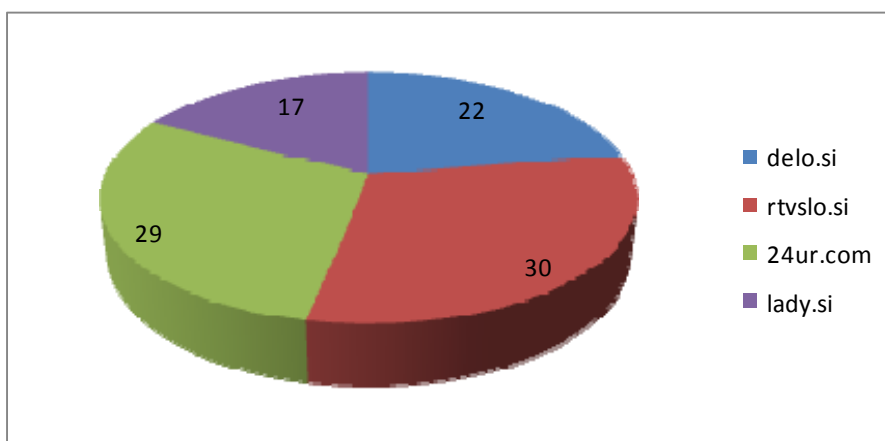
znakov dobiti zadostno količino podatkov, ki omogočajo gladko sprejemanje prejšnje in naslednje vsebine«. Prav zaradi kršenja tega pravila so bili nekateri zgledi v gradivu tudi nerazumljivi. *Arhitektura je umetnost praznega prostora. Značilnosti tega notranjega prostora se odsevajo na zunanjem ovoju ali stavba raste od znotraj navzven.*

8.5 TIPKARSKE NAPAKE

Tako kot pravopisne, besedne, skladske in besedilne so tudi tipkarske napake prisotne na vseh štirih spletnih straneh. Primer za tipkarske napake: *Sicer pa je Elisabethino prisotnost na sodišču potrdila tudi njena odvetnica **Eva Plaz**, ki je javnosti tudi pojasnila razloge, zaradi katerih se je Elisabeth sprejela odločitev in se se soočila z očetom.*

Največ tipkarskih napak je bilo na spletni stran rtslo.si (30) in na spletni strani 24ur.com (29), kjer se je pojavilo približno enako število napak. Sledi spletna stran delo.si z dobimi 20 napakami in lady.si, ki je imela slabih 20 napak (glej Graf 8.5).

Graf 8.5: Število tipkarskih napak na posameznih internetnih medijskih portalih

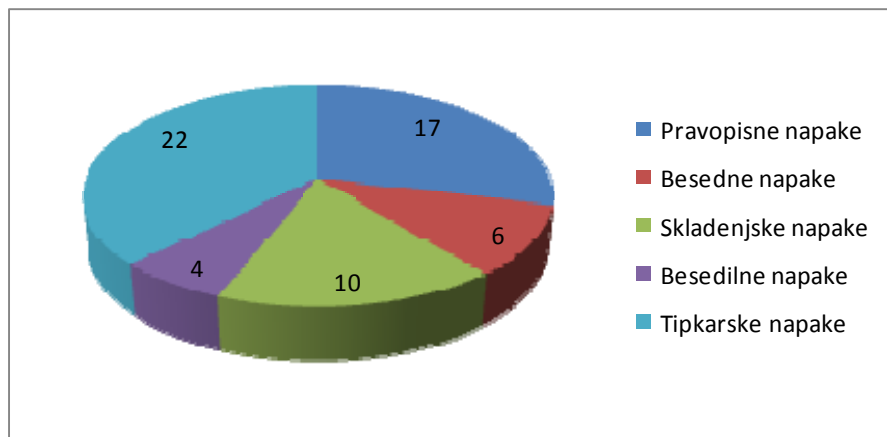

Izkazalo se je, da je tudi število tipkarskih napak kar veliko. Celo na lady.si je bilo 17 tipkarskih napak, kljub temu da prispevki na spletni strani ne nastajajo pod časovnim pritiskom. Nekatere tipkarske napake so bile tudi takšne, ki jih računalniški program že sam označi. In pri zelo majhni meri previdnosti vsaj teh ne bi smelo biti. Na rtslo.si je bilo takšnih napak devet, na delo.si in 24ur.com so bile štiri, na lady.si pa tri.

9 IZJAVE UREDNIC SPLETNIH STRANI

9.1 DELO.SI

Graf 9.1: Število posameznih napak na spletni strani delo.si

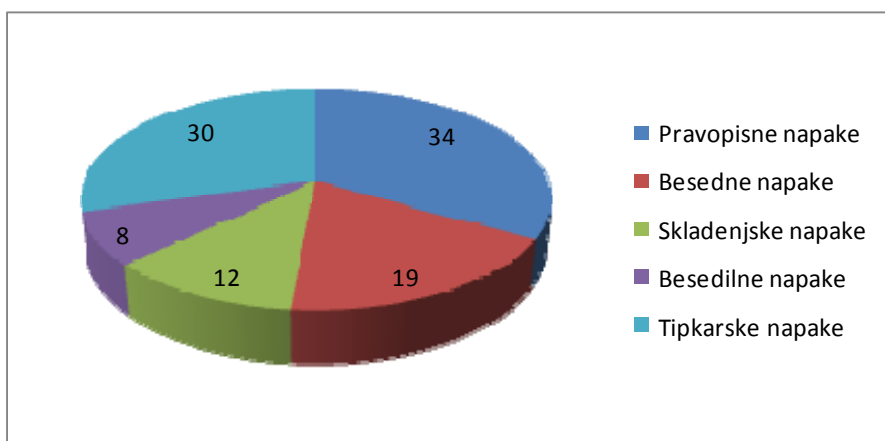

Urednica spletnega portala delo.si Nina Jerančič pravi, da največ napak nastane zaradi hitrosti podajanja novic. Pomemben podatek je ta, da v spletnem uredništvu nimajo lektorja, ki bi skrbel za jezikovno kakovost objavljenih besedil. Lektorirana besedila so samo tista, ki so bila objavljena v tiskani izdaji Dela. Urednica sicer pravi, da načrtujejo vključevanje lektorjev, vendar dodaja, da pri hitrem objavljanju ni časa za lekturo, saj »na internetu moraš biti prvi, to je prvo pravilo in tako si tudi najboljši«. Lektura se po njenih besedah lahko opravi po objavi. »Zaposleni novinarji, ki pišejo izključno za tiskano izdajo, 'obstajajo' že 50 let. Ker se je trend spremenil in ker prodaja tiskanih izdaj po vsem svetu pada, se časopisna podjetja usmerjajo na splet. Enako bo tudi v časopisni hiši Delo, kjer bo meja med spletnim in tiskanim poročanjem močno zabrisana,« pove urednica. Zdaj ni tako, v spletni redakciji ne zaposlujejo novinarjev, delajo izključno študentje preko napotnic, predvsem Fakultete za družbene vede in Ekonomske fakultete. V uredništvu delo.si dela veliko manj novinarjev kot pri konkurentih (rtvslo.si, 24ur.com). Samo osem novinarjev dnevno pokrije vse novice. Razlog za jezikovne napake tako leži predvsem v hitrosti in premajhnem številu zaposlenih novinarjev. Urednica je povedala, da ljudje na internetu v večini berejo le naslove in povzetke, zato je naslovna stran spletne strani ključna in jo morajo oblikovati izkušeni novinarji. Glede na to, da so vsa besedila, ki sem jih zajela v raziskavo iz naslovne strani, bi lahko sklepala, da so jih pisali izkušeni novinarji. In ti bi morali biti jezikovno kompetentni. Nina Jerančič mi je še povedala, da jezikovno

kompetentnost bodočih »zaposlenih« preverjajo s kratkim pisnim testom in v fazi uvajanja, ki traja 14 dni.

9.2 RTVSLO.SI

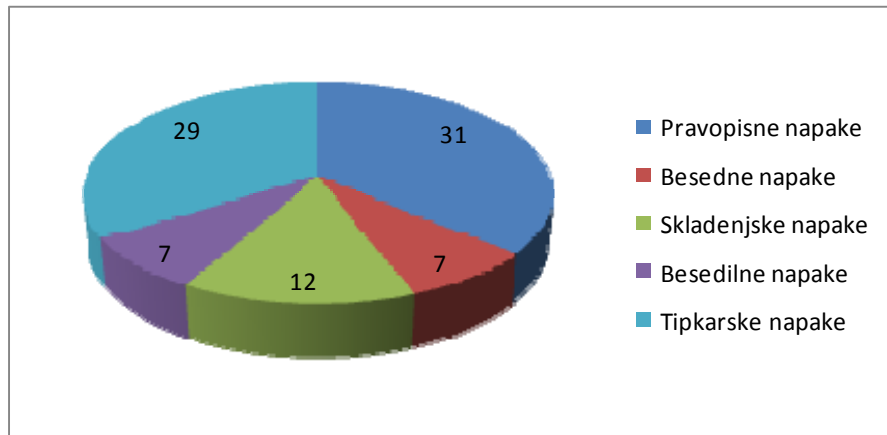
Graf 9.2: Število posameznih napak na spletni strani rtvslo.si

Urednica spletne izdaje javnega servisa Radiotelevizija Slovenija spletne strani rtvslo.si Kaja Jakopič pravi, da se jezikovne napake na njihovi spletni strani pojavljajo »predvsem zaradi ažurnosti poročanja in želji po takojšnjem obveščanju njihovih uporabnikov«. Skušajo biti točni, preudarni in dosledni, natančni, vendar pa je včasih ažurnost pred vsem naštetim, tudi jezikovno ustreznim prispevkom. Urednica je povedala, da prispevke lektorirajo že pred objavo ali ob sami objavi. Ko gre za ekskluzivno novico, jo objavijo, čim prej pa jo skušajo tudi lektorirati. V času, ko izdelek še ne pride do lektore, pa je občinstvu na ogled z vsemi napakami. Tudi takšne še ne lektorirane prispevke sem dobila v svojo bazo besedil. Lektorji so, po besedah urednice, novinarjem na voljo ves dan. Ker so novinarji in lektorji v istem prostoru, lahko med seboj sodelujejo že sproti. Na voljo imajo sicer sedem lektorjev, vendar je v določenem terminu v uredništvu prisoten samo eden. Novinarjev se v dveh turnusih v enem dnevu zvrsti kar 24, poleg teh pa še pet, ki niso v turnusu. Lektorji so diplomanti slovenistike, novinarji, ki opravljajo dela novinarjev, pa niso nujno diplomanti novinarstva, saj imajo v uredništvu tudi diplomante (oziroma študente) drugih smeri. Kljub temu pa naj bi bila večina zaposlenih iz novinarske smeri. Od bodočih novinarjev, ki jih zaposlijo v uredništvu, pa s posebnimi testi preverjajo tudi jezikovno kompetentnost, saj urednica pravi, da ni samoumevno, da bi diplomanti novinarstva obvladali jezik. Za diplomante drugih smeri pa je to lahko še manj verjetno.

9.3 24UR.COM

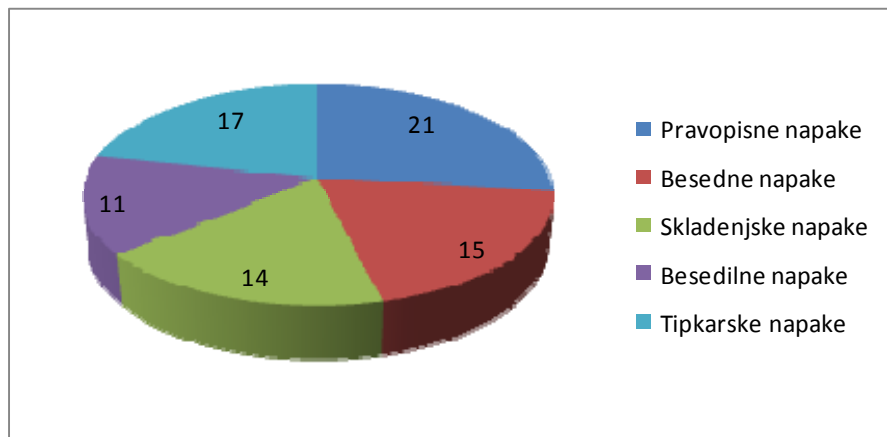
Graf 9.3: Število posameznih napak na spletni strani 24ur.com

Urednica spletne strani 24ur.com Barbara Repovž meni, da so jezikovne napake na njihovi spletni strani posledica ažurnosti in premalo zaposlenih novinarjev, v kombinaciji s samo eno lektorico. Sicer je lektorica diplomirana slavistka. Tej ne uspe pregledati vseh besedil pred objavo, zato prispevke najprej objavijo in lektorica, kolikor ima časa, popravlja že objavljene prispevke. V lekturo gredo vsi prispevki, vendar urednica pravi, da obstaja velika verjetnost, da vseh ne uspejo popraviti. Novinarji, ki pripravljajo prispevke za 24ur.com, so diplomanti novinarskih in drugih smeri. Urednica pravi, da diplomanti novinarstva ne prevladujejo in da je več tistih, ki opravljajo novinarska dela, z drugih smeri. Zaposlujejo diplomante Filozofske fakultete, Fakultete za družbene vede, nekaj je tudi diplomantov ekonomskih smeri. Urednica pravi, da je pri zaposlovanju poleg čisto novinarskih lastnosti pomembno tudi primerno izražanje.

9.4 LADY.SI

Graf 9.4: Število posameznih napak na spletni strani lady.si

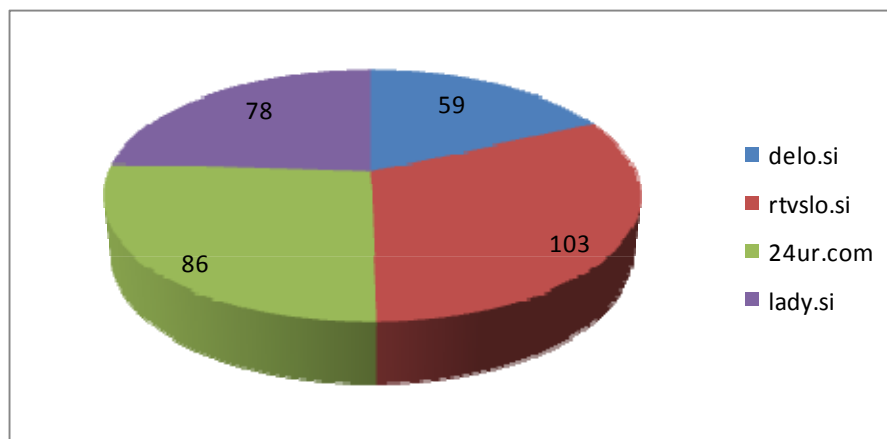
Spletna stran lady.si je specifična in z ostalimi tremi spletnimi stranmi, delo.si, rtvslo.si, 24ur.com, ni primerljiva, saj ne nastaja pod časovnim pritiskom, na njej se novice ne obnavljajo tako pogosto, včasih niti na dan ne. Po besedah urednice Barbre Jermann izključno za spletno izdajo Lady ne piše noben novinar. Prispevki, ki so objavljeni na spletni strani, so predvsem iz tiskane izdaje Lady. Ta besedila so že lektorirana in so na spletno stran samo pripeta. Včasih prispevki v tiskani in spletni izdaji niso enaki saj, po besedah urednice, skrbijo, da obe izdaji nista identični. Nekateri prispevki so tudi delo novinarjev, ki ustvarjajo prispevke na portalu njena.si, saj ti določene prispevke »delijo« še z drugimi spletnimi stranmi, na primer lady.si. Podatka, kateri prispevki so delo drugih novinarjev oziroma piscev, nisem dobila, zato nisem mogla preveriti, kdo jih piše, in če so lektorirani. Na vprašanje, kaj je vzrok za jezikovne napake na njihovi spletni strani, urednica odgovarja: »Šlamparija.«

10 SKLEP

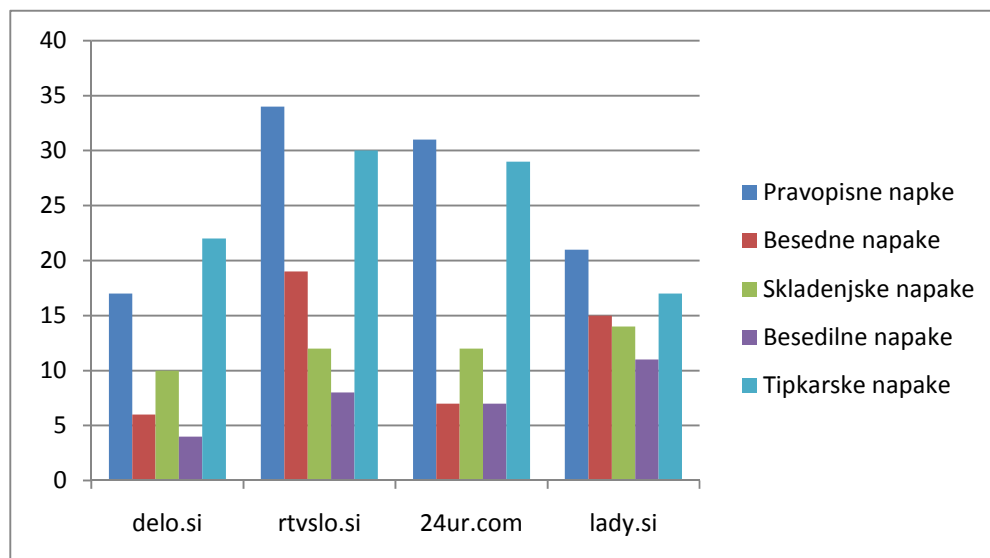
Po končani raziskavi in analizi v raziskavi dobljenih podatkov lahko sklenem in naredim zaključke o jezikovni kultiviranosti na treh največjih in najbolj obiskanih spletnih portalih v Sloveniji, delo.si, rtvslo.si, 24ur.com, in lady.si kot manj obiskani spletni strani. Gradivo spletne strani lady.si mi bo pomagalo pri interpretaciji podatkov, saj je to spletna stran, ki ne nastaja pod časovnim pritiskom.

Na podlagi gradiva lahko sklenem, da so se pravopisne, besedne, skladske, besedilne in tipkarske napake pojavile v prispevkih na vseh štirih spletnih straneh. Največ napak je na spletni strani rtvslo.si, manj jih je na lady.si in 24ur.com. Spletna stran delo.si izstopa, saj ima (precej) manj napak kot ostale omenjene spletne strani (glej Graf 10.1).

Graf 10.1: Število vseh napak po medijih

Graf 10.2: Primerjava napak po spletnih medijskih portalih

Dobljene podatke moram vsekakor primerjati tudi z velikostjo gradiva, ki sem ga dobila na dan spremljanja spletnih portalov. Gradivo spletnih strani, ki je bilo zajeto v raziskavo, se po velikosti razlikuje, zato moram pri interpretaciji rezultatov, dobljenih v analizi, upoštevati tudi to. Da bi lahko naredila primerjavo (števila) napak na vsakem mediju, sem pogledala število besed na gradivu vsakega spletnega portala posebej. Število besed na delo.si je dobrih 14.000, na rtvslo.si, 24ur.com in lady.si pa dobrih 24.000. To kaže, da je bilo najmanj obsežno gradivo iz spletne strani delo.si. Prav to pa bi lahko bil vzrok za manjše število napak prav na tej spletni strani.

Primerjava napak na spletni strani 24ur.com (ki ima primerljivo velikost gradiva z velikostjo gradiva na rtvslo.si in lady.si) in rtvslo.si pokaže, da je na spletni strani rtvslo.si slabih 20 napak več kot na 24ur.com (in 25 napak več kot na lady.si), gradivo pa je manjše »le« za 500 besed, kar je približno en daljši prispevek. To je kljub velikosti gradiva veliko število napak.

Razmerje med velikostjo gradiva in številom napak na spletnih straneh delo.si, 24ur.com in lady.si pokaže, da je najmanj napak na lady.si. Spletna stran 24ur.com ima nekaj več napak, delo.si pa jih ima največ. To pomeni, da je vzrok za manjše število napak na spletni strani delo.si velikost gradiva.

Sklenem lahko, da je največ napak na spletni strani rtvslo.si, nekaj manj na delo.si, še manj na 24ur.com, najmanj napak pa je na spletni strani lady.si.

Na podlagi teh ugotovitev ne morem sprejeti tega, da so standardi v tabloidnih medijih nižji in bi bila zato posledično tudi jezikovna kultiviranost piscev besedil slabša. Saj prav rtvslo.si, ki je spletna stran javnega servisa Radiotelevizije Slovenije, je spletna stran, na kateri se je v gradivu pokazalo največ napak, spletna stran 24ur.com, ki je spletna stran tabloidnega medija, pa ima manjše število napak (tudi manj kot spletna stran delo.si, ki je spletna stran kakovostnega dnevnika Delo).

V gradivu se je pokazalo, da so največja težava predvsem pravopisne (32 %) in tipkarske (30 %) napake, pol manj je skladenjskih (15 %) in besednih (14 %), najmanj pa je besedilnih napak (9 %).

Na vseh štirih portalih zajetih v raziskavo je največje število pravopisnih in tipkarskih, najmanj pa je besedilnih napak. Število besednih in skladenjskih napak je nekje vmes. Na rtvslo.si in lady.si je več besednih kot skladenjskih napak, na delo.si je ravno obratno, na 24ur.com pa je število besednih in skladenjskih napak primerljivo.

Največ tipkarskih in pravopisnih napak imata spletni strani rtvslo.si in 24ur.com, največ skladijskih napak pa 24ur.com in lady.si. Prav tako je na spletni strani lady.si tudi največ besedilnih napak. Največ besednih napak je na spletni strani rtvslo.si.

Tako veliko število tipkarskih napak nastane najverjetneje predvsem zaradi pisanja v naglici, ker novinarji nimajo časa, da bi svoje besedilo še enkrat prebrali in ga popravili. Vsaj tipkarskim napakam bi se morali novinarji izogniti, še bolj pa tistim tipkarskim napakam, ki jih računalniški program že sam zazna in podčrta.

Zelo veliko število pravopisnih napak je nedopustno, saj menim, da bi morala biti pravopisna pravila pri izurjenih piscih dovolj »rutinizirana«, da do teh napak, kljub časovni stiski, v kateri nastajajo prispevki, ne bi prihajalo. Menim, da jih je za kompetentne pisce besedil vseeno preveč.

Besedne, skladijske in besedilne napake pa so verjetno najboljši kazalec dejavnikov, ki vplivajo na pisanje spletnih novinarjev. Tako kot tipkarske napake je verjetno tudi večina teh napak posledica pomanjkanja časa. Večina tovrstnih napak najverjetneje ne nastane zaradi neznanja piscev besedil, ampak zato, ker novinarji nimajo časa, da bi v miru zbrali svoje misli, jih ubesedili, če bi bilo potrebno pa tudi popravili. Novice nastajajo hitro, brez veliko premisleka in popravljanja. Zanimiv je podatek, da je ravno lady.si, ki ne nastaja pod časovnim pritiskom, spletna stran z največjim številom skladijskih in besedilnih napak, pri besednih napakah pa jo prehiti rtvslo.si

Na delo.si je največje število tipkarskih napak, manj je pravopisnih, pol manj skladijskih, najmanj pa besednih in besedilnih napak.

Na spletni strani delo.si nimajo lektorjev, ki bi skrbeli za jezikovno kakovost objavljenih besedil, poleg tega pa spletno stran ustvarja tudi malo novinarjev. Prav to je lahko vzrok, da se je v gradivu pokazalo veliko jezikovnih in tipkarskih napak. Urednica spletne strani Nina Jerančič je povedala, da so lektorirani samo prispevki, ki so objavljeni v tiskani izdaji Dela. V gradivu je bilo takšnih prispevkov le pet, od teh pa dva nista bila celotna zapisa iz tiskane izdaje. Na koncu prispevka je namreč pisalo *Več si preberite v tiskani izdaji Dela*. Razen v enem od teh prispevkov, kjer ni bilo nobene napake, sem sicer v vsakem besedilu našla po eno (v enem prispevku dve) napako.

Na rtvslo.si je prav tako največ pravopisnih in tipkarskih napak, sledijo besedne napake, manj pa je skladenjskih in besedilnih.

Urednica spletne strani rtvslo.si Kaja Jakopič je povedala, da so vsi prispevki na njihovi spletni strani lektorirani že pred objavo. Drugače je samo, ko gre za kakšno ekskluzivno novico, ki jo morajo objaviti čim prej. Takrat ponavadi novico najprej objavijo in jo skušajo čim prej tudi lektorirati. Kljub temu, da lektorirajo prispevke že pred objavo ali ob sami objavi, se je na gradivu pokazalo veliko napak. Ker sem spletno stran spremljala v vsakem trenutku in »bila zraven«, ko se je obnavljala z novicami, sem v svoje gradivo najverjetneje dobila prispevke, kot so bili objavljeni prvič. Na spletni strani je bilo veliko prispevkov, ki niso ekskluzivne ali nujne novice, in prispevkov prejšnjega dne. Pričakovala bi, da so ti prispevki lektorirani, vendar sem tudi v teh kljub temu našla napake. Urednica spletne strani, kot že rečeno, pa je povedala, da le ekskluzivne novice objavijo brez predhodne lekture. Če bi bila večina prispevkov lektoriranih pred objavo (oziroma ob objavi), potem bi imela v gradivu največ takšnih, v katerih ne bi našla napak. Teh pa je bilo le šest.

Ker spletno stran rtvslo.si ustvarja veliko novinarjev (več kot delo.si), ker imajo lektorico, ki je novinarjem na voljo ves dan in ki pregleduje vse prispevke že pred objavo (ali takoj ob objavi), bi pričakovala, da bo na tej spletni strani najmanj napak, bilo pa jih je največ.

Na 24ur.com je prav tako kot na spletni strani delo.si in rtvslo.si največ tipkarskih in pravopisnih napak, pol manj je skladenjskih, še pol manj pa besednih in besedilnih napak.

Urednica 24ur.com Barbara Repovž je rekla, da so njihovi prispevki lektorirani najverjetneje po objavi, ko ima lektorica za to čas, saj gre čez njene roke veliko število besedil, ki jih mora lektorirati. Odsotnost lektorja oziroma preveliko število prispevkov, ki »morajo v lekturo«, pa zagotovo ne sme biti opravičilo za vse jezikovne pomanjkljivosti in napake. Ker lektorica ne uspe pregledati vseh besedil pred objavo, so v mojem gradivu torej najverjetneje še nelektorirana besedila. Ta ostajajo na očeh javnosti in pred bralci, dokler prispevke ne pregleda lektorica. Kljub vsemu je bilo v primerjavi z drugimi spletnimi stranmi na 24ur.com veliko prispevkov, ki so bili brez napak. Če lahko sklepam, da vseh teh pravilno napisanih prispevkov lektorica še ni imela v rokah, in če je moje sklepanje pravilno, potem lahko jezikovno pravilne in ustrezne prispevke pripišem jezikovni kompetenci piscev besedil.

Na lady.si je največ pravopisnih, sledijo tipkarske napake, manj je besednih in skladenjskih, najmanj pa besedilnih napak.

Na prispevke na spletni strani lady.si ne vplivajo objektivni dejavniki, kot so časovna stiska, ažurnost poročanja (tudi premalo zaposlenih novinarjev), saj so prispevki v večini pripravljene za tiskano izdajo Lady in kot taki tudi že lektorirani. Urednica Barbra Jermann pa je povedala, da kljub temu tudi pri izdajanju tiskane izdaje poteka vse zelo hitro. Ponavadi je v eni številki Lady okrog 300 prispevkov, imajo pa samo eno lektorico, ki mora vsa besedila pregledati in popraviti. Tako vseeno pride do napak. Če so bile napake, ki sem jih dobila na gradivu, narejene že v tiskani izdaji in spletna stran ne objavlja nekih ekskluzivnih in nujnih novic, menim, da bi morali napake iz tiskane izdaje popraviti. Očitno jih ne, saj jih je v mojem gradivu veliko.

Včasih novice na spletnih straneh dopolnijo z novimi podatki in jih opremijo z novim naslovom. Ali popravijo tudi napake? Na spletni strani rtvslo.si je bil tak primer, ko so novico razširili, vendar starih napak niso popravili. Na 24ur.com pa sem zasledila novico, ki je bila opremljena z dodatnimi informacijami, vendar so bile napake iz prejšnje objave popravljene.

Ker je internet zelo hiter medij, je tudi vprašanje, ali je smiselno popravljati napake za (dan ali dva) nazaj. Kljub temu je veliko število ljudi novico prebralo že v nekaj urah po objavi, ko je bila aktualna, takrat pa še polna jezikovnih napak. Ker pa prispevki na internetu tam ostanejo in so uporabnikom na voljo v vsakem trenutku, je to, da so vse jezikovne napake popravljene, zagotovo smiselno.

Vzrok za napake je lahko kombinacija časovne stiske in ažurnosti poročanja ter premalo zaposlenih novinarjev, saj mora včasih en sam novinar pisati tudi več prispevkov naenkrat. Ker mora te prispevke tudi čim prej objaviti, lahko to vpliva na jezikovno (ne)pravilnost. Na podlagi števila napak na spletni strani lady.si (na tej spletni strani je bilo število napak najmanjše), pa lahko rečem, da časovna stiska in aktualnost objave nista nujno vzrok za najdene napake. Velikokrat je hitrost podajanja novic le izgovor za površnost, včasih pa celo za lenobo za seboj prebrati napisano besedilo.

V gradivu so tudi takšna besedila, ki so bila na naslovnih straneh spletnih strani še od prejšnjega dne in so na spletnih straneh ostajala tudi cel dan mojega spremljanja. Prav primeri teh besedil so pomembni za interpretacijo podatkov, saj so se tudi v teh prispevkih pojavljale napake, kljub temu da sta urednici spletnih strani rtvslo.si in 24ur.com rekli, da prispevke lektorirajo, če že ne pred objavo, pa se trudijo, da to opravijo čim prej. Vzrok za jezikovne napake je lahko jezikovna nekompetentnost piscev besedil (predpostavljam, da besedila še niso

lektorirana) ali pa lenoba za seboj prebrati in popraviti napake. Lahko pa so tudi lektorji (če že opravljajo svoje delo) tisti, ki dela, ki jim je naloženo, ne opravijo oziroma ga opravijo slabo.

Glede na to, da na vseh štirih spletnih straneh delajo tako novinarji kot diplomanti drugih smeri, je jezikovna kompetentnost piscev vprašljiva. Že za diplomante novinarstva, ki se dobršen del svoje izobrazbe ukvarjajo z jezikom (predmetnik študija, v katerem je veliko jezikovnih predmetov),¹⁸ ni nujno, da so ustrezno jezikovno usposobljeni, kaj šele diplomanti drugih smeri. Vendar pa so lahko tudi diplomanti drugih smeri (glede na to, da so opravili maturo iz slovenskega jezika) jezikovno dobro podkovani – poznajo pravopisna pravila in slovnični ustroj slovenskega jezika. Urednice spletnih strani delo.si, rtvslo.si in 24ur.com so povedale, da ob zaposlitvi s posebnimi testi preverjajo tudi jezikovno kompetentnost piscev besedil. Če so torej novinarji spletne strani rtvslo.si, kjer sem našla največ napak, ob zaposlitvi pokazali dovolj jezikovnega znanja, je vzrok za jezikovne napake lahko le časovna stiska in premalo zaposlenih novinarjev. Vprašanje pa je tudi, kako je jezikovno kompetenten tisti, ki odloča o jezikovni kompetentnosti bodočih sodelavcev spletnih strani.

Glede na dobljene napake lahko rečem, da pisci besedil včasih kljub časovni stiski napišejo jezikovno zelo slabo besedilo (ki ne uspe iti v lekturo). Po drugi strani pa je bilo v gradivu veliko napak tudi pri prispevkih, ki naj bi že bili lektorirani. Zato se sprašujem, ali so prispevki dejansko lektorirani in ali lektorji opravljajo svoje delo oziroma kako dobro ga znajo opraviti. Ker gre za napake, za katere mislim, da jih »laična« javnost opazi, menim, da jih lektor ne bi prezrl (smel prezreti), sploh zato, ker so na spletnih straneh zaposleni lektorji s slovenistično izobrazbo. Res pa je, da kljub izobrazbi ni nujno, da so za svoje delo dovolj kompetentni, saj kot pišeta Logarjeva in Verovnikova (2001), so včasih tudi diplomirani slovenisti premalo podkovani oziroma posegajo po zastarelih priročnikih.

Na podlagi rezultatov raziskave lahko sklenem, da so najbolj jezikovno pravilni prispevki na spletnem portalu lady.si in 24ur.com, sledi medijski portal delo.si. Prispevki na rtvslo.si pa so najmanj jezikovno kultivirani, kljub temu da je urednica zatrdila, da gre večina prispevkov že pred objavo v lekturo. Če je to res, potem se lahko vprašam, kakšni prispevki gredo šele v lekturo (oziroma kako svoje delo opravljajo lektorji).

¹⁸ Jezikovna kultura, skladnja slovenskega knjižnega jezika, kultura govornega izražanja, obča stilistika, stilistika poročevalstva, literarno novinarstvo, novinarsko pisanje.

Kljub temu, da se je na spletni strani lady.si pojavilo najmanj napak, pa se je glede na to, da na nastajanje prispevkov te spletne strani ne vplivajo objektivni dejavniki (vsaj ne v tolikšni meri kot na ostale tri spletne strani), pojavilo veliko število napak.

Na spletni strani 24ur.com je le nekaj več napak kot na lady.si, kljub temu da prispevki na 24ur.com nastajajo pod časovnim pritiskom, prispevki na lady.si pa ne. Pričakovala sem, da bo razlika v številu napak nekega medija, ki nastaja v časovni stiski in drugega, ki ima pri objavljanju prispevkov več časa, večja. Mogoče je razlog za to tudi to, da prispevkov za spletno stran lady.si ne piše(jo) novinar(ji) in da imajo samo nekoga, ki prispevke pripenja na stran,¹⁹ poleg tega pa so prispevki na spletni strani lady.si pripeti še iz drugih spletnih strani, na katere pa uredništvo Lady nima neposrednega vpliva. Vprašanje pa je kako (in če sploh) v uredništvu Lady skrbijo za jezikovno podobo portala lady.si. Ker so za vsebine, ki so objavljene na njihovi spletni strani, odgovorni sami, menim, da bi morali vse prispevke pregledati in jih popraviti (če bi bilo to potrebno).

Na spletni strani delo.si je bilo (tako kot na spletni strani rtvslo.si) veliko jezikovnih napak. To je lahko razumljivo, saj v uredništvu nimajo lektorjev, ki bi za novinarji popravljali jezikovne pomanjkljivosti in napake. Vsekakor pa odsotnost lektorjev ne more biti izgovor za napake, saj bi morali biti novinarji tudi brez lektorjev sposobni napisati jezikovno pravilne prispevke.

Ker za vsebine na delo.si skrbi malo novinarjev, pa je lahko tudi to vzrok za veliko število napak.

Na spletni strani rtvslo.si je nepričakovano največje število napak, kljub temu da so (naj bi bila) besedila največkrat lektorirana že pred objavo.

Na jezikovno (ne)pravilnost objavljenih prispevkov na spletnih straneh delo.si, rtvslo.si, 24ur.com vplivajo prav vsi objektivni dejavniki, za katere sem predvidevala, da sicer najbolj vplivajo na (jezikovne) napake objavljenih prispevkov. Govorim o časovni stiski in ažurnosti poročanja, o premalo zaposlenih novinarjih in lektorjih ter (očitno) njihovi (ne)kompetentnosti. Objektivnega dejavnika, ki naj bi najbolj vplival na jezikovne in tipkarske napake, ne morem določiti. Zagotovo gre za kombinacijo vseh, najbolj pa verjetno izstopata prav časovna stiska in premalo zaposlenih novinarjev. Velikokrat pa je za napake kriva le površnost in prav urednica spletne strani lady.si verjetno najbolj opiše stanje, ko reče, da veliko napak nastane prav zaradi »šlamparije«. Po pregledu vseh besedil lahko rečem, da so določene napake lahko neznanje

¹⁹ Te prispevke pa očitno pred objavo na spletni strani nihče še enkrat ne prebere in popravi.

tvorca besedil, kljub vsemu pa je res veliko takih, ki bi se jim pisci z malo preudarnosti (in razmisleka) lahko izognili.

Za bolj natančne izsledke o tem, kaj vpliva na jezikovno kultiviranost na internetnih medijskih portalih, bi morala oceniti in preveriti dejansko jezikovno znanje piscev besedil in imeti vse podatke o okoliščinah nastajanja določenega prispevka – ali je novinar pisal samo en ali več prispevkov naenkrat, koliko časa je imel za zbiranje informacij in objavo ter ali je bil prispevek že v lekturi ali ne.

Kljub vsemu pa niti ni pomembno, kdo in kaj sta kriva za jezikovne in druge napake na spletnih portalih, pomembno je, da do njih prihaja. Ker ima jezik množičnih občil močan vpliv na jezik občinstva, se morajo novinarji in ustvarjalci v medijskem prostoru tega zavedati in znanja jezika ne smejo podcenjevati. Prispevek je kakovosten ne le, če novinar dobro opravi svoje novinarsko delo, ampak mora to delo znati tudi primerno in pravilno ubesediti ter prenesti številnemu občinstvu. Novinarji se tako ne smejo skrivati pod izgovorom časovne stiske, ampak morajo skrbeti za svoj jezik in jezik občinstva, sodelovati z lektorji in se na svojih napakah učiti.

11 LITERATURA

- Dahlgren, Peter. 1996. Media logic in cyberspace: repositioning journalism and its publics. *Javnost* 3(3): 59–71.
- *Delo*. Dostopno prek <http://www.delo.si> (19. april 2009).
- Erjavec, Karmen. 1998. *Koraki do kakovostnega novinarskega izdelka*. Ljubljana: Jutro.
- ---1999. *Novinarska kakovost*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ferfila, Bogomil in Marta Kos. 2002. *Politično komuniciranje*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- *FidaPLUS*. Dostopno prek: www.fidaplus.net/Info/Info_index.html (11. maj 2009).
- Gradišnik, Janez. 1986. *Naš jezik*. Trst: Založništvo tržaškega tiska.
- Grisprud, Jostein. 2000. Tabloidization, popular journalism, and democracy. V *Tabloid tales*, ur. Colin Sparks in John Tulloch, 285–300. Lanham (Maryland): Rowman & Littlefield.
- Hardt, Hanno. 1996. The end of journalism and newswork in the United states. *Javnost* 3(3): 21–39.
- Jakopič, Kaja. 2009. Intervju z avtorico. Elektronska pošta. 6. april.
- Jerančič, Nina. 2009. Intervju z avtorico. Elektronska pošta. 7. april.
- Jermann, Barbra. 2009. Intervju z avtorico. Elektronska pošta. 12. maj.
- Kalin Golob, Monika. 2001. *Jezikovne reže*. Ljubljana: GV Revije.
- ---2002. Jezikovna stilistika in razžalitve v tiskanih medijih. V *Razžalitve v tiskanih medijih*, ur. Tomo Korošec, 31–46. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- ---2003a. *H koreninam slovenskega poročevalnega stila*. Ljubljana: Jutro.
- ---2003b. *Jezikovne reže 2*. Ljubljana: GV Revije.
- ---2004a. Moč jezika – izbor dejstev in besed. *Teorija in praksa* 41(3–4): 703–711.
- ---2005a. *Jezikovni kotički in jezikovna kultura*. Ljubljana: Jutro.
- ---2005b. Novinarstvo in jezik(oslovje). V *Uvod v novinarske študije*, ur. Karmen Erjavec in Melita Poler Kovačič, 75–107. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- ---2006. Stilistika poročevalstva in poročevalski stil: od prvih dnevnikov do tabloidizacije medijev. *Slavistična revija* (54): 281–292.
- Kalin Golob, Monika in Melita Poler Kovačič. 2006. Tabloidi u Sloveniji: bez jezičnih i etičkih normi. V *Jezik & mediji jedan jezik: više svjetova*, ur. Jagoda Granić, 347–354. Zagreb – Split: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.

- Korošec, Tomo. 1976. *Poglavja iz strukturalne analize slovenskega časopisnega stila*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- ---1994. O stilu in stilistiki slovenskega poročevalstva. V *Zbornik predavanj SSJLK*, 287–297. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- ---1998. *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: Kmečki glas.
- Košir, Manca. 1988. *Nastavki za teorijo novinarskih vrst*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Laban, Vesna. 2005. Žanri vestičarske vrste, običajno poročilo in anketa v dnevnem časopisju. V *Uvod v novinarske študije*, ur. Karmen Erjavec in Melita Poler Kovačič, 32–72. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Laban, Vesna in Melita Poler Kovačič. 2008. Novinarsko poslanstvo, profesionalna kompetenca, etika in izobraževanje: pogledi urednikov slovenskih medijev. V *Jezikovna prepletanja*, ur. Monika Kalin Golob, Nataša Logar in Anton Grizold, 169–188. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- *Lady*. Dostopno prek: <http://www.lady.si> (19. april 2009).
- Logar, Nataša in Tina Verovnik. 2001. Normativnost slovenskih jezikovnih priročnikov v lektorjevih rokah. *Slavistična revija* 49(4): 359–374.
- Merljak, Sonja. 2007. Še vedno mora nekdo pripraviti original: novinarstvo na papirju in spletu. *Sobotna priloga* 49(81): 26-27.
- Oblak, Tanja in Gregor Petrič. 2005. *Splet kot medij in mediji na spletu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Poler Kovačič, Melita. 2001. *Mesto subjekta v sodobni novinarski etiki*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- --- 2002. Vplivi odnosov z mediji na novinarski sporočanješki proces. *Teorija in praksa* 39(5): 766–785.
- *Radiotelevizija Slovenija*. Dostopno prek <http://www.rtv slo.si> (19. april 2009).
- Repovž, Barbara. 2009. Intervju z avtorico. Ljubljana, 17. april.
- Rhoufari, M. Mathieu. 2000. Talking about tabloids: Journalists`views. V *Tabloid tales*, ur. Colin Sparks in John Tulloch, 163–194. Lanham (Maryland): Rowman & Littlefield.
- Rooney, Dick. 2000. Thirty years of competition in the British tabloid press: The Mirror and the Sun 1968–1988. V *Tabloid tales*, ur. Colin Sparks in John Tulloch, 91–110. Lanham (Maryland): Rowman & Littlefield.

- Slovenska oglaševalska zbornica. 2009. *Merjenje obiskanosti spletnih strani*. Dostopno prek: www.soz.si/uploads/MOSS_MAJ_2009_izvedba_metodologijaRezultati.pdf (22. julij 2009).
- *Slovenski pravopis*. 1962. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Splichal, Slavko. 1986. Razvoj novinarskega študija in komunikologije. *Teorija in praksa* 23(12): 1413–1421.
- ---1988. Izobraževanje, etika in profesionalizacija novinarstva. *Teorija in praksa* 25(5): 619–625.
- ---2000. Novinarji in novinarstvo. *Javnost* 7: 47–56.
- Toporišič, Jože. 2000. *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.
- ---1992. *Enciklopedija slovenskega jezika*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Trošt, Matjaž. 2003a. *Izzivi spletnega novinarstva: analiza spletnih strani izbranih evropskih časopisnih hiš*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- ---2003b. *Izzivi spletnega novinarstva*. Dostopno prek www.mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/16/internet/ (9. junij 2009).
- Urbančič, Boris. 1973. *O jezikovni kulturi*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Veljanovski, Rade. 2005. *Javni RTV servis u službi građana*. Beograd: Clio.
- Verovnik, Tina. 2005a. *Jezikovni obronki*. Ljubljana: GV založba.
- ---2005b. Sodobni slovenski jezik med rabo, normo in kodifikacijo. V *Uvod v novinarske študije*, ur. Karmen Erjavec in Melita Poler Kovačič, 109–134. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Vidovič Muha, Ada. 1991. Nekatera aktualna vprašanja slovenske jezikovne kulture. V *XXVII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, ur. Hermina Jug-Kranjec, 17–27. Ljubljana: Oddelek za slovanske jezike in književnosti.
- Zelizer, Barbie. 2004. *Taking journalism seriously*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage.
- *24ur.com*. Dostopno prek www.24ur.com (19. april 2009).
- *24ur.com*. 2009. *Barbara Drnač bo zamenjala Sonjo Javornik na mestu urednice E+ in Ekstra magazina na Kanalu A*. Dostopno prek: www.24ur.com/ekskluziv/tujascena/nova-urednica-e-in-ekstra.html (11. Junij 2009).

Priloga A: Prispevki na spletni strani delo.si

Mesić: Hrvaška lahko tudi čaka

Zavod 25. junij: Hrvaška v EU le po umiku s spornih ozemelj
Ma.J., sre, 18.03.2009 16:02

Hrvaški predsednik Stjepan Mesić je ponovil, da od Slovenije ni pričakoval blokade hrvaških pristopnih pogajanj k EU
foto: Igor Zaplatil/Delo

Zagreb/Ljubljana - Hrvaški predsednik **Stjepan Mesić** je danes ponovil, da od Slovenije ni pričakoval blokade hrvaških pristopnih pogajanj k EU. *"Tega od Slovencev nisem pričakoval, saj so nam Slovenci, ko smo se osamosvajali, sami rekli, da bomo vprašanje meje rešili na temelju mednarodnega prava,"* je dejal Mesić.

V zvezi s Sanaderjevo izjavo, da lahko Hrvaška na vstop v EU čaka, je dejal, da se Hrvaška drži svojih načel in da, v kolikor bo zaradi bilateralnega spora s Slovenijo stala osamljena, v resnici lahko čaka.

"Želimo rešiti to odprto vprašanje in nočemo, da bi bil kdor koli prikrajšan. /.../ Na eni strani želimo nadaljevati pristopne pogovore z EU, na drugi pa rešiti rešiti bilateralni spor s Slovenijo."

Mesić je ponovil, da bi spor lahko rešili na mednarodnem sodišču ali pa bi ga zamrznili. *"V nobenem primeru pa se o tem ne moremo pogovarjati tako, da se slovenski parlament odloči, da je meja Slovenije v piranskem zalivu na hrvaški obali,"* je dodal hrvaški predsednik. *"To bi pomenilo, da bi se Hrvatje v Piranski zaliv morali hoditi kopati s potnim listom, toda tako je nekoliko težje plavati,"* je še dejal Mesić.

Zavod 25. junij: Hrvaška v EU le po umiku s spornih ozemelj

Direktor Zavoda 25. junij **Marjan Podobnik** je pozval, naj Slovenija tuje sogovornike odkrito seznanj z dejstvom, da Hrvaška brez umika z zasedenega ozemlja in morja ne bo mogla vstopiti v EU. Dodal je, da bi imela skupna izjava Slovenije in Hrvaške, ki jo je predlagal evropski komisar **Olli Rehn**, težo le, če bi Hrvaška hkrati izvedla ta umik. V nasprotnem primeru Slovenija po prepričanju Zavoda 25. junij ne sme umakniti zadržkov, ki jih je za nadaljnje hrvaško približevanje Evropski uniji izpostavila prav zaradi spornih dokumentov.

Razsodba in kazen znani že jutri?

Psihiatrinja Adelheid Kastner meni, da bi Fritzl dejanje lahko ponovil
Ma.J./Kl.K., sre, 18.03.2009 12:17

Bo razsodba znana že v četrtek?
foto: Dokumentacija Dela

St. Pölten - **Josef Fritzl**, ki je v kleti svoje hiše 24 let mučil in posiljeval svojo hčer **Elisabeth**, je priznal krivdo v vseh točkah obtožnice, torej posilstvo, incest, umor in zaslužnjevanje. Fritzl se je ob začetku sojenja v ponedeljek v točkah obtožnice, ki ga bremenita umora in

zasužnjevanja, izrekel za nedolžnega.

Na sodnikovo vprašanje, kaj je botrovalo njegovemu priznanju, je Fritzl odgovoril, da je bilo to pričanje njegove hčere Elisabeth, nato pa se je še opravičil. Njegov odvetnik **Rudolf Mayer** je kasneje dejal, da je Fritzla hčerino pričanje "*čustveno uničilo*".

Ko se je sojenje pričelo, je sodnik Fritzla vprašal, kako se je počutil ob gledanju posnetkov pričanja svoje hčere. Fritzl, ki danes svojega obraza ni skrival, je nato priznal krivdo, na sodnikov vprašanje, zakaj ni priskrbel pomoči dojenčku, ki je imel težave z dihanjem, pa je odgovoril: "*Upal sem, da bo malček preživel brez pomoči, toda moral bi kaj storiti. Ne vem zakaj nisem pomagal.*"

Danes pa je na sodišču pričala tudi psihiatrinja **Adelheid Kastner**, ki je dejala, da obstaja možnost, da bi Fritzl svoje dejanje ponovil, če ga ne bi zdravili. Predlagala je, da ga premestijo v psihiatrično ustanovo.

Dejala je, da ima Fritzl neustavljivo željo po dominaciji in nadzoru, kar naj bi bila posledica dogajanja v njegovem otroštvu, saj je odraščal kot nezaželen, inteligenten otrok, ki je želel, da bi imel nekoga, ki bi pripadal samo njemu. Kljub temu, da je bil čustveno prikrajšan, se je po mnenju psihiatrinje zavedal, da je njegovo početje napačno.

Sojenje se je za danes tako končalo, razsodba in kazen pa bosta predvidoma znani že jutri.

Sodišče si je v torek za zaprtimi vrati ogledalo 11-urni posnetek pričanja Fritzlove hčerke Elisabeth. Avstrijski časnik *Kurier* pa je danes poročal, da se je Elisabeth Fritzl v sredo pojavila na sodišču, česar pa tiskovni predstavnik sodišča ni želel komentirati.

Vrsto let si lahko pomagamo s (pravimi) vajami

Dragica Bošnjak, čet, 19.03.2009 06:00

Na plastičnem modelu je prikazano izbočenje medvretenčne ploščice, viden pa je tudi pripadajoči hrbtenični živec.
foto: Dragica Bošnjak/Delo

Bolečine v križu so ena najpogostejših težav sodobnega človeka, ki živi dlje in v veliki meri nezdravo. Vzrokov za nastanek degenerativno bolezen hrbtenice - to je le ena od številnih motečih in bolečih sprememb na zapleteni kostni strukturi, ki človeku omogoča pokončno držo - pa tudi stroka (še) ne zna pojasniti ...

Kot pravi prof. dr. **Vane Antolič**, dr. med., predstojnik Ortopedske klinike UKC v Ljubljani in katedre na Medicinski fakulteti ter predsednik razširjenega strokovnega kolegija za ortopedijo v Sloveniji, na tem področju razvijajo številne dejavnosti za uvajanje novih strokovnih in raziskovalnih pristopov, predvsem pa si prizadevajo uveljaviti sodobne klinične poti zdravljenja.

Za bolečine v križu najpogosteje slišimo razlago, da gre, med drugim, za davek civilizaciji. Kaj vse torej delamo narobe in smo sami krivi?

Veliko tovrstnih težav je povezanih z načinom življenja, denimo pogosto predolgega, morda neprimernega sedenja in relativne neaktivnosti ter občasno pretirane in neprimerne telesne dejavnosti. Bolečina se lahko občuti le v križu, ali pa izžareva navzdol, v spodnjo okončino, to je lumboishialgija, kar je med ljudmi znano kot išjaz. Glavni vzrok za bolečine v križu je degenerativna bolezen hrbtenice. Pomeni, da se prostori v hrbtenici, kjer poteka živčevje, postopoma ožajo. Razlog za to so spondilotične spremembe na medvretenčni ploščici in spondilartrotične spremembe na malih sklepih hrbtenice. Tako se začnejo postopno utesnjevati kanali, kjer poteka živčevje in to človeku povzroča bolečino. Nenadna utesnitev živčevja pa je lahko posledica tako imenovane herniacije diskusa, se pravi zdrsa medvretenčne ploščice.

Poleg siceršnjega načina življenja, so težave s hrbtenico verjetno povezane tudi z delovnimi obremenitvami ...

Velike obremenitve pri fizičnem delu brez dvoma prispevajo k pospešenemu degenerativnemu procesu na hrbtenici. Po drugi strani pa imajo pogosto te težave tudi ljudje pri sedečem, fizično ne napornem delu. Po nekaterih podatkih ima zdaj, ko se o tem pogovarjava, se pravi, da je tako vsak trenutek, približno petina ljudi blažjo ali hujšo težavo zaradi bolečin v križu.

In potem bolniki ponavadi najprej iščejo pomoč pri zdravniku splošne oziroma družinske medicine ...

Družinski zdravnik je pravno-formalno in strokovno usposobljen, na voljo ima vse metode, razen operativnih, ki so povezane z morebitnim ugotavljanjem kakšnih drugih razlogov za nastanek bolečine v križu. Samo v zelo redkih primerih je potrebno človeka napotiti k specialistu na sekundarni ali terciarni ravni. Že v primarni zdravstveni mreži bi lahko razrešili veliko več teh težav, specialistična ortopedska obravnava oziroma zdravljenje v bolnišnici sta namenjeni le za zapletene diagnostične probleme in za operacije.

Ljudje iz izkušenj vemo, da si bolečine v hrbtenici lahko lajšamo z različnimi vajami in analgetiki. Si lahko, razen z operacijo, te težave trajno odpravimo, bolezen pozdravimo?

Degenerativna bolezen hrbtenice, če zdaj govorimo samo o tem in ne o drugih razlogih za bolečine v križu, je bolezen neznanega izvora, ki ima znane posledice. Etiološkega zdravila, kot je recimo antibiotik, ne poznamo, znana so samo zdravila za lajšanje težav. Ne poznamo torej zdravila, ki bi lahko spremenilo potek same degenerativne bolezni. Po študiju številnih člankov lahko ugotovimo, da pri akutni bolečini v križu pomagajo analgetiki, pri kroničnih težavah pa vaje. Ni vzročnega zdravljenja za degenerativno bolezen v križu.

Pri nadležnih bolečinah v križu si marsikdo skuša pomagati tudi z najrazličnejšimi pripomočki, prehranskimi, mineralnimi, vitaminskimi dodatki in tako naprej. Kaj menite o tem?

Kot predstojnik klinike in katedre in človek, ki je bil izobražen v znanstvenem analitičnem duhu, vam lahko odgovorim na to vprašanje samo tem smislu, kaj je o tem znanega v ustrezni literaturi. Vprašanje je, ali se da vplivati na naravni potek bolezni. Če bi se hotel nekoliko pošaliti bi lahko uporabil za prisposodbo dojenčka in rast zobovja. Vsi vemo, da se otrok rodi brez zob. Lahko pa bi ga pol leta vozili k zobozdravniku, ki bi mu recimo predpisal kakšno kremo za mazanje dlesni in po približno šestih mesecih bi se pojavili zobje, mi pa bi bili potem zobozdravniku neskončno hvaležni ... Hočem reči, da gre pri tem vprašanju za zelo staro klasično dilemo o razliki med zaznavno in izkustveno sodbo, v medicini pa vemo, da je treba

učinkovitost posameznih metod dokazati s ponovljivimi testi. Osebno sem torej do tega, kar omenjate, zadržan. Menim, da je pomemben zdrav način življenja, priporočilo naj se ljudje izogibajo nepravilnim obremenitvam, naj kolikor je mogoče upoštevajo ergonomijo pri opremi, si krepijo prožnost telesa z ustreznimi vajami in primernim gibanjem. Akutne bolečine si lahko lajšamo z nekajdnevnim jemanjem zdravil proti bolečinam, pri obsežnejši in trdovratni bolečini pa je treba razmisliti o operaciji.

Pogovor s prof. dr. Antoličem lahko v celoti preberete v četrtkovi Delovi prilogi Znanost.

Bruselj: Razrešitev vprašanja vinjet je nujno

Ti.B./STA, čet, 19.03.2009 08:05

Evropski komisar za promet Antonio Tajani

Bruselj - Minister za promet **Patrick Vlačič** se bo dopoldne v Bruslju sestal z evropskim komisarjem za promet **Antoniom Tajanijem**. Govorila bosta o problemu slovenskih vinjet, zaradi katerih je Evropska komisija sprožila postopek proti Sloveniji in zamrznila sredstva za avtocestne projekte. Sestanek, ki bo po navedbah komisije potekal na pobudo slovenskega ministra, naj bi bil ključen za nadaljnjo usodo slovenskih avtocestnih projektov.

Evropska komisarka za regionalno politiko **Danuta Hübner** je tedaj izrazila upanje, da bo obisk ministra Vlačiča v Bruslju prinesel rešitev problema vinjet, s katero bi se Slovenija izognila nadaljnji blokadi avtocestnih projektov in ki bi omogočila ponoven zagon ustavljenega projekta za gradnjo avtocestnega odseka Draženci-Slivnica.

Komisija je za Slovenijo predvidela 206 milijonov evrov evropskih sredstev za avtocestne projekte. "*Denar je treba porabiti karseda hitro, zato je zelo zelo pomembno, celo nujno, da Evropska komisija in slovenska vlada rešita vprašanje vinjet,*" je menila komisarka. Slovenija bi morala denar za projekt Slivnica-Draženci počrpati do konca leta 2010.

Če ne bo ustrezno rešila tega problema, Sloveniji ne grozi samo zamrznitev dodatnih sredstev, temveč tudi, da se bo zaradi neupoštevanja opozoril iz Bruslja zaradi vinjet znašla pred Sodiščem Evropskih skupnosti. To se ji je sicer že zgodilo zaradi nespoštovanja okoljske zakonodaje, zaradi česar je bila minuli teden prvič obsojena kršitve zakonodaje EU.

Zupan: Pustimo se presenetiti

Miha Šimnovec, čet, 19.03.2009 08:29

Branko Iskra

Brnik/Planica - Za razliko od prejšnjih let včerajšnji preizkus letalnice bratov Gorišek, ki letos praznuje okrogli jubilej (40. obletnico), ni postregel z nobenim poletom prek 200 metrov, toda prireditelji so bili veseli, da so ga sploh spravili pod streho. Ob 11. uri, ko naj bi se prvi (pred)skakalec spustil po zaletišču velikanke, so bili sunki vetra, ki je že od jutra pustošil po Gorenjski, še prenevarni (do 7 m/s) za izvedbo testa, zato so upoštevali vremensko napoved in ga preložili za štiri ure. Ozračje v dolini pod Poncami se je popoldne res umirilo in ob 15. uri je rahlo oboleli **Branko Iskra** (*»Ne vem, kaj mi je, kašljam kot traktor.«*), ki ga je že lani doletela

čas, da prvi preizkusi letalnico v Planici, s štartno številko 1 poletel 183 metrov daleč. To je - kakor se je izkazalo po dvajsetih skakalcih, kolikor jih je sodelovalo na generalki - ostala tudi največja daljava včerajšnjega dne, ki jo je izenačil le še Norvežan **Fredrik Bjorkeengen**. Novice o preizkusu velikanke je v prostorih brniškega letališča Jožeta Pučnika, ob katerem je orkanski veter podiral drevesa, prek telefonskih sporočil z zanimanjem spremljal tudi **Primož Ulaga**.

Poslovni direktor nordijskih disciplin pri Smučarski zvezi Slovenije (SZS) je namreč ob istem času vodil novinarsko konferenco, na kateri je glavni trener **Matjaž Zupan** imenoval deseterico slovenskih »letalcev na smučeh«, ki se bodo danes ob 11. uri spopadli s kvalifikacijami za jutrišnjo predzadnjo posamično tekmo svetovnega pokala 2008/09.

Ob četverici (**Jernej Damjan, Robert Hrgota, Robert Kranjec in Primož Pikl**), ki je naše barve branila že na nedavni nordijski turneji, bodo priložnost dobili še Jernejev mlajši brat **Anže Damjan, Dejan Judež, Rok Mandl, Mitja Mežnar, Sašo Tadič in Rok Urbanc**. Omeniti kaže, da bosta 18-letni Judež in tri leta starejši Tadič prestala ognjeni krst med elitno družino.

»Nordijska turneja je pokazala, da smo v resnici veliko močnejši, kot kažejo naši dosežki, v Vikersundu pa se je videlo, da se lahko merimo celo z najboljšimi. Planice se vsi skupaj izjemno veselimo, saj si želimo čim boljše nastope pokazati tudi domačim navijačem, ki smo jim ostali v tej sezoni precej dolžni,« se je posul s pepelom Zupan in hkrati za kopico slovenskih neuspehov v tej zimi okrivil tudi Bloudkovo podrtijo: *»Z vsakim letom, ko v Planici ne moremo vaditi na 120-metrski skakalnici, se oddaljujemo od svetovnega vrha.«*

Na vprašanje, kaj ta konec tedna pričakuje od tekem na velikanki, je odvrnil: *»Na moštveni preizkušnji si želimo potrditi mesto med elitno šesterico, na posamičnih pa bomo zadovoljni z uvrstitvijo do desetega mesta. Sposobni smo iztržiti tudi več, a pustimo se raje presenetiti.«*

Naš udarni adut na finalu svetovnega pokala bo nedvomno Kranjec, ki je stopnjujočo formo minulo nedeljo potrdil s petim mestom v Vikersundu. *»Če bom dvakrat končal med deseterico, bom že zelo vesel,«* je poudaril 27-letni Kranjčan, ki upa, da vremenske razmere prirediteljem ne bodo povzročale prevelikih preglavic in bodo lahko izpeljali vse tri tekme. Želi si tudi čim večjega obiska gledalcev. *»Doma, kjer veš, da ljudje stojijo za teboj, je najlepše tekmovati. V tujini imam namreč pogosto občutek, da sem na vrhu zaletišča čisto sam,«* je priznal Kranjec in besedo prepustil Jerneju Damjanu, ki je predlani na »snežni kraljici« zablestel s tretjim mestom. *»Za menoj je razburkana sezona, tako da ne morem pričakovati čudežev. Upam le, da bom dobre občutke iz Vikersunda prenesel še v Planico,«* si je zaželel 25-letni Ljubljčan. Hrgota, ki se je na Norveškem drugič prebil do točk v svetovnem pokalu, namerava ta konec tedna pokazati, da zna daleč poleteti tudi v Planici, kjer se je občinstvu predstavil že pred tremi leti. Toda takrat je bil - kot je še pripomnil - precej slabše pripravljen, kakor je zdaj ...

Iz četrtkovega Dela

Kit grbavec je pred Gradežem

B. Š., čet, 19.03.2009 08:47

foto: Boris Šuligoj/Delo

Piran - Kit grbavec ni daleč: v zadnjih dneh so ga večkrat opazili ob italijanski obali. V torek so ga opazovali tik pred Gradežem (le 500 metrov od valobrana), torej osem milj pred Piranom. Razdaljo do Pirana bi lahko preplaval v slabi urici, če ne bi hitel. Tisti, ki so ga spremljali od blizu, trdijo, da je v dobri kondiciji, izjemno dobro plava, se hitro znebi vsiljivcev in se dobro orientira. Območje pri Gradežu je lahko veliko nevarnejše od dna ob istrski obali, ker je tam morje na večjih razdaljah zelo plitko. Najbolj nenavadno je, da je plaval celo v morju, ki je globoko samo štiri metre, kar pomeni, da se ni mogel kaj prida potopiti. Italijanski opazovalci trdijo, da ima na voljo dovolj hrane in da je dolg le 10 metrov. Seveda je njegovo pravo dolžino od daleč težko natančno oceniti. Ko so se mu poskušali približati potapljači, je potreboval le dva zavesljava z repno plavutjo in že ga ni bilo več blizu. V slovenskem morju so ga prvi opazili 10. februarja. Zelo verjetno je, da bo še zaplaval v morje ob slovenski obali in da bo iz Tržaškega zaliva odplaval, ko se bodo razmere v morju spremenile.

Iz tiskanega Dela.

Delova priloga Polet: Sanjaj, če si upaš!

Primož Kališnik, sre, 18.03.2009 14:15

Polet

foto: Dokumentacija Dela

V četrtek v **Poletu** preberite:

Sanjaj, če si upaš, je naslov reportaže iz Avstralije.

O življenju staroselcev pišemo, o 50.000 leti stari kulturi aboridžinov.

Slovenska filharmonija ima novega umetniškega direktorja in slovenske filharmonije. V Ljubljani prihaja v sredini imenitne kariere, z njim se je pogovarjal Boštjan Tadel.

Pred Planico. Če združimo skakanje na smučeh z letalstvom se srečamo s Stankom Bloudkom in smučarskimi poleti.

Evropski izstrelek je naslov članka, katerega glavni junak je Ford Focus RS. Približek sanjam in tekmovanjem, 305 konjev in sprednji pogon..

Šmarna, ti si nora. Obsesija nemogoče: ni šans, da bi bili zjutraj prvi na Šmarni gori.

Zadnji del velikega Poletoege tekaškega preizkusa. Copati za supinatorje.

S Poletom je življenje lepše!

V pričakovanju milijonske množice

Ma.B./STA, čet, 19.03.2009 08:40

Pariz - Francoski sindikati so za danes napovedali množične proteste po vsej državi, na katerih bodo ljudje protestirali proti krčenju delovnih mest ter za povečanje kupne moči prebivalstva in predvsem boljšo zaščito države v času svetovne gospodarske krize. V več kot 200 mestih naj bi se po napovedih sindikatov in levih strank zbralo več kot milijon ljudi.

Hkrati s protesti bo potekala stavka javnih uslužbencev, zaposlenih v izobraževanju ter zaposlenih v številnih zasebnih podjetjih. Uvod v današnje proteste in stavke je bil sicer že v sredo zvečer, ko so stavkali železničarji in zaposleni v eni od rafinerij naftnega koncerna Total. Francoski premier **Francois Fillon** se zato ne bo udeležil vrha EU, ki se začne danes v Bruslju.

Direktor AIG pod udarom kongresnikov

Ti.B./STA, čet, 19.03.2009 09:08

Generalni direktor zavarovalnice AIG Edward Liddy

Washington - Generalni direktor zavarovalnice AIG **Edward Liddy**, ki ga je na položaj lani imenovala ameriška vlada, je v sredo v kongresu zatrdil, da sliši jezo Američanov zaradi bonusov direktorjem, kongresnikom pa je tudi prebral nekaj grozilnih pisem, ki jih dobivajo njegovi podrejeni.

Jeza Američanov zaradi 165 milijard dolarjev bonusov istim osebam, ki so prispevale k zlomu svetovnega finančnega sistema, se ni niti najmanj poglela, pod udarom pa so administracija Baracka Obame ter nekateri kongresniki. Obama se je zato v sredo podal na obisk Kalifornije in v populističnem slogu predsedniške kampanje branil dejanja svoje administracije in obljubljal ustrezne spremembe.

Po več tednih zatrjevanj, da se nečednosti ne bodo več ponavljale, je izbruhnila novica o bonusih, počasi pa kaplja na dan, da bi se to lahko preprečilo. Med tistimi, ki so točili "krokodilje" solze, je tudi predsednik centralne banke Federal Reserve (Fed) **Ben Bernanke**. Bernanke je javno kritiziral bonuse pri AIG, zdaj pa prihaja na dan, da je Fed vedel za obstoj pogodb in po Liddyjevih besedah dal zeleno luč, da se izplačajo.

Ogorčenje zaradi bonusov je pri AIG povsem zasenčilo novico, da je zavarovalnica kar 90 milijard dolarjev od skupaj 170 milijard državne pomoči namenila za plačila obveznosti domačim in tujim bankam oz. za pokritje izgub, ki so jih te imele s trgovanjem z izvedenimi finančnimi instrumenti oz. vrednostnimi papirji na podlagi drugorazrednih hipotekarnih posojil, ki so začeli propadati skupaj z ameriškim nepremičninskim trgom. AIG je takšne posle zavarovala in bi propadla, če ne bi bilo pomoči države, saj ni imela dovolj denarja za pokritje vseh izgub. Denar je šel tudi tistim ameriškim bankam, ki so že dobile pomoč od države.

Liddy je v sredo zagotovil, da se zavedajo jeze in, da je nekaj tistih, ki so dobili bonuse, že vrnilo denar v celoti, nekateri pa so to tudi že ponudili. Sam jih je prosil, naj vrnejo vsaj polovico. Poudaril je, da je moral izplačati bonuse, ki so bili določeni s pogodbo v začetku leta 2008, še preden ga je nekdanji finančni minister Henry Paulson imenoval na čelo AIG, ker se je

bal, da bo firma v nasprotnem primeru propadla.

Šlo je za tako imenovane "retencijske bonuse", to je za bonuse zaposlenim, da ostanejo pri podjetju. Andrew Cuomo je sicer že ugotovil, da je 11 od nekdanjih direktorjev pobralo več kot milijon dolarjev po glavi za te "retencijske bonuse", in kljub temu zapustilo podjetje. Liddy pravi, da hoče zadržati ljudi, ki so zakuhali krizo, ker naj bi bili edini, ki znajo razplesti zapletene finančne transakcije.

Benitez pri "rdečih" do 2014

Ma.B., čet, 19.03.2009 09:19

Rafael Benitez

foto: EPA

Liverpool - Trener Liverpoola **Rafael Benitez** je končal s špekulacijami glede njegove prihodnosti na Anfieldu - podpisal je namreč pogodbo, po kateri bo pri "Rdečih" ostal do leta 2014. 48-letni strateg Benitez: *"Moje srce je pri Liverpoolu, zato sem počaščen, da sem podpisal novo pogodbo ... Rad imam ta klub, oboževalce in mesto in temu ne bi mogel reči ne,"* je dejal.

Benitez, ki moštvo vodi od leta 2004, je tako podpisal petletno pogodbo. *"Zmeraj sem bil jasen, da želim biti tukaj dolgo. Z novo pogodbo to pomeni, da bom v Liverpoolu preživel desetletje,"* je dejal.

Nova tragedija v Nemčiji

Motiv za umor zaenkrat ni znan

Ma.B./STA, čet, 19.03.2009 09:22

Motiv za umor zaenkrat ni znan

foto: EPA

Hannover - V kraju Lamspringe nedaleč od Hildesheima v nemški zvezni deželi Spodnja Saška je nek moški ubil svojo partnerko in njenega osemletnega sina, nato pa storil samomor, je v sredo pozno zvečer sporočila tamkajšnja policija.

V napadu sta bila poleg tega ranjena še dva otroka ubite ženske, stara 14 in 16 let, ter njun 15-letni prijatelj, ki je bil takrat ravno na obisku. Vse tri so s hudimi poškodbami prepeljali v bolnišnico. Nepoškodovana je ostala le šestletna hčerka para, zakaj ji je njen oče prizanesel, pa zaenkrat ni jasno. Tudi sam motiv za umor zaenkrat ni znan.

Nemčija je sicer še vedno v šoku, potem ko je 17-letni **Tim Kretschmer** minulo sredo pobil 15 ljudi, večinoma dijakov svoje nekdanje šole, nato pa s strelom v glavo še sebe.

Dan resnice za Josefa Fritzla

Ti.B./STA, čet, 19.03.2009 07:25

Joseph Fritzl na sodišču

foto: EPA

St. Pölten - Sodišče v St. Pöltnu v Avstriji naj bi danes izreklo sodbo v primeru **Josefa Fritzla**, ki je 24 let v kleti domače hiše zadrževal svojo hčerko in jo zlorabljal. V tem času mu je rodila sedem otrok, od katerih je eden umrl nekaj ur po rojstvu.

Fritzl se je v sredo izrekel za krivega v vseh točkah obtožnice, vključno z umorom, za kar mu grozi dosmrtna kazen.

Ob začetku sojenja v ponedeljek se je izrekel za krivega incesta, posilstev ter nezakonitega zadrževanja v ujetništvu, medtem ko se je v točkah obtožnice, ki ga bremenita umora in zaslužjevanja, izrekel za nedolžnega.

Na vprašanje sodnika, kaj ga je napeljalo na to, da je stališče spremenil, je Fritzl, ki se tokrat ni več skrival za fasciklom, v sredo odgovoril: "*Pričanje moje hčerke.*" Dodal je še: "*Žal mi je.*"

Da je Fritzla do priznanja pripravilo prav pričanje njegove hčerke, je menil tudi njegov odvetnik **Rudolf Mayer**, s katerim se Fritzl sicer ni dogovoril glede priznanja.

Natasha Richardson umrla za posledicami nesreče

Ti.B./STA, čet, 19.03.2009 07:18

Britanska igralka Natasha Richardson in soproga Liama Neesona je v kritičnem stanju

foto: Dokumentacija Dela

New York - V New Yorku je po nesrečnem padcu med smučanjem v Kanadi danes ponoči preminula 45-letna gledališka in filmska igralka Natasha Richardson. Nesrečno britansko igralko so sprva odpeljali v eno od bolnišnic v Montrealu, nato z zasebnim letalom v New York, kjer je živel s soprogom, igralcem Liamom Neesonom in sinovoma.

V sredo so se okrog bolniške postelje slavne in uspešne igralko v newyorški bolnišnici Lenox Hill zbrali njeni najbližji, poleg 56-letnega Neesona še mati, 72-letna igralka Vanessa Redgrave, mlajša sestra Joely Richardson ter sinova, 13-letni Michael Richard Antonio in leto dni mlajši Daniel Jack. Igralkin oče, režiser Tony Richardson (1928-1991) - za film Tom Jones pje rejel dva oskarja, za režijo in najboljši film - je umrl za aidsom.

Richardsonova se je minuli ponedeljek poškodovala med učno uro smučanja v zimskem središču Mont Tremblant blizu Quebeca. Med smučanjem ni nosila čelade. Igralka sicer sprva ni imela nobenih vidnih poškodb. Brez tuje pomoči je sprva "smeje in ob šalah" odšla v hotelsko sobo, uro kasneje se ni več počutila dobro in je na prigovarjanje smučarskega učitelja vendarle odšla k zdravniku.

Natasha Richardson je nastopila v celi vrsti uspešnih vlog v teatru in na filmu. Med filmi so "Nell", "Gothic", "A Month in the Country", "The Parent Trap" in "Maid in Manhattan". Šolala

se je na londonski Central School of Speech and Drama. Pogosto je nastopala na West Endu in Broadwayju. Za gledališke dosežke je prejela nagrado tony, in sicer leta 1998 za vlogo Sally Bowles v obnovljenem Kabaretu.

Starša po materi, Michael Redgrave in Rachel Kempson, sta bila prav tako igralca, temu poklicu sta se zapisala tudi stric Corin in teta Lynn Redgrave. Sestra Joely Richardson je znana po TV nanizanki "Nip/Tuck." Januarja letos sta Natascha in Vanessa v vlogah matere in hčere nastopili v koncertni izvedbi musicala "A Little Night Music" Stephena Sondheima-Hugha Wheelerja v Studiu 54 v New Yorku.

VIDEO: Pahorja "zmotilo" Ruplovo pismo Kresalovi

Kresalova: "Koalicija sedaj precej laže diha"

Ma.B./STA, sre, 18.03.2009 17:23

Borut Pahor

foto: Roman Šipič/Delo

Ljubljana - S posebnim odposlancem za zunanje zadeve **Dimitrijem Ruplom** sva sklenila sporazumno končati najino sodelovanje, je v izjavi za medije dejal premier **Borut Pahor**. Ob tem je pojasnil, da je bil povod za njegov predlog o sporazumni prekinitvi sodelovanja Ruplovo pismo notranji ministrici **Katarini Kresal**. Po Pahorjevih besedah ga je še posebej zmotilo dejstvo, da je bilo Ruplovo pismo opremljeno z glavo kabineta predsednika vlade. *"To se mi je zdelo neprimerno, kot tudi pismo samo,"* je dodal.

"Vendar je to povod, razlog da sva prišla skupaj do zaključka, da je korektno in koristno sporazumno prenehati sodelovanje, pa je dejstvo, da pravzaprav niso bili od vsega začetka vzpostavljeni pogoji, da bi opravljal tisto delo, za katerega sva se odločila, da bova sodelovala," je poudaril premier.

"To je, da bi ob potrebnih diskretnosti lahko opravljal pomembne misije v imenu predsednika vlade," je dodal premier.

Na vprašanje, ali je danes prišlo do dogovora z Ruplom, saj ta trdi, da ni šlo za sporazumno razrešitev, je Pahor odgovoril, da sta se Ruplom sporazumno razšla in da se bo vrnil na ministrstvo za zunanje zadeve.

"Ugotovila sva, da okoliščine ne omogočajo takšnega sodelovanja, kot sva si ga v začetku zamislila," je dejal premier. Poudaril je, da je njegovi končni odločitvi zlasti botrovalo dejstvo, *"da ob taki medijski pozornosti, zaslužno ali ne, nekdo na tem položaju ne more opravljati tistega dela, ki mu je bilo zaupano". "In tako sva se sporazumno razšla,"* je dodal.

Po Pahorjevih besedah mu je Rupel "večkrat v tem času ponudil možnost odhoda s položaja, če bi jaz kot predsednik vlade ocenil, da zaradi okoliščin, ki sem jih navajal, ne more opravljati svojega dela".

"Jaz doslej tega predloga nisem sprejel, po pismu prejšnji teden pa sem se odločil, da bo sedaj pravi trenutek, da se to sodelovanje konča," je pojasnil in nadaljeval, da je bila odločitev za posebnega svetovalca za zunanje zadeve dobra odločitev. Kot meni, je ustrezno, da ima premier

diplomatskega svetovalca za zunanje zadeve.

Predsednica LDS **Katarina Kresal** je Ruplov odhod označila za primeren in povedala, da koalicija sedaj precej lažje diha. Predsednik Desusa **Karl Erjavec** je v zvezi s tem dejal le, da so te dogodke v Desus že prej napovedovali.

Pahor okrcal Vlačiča, v koaliciji spet konflikt

Protestiral je menda tudi Golobič, medtem ko Kresalova nima zadržkov
Tanja Starič, Majda Dodevska, Boris Šuligoj, čet, 19.03.2009 06:15

Patrick Vlačič

foto: Jure Eržen/Delo

Ljubljana - Predsednik vlade **Borut Pahor** je včeraj spet presenetil, tokrat z izjavo, da je dan po imenovanju novega predsednika uprave Slovenskih železnic (SŽ) **Matica Tasiča** poklical ministra za promet **Patricka Vlačiča** in izrazil nezadovoljstvo, ker je bila ta odločitev sprejeta brez javnega razpisa. »*Prosil sem ministra, naj prouči vse pravne možnosti za to, da se za to in za sleherno takšno mesto opravi javni razpis,*« je povedal Pahor. Premier ne izključuje možnosti, da bo zdaj izbrani predsednik uprave tudi po razpisu po presoji nadzornega sveta najboljši kandidat. »*Toda priložnost je treba dati tudi drugim, da bi izbrali najboljše od najboljših,*« je še dejal.

Zaradi imenovanja predsednika uprave brez javnega razpisa, pri čemer vztraja zlasti stranka Zares, je spet završalo tudi v vladni koaliciji. Po imenovanju **Draška Veselinoviča** za predsednika uprave NLB so se namreč stranke vladne koalicije dogovorile, da bodo po novem praviloma vse vodilne ljudi v gospodarskih družbah v večinski državni lasti izbrali z javnimi razpisi; da bi preprečili tovrstno vmešavanje politike, pa so ustanovili tudi kadrovsko-akreditacijske komisije. Zato je, po neuradnih informacijah, predsednik Zaresa **Gregor Golobič** po imenovanju Tasiča protestiral pri predsedniku vlade, ki je nato na pogovor poklical prometnega ministra.

Golobič zapleta včeraj ni komentiral. Pred popoldanskim kolegijem vseh štirih predsednikov koalicijskih strank pa sta **Katarina Kresal** in **Karl Erjavec** povedala, da za LDS in Desus »javni razpis ni edini zveličavni način imenovanja uprav«. Kresalova je dejala, da pričakuje Pahorjevo »širše« pojasnilo o zahtevi Vlačiču, naj se predsednik uprave SŽ izbere na javnem razpisu. Erjavec pa je poudaril, da je odločitev o direktorju stvar nadzornega sveta.

Ali so nad omenjenim odzivom premiera Pahorja res glasno negodovali v Zaresu, smo včeraj preverili tudi pri Zaresovem gospodarskem ministru **Mateju Lahovniku**. Ta je dejal, da je bil s postopkom izbire prvega človeka železnic seznanjen zgolj iz medijev. Na vprašanje, kaj vendarle meni o načinu izbora direktorja Slovenskih železnic, pa je odgovoril, da je »izbira vodilnih z javnim razpisom večja garancija, da bo izbira dobra«.

Več v tiskani izdaji Dela.

VIDEO: Z odkrivanjem grobišč je treba nadaljevati

Mojca Zabukovec, sre, 18.03.2009 16:45

Pahor in Türk s člani komisije za prikrita grobišča
foto: Blaž Samec/Delo

Ljubljana - *"Prvič po osemnajstih letih bi, če bi zakon o vojnih grobiščih dobil večino v DZ, rešili eno pomembnejših vprašanj, ki razkriva etično razsežnost našega bivanja"*, je po sestanku s predsednikom republike **Danilom Türkom** in predstavniki komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, dejal **Borut Pahor**. Oba predsednika sta se strinjala, da je z njihovim odkrivanjem potrebno nadaljevati, prav tako si želita, da bi novela zakona o vojnih grobiščih dobila ustrezno večino v DZ in bila čimprej sprejeta. Seznanila sta se z delom komisije, tudi v Hudi Jami, in ugotovila, da je ta opravila pomembno delo. Na vprašanje, kdaj bosta obiskala Hudo jamo in se poklonila žrtvam nasilja, Pahor odgovarja, da bosta to storila po tamkajšnji sodno-medicinski preiskavi, torej ko bo grobišče primerno urejeno za obiske.

Hrvaška: Ni čas za politične izjave

Na vprašanje, ali bo Slovenija podprla izjavo evropskega komisarja **Olija Rehna**, da državi ne prejudicirata meje, Pahor odgovarja, da trenutno ni čas za politične izjave. *"Dokler obe diplomaciji intenzivno iščeta rešitve, ni čas, da bi dajali politične izjave, ki bi iskrena prizadevanja morda znova vrnile na začetek"*, pravi premier.

Rotis se umika iz oklepniškega posla

Ljubica Jelušič: To je zanesljivo dobro sporočilo za javnost
Dejan Karba, čet, 19.03.2009 06:30

Lahovnik o Rotisu: V igri so vse možnosti, tudi odpoved pogodbe
foto: Uroš Hočevar/Delo

Ljubljana - *»Rotis in Patria se že nekaj časa pogovarjata o izstopu Rotisa iz oklepniške pogodbe. Ali se bomo o tem tudi sporazumeli, danes še ne moremo potrditi,«* nam je včeraj sporočila **Marija Badovinac Črnkovič**, pomočnica direktorja Rotisa. Dodala je, da bo potem, ko (če) bo sporazum dosežen, k temu moral dati soglasje tudi naročnik, torej obrambno ministrstvo. Vzrokov za izstop ni želela komentirati. *»Naša pogodba o nakupu osemkolesnikov je podpisana z Rotisom in z nikomer drugim, zato bomo tu potrebovali precejšnjo dodatno pravno podporo,«* je morebitni izstop Rotisa komentirala obrambna ministrica **Ljubica Jelušič**, ki v tem vidi *»zanesljivo dobro sporočilo za javnost, ker umik posrednikov pričakuje. Za nas pa to ni najboljšo sporočilo, saj spreminja zgodbo pogodbe in sam razpis.«* K prekinitvi pogodbe poziva tudi minister za gospodarstvo, **Matej Lahovnik** (Zares).

Lahovnik bo svoje stališče dosledno zagovarjal tudi v vladi, ko bo razprava o tem. Dodal je, da je v oklepniškem poslu potrebna racionalizacija. *»V igri so vse možnosti, tudi odpoved pogodbe.«* A obrambna ministrica Ljubica Jelušič je zatrdila, da je zdaj težko govoriti o kakršni koli spremembi pogodbe: *»Za to morata biti namreč izpolnjena dva pogoja: razplet preiskave o korupciji in razplet prevzemanja vozil.«*

Tudi na včerajšnji seji parlamentarnega odbora za obrambo je Jelušičeva poudarila, da se zaradi varnosti in razvoja Slovenske vojske, kar po njenem zagotavljajo osemkolesniki, o prekinitvi posla ne more govoriti, »*takim projektom se jaz namreč ne morem odpovedati*«, marveč morda le o spreminjanju pogodbe. A kot nam je povedala pozneje, se v primeru, da patrie tudi drugega kakovostnega prevzema (ta se izvaja že od petega marca, op. p.) ne prestanejo uspešno, vendarle lahko zgodi, da ministrstvo ne prevzame nobenega oklepnika. Potem o kakršnem koli zmanjševanju števila oklepnikov (za koliko natančno, Jelušičeva včeraj ni vedela povedati) nima več smisla govoriti. »*Potem se začne zgodba na drugi ravni. Na prekinitvi.*«

»O osemkolesnikih se v javnosti postavlja toliko vprašanj, da bo vsakdo, ki bo kar koli storil v zvezi s prevzemom teh vozil, nase prevzel veliko odgovornost pred javnostjo. Zato razumem, da so moji sodelavci pri prevzemih skrajno natančni,« je o potekajočih prevzemnih dejavnostih povedala Jelušičeva in dodala, da ministrstvo zdaj čaka na rezultate prevzema. Oklepniki še vedno stojijo pred Gorenjevim podjetjem Indop, kjer »nastajajo« patrie, so nam pa iz podjetja sporočili, da kot izvajalec proizvodnje in montaže pričakujejo, da bo Patria kmalu predala vozila naročniku, »*da bomo v skladu z medsebojno pogodbo lahko izdali račun še ta mesec. Izpolnili smo namreč vsa določila pogodbe in izdelali vozila po določeni specifikaciji.*« Večjega zmanjšanja dohodka, ki bi ogrožal poslovanje Indopa, v podjetju še nimajo, »*res pa je, da moramo proizvodnjo kolesnikov financirati sami.*«

Nevarno zmanjševanje obrambnega proračuna

Parlamentarni odbor za obrambo se je včeraj seznanil z rebalansom proračuna za letos. Sredstva za obrambo so se tako s 630,9 milijona evrov zmanjšala za 41,6 milijona evrov (za 6,6 odstotka), na 589,3 milijona evrov. »*Zmanjševanje sredstev je za obrambni proračun velik udar,*« je odboru povedala Jelušičeva in opozorila, da je za varnost in učinkovitost SV tokratno zmanjšanje na »skrajni meji«. Kot je še povedala, se dolgoročnemu odpovedovanju ni mogoče zavezati, »*a ker živimo v krizni situaciji, vsi iščemo notranje rezerve*«. Ministrstvo se je kratkoročno moralo odpovedati investicijam v sklopu temeljnih razvojnih programov: težkim izvidnim vozilom za bataljon radiološko-biološko-kemičnega bojevanja, taktičnemu transportnemu letalu in centru za upravljanje ognja.

Včeraj se je iz Afganistana vrnilo 66 naših vojakov. Brezplačni transport SV sicer zagotavlja ameriška vojska, a je ta prevoz vojakov z 10. marca, kot je bilo predvideno, prestavila na 31. marec. Oddelek za premike in transport poveljstva sil SV je zato prevoz uredil z Adrio Airways, pri čemer je nastal precej večji strošek, okrog 110.000 evrov.

Papež: Kondomi le povečujejo problem aidsa

Ti. K., sre, 18.03.2009 16:33

Papež Benedikt XVI. spet vzbuja ogorčenje s svojo izjavo o kondomih
foto: EPA

Kamerun - Francoski zunanji minister je izrazil zaskrbljenost o papeževi zavrnitvi uporabe kondomov v boju z aidsom. **Benedikt XVI.**, ki je kot papež na prvem potovanju po Afriki, je namreč izjavil, da razdeljevanje kondomov le povečuje problem virusa HIV. "Aids je tragedija, ki je ne moremo preseči zgolj z denarjem in razdeljevanjem kondomov, ti lahko problem le povečajo," je dejal. Rimskokatoliška cerkev zagovarja stališče, da je najboljši način za boj s

širjenjem aidsa seksualna abstinenca in zvestoba v zakonu.

Francija pa zaskrbljenost izraža zaradi hudih posledic, ki jih bo po njihovem mnenju povzročila papeževa izjava, med drugim tudi pri delovanju človekoljubnih organizacij. Predstavniki francoskega zunanjskega ministrstva je povedal, da „*nočejo obsojati katoliških stališč*“, da pa je papeževa izjava „*grožnja javnemu zdravstvu in dolžnosti zaščite človeškega življenja*“.

Papež je v Kamerun prispel v torek, kjer je začel enotedensko potovanje po Afriki in ob pozdravu predsednika izjavil, da kristjan nikoli ne more molčati in nadaljeval s spornim stavkom o kondomih. Rešitev naj bi po njegovem mnenju v duhovnem prebujenju in prijateljstvu do tistih, ki trpijo.

Vložili obtožnico proti Voduškovi

Ma.B., sre, 18.03.2009 19:57

Nataša Vodušek
foto: Alenka Žavbi

Ljubljana - Ljubljansko okrožno tožilstvo je proti nekdanji veleposlanici v Sarajevu **Nataši Vodušek** vložilo obtožbeni predlog zaradi prometne nesreče oktobra lani v Sarajevu, poročajo spletni mediji. Slovensko tožilstvo naj bi tako odločilo, da ima zoper nekdanjo veleposlanico v Sarajevu Natašo Vodušek dovolj dokazov, in vložilo obtožnico.

Voduškova je bila 13. oktobra lani v Sarajevu udeležena v prometni nesreči, v kateri je bil huje ranjen voznik avtomobila, v katerega je trčila. 45-letni Sarajevčan je bil več dni v kritičnem stanju. Voduškova že ves čas zanika, da je povzročila nesrečo in tudi navedbe bosanskih medijev, da naj bi bila takrat vinjena.

Padalec pristal na drevesu

Ti. K., sre, 18.03.2009 19:34

Gorska reševalna služba je rešila padalca z drevesa
foto: GRS Tolmin

Tolmin - V okolici Tolmina se je zgodila nesreča jadralnega padalca, ki je pristal na drevesu, 15 metrov od tal. Posredovati je morala tolminska gorska reševalna postaja, ki je padalcu pomagala z drevesa. Še težje kot reševanja padalca je bilo po besedah reševalcev reševanje njegovega padala, ki se je zapletlo med veje.

Za reševalce akcija ni predstavljala večje problema, saj so v preteklem letu posredovali kar 63-krat, od tega predstavlja tretjino akcij reševanje padalcev.

Majdičeva znova pokazala zobe

Z zmago se je še za nekaj točk odlepila od zasledovalk v skupnem seštevku Ni.J./Ti. K./STA, sre, 18.03.2009 18:45

Zmagoslavje v cilju

foto: EPA

Stockholm - Slovenska smučarska tekačica **Petra Majdič** je kljub težavam na progi že devetič v tej sezoni zmagala. Tokrat na klasičnem sprintu za svetovni pokal v Stockholmu. Z novo zmago se je še za nekaj točk odlepila od zasledovalk v skupnem seštevku svetovnega pokala, kar ji povečuje možnosti za veliki kristalni globus skupnega seštevka teka na smučeh.

Na vprašanje, kakšne so njene možnosti v skupnem seštevku, je odgovorila, da o tem noče razmišljati, da pa je prednost zelo majhna, zato mora vzdržati in se boriti naprej.

Drugo mesto je osvojila Finka **Aino Kaisa Saarinen**, na tretje mesto pa je pritekla **Anna Olsson**. Še druga Slovenka **Katja Višnar**, ki se je z odličnim tekom uvrstila v polfinale, je tekmo končala na 12. mestu. **Vesna Fabjan** je s 37. časom tokrat razočarala.

Majdičeva je danes preseгла dosednji najboljši slovenski dosežek v zgodovini, ko gre za zmage v svetovnem pokalu, saj je z zmago na sprintu v Stockholmu vknjižila že 16. najvišjo stopničko, s čimer je s prestola "vrgla" skakalca **Primoža Peterko**, ki jih je doslej v karieri zbral 15 zmag. Na klasičnem sprintu okrog kraljeve palače v švedski prestolnici za Majdičeva znova ni bilo ovir, iz ritma je ni vrgel niti padec v četrtfinalu, ko se je po trčenju z Japonko **Masako Išida** s petega mesta v skupini povzpela na drugo, ki je še vodilo v polfinale.

Majdičeva je na progi, ki ji očitno leži, saj je bila tu enkrat že najboljša, enkrat pa je bila druga, naredila vse tako, kot je bilo potrebno. V kvalifikacijah je odtekla deveti čas, nato pa je svojo predstavo do finala le še stopnjevala. V četrtfinalu je vsaj slovenskim gledalcem že zastal dih, ko je po trčenju z japonsko tekmovalko padla, a se je urno pobrala in s petega mesta pritekla na drugo, neposredno za Finko **Virpi Kuitunen** ter tako napredovala v polfinale. Tam je tekla na tretjem oziroma celo četrtem mestu, a sta ravnini pred ciljem znova "naredili svoje" in Majdičeva je kot raketa švignila na prvo mesto. Druga polfinalna skupina je bila po času precej hitrejša kot prva, tako da sta iz skupine okrog Majdičeve tudi tretja in četrtouvrščena napredovali v finale.

Majdičeva: Moja prednost je danes sicer še narasla, a še zdaleč ni konec

Finale je bil spet zgodba zase. Majdičevi se je nedvomno poznala utrujenost, ko je morala že v četrtfinalu teči na vso moč, a to slovenske "kraljice smučarskega teka" ni ustavilo. Pred vzponom je tekla na drugem mestu, potem so bile kar štiri tekmice izenačene. A znova sta prišla ravninska dela, ki se malo vzpenjata, Majdičeva pa je najprej krenila na drugo mesto, nato pa z močnim in odločnim korakom zmagala. Že šestnajstič v karieri in osmič v letošnjih sprintih je bila najboljša, tudi v skupnem seštevku pa še vedno premočno vodi, saj je bila glavna tekmica za veliki kristalni globus Poljakinja **Justyna Kowalczyk** danes šele deseta.

"Ko sem zdrava in ko se dobro počutim, ko se telo odziva, tako kot se mora, potem sem nepremagljiva. Da, ta sezona je zame odlična. Tudi konkurenca je dobra, sotekmovalke zelo spoštujem, a danes sem bila znova najboljša. Moja prednost je danes sicer še narasla, a še zdaleč ni konec. To posebno štetje pušča vse odprto do zadnjega dne, do nedelje, ko sezono

končamo v Falunu z 10 kilometrov prosto. Vsekakor bo zanimivo vse do konca. Sicer mi ne ustreza ta negotovost, to posebno štetje, ker ne veš, kje si. A igrati moram po pravilih, saj je štetje za vse enako," je po novi zmagi dejala Petra Majdič.

Ta je danes namesto siceršnjih 100 točk, kolikor velja zmaga v svetovnem pokalu, prejela le 50 točk, vendar pa bo na koncu skupna zmagovalka te skandinavske turneje (zadnjih štirih tekem) prejela še dodatnih 200 točk. Poleg tega se tekačice borijo tudi z bonus sekundami, ki še dodatno otežujejo in zapletajo štetje.

Višnarjeva z največjim uspehom in novih točk

Danes je najboljša v karieri nastopila tudi druga slovenska predstavnica Katja Višnar, ki je tekmo končala kot 12. Z zelo dobrim četrtfinalnim nastopom, si je kot "srečna poraženka" po tretjem mestu priborila prvi polfinale v karieri. Tam je tekla skupaj z Majdičevo, skupina pa je bila prezahtevna, zato se je morala zadovoljiti s šestim mestom in malim finalom. Tudi v malem finalu ji je zmanjkalo moči, a je 12. mesto njen doslej največji uspeh. Višnarjeva je tokrat točke svetovnega pokala osvojila devetič v karieri.

V moški konkurenci so bili spet v ospredju norveški smučarski tekači, kjer se je v odsotnosti najboljšega sprinterja sezone **Oleja Vigena Hattestada** (ta je danes zmagal v malem finalu) najboljša znašel **Johan Kjoelstad**, ki je "norveški troboj" odločil v svoj prid. Drugo mesto je osvojil **John Kristian Dahl**, tretji pa je bil **Eldar Roenning**.

Naslednja tekma finala sezone bo na sporedu že v petek, ko bo v Falunu najprej na sporedu prolog, v soboto sledi dvojno zasledovanje, v nedeljo pa še tekmi na 10 (ženske) oziroma 15 kilometrov (moški).

Petrova baza v San Marinu

Siniša Urošević, čet, 19.03.2009 06:15

Mankoč na trening v Italijo
foto: Dokumentacija Dela

Ljubljana - Kriza in prepiri. Ta mučna zmes je spremljala slovensko plavanje po dosežkih v najuspešnejšem tekmovalnem letu doslej, nakar so akterji zadevo le umirili s spokojnimi toni in konsenzom na dolgo pričakovani seji skupščine, optimistični prihodnosti pa lahko botruje tudi včeraj razgrnjeni načrt za prihajajočo sezono v Ilirijinih prostorih. Pod vodstvom ambicioznega trenerja in mednarodno priznanega strokovnjaka dr. **Dimitrija Manceviča** je pred plavalci ljubljanskega kluba izjemno živahna poletna sezona, ki jo pravzaprav odpirajo jutri z odhodom na višinske priprave.

»Pot v Rim 2009,« je bil eden od naslovov, ki so spremljali včerajšnje srečanje Ilirijinih plavalcev ter njihovega klubskega vodstva z novinarji, šlo je kajpak za omenjanje italijanske metropole kot prizorišča svetovnega prvenstva v plavanju (od 26. julija do 2. avgusta). To bo seveda za vso elito vrh sezone, nanj bi se rad kar najbolje pripravil tudi vodilni slovenski plavalec **Peter Mankoč**.

Ilirijan je po svojem 9. zaporednem naslovu najboljšega v Evropi na 100 m mešano, decembra lani na Reki, razmišljal celo o poletju brez nastopa na tej veliki tekmi, toda zdaj se je zgodba zasukala v novo smer. »Ha, star sem 30 let in treninga se moram lotiti zelo temeljito. Prišel sem pač do svojega vrha, zdaj lahko izboljšavam botrujejo le spremembe,« je povedal Mankoč, potem ko je njegov trener natančno razjasnil način dela v prihajajočih tednih.

Po višinskih pripravah v Font Romeu (francoski del Pirenejev) se bo namreč Ilirijan pridružil skupini mojstrov delfinovega sloga. V San Marinu bo pod vodstvom **Andree di Nina** vadil skupaj z **Miloradom Čavićem**, **Jevgenijem Korotiškinom** (Rus je pred enim letom edini premagal Mankoča v finalu na 100 m delfin EP v Eindhovnu), **Randanom Ballom**, Američanko **Kimberly Vanderbarg**, četrtovrščeno na zadnjih OI v disciplini 200 m delfin. Tako skupaj z Mancevičem odpirata novo poglavje živahne knjige sodelovanja, v kateri so doslej kot strokovnjaki ostali zapisani tudi **Jevgenij Tureckij**, trener **Aleksandra Popova** in Avstralca **Michaela Klima**, **Dirk Lange**, zdaj glavni trener nemške reprezentance, priznani madžarski trener **Jozef Nagy**.

»Moti me le, ko Peter vedno znova poudari svojih 30 let kot neko starost. Star sem jaz, ne pa on! Pomislite, že 38-krat sem bil v Font Romeu,« se je pošalil dr. Dimitrij Mancevič, ki je prav pred dvema dnevoma praznoval 50. rojstni dan.

Na novinarski konferenci pa ni bilo slišati le o Mankočevih načrtih. Ilirijan **Jernej Godec** se bo v Slovenijo vrnil iz ZDA tik pred junijskimi sredozemskimi igrami (SI), vadil bo skupaj z **Georgom Bowlom** ter **Davidom** in **Jasonom Dunfordom**. Na SI v Pescaro naj bi se odpravila tudi obetavna **Sofija Djelič**, pomemben adut kluba na mladinskem EP v Pragi bo **Aleks Koštomaj**. Skupaj s člani Ilirije pa bodo poslej vadili še nekateri mlajši plavalci iz drugih slovenskih klubov, denimo Velenja in Trbovlja, ta čas pa je v skupini tudi vodilni latvijski plavalec **Roman Milosavskij**.

Iz četrtkove tiskane izdaje Dela

VIDEO: Prihaja 9. Mali kraški maraton

Sežana, 22. marec 2009 ob 11.00 uri

Špela Kališnik, sre, 18.03.2009 21:39

Mali kraški maraton

foto: Dušan Grča/Delo

Sežana - Mali kraški maraton, dogodek, ki iz leta v leto podira rekorde in privablja vse več tekačev, je spet tu! Štart bo to nedeljo ob 11. uri, tekači pa se bodo pomerili v polmaratonu, dolgemu 21098 metrov, v družinskem teku na 8.450 metrov in v hitri hoji na 5000 metrov. Najmljaši pa se bodo pomerili v CICI-HOP maratonu, dolgemu 21000 centimetrov.

Trasa polmaratona bo potekala po ulicah Sežane do Lipice, Bazovice proti Padričam, Trebčem in preko Orleka v Sežano. Proga Družinskega teka poteka od Sežane, okrog Orleka do Sežane.

Organizatorji se vsako leto trudijo privabiti zveneča imena iz sveta športa, politike, itd. Letos jim je to res uspelo. Sežanske tekače bosta poleg župana Sežane v nedeljo pozdravila tudi župan Ljubljane **Zoran Jankovič** in župan Radencev **Mihael Petek**. **Nik Papič** iz Zavoda za

šport, turizem in prosti čas Sežana pravi: "Namen imamo narediti slovenski trojček maratonov. Skupni pokal Radencev, kot najstarejšega maratona, Ljubljane, kot najbolj množičnega maratona in Sežane, kot drugačnega maratona." Iz politične sfere bo na Kras prišla tudi ministrica za obrambo **Ljubica Jelušič**, ki bo vojakom SV podelila medalje za udeležitev na maratonu. V Sežani bodo to nedeljo še **Andrijana Starina Kosem**, nekdanji veslač **Jani Klemenčič**, ironman **Konstantin Preradovič - Miki** in atlet **Roman Kejžar**, ki bo maraton pretekkel ob boku direktorja General Motorsa za Opel in Chevrolet v Sloveniji, **Nevilla Woodcoca**.

Udeležence maratona bodo pozdravile glasbene skupine na Opčinah. Tudi za varstvo najmlajših so poskrbeli; medtem ko bodo starši premagovali 8 ali 21 kilometrov, bodo njihovi najmlajši v rokah vzgojiteljic in učiteljic. Na prireditvenem prostoru bodo postavili tudi šotor, v katerem bo tržnica s ponudbo kraških dobrot in zabavnim programom. Prav tako bo omogočen ugoden nakup tekaške športne opreme.

Se vidimo v nedeljo!

Nik Papič o 9. Malem kraškem maratonu

FOTO: Nagci med alpskimi vršaci

Ti.B., čet, 19.03.2009 10:04

Prebivalci alpskih vasi so ogorčeni

Bern - V zadnjem letu se je v Švici razvila svojevrstna oblika rekreacije: planinarjenje v Evinem kostimu. Vedno več Švicarjev se namreč v gore podaja le v planinskih čevljih in s kremo za sončenje. Lansko jesen je namreč policija blizu vasi Appenzell ustavila nekega mladeniča, ki je imel poleg čevljev na sebi le nahrbtnik, a ga je zaradi liberalnih švicarskih zakonov glede golote v javnosti pri priči izpustila. Pojav očitno bolj pretresa prebivalce Appenzella, ki se bojijo, da bodo postali romarsko središče nudistov. "Tu ni tako kot v Kanadi, kjer lahko ure in ure hodiš po prostranih gozdovih," je nad pojavom nudizma v švicarskih Alpah zaskrbljen predstavnik lokalne skupnosti.

Nasprotnega mnenja je 54-letni arhitekt **Konrad Hepenstrick**, ki že 30 let gol planinari po Švici. "Moja golota načeloma ljudi ne moti. Srečamo se, jaz pozdravim njih, oni mene, le pozimi se malenkostno začudijo in me vprašajo ali me ne zebe. Pri vsej stvari gre za svobodo. Predvsem za svobodo duha in šele nato za svobodo telesa," je za ameriški časnik New York Times povedal Konrad.

Nekateri švicarski pravniki si prizadevajo, da bi sankcionirali goloto v javnosti, ki jo je Švica legalizirala leta 1991. Predstavniki Appenzellerja bi radi dosegli, da se golota v hribih prepove, nudiste pa radi oglobili z 130 evri kazni. Kakorkoli že, Švicarji se bodo o tem vprašanju izrekli 26. aprila na referendumu.

Bešlić še zmeraj v življenjski nevarnosti

Ma.B., čet, 19.03.2009 10:32

Halid Bešlić

Sarajevo - Deveti dan po prometni nesreči bodo zdravniki skušali zbuditi **Halida Bešlića** iz umetne kome. Kot pravijo v sarajevski bolnišnici, je življenje 55-letnega Bešlića še vedno neposredno ogroženo. Zaradi poškodbe jezika, obraznih kosti, nosa in očesa bo imel trajne posledice. Ker ob nesreči ni bil pripet z varnostnim pasom, se je skoraj zadušil v svoji krvi. Ta se je deloma nabrala v pljučih, zato pevec diha s pomočjo respiratorja.

Zdravniki upajo, da ne bo prišlo do infekcije in sepse, prav tako ne pričakujejo, da bi zatajali kateri drugi telesni organi. Po navedbah bližnjih pa je zdravstveno stanje pevca boljše kot je bilo na začetku tedna, ko so mu odkrili slabljenje srca in pljuč. Halid je namreč bil strasten kadilec, imel je visok pritisk, lani pa je dvakrat zbolel za pljučnico.

Dylanovo stranišče jezi sosede

Ti.B., čet, 19.03.2009 10:38

Los Angeles - "*Borec za državljanske pravice posega v naše pravice,*" v en glas vpijejo sosedi ameriške rock in folk legende **Boba Dylana**. Na vrtu njegove vile v Malibuju je namreč postavljeno kemično stranišče, iz katerega naj bi se po soseski širile nemogoče vonjave. Po pisanju britanskega Independenta so sosedi svojega slavnega soseda celo prijavili policiji.

Nemogoč smrad naj bi se širil iz kemičnega stranišča, ki ga uporabljajo Dylanovi osebni stražarji. **David Emminger**, ki stanuje poleg "smrdeče" vile, je potožil, da sploh ne more več živeti doma, njegov osemletni sin pa naj bi imel zaradi smradu celo težave z zdravjem. Dylanovi predstavniki novice še niso komentirali, župan Malibuja **Andy Stern** pa je poudaril, da se v stranišča prebivalcev elitne soseske pač ne vtikuje.

VIDEO: Fritzlu dosmrtna ječa?

Elisabeth naj bi dva dni sojenje spremljala v sodni dvorani

Tj.L., čet, 19.03.2009 10:43

St. Pölten - Na sodišči v St. Pöltnu bodo danes izrekli sodbo 73-letnemu **Josefu Fritzlu**, ki je v sredo priznal krivdo v vseh točkah obtožnice, vključno z umorom. Tožilci za Fritzla, ki mu grozi dosmrtni zapor, zahtevajo najstrožjo kazen. Zaradi starosti bo kazen najverjetneje odslužil v eni izmed psihiatričnih ustanov ali pa ga bodo po psihiatričnem zdravljenju poslali v zapor.

Po številnih ugibanjih v javnosti, ali se je **Elisabeth Frizl** med sojenjem pojavila v sodni dvorani, je neimenovan vir na sodišču razkril, da je bila Elisabeth na sojenju celo dva, in ne le en dan. Po navedbah istega vira je najverjetneje prav Elisabethina prisotnost pripomogla k preobratu in Fritzlovemu priznanju krivde. Kot smo že poročali, se je Fritzl na začetku sojenja izrekel za krivega incesta, posilstev ter nezakonitega zadrževanja v ujetništvu, medtem ko se krivde za umor in zaslužnjevanje ni priznal. Sicer pa tudi Fritzlov odvetnik **Rudolf Mayer**

meni, da je priznanje povezano s pričanjem njegove hčerke, saj je šele tedaj Fritzl doumel resnično težo svojih dejanj. Dodal je, da sam Elisabeth v sodni dvorani ni videl, vendar pa ne more videti vsega, kar se dogaja.

Se pa je včeraj zgodil še en nenavaden preobrat, in sicer je po zlomu in priznanju Fritzl prvič zaprosil za pogovor s psihiatrom.

Udrih tokrat najboljši slovenski strelec

Ma.B./STA, čet, 19.03.2009 11:03

Beno Udrih v dresu Kingsov

New York - V severnoameriški košarkarski ligi NBA so ponoči odigrali enajst dvobojev. Pod obroče so stopili tudi trije slovenski košarkarji. Čeprav je Sacramento vpisal poraz, je **Beno Udrih** v začetni peterki dosegel devet točk. Sklonjene glave je parket zapustil **Rašo Nesterovič**, ki za Indiano ni vpisal točke, **Goran Dragič** je za zmago Phoenixa dal dve točki.

Phoenix je na domačem parketu premagal Philadelphio (126:116). Goran Dragič je v nekaj manj kot devetih minutah zbral dve točki ter po en skok in podajo. Najboljši strelec Sonc **Shaquille O'Neal** je zbral 26 točk in 11 skokov, Jason Richardson je dosegel tri točke manj od veterana O'Neala, zato pa je dejansko eksplodiral med drugim polčasom, ko jih je vpisal kar 23. Za tem dvojcem ni veliko zaostal Steve Nash (24 točk, 10 asistenc). Semafor je na koncu pokazal deset točk prednosti Phoenixa, ki naskakuje osmo mesto v zahodnem delu lige za končnico prvenstva.

Medtem ko so Dragičeva Sonca še v boju za končnico pa je Udrihov Sacramento ta boj zanesljivo že izgubil. Zadnjeuvrščena ekipa lige je samo v marcu nanizala sedem porazov, od začetka sezone pa kar 54. Do zdaj so vpisali le 14 zmag, zadnjič pa so premagali Denver Nuggets. Sacramento še ni premagal moštva z Vzhoda. Nazadnje je njihov odpor strlo moštvo Charlotte Bobcats za 16 točk (88:104). Slovenski reprezentant Udrih v začetni peterki je igral kar 42 minut, v tem času pa dosegel devet točk, ter zbral še tri skoke, šest podaj in tri ukradene žoge. Prvi strelec Kraljev je bil **Rashad McCants** s 30 točkami, pri gostiteljih pa se je izkazal **Gerald Wallace** s 25 točkami in 12 skoki.

Nesterovičeva Indiana je pred domačimi navijači izgubila za deset točk proti moštvu Portland Trail Blazers (85:95). Izkazal se je **Danny Granger** s 35 točkami in desetimi skoki, Nesterovič pa je v statistiko tekme zapisal le eno ukradeno žogo.

Junak večera je bil nedvomno **Paul Pierce**, ki je za zmago Bostona po podaljšku vknjižil 36 točk. Aktualni prvaki so z zmago v konferenčnem derbiju proti Miamiju (112:108) postali zmagovalci atlantske skupine ter za Clevelandom drugo moštvo vzhodnega dela lige NBA. Moštvo Miami Heat je stopilo na parket brez poškodovanega vodilnega strelca **Dwyana Wada**, ki je prvič po 66 srečanjih zamudil tekmo. A to ni razlog za poraz Miamija, saj sta v vrstah Bostona manjkala zvezdnika, "ranjenca" **Kevin Garnett** in **Ray Allen**.

Kitajski velikan **Yao Ming** je prebolel gripo in se znova vrnil v staro formo, ko je po dveh podaljških z 31 točkami zagotovil zmago Rockets s 106:101 proti Pistons. Houston je tako še naprej tretje moštvo zahodne konference. Naporna sezona neusmiljeno terja davek tudi med

igralci Detroita. Zaradi različnih poškodb so na bolniški **Richard Hamilton, Allen Iverson** in **Rasheed Wallace**. V vrstah Detroita se je pod obroči v skoku izkazal **Antonio McDyess** z 20 skoki in 14 točkami.

V Memphisu je bil sijajen **Carmelo Anthony**. Skupno je vknjižil 35 točk, lastnik pa je tudi odločilne trojke le 33 sekund pred koncem dvoboja, v katerem so Nuggets za dve točki premagali domače Grizlije (111:109) po preobratu, ko so nadoknadili 17 točk razlike.

V Planici že 23 skokov prek 200 metrov

Miha Šimnovec, čet, 19.03.2009 11:10

Branko Iskra

Brnik/Planica -Finec **Harri Olli** je v prvi seriji treninga na finalu svetovnega pokala v smučarskih skokih na letalnici v Planici z 210 metri dosegel največjo daljavo serije, v drugi seriji pa je bil najboljši Švicar **Simon Ammann** (218,5 m). Gledalci so skupaj videli 23 skokov prek 200 m; tekmovalci niso skakali z istih zaletnih mest.

V drugi seriji so se za Ammannom zvrstili Finca **Ansi Koivuranta** (214,5 m) in Olli (213,5), Rus **Dmitrij Vasiljev** (213), slovenski rekorder **Robert Kranjec** (211), **Robert Hrgota** (210), **Avstrijec Martin Koch** (209,5), Rus **Ilija Rosljakov** (205), Poljaka **Stefan Hula** (205) in **Adam Malysz** (203,5), Norvežan **Anders Bardal** (203), njegov rojak **Anders Jacobsen** (203), Rus **Pavel Karelin** (201,5 m) in Norvežan **Johan Remen Evensen** (201).

Avstrijec **Gregor Schlierenzauer**, ki si je že zagotovil zmago v skupnem seštevku svetovnega pokala, je z nižjega naleta kot ostali poletel 198 m. Žirija je samo zanj znižala nalet tudi v drugi seriji, ko je Avstrijec pristal pri 205 m in delil osmo daljavo.

V prvi seriji je drugo daljavo dosegel Ammann (209,5 m), sledili pa so Finec **Ville Larinto** (207,5), japonski veteran **Noriaki Kasai** (207), Finec **Matti Hautamäki** (205,5), Karelin (202,5), ki je letos v Planici prvi preskočil magično mejo 200 metrov, ter Norvežana Evensen (202) in Bardal (200,5). Med Slovenci so se dvestotici v uvodni seriji najbolj približali Kranjec (197,5), Hrgota (197) in Primož Pikl (198,5), vendar je slednji po pristanku padel.

Svetovni rekorder Norvežan **Björn Einar Romören**, 239 metrov je poletel 20. marca 2005, je bil med najkrajšimi v prvi seriji (98), še dva metra manj (96) pa je skočil v drugi seriji in bil na 70. mestu predzadnji.

Zupan: Pustimo se presenetiti (Iz tiskane izdaje)

Poslovni direktor nordijskih disciplin pri Smučarski zvezi Slovenije (SZS) je namreč ob istem času vodil novinarsko konferenco, na kateri je glavni trener **Matjaž Zupan** imenoval deseterico slovenskih »letalcev na smučeh«, ki se bodo danes ob 11. uri spopadli s kvalifikacijami za jutrišnjo predzadnjo posamično tekmo svetovnega pokala 2008/09.

Ob četverici (**Jernej Damjan, Robert Hrgota, Robert Kranjec** in **Primož Pikl**), ki je naše barve branila že na nedavni nordijski turneji, bodo priložnost dobili še Jernejev mlajši brat **Anže Damjan, Dejan Judež, Rok Mandl, Mitja Mežnar, Sašo Tadič** in **Rok Urbanc**.

Omeniti kaže, da bosta 18-letni Judež in tri leta starejši Tadič prestala ognjeni krst med elitno družino.

»Nordijska turneja je pokazala, da smo v resnici veliko močnejši, kot kažejo naši dosežki, v Vikersundu pa se je videlo, da se lahko merimo celo z najboljšimi. Planice se vsi skupaj izjemno veselimo, saj si želimo čim boljše nastope pokazati tudi domačim navijačem, ki smo jim ostali v tej sezoni precej dolžni,« se je posul s pepelom Zupan in hkrati za kopico slovenskih neuspehov v tej zimi okrivil tudi Bloudkovo podrtijo: »Z vsakim letom, ko v Planici ne moremo vaditi na 120-metrski skakalnici, se oddaljujemo od svetovnega vrha.«

Na vprašanje, kaj ta konec tedna pričakuje od tekem na velikanki, je odvrnil: *»Na moštveni preizkušnji si želimo potrditi mesto med elitno šesterico, na posamičnih pa bomo zadovoljni z uvrstitvijo do desetega mesta. Sposobni smo iztržiti tudi več, a pustimo se raje presenetiti.«*

Naš udarni adut na finalu svetovnega pokala bo nedvomno Kranjec, ki je stopnjujočo formo minulo nedeljo potrdil s petim mestom v Vikersundu. *»Če bom dvakrat končal med deseterico, bom že zelo vesel,«* je poudaril 27-letni Kranjčan, ki upa, da vremenske razmere prirediteljem ne bodo povzročale prevelikih preglavic in bodo lahko izpeljali vse tri tekme. Želi si tudi čim večjega obiska gledalcev. *»Doma, kjer veš, da ljudje stojijo za teboj, je najlepše tekmovati. V tujini imam namreč pogosto občutek, da sem na vrhu zaletišča čisto sam,«* je priznal Kranjec in besedo prepustil Jerneju Damjanu, ki je predlani na »snežni kraljici« zablestel s tretjim mestom. *»Za menoj je razburkana sezona, tako da ne morem pričakovati čudežev. Upam le, da bom dobre občutke iz Vikersunda prenesel še v Planico,«* si je zaželel 25-letni Ljubljčan. Hrgota, ki se je na Norveškem drugič prebil do točk v svetovnem pokalu, namerava ta konec tedna pokazati, da zna daleč poleteti tudi v Planici, kjer se je občinstvu predstavil že pred tremi leti. Toda takrat je bil - kot je še pripomnil - precej slabše pripravljen, kakor je zdaj ...

Dečka so psi pogrizli do smrti

Tj.L., čet, 19.03.2009 10:50

Zdravniki so lahko potrdili le dečkovo smrt.

foto: Barbara Pance/Delo

Priština - Sedemletni Erion Foniqi iz vasi Donja Karačeva v bližini Kamenice je v bolnišnici umrl potem, ko ga je med vračanjem iz šole napadla in pogrizla skupina potepuških psov. Dečka so takoj po nadpadu odpeljali v bolnišnico v Kamenico, kjer pa so zdravniki lahko potrdili le dečkovo smrt.

Po poročanju Kosovske televizije so prebivalci vasi Donja Karačeva že večkrat prosili oblčasti v Kamenici, da poskrbijo za potepuške pse, vendar so njihove prošnje naletete na gluha ušesa.

Osama z novim sporočilom za somalske islamiste

Ti.B., čet, 19.03.2009 11:55

Osama bin Laden

Dubai - Vodja Al Kaide **Osama bin Laden** je v zvočnem posnetku, ki ga je predvajala katarska televizijska postaja Al Jazeera, somalske islamske militariste pozval, naj strmoglavijo novega somalskega predsednika **Sheikha Sharifa Ahmeda**.

"Vojna, ki jo zadnja leta bijete na vaši zemlji, je vojna med islamom in mednarodnimi križarji. Taki in podobni predsedniki so le nadomestki naših sovražnikov, zato je njihova avtoriteta nična," v posnetku sporoča bin Laden. Tuje tiskovne agencije v tem trenutku še niso mogle potrditi, ali na posnetku res govori Osama, poznavalci pa predvidevajo, da je posnetek avtentičen.

Veselinovič glavni nadzornik Združenja bank Slovenije

Ti.B./STA, čet, 19.03.2009 12:20

Draško Veselinovič

foto: Roman Šipič/Delo

Ljubljana - Skupščina Združenja bank Slovenije (ZBS) je na današnji skupščini za novega predsednika nadzornega sveta imenovala predsednika uprave Nove Ljubljanske banke (NLB) Draška Veselinoviča.

Veselinovič je kot glavne usmeritve pri delu nadzornega organa združenja izpostavil vlogo bank članic pri podpori ukrepom države za oživitev gospodarskih aktivnosti, pri čemer bo zelo pomembno dobro sodelovanje s Slovensko izvozno in razvojno banko (SID banko).

Med nalogami je izpostavil tudi vključevanje oz. sodelovanje združenja pri pripravi prihodnjih ukrepov, predvsem s praktičnimi izkušnjami in pogledi. Glede na zaostrene razmere bo še naprej v ospredju ustrezno zagotavljanje dolgoročnih virov, zlasti za banke s sedežem v Sloveniji. Nadaljuje se tudi aktivna vloga združenja pri projektih Sepa in Sisbon ter sodelovanje z Banko Slovenije, so še sporočili.

Veselinovič je sicer po prevzemu položaja prvega moža NLB odstopil z mesta predsednika nadzornega sveta KD Življenje in predsednika nadzornega sveta DBS Leasinga ter se odpovedal članstvu v posebnem odboru za plačilni promet pri Evropskem združenju bank. S soglasjem nadzornega sveta NLB pa ostaja član nadzornega sveta novomeške farmacevtske družbe Krka.

Wolf v Strasbourgu vložil tožbo zoper Slovenijo

Tožbo vložil kot kanadski državlján

De.K., čet, 19.03.2009 12:40

Walter Wolf

foto: Tadej Regent/Delo

Ljubljana - **Markus Singer** iz dunajske odvetniške pisarne Bördndorfer, ki zastopa **Walterja Wolfa**, bo danes na Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourgu vložil Wolfovo tožbo zoper republiko Slovenijo, Avstrijo in Finsko. Kot nam je povedal Wolf, je tožbo vložil kot kanadski državlján, vnovič pa je napovedal tudi odškodninske tožbe zoper nekaj slovenskih državljanov (kot smo že poročali, so to sedanji sekretar vlade Milan M. Cvikl, predsednik ene izmed koalicijskih strank, pomemben župan in predsednik enega od samostojnih državnih organov), ki jih bo, napoveduje, vložil v prihodnjih dneh.

Naj ponovimo: helsinško okrožno sodišče je sredi lanskega julija zaradi suma dajanja podkupnin, ki je temeljil na preiskavi prodaje osemkolesnikov finske Patrie Sloveniji, izdalo nalog za Wolfovo pridržanje. Podjetnik je bil osumljen dveh kaznivih dejanj, povezanih z dajanjem podkupnin med januarjem 2004 in februarjem 2007, finska nacionalna televizija Resnica o Patrii pa je jeseni njegovo vlogo pri oklepniškem poslu še natančneje definirala: avtor oddaje, novinar **Magnus Berglund**, je Wolfa namreč povezal s črko »J«, za katero je ob koncu oddaje povedal, da je to **Janez Janša**, ki naj bi mu Wolf prenesel denar, namenjen podkupovanju. Wolf ima zaradi preiskave še vedno blokirane transakcijske račune svojih podjetij v Lichteinsteinu, v Strasbourg pa je tožbo vložil zaradi blatenja njegovega imena.

Junak dneva je Robert Kranjec

Ti.B./STA, čet, 19.03.2009 12:56

Robert Kranjec

foto: Igor Zaplatil/Delo

Brnik/Planica - Slovenski rekorder **Robi Kranjec** je v kvalifikacijah na finalu svetovnega pokala v smučarskih skokih na letalnici v Planici dosegel najdaljšo daljavo med vsemi; skočil je 215,5 metra (213,56 točke). Na tekmo so se uvrstili še štirje Slovenci.

Robert Hrgota je bil deveti (201 m, 193,2), **Jernej Damjan** 21. (194 m, 183,8), **Primož Pikl** 22. (194,5 m, 182,9) in **Anže Damjan** 27. (189,5, 176,9). Izpadli so **Rok Mandl** (32., 189,5, 173), ki je nastop na tekmi zgrešil za 2,2 točke, **Rok Urbanc** (52., 173 m, 155,6), **Mitja Mežnar** (56., 166 m, 146,3), **Dejan Judež** (57., 163,5 m, 141,2) in **Sašo Tadič** (59., 149 m, 121,3).

Za Kranjcem je bil skupno drugi Norvežán **Anders Bardal** (207,5 m, 202,5), tretji pa Poljak **Adam Malysz** (209,5 m, 200,9).

V petek, 20. marca, se bo posamična tekma začela ob 14.15 s poskusno serijo, ob 15.15 pa je na programu prva serija. V soboto bo ekipna tekma, v nedeljo pa še druga posamična in hkrati zadnja v tej sezoni svetovnega pokala.

VIDEO: Senna testiral Mercedesesa

Ni.J., čet, 19.03.2009 12:45

Hockenheim - Potem, ko je nečak legendarnega dirkača **Ayrtona Senne** ostal brez sedeža v formuli 1, se je odzval na povabilo športnega šefa Mercedesesa **Norberta Hauga** in opravil prvi test. v Hockenheim je **Bruno Senna** prišel nasmejan, šele po dveh dneh testiranja pa se bo odločil, ali bo v sezoni 2009 v tej popularni nemški seriji tudi nastopal.

Po prvem dnevu je mladi Brazilec povedal, da ima dobre občutke in da bi serija DTM lahko bila dobra priprava za formulo 1, ki jo Senna nestrpno pričakuje.

Njegove prve kroge na stezi v Hockenheimu pa si pogledajte v videu.

Kmalu dokončna rešitev o vinjetah

Bruselj: Razrešitev vprašanja vinjet je nujno

Ti.B./STA, čet, 19.03.2009 13:04

foto: Igor Zaplatil/Dokumentacija Dela

Bruselj - Slovenija bo v roku dveh do treh tednov sprejela dokončno rešitev glede vinjet, je danes v Bruslju povedal minister za promet **Patrick Vlačič** po srečanju z evropskim komisarjem za promet **Antonijem Tajanijem**. Evropska komisija je po njegovih navedbah do takrat pripravljena počakati z nadaljnjimi odločitvami glede postopkov proti Sloveniji.

"Dodana vrednost tega sestanka je, da bomo v roku 14 dni ali treh tednov imeli dokončno rešitev," je po srečanju povedal minister Vlačič. Minister bo o sestanku sedaj poročal vladi, ki bo to vprašanje obravnavala že na naslednji seji. S tem naj bi bila opredeljena podlaga za nadaljnji dogovor slovenskih predstavnikov s komisijo, ki naj bi bil dokončen.

Afrika lahko postane celina upanja

Papež opozoril na nevarnost prevlade "kraljestva denarja"

Tj.L./STA, čet, 19.03.2009 13:13

Papež Benedikt XVI

Yaounde - Papež **Benedikt XVI.** je pri maši na stadionu Amadou Ahidjo v kamerunski prestolnici Yaounde afriške vernike pozval, naj kljub težavam *"upajo proti upanju"*, saj Afrika lahko postane *"celina upanja"*. Benedikt XVI. je opozoril na nevarnost prevlade *"kraljestva denarja"*.

Po maši, na kateri se je zbralo približno 60.000 vernikov, je papež kamerunskim škofom izročil temeljno gradivo za posebno škofovsko sinodo za Afriko, ki bo potekala oktobra v Vatikanu na temo Cerkev v Afriki v službi sprave, pravičnosti in miru.

"V današnjem času, ko številni ljudje brez obzira želijo uveljaviti kraljestvo denarja in se pri tem ne ozirajo na siromake, morate biti zelo pazljivi. Afrika na sploh, Kamerun pa še posebej,

sta v nevarnosti, če ne prepoznajo pravega stvarnika življenja," je v homiliji poudaril nemški papež in Afričane pozval, naj se ne pustijo "zaslepiti lažnim slepilom in lažnim idealom", pač pa naj še naprej verujejo, da je Bog edini, ki jih ljubi tako, kot pričakujejo. "Kristus je edina pot življenja," je dejal papež.

Papež, ki je v Kamerun prispel v torek, je opozoril tudi na predrugačitev nekaterih tradicionalnih vrednot. Pri tem je posebej izpostavil spremenjene povezave med generacijami, ki po papeževih besedah ne spodbujajo več prenašanja starih vrednot in modrosti prednikov na mlajše, in "načete" družinske odnose.

Benedikt XVI. je spomnil še na brezposelne mlade, ki se zatekajo v "minljive in umetne raje", za katere je znano, da človeku "nikoli ne bodo zagotovili dolgotrajne in globoke sreče", ter na migrante. Otrokom brez staršev, tistim, ki živijo na ulicah, zlorabljenim in otrokom vojakom je papež zagotovil, da jih "Bog ljubi in jih ne pozablja".

Dopoldne se je Benedikt XVI. v Yaoundeju sestal s predstavniki islamske skupnosti in poudaril, da pristna vera zavrača vse oblike nasilja in totalitarizma. Vera "zavrača vse oblike nasilja in totalitarizma: ne le zaradi verskih načel, temveč tudi na podlagi zdravega razuma," je poudaril Benedikt XVI. Muslimane in katoličane v Kamerunu je pozval, naj skupaj gradijo civilizacijo ljubezni.

S poštenim in etičnim življenjem je po papeževih besedah mogoče najti izhod iz "zaprtega prostora naših lastnih egoističnih interesov in delovati za dobro drugih. V tem pogledu pristna vera razširja obzorja človeškega razumevanja in je temelj vsake avtentične človeške kulture."

Nemški papež je še dejal, da muslimani in kristjani v Kamerunu skupaj pričujejo za temeljne vrednote, kot so družina, družbena odgovornost, pokornost božjemu zakonu ter za ljubezen do bolnih in trpečih. "Kristjani in muslimani ne le, da kažejo, kako spodbujajo celostni razvoj človeške osebe, temveč tudi, kako podpirajo solidarnost z svojimi bližnjimi ter spodbujajo skupno dobro."

Ob koncu srečanja z 22 predstavniki muslimanske skupnosti, ki predstavlja 22 odstotkov vsega prebivalstva, kar je le pet odstotkov manj kot katoličani, je rimski škof še izrazil upanje, da bi "navdušeno sodelovanje med muslimani, katoličani in kristjani v Kamerunu bilo drugim afriškim narodom svetilnik velike zmogljivosti medverske zavzetosti za mir, pravičnost in skupno dobro".

Popoldne bo rimski škof obiskal Center kardinala Paula Emila Legerja za rehabilitacijo hendikepiranih mladih, kasneje pa se bo sestal s člani posebnega odbora za sinodo za Afriko. V petek se bo papež odpravil še na tridnevni obisk Angole, kjer se bo poklonil eni najstarejših podsaharskih Cerkev ob 500-letnici začetkov evangelizacije.

Greis v zadnjem krogu do zmage

Ma.B./STA, čet, 19.03.2009 13:27

Michael Greis

foto: EPA

Trondheim - Biatlonci so se v norveškem Trondheimu pomerili za točke svetovnega pokala v sprintu. Novo zmago si je pritekel Nемеc **Michael Greis** (26:11,3/0), na stopničke pa sta se uvrstila še Norvežan **Ole Einar Björndalen** (+ 18,3/1) in Avstrijec **Simon Eder** (37,4/0). Točke sta osvojila tudi **Janez Marič** na 26. (1:35,2/2) in **Klemen Bauer** na 32. mestu (1:46,7/3).

Nastopila sta še dva slovenska tekmovalca. **Peter Dokl** (+ 2:34,2/0) se je s 100-odstotnim strelskim izkupičkom zavihtel na 55. mesto, **Vasja Rupnik** (+ 3:10,7/2) pa je bil 75.

Sanader: S Pahorjem sva se sestala in izmenjala mnenja

"Politično risanje meje ni nikoli dobro in prinaša dodatne probleme"

Tj.L./STA, čet, 19.03.2009 13:33

Hrvaški premier Sanader

Bruselj - Hrvaški premier **Ivo Sanader** je danes v Bruslju povedal, da se je zjutraj sestal s predsednikom vlade **Borutom Pahorjem**. *"Zjutraj sva se sestala, pogovarjala sva se in izmenjala mnenja o aktualnih razmerah, kar je vedno dobro. Menim, da je vselej dobro, da se pogovarjava in srečujemo,"* je dejal Sanader.

Sanader je tudi ocenil, da je skupna izjava o neprejudiciranju meje, o kateri so se v torek pogovarjali komisar za širitev **Olli Rehn** ter zunanjega ministra Slovenije in Hrvaške **Samuel Žbogar**, *"velik korak naprej in da zavrača razlog slovenske blokade"*.

Hrvaški premier od skupine za posredovanje pri reševanju vprašanja meje še vedno pričakuje, da mandat te skupine vodi k mednarodnemu sodišču. *"Menimo, da politično risanje meje ni nikoli dobro in prinaša dodatne probleme, namesto da bi jih rešilo,"* je dejal.

VIDEO: Kriminalisti ovadili 55 oseb

Špela Kališnik, čet, 19.03.2009 15:01

Branko Japelj

foto: Aleš Černivec/Delo

Ljubljana - Kriminalistična policija je v lanskem letu podala dve kazenski ovadbi v okviru iste preiskave zaradi identičnega načina izvrševanja kaznivih dejanj. V prvi kazenski ovadbi, podani septembra lani, so ovadili 23 osumljencev. V tem primeru je bilo na račun slamnatih združb nakazanih 2,7 milijona evrov sredstev.

V drugi ovadbi so kriminalisti sektorja policijske uprave Ljubljana po obširni preiskavi podali

ovadbo zoper 32 oseb, osumljenih storitve 22 kaznivih dejanj in sicer hudodelskega združevanja ter zlorabe položaja in pravic. Na podlagi informacij o storitvi kaznivega dejanja pranja denarja, ki ga je Urad RS za preprečitev pranja denarja predal policiji, so kriminalisti ob koncu leta 2006 začeli z aktivnostmi v predkazenskem postopku zaradi izkazanega suma. Sumili so, da se kriminalna združba, sestavljena iz več fizičnih oseb, ukvarja z ustanavljanjem tako imenovanih slamnatih družb, ki jih zlorablajo z namenom izdajanja fiktivnih računov in dvigovanja gotovine na podlagi izvedenih nakazil. Preiskava se je aktivno nadaljevala tudi v letih 2007 in 2008.

V predkazenskem postopku je bilo ugotovljeno, da so osumljenci v imenu več slamnatih družb, po predhodnem dogovoru, izdajali fiktivne račune delujočim gospodarskim družbam. Prav tako je bilo ugotovljeno, da slamnate družbe za plačnike niso opravljale nobenih storitev, kar dokazuje, da gre za fiktivne račune in nakazila.

V kazenski ovadbi je zajetih 21 delujočih gospodarskih družb. Družbe so v drugem primeru kazenske ovadbe na slamnata podjetja skupno nakazale 5.050.000 evrov, ravno toliko pa je bilo kasneje z njihovih računov dvignjene gotovine. Kriminalno organizacijo je vodil 40-letnik iz okolice Ljubljane, pomagalo mu je še 7 fizičnih oseb. Sedmerica je posodila imena za formalno funkcijo direktorja slamnate družbe ali pa so nastopili kot posredniki pri poslu. Med strankami 40-letnika so tudi podjetja v državni lasti. Vodja sektorja kriminalistične policije **Branko Japelj** na vprašanje, ali med ta podjetja spadajo Slovenske železnice in ljubljanski vrtci, ni želel odgovoriti: "*Samo to vam lahko povem, da je ta zadeva povezana z eno večjih zadev, ki smo jo preiskovali lani. O konkretnih imenih ne smem govoriti.*" Japelj je še dodal, da je bila oseba iz okolice Ljubljane med hišno preiskavo pridržana, sedaj pa je ovađeni spet na prostosti.

Bush v knjigi o ključnih odločitvah

Ma.B., čet, 19.03.2009 15:31

George Bush

foto: Dokumentacija Dela

Washington - Nekdanji predsednik ZDA **George Bush** te dni veliko časa preživlja ob pisanju knjige. V njej bo zajel ključne odločitve v zasebnem in političnem življenju. Knjiga naj bi nosila naslov Točke odločitve in bo izšla jeseni 2010. Bush se bo v knjigi ukvarjal z 12 pomembnimi odločitvami, med drugim o odločitvi za kandidacijo predsednika, izbiri najbližjih sodelavcev, napadu 11. septembra, vojnah v Afganistanu in Iraku, njegov odziv na orkan Katrina.

Prav tako pa bo nekdanji predsednik opisal nekaj sovjih zasebnih odločitev, med njimi tudi odločitev o prenehanju pitja, o odkritju vere, o odnosu z očetom, mamo, ženo ... "*Moj cilj je bralca popeljati znotraj Ovalne pisarne h ključnim trenutkom mojega zasebnega in političnega življenja,*" je dejal po navedbah založniškega podjetja Crown Publishing Group.

FOTO: Ulice preplavili protestniki

Zahtevajo povečanje minimalnih plač in davkov za premožnejši sloj prebivalstva
Tj.L./Ma.B./STA, čet, 19.03.2009 16:01

Množica protestnikov
foto: EPA

Pariz - Francoski sindikati so zaradi protikriznih ukrepov protestno preplavili ulice po vsej državi. Ljudje nasprotujejo krčenju delovnih mest ter zahtevajo povečanje kupne moči prebivalstva in predvsem boljšo zaščito države v času svetovne gospodarske krize. V več kot 200 mestih naj bi se po napovedih sindikatov in levih strank zbralo več kot milijon ljudi.

Hkrati s protesti bo potekala stavka javnih uslužbencev, zaposlenih v izobraževanju ter zaposlenih v številnih zasebnih podjetjih. Uvod v današnje proteste in stavke je bil sicer že v sredo zvečer, ko so stavkali železničarji in zaposleni v eni od rafinerij naftnega koncerna Total. Francoski premier **Francois Fillon** se zato ne bo udeležil vrha EU, ki se začne danes v Bruslju.

Današnje stavke in proteste, ki naj bi jih po nekaterih raziskavah javnega mnenja podpiralo skoraj tri četrtine anketiranih, je izzvalo vse večje nezadovoljstvo prebivalcev Francije zaradi ukinjanja delovnih mest in zapiranja tovarn.

Francija tako kot ostale razvite države čuti posledice globalne recesije, vendar pa po mnenju sindikatov vlada ni dovolj učinkovita pri reševanju težav, sprejeti ukrepi pa naj bi koristili predvsem delodajalcem.

Moten je zračni in železniški promet, zaprta pa naj bi bila tudi večina šol in vladnih uradov. K stavkam so sindikati pozvali tudi zaposlene v avtomobilski in naftni industriji, v bančnem sektorju, farmacevtski panogi in trgovini na drobno.

Sindikati od predsednika **Nicholasa Sarkozyja** zahtevajo povečanje minimalnih plač in davkov za premožnejši sloj prebivalstva. Sarkozy je februarja, po množičnih protestih 29. januarja, odobril sveženj ukrepov za socialno pomoč v vrednosti 2,6 milijarde evrov.

Katie v veselem pričakovanju?

Kl.K., čet, 19.03.2009 15:58

Suri se lahko kmalu veseli bratca ali sestrice

Los Angeles - **Katie Holmes** je noseča. Tako vsaj trdi revija OK!, ki je objavila novico o veselem pričakovanju družine Holmes-Cruise. Prijatelji in družina pravijo, da sta Katie in Tom "presrečna, ker bo Suri končno postala starejša sestrice."

Neuspešno skrivanje novice

"Vedno sta razmišljala o veliki družini. Trenutno sta čisto iz sebe," so zapisali. 30-letna Katie in 46-letni Tom sta novico zaupala le ožjemu krogu, predvsem družini in najbližjim prijateljem. Novico sta želela obdržati zase vsaj do tretjega meseca nosečnosti, ko bi bila prepričana, da je

vse v redu. Jezički so se medtem razvezali in novica se je razširila po svetu.

Princ William kot policist

O tem je sanjal v otroštvu
Kl.K./STA, čet, 19.03.2009 17:07

Princ William

London - Britanski **princ William** je v sredinem pogovoru za otroško oddajo britanske mreže BBC razkril, da je v otroštvu sanjal, da bo postal policist. "*Kmalu sem ugotovil, da to verjetno ni dobra ideja,*" je ob tem dodal. 26-letni princ je tudi razkril, da se trenutno v okviru urjenja v britanskih letalskih silah uči pilotiranja helikopterja.

"Zelo dobro mi gre. Moji inštruktorji bi verjetno dejali, da ne tako zelo, a jaz mislim, da ni preveč slabo. Za zdaj mi še ni uspelo poškodovati opreme, nisem se zaletel v nobeno drevo ...," je povedal William.

Princ je prav tako razkril, kako si je pridelal brazgotino na čelu, ki spominja na tisto, ki jo ima knjižni junak Harry Potter. Pridelal si jo je v otroštvu, med igranjem golfa s prijateljem, pri čemer se je pripetila nesreča, ko je s palico dobil udarec v glavo.

FOTO: Mazejeva že razmišlja o prihodnji sezoni

Kl.K./STA, čet, 19.03.2009 17:51

foto: Tadej Regent/Delo

Maribor - Najboljša slovenska alpska smučarka pravkar končane sezone **Tina Maze** je danes v Mariboru strnila vtise po uspešnih nastopih v svetovnem pokalu in na svetovnem prvenstvu. Mazejeva, ki je pred pričetkom sezone razmišljala tudi o slovesu od belih strmin, se je v beli cirkus vrnila na najboljši možni način, s kolajno na SP v Val d'Iseru.

Črnjanka Tina Maze je letos opravila izjemno delo. Skupaj s trenerjema Andreom Massijem in Andrejem Perovškom je delala po posebnem programu izven slovenske reprezentance in delo z omenjenima strokovnjakoma se ji je še kako obneslo. "Tina Maze - Team to A-Maze", kot piše na spletni strani športnice, je bilo vodilo omenjene trojice, ki je letos posegla med zvezde. Tudi zaradi odličnih rezultatov ostaja ekipa v prihodnje nespremenjena.

Spremembe v miselnosti

Mazejeva je na letošnjem svetovnem prvenstvu v Val d'Iseru osvojila srebrno kolajno v veleslalomu, sezono svetovnega pokala pa je minuli konec tedna kronala še z zmago v tej disciplini, kar je na koncu zadostovalo za bron v seštevku discipline. Nedvomno velik korak naprej za rojeno Slovenjgrajčanko, ki je do uspehov prišla predvsem po zaslugi "*sprememb v miselnosti*", kot je dejal njen trener **Andrea Massi**.

"Športnik mora imeti rad to, kar dela. Letos zato nismo toliko ur, dni, tednov in mesecev

posvečali zgolj treningom, ampak smo šli malo po svoje. Tina je predvsem spet rada smučala, smučala je med drugim tudi na slabih progah, z luknjami, v slabi vidljivosti in na splošno je spet začela uživati na snegu. Predvsem to je bilo pomembno, da je spet vzljubila ta šport in začela dosegati rezultate, kot jih je sposobna dosegati," je med drugim dejal Massi, ki je na potovanjih opravljal tudi vlogo tiskovnega predstavnika in kuharja. "Ma, moja pašta je bila odlična, zato pa smo bili tako dobri. No, Andrej je malo shujšal, a Tini je očitno teknilo," je dodal Massi na sproščeno obarvani novinarski konferenci.

Upajo na višji proračun

Ekipa, ki se bo prihodnji teden sestala tudi s predstavniki Smučarske zveze Slovenije, s katero je ostala v dobrih odnosih, pa si zaenkrat še išče sredstva. "Kolikšen bo proračun, ne vemo, upajmo pa, da bo višji, kot je bil letos. Začeli smo zelo skromno, tudi rezultatsko nismo bili uspešni, potem pa je šlo. Zamenjala sem trdoto čevljev, šla na bolj 'mehke', tudi smuči sem izbrala druge - Stöckli, smučali smo skupaj s švicarsko ekipo, na koncu se je vse izteklo, izpolnila sem svoj največji cilj," je povedala Mazejeva.

Na srečanju z novinarji v prostorih pokrovitelja Avto Jarc je Mazejeva dobila tudi nov Audi AS4 avant quattro, športno različico družinskega avtomobila, ki bo ekipo v prihodnji sezoni vozil s tekme na tekmo. "Za nami je dolga sezona, a moramo že razmišljati naprej. Prihodnji teden nas čaka državno prvenstvo, kjer želim svojemu klubu s Črne prismočati čim več točk, nato sledijo testiranja in trening na snegu. Sicer bo tudi nekaj premora, a ne še zdaj," so načrte za prihodnost razkrili Mazejeva, Massi in Perovšek.

"Rad bi se zahvalil tudi novinarjem, da ste korektno opravljali svoje delo. Brez vas Tinini dosežki prav gotovo ne bi bili tako prepoznavni. Zahvaljujem se vam tudi za razumevanje, da vam kdaj nisem odgovarjal na klice, saj sem želel Tini predvsem zagotoviti mir, ki ga je v naporni sezoni vsekakor potrebovala. Verjamem pa, da vam je bilo ob boljših rezultatih lažje poročati," je dejal Massi in dodal: "Glavni cilj sezone je bil veleslalom, seveda pa se da še veliko narediti v slalomu. To nas čaka v prihodnji sezoni, prav tako pa nova testiranja in treningi. Vendar ne gre z ničemer pretiravati, ne smeš dati preveč mesa na žar, ker potem piknik ni dober."

"Tako Andrej kot Andrea sta dejala, da ostajata, da je bilo lepo delati z mano in upam, da bo naša ekipa tudi v sezoni 2009/10 osvajala najboljše rezultate," je ob koncu "uradnega" dela dejala Mazejeva, nato pa zbranim postregla s šampanjcem in odlično torto.

Zelo profesionalni tudi v postelji

U.V., čet, 19.03.2009 18:37

Jure Ivanušič in Iva Krajnc
foto: Matej Družnik/Delo

Ljubljana - Pogovarjali smo se z igralcema v novem slovenskem filmu Prehod, **Ivo Krajnc** in **Juretom Ivanušičem**. Jure je moral za potrebe filma znova poprijeti za čopič:

»Kot otrok sem zelo rad risal, a sem prenehal. Dva tedna pred začetkom snemanja sem slikal s kolegom slikarjem pri njem in mi je pokazal marsikaj. Dejstvo pa je, da sem moral slikati, kot

da slikam že sto let. Nimaš kaj. Samo en kader je, ko ne slika moja roka.«

Med varuhi in milijonarjem

Na filmskih straneh pišemo o dveh filmih, ki sta v tem tednu začela pohod tudi po slovenskih kinodvoranah. Film *Revni milijonar* je nastal po nagrajenem romanu *Q & A* indijskega pisatelja in diplomata Vikasa Swarupa, *Varuhi* pa temeljijo na stripu avtorja Alana Moora, ki slovi kot eno najboljših literarnih del vseh časov.

Nevarni otrok razpreda lovke

Alya nam je povedala, da je imela, ko ji je **Jan Plestenjak** predstavil pesem *A veš*, najprej pomisleke zaradi besedila:

»Še nikoli namreč nisem pela proti moškemu; moške imam rada in nikoli jih nisem pljuvala. Ampak po drugi strani se je treba včasih poistovetiti z ljudmi, saj je veliko razočaranih v ljubezni. In to se mi je zdelo dobro.«

Laibachi "predelali" Wagnerja

Sandra Jovič, čet, 19.03.2009 12:54

Pod imenom, ki nas sprva asocira na avtomobilsko znamko, se skriva nov glasbeni projekt, ki nastaja v sodelovanju skupine Laibach ter simfoničnim orkestrom RTV Slovenija. Koncert, ki se bo zgodil 18. aprila v Cankarjevem domu poteka v znamenju praznovanja 15-letnice delovanja skupine KD group, ki je idejni projekt podprla.

Sam koncert bo po besedah člana skupine Laibach, Janija Novaka, "jazzovsko obarvan z elektronskimi in laibachovskimi klasičnimi plastmi," kar je nekaj novega tudi za Simfonični orkester RTV Slovenija. Skupina pa se je po dolgem nagovarjanju končno odločila, da se loti dela fenomena svetovne glasbene zgodovine - Wagnerja. V njem bodo poiskali predvsem zametke modernizma, ki jih bodo na svoj edinstven način skupaj z znanim slovenskim dirigentom Izidorjem Letingerjem povezali v simfonično elektronsko suito.

Kot je povedal Jani Novak, pri izboru glasbe niso bili tako precizni: "Bolj se ukvarjamo z Wagnerjem samim, kot pa z izborom posameznih Wagnerjevih motivov in skladb." Med izbor pesmi, ki jih bodo poslušalci lahko slišali na koncertu, so uvrstili *Tannhäuser*, *Valkiro* in *Siegfriedovo idilo*, vendar kot so kot pravi Novak "pesmi izbirali brez kakšnega posebnega ključa."

Koncert je poseben tudi zaradi svoje humanitarnosti, 15 evrov od vsake vstopnice bo Skupina KD Group namreč podarila projektu *Mladi in Evropa Zveze prijateljev mladine Slovenije*.

Priloga B: Prispevki na spletni strani rtvslo.si

Pahor potrdil razhod z Ruplom

Rupel se vrača na zunanje ministrstvo

Slovenija, včeraj ob 16:00, zadnji poseg ob 17:58
Ljubljana - MMC RTV SLO/STA

Predsednik vlade Borut Pahor je potrdil, da sta se s svetovalcem za zunanje zadeve Dimitrijem Ruplom sporazumno odločila za končanje sodelovanja.

Kot je dejal Pahor, njuno sodelovanje ni izpolnilo pričakovanj. Povedal je še, da se Rupel vrača na svoje nekdanje delovno mesto, ministrstvo za zunanje zadeve, kjer ga čaka delovno mesto na ravni veleposlanika.

Kot je znano, je odvetnik Dimitrija Rupla pred kratkim zanikal njegov odhod z mesta posebnega premierjevega odposlanca za zunanje zadeve, kljub temu pa Pahor vztraja, da je bila odločitev sporazumna. Kot neprimerno je premier ocenil zlasti Ruplovo pismo notranji ministrici **Katarini Kresal**, v katerem je Rupel zahteval ustavitev postopka v zadevi uporabe službenega vozila zunanjega ministrstva za zasebne namene njegove soproge **Marjetice Rupel**.

Pismo opremljeno z glavo premierjevega kabineta

Pahor je v zvezi s tem povedal, da ga nič manj od vsebine pisma ni zmotilo dejstvo, da je bilo Ruplovo pismo opremljeno z glavo kabineta predsednika vlade. *"Vendar je to povod, razlog da sva prišla skupaj do zaključka; da je korektno in koristno sporazumno prenehati sodelovanje, pa je dejstvo, da pravzaprav niso bili od vsega začetka vzpostavljeni pogoji, da bi opravljal tisto delo, za katerega sva se odločila, da bova sodelovala,"* je poudaril premier in dodal, *"to je, da bi ob potrebnih diskretnosti lahko opravljal pomembne misije v imenu predsednika vlade."*

Pahor sicer še zmeraj meni, da je ustrezno, da ima premier svetovalca za zunanje zadeve.

Rupla ščiti zakon o javnih uslužbencih

Po ugotovitvah pravnih strokovnjakov Rupla ščiti zakon o javnih uslužbencih, je poročal Radio Slovenija. Če Rupel ne bo privolil v premestitev, bo moral premier Pahor tako navesti ustrezne razloge, zakaj zanj v njegovem kabinetu ni več prostora oziroma pokazati, da obstaja potreba po novem uslužbencu na MZZ-ju. Pahor je sicer zatrdil, da mu je Rupel možnost odhoda s položaja ponudil sam v primeru, da bi premier ocenil, da ne more opravljati svojega dela, vendar doslej predloga ni sprejel.

Kresalova: Koalicija lažje diha

Ruplov odhod je že komentirala predsednica LDS-a **Katarina Kresal**, ki je dejala, da *"koalicija zdaj precej lažje diha"*. Na vprašanje, ali meni, da bi se zadeva lahko končala drugače, če ne bi bila deležna tolikšne medijske pozornosti, je odgovorila, da bi po prejemu Ruplovega pisma v vsakem primeru zahtevala, da premier razmisli o njegovi primernosti za kabinet.

Predsednik DeSUS-a **Karl Erjavec** pa je v zvezi z odhodom dejal le, da so ga v stranki že prej napovedovali.

E. S.

Voduškova obtožena

Veleposlanica odpoklicana že decembra

Slovenija, včeraj ob 18:34
Ljubljana - MMC RTV SLO

Ljubljansko okrožno tožilstvo je vložilo obtožni predlog zoper nekdanjo veleposlanico v Sarajevu, Natašo Vodušek.

Voduškova je bila lanskega 13. oktobra v Sarajevu udeležena v prometni nesreči, v kateri se je hudo poškodoval 45-letni moški. Po poročanju sarajevskih medijev je bila Voduškova, ki naj bi nesrečo tudi povzročila, vinjena. V krvi naj bi imela kar 1,84 promila alkohola.

Sama to že ves čas zanika, dejala je, da je nesrečo povzročil voznik, ki je prevozil rdečo luč in ji prekrizal pot. Pojasnila je še, da poskusa alkoholiziranosti sploh niso opravili.

Dogodek je tako v BiH-u kot v Sloveniji dvignil precej prahu, Voduškova pa je bila decembra, kljub nestrinjanju, odpoklicana. Po mnenju vlade je bilo zaradi afere oteženo izvajanje nalog veleposlaništva.

S. Z.

Video: Majdičeva z 9. zmago pred Peterko!

Kowalczykova le v B-finalu

Zimski športi, včeraj ob 17:06
Stockholm - MMC RTV SLO

Petra Majdič je kljub padcu v četrtfinalu zmagala v šprintu v klasični tehniki v Stockholmu in povečala prednost v skupnem seštevku svetovnega pokala.

Njena največja tekmica **Justyna Kowalczyk** je zasedla končno 10. mesto in zaostala dodatnih 24 točk za Majdičevo v boju za skupno zmago. Prednost Brinčanke v resda "navideznem" skupnem seštevku (50 točk za današnjo zmago bo prejela šele v nedeljo, če bo končala švedsko turnejo) zdaj znaša 115 točk. V šprintu sredi švedske prestolnice je bila druga **Aino Kaisa Saarinen**, tretja pa Švedinja **Anna Olsson**. Najboljša slovenska športnica leta 2006 in 2007 je obe konkurentki prehitela v finišu, potem ko je na začetku finala tekla nekoliko v ozadju.

"Potrebno je igrati po pravilih"

"Ko sem zdrava in ko se dobro počutim, potem sem dobra v šprintu, ki je očitno letos moja disciplina. Konkurentke v tej disciplini sicer zelo spoštujem. Svoje prednosti nisem bistveno povečala, saj je to poseben seštevke. To mi ni všeč, saj moram zdaj čakati do nedelje, a seveda

je potrebno igrati po pravilih. FIS pač hoče sezono ohraniti zanimivo do konca," je kmalu po koncu razburljivega obračuna povedala Petra.

Majdičeva je v kvalifikacijah dosegla deveti čas. Za najhitrejšo v prologu **Pirjo Muranen** je zaostala šest sekund. Kowalczykova je bila četrta, Saarinenova pa sedma.

V četrtfinalu zapela v smuči Nacumi

Slovenska šampionka teka v svoji četrtfinalni skupini ni začela najhitreje, zdelo se je, da ji smuči ne tečejo najbolje. Približno 400 metrov pred ciljem je imela v enem od zavojev še smolo, saj je s smučmi zapela v smuči Japonke **Madoke Nacumi**. Obe sta padli, vendar se je Majdičeva dobro znašla in do konca še ujela drugo mesto, ki je neposredno peljalo naprej. Pred tretjeuvrščeno **Katerino Smutno** je imela pol sekunde naskoka. Najhitrejša je bila **Virpi Kuitunen**.

V polfinalu tudi Višnarjeva

Tako Kowalczykovo kot Saarinenovo smo videli tudi v polfinalu, kjer pa sta bili različno uspešni. Poljakinja je zasedla zadnje mesto v prvi polfinalni skupini, Finka je zmagala.

Drugi polfinale je Majdičeva začela zadržano, nato pa stopnjevala ritem in zanesljivo slavila. Imela je slabih pet sekund boljši čas kot Saarinenova v prvi skupini. Ob Majdičevi je prvič v karieri v polfinalu nastopila še ena Slovenka, **Katja Višnar**. Blejka (13. v kvalifikacijah) je v zadnji četrtfinalni skupini zasedla 3. mesto in v polfinale napredovala po času. V tretjem današnjem nastopu ji več od 6. mesta ni uspelo doseči, skupno je bila 12.

Kowalczykova je v B-finalu osvojila 4. mesto, s tem pa prejela "navideznih" 26 točk v skupnem seštevku svetovnega pokala.

Vesna Fabjan je obstala že v kvalifikacijah.

Petra Majdič je zmagala devetič letos, osmič v šprintu. V karieri ima zdaj v svetovnem pokalu 16 zmag, s čimer je na prvem mestu najuspešnejših slovenskih zimskih športnikov prehitela skakalca Primoža Peterko. V Stockholmu je slavila že pred dvema letoma.

Šprint, klasično (Ž):

1. P. MAJDIČ SLO 2:36,3
2. A. K. SAARINEN FIN +0,5
3. A. OLSSON ŠVE 1,2
4. P. MURANEN FIN 1,8
5. V. KUITUNEN FIN 2,7
6. E. S. SACHENBACHER NEM 3,4
7. C. BRUN-LIE NOR
8. C. KALLA ŠVE
9. A. PROCHAZKOVA SLK
10. J. KOWALCZYK POL

11. M. KRISTOFFERSEN NOR
12. K. VIŠNAR SLO
...
37. V. FABJAN SLO

Skupno (30 od 33) - "navidezno":

1. P. MAJDIČ SLO 1.617 točk
2. J. KOWALCZYK POL 1.502
3. A.-K. SAARINEN FIN 1.411
4. V. KUITUNEN FIN 1.161
5. A. FOLLIS ITA 1.015
6. M. LONGA ITA 905
7. P. MURANEN FIN 843
8. M. BJÖRGEN NOR 656
9. K. STEIRA NOR 627
10. T. JOHAUG NOR 561
...
. V. FABJAN SLO 191
. K. VIŠNAR SLO 70

Šprint (12 od 12):

1. P. MAJDIČ SLO 875 točk
2. A. FOLLIS ITA 469
3. P. MURANEN FIN 461
. V. FABJAN SLO 191
. K. VIŠNAR SLO 70

Šprint, klasično (M):

1. J. KJÖLSTAD NOR 2:13,9
2. J. K. DAHL NOR +1,6
3. E. RÖNNING NOR 2,1
4. E. JÖNSSON ŠVE 3,9
5. N. KRIUKOV RUS 5,1
6. K. LASSILA FIN 6,4

Spored sezone:

Petek: Falun (3,3 km prosto)

Sobota: Falun (dvojno zasledovanje: 5 km klasično + 5 km prosto)

Nedelja: Falun (10 km prosto)

M. R.

Almodóvarjeva hvalnica nori ljubezni

Film Los abrazos rotos je dočakal premiero

Film, včeraj ob 21:26

Madrid - MMC RTV SLO

Nocoj je v španske kinematografe prišel Los abrazos rotos, najnovejši film infanta terribla pirenejske kinematografije - Pedra Almodóvarja.

Los abrazos rotos (dobesedno bi to pomenilo "Zlomljene objeme"), ki se bo moral spopasti z visokimi pričakovanji oboževalcev "moža iz Manche", je kot večina njegovih filmov melodrama - a tokrat prvič s pridihom filma noir. Režiserjeva muza ostaja **Penélope Cruz**, letošnja oskarjevka, obenem pa igralka, ki ji je Almodóvar slavospeve pel, še preden jo je svet sploh opazil. Mimo kamere se v epizodnih vlogicah sprehodijo tudi druge "fetiš igralke", ki jih Almodóvar po navadi hoče za svoje filme, denimo **Chus Lampreave** in **Rossy de Palma**, pomembnejšo vlogo pa ima tudi **Blanca Portillo**, ki jo Slovenci poznamo predvsem po sodelovanju s Tomažem Pandurjem.

Za prodor v svet je moral žrtvovati del svoje "drugačnosti"

Seveda pa Almodóvar že dolgo ni več subverzivni dokumentator madridske "mvide" (dekadentnega madridskega nočnega življenja v osemdesetih, ko se je Španija počasi otresla bremena diktature), ampak se je pomaknil precej bliže mainstreamu, zato podatek, da je Los abrazos rotos njegov najdražji film doslej, ni preveč presenetljiv (imel je za 14 milijonov dolarjev proračuna).

Scenarij je navdahnil prizor iz režiserjevega življenja: fotografija objetega para na plaži, ki jo je nekoč posnel sam, je bila iztočnica za razmislek o tem, kakšna je njuna zgodba.

Avtobiografskih podrobnosti bodo "almodovarjefili" v filmu lahko našli cel kup: glavni moški junak je cineast Mateo Blanco (**Lluís Homar**), ki s svojimi migrenami in občutljivostjo na svetlobo (fotofobija) spominja na resničnega cineasta za kamero.

Preplet različnih usod

Almodóvar je "Objeme" opisal kot "ljubezensko izpoved filmu". V zgodbi, ki jo zaznamujejo usodnost, ljubosumje, nesrečna ljubezen in izdaja, Cruzova igra nadobudno igralko Leno, ki se zaplete z bogatim poslovnežem s pokvarjenim moralnim kompasom. Druga nit zgodbe, ki se odvija leta 1994, spremlja Matea Blanca (Lluís Homar), režiserja, ki je v tragični nesreči izgubil vid in s tem smisel življenja, zato sklene narediti križ čez preteklost. Vez med zgodbama je Judith García (Blanca Portillo), nekdanja Blancova sodelavka, zaradi katere preteklost ne more ostati pokopana ...

Ana Jurc

Glas iz Evrope: Papež je neodgovoren

Papež zaradi izjave o kondomih predmet številnih kritik

Svet, pred eno uro

Berlin/Pariz/Amsterdam/Yaounde - MMC RTV SLO

Številne evropske države so se kritično odzvale na izjavo papeža Benedikta XVI., da uporaba kondomov ne rešuje problema virusa HIV in aidsa.

Papež, ki se mudi na turneji po Afriki, je pred dvema dnevoma razburil svetovno in cerkveno javnost, ko je v Kamerunu izjavil, da razdeljevanje kondomov ne rešuje problema virusa HIV in Aidsa, ampak ga le še zastruje ter škoduje javnemu zdravstvu. Dejal je še, da sta najboljša načina za preprečevanje virusa HIV in aidsa vzdržnost in pa zakonska zvestoba.

Besede, ki jih Vatikan sicer goreče zagovarja, so sprožile nemalo kritik, predvsem v evropskih državah. Na papeževe besede se je že odzvalo **francosko zunanje ministrstvo**, ki je zapisalo, da so kondomi ključnega pomena za preprečevanje širjenja virusa HIV in aidsa. Tiskovni predstavnik ministrstva **Eric Chevallier** je dejal: *"Ni v naši moči, da bi kritizirali doktrino Cerkve, a smo prepričani, da take izjave ogrožajo javno zdravje in spodbijajo obvezo zavarovanja človeškega življenja"*.

"Kondomi rešujejo življenja"

V Nemčiji sta se na papeževe besede odzvala ministrica za zdravje **Ulla Schmidt** in ministrica za razvoj **Heidemarie Wiecek-Zeul**, ki sta v skupni izjavi zapisali: *"Kondomi rešujejo življenja, tako v Evropi kot na vseh drugih celinah."* Povedali sta še, da je neodgovorno od papeža, da preprečuje načrtovanje družine najrevnejšim prebivalcem.

Tudi nizozemski minister za razvoj **Bert Koenders** je dejal, da so papeževe besede izjemno škodljive in skrb vzbujajoče, saj papež *"prepoveduje ljudem, da se zaščitijo"*. *"Okoli aidsa se še vedno pleče velika stigma, ljudje, okuženi z virusom HIV pa so pogosto žrtve diskriminacije. Papež je s svojimi besedami razmere še poslabšal,"* je še dodal Koenders.

"Papež zanemarja življenja Afričanov"

Tudi številne človekoljubne organizacije, ki se ukvarjajo s problemom virusa HIV in aidsa, predvsem v Afriki, so ogorčene, saj so kondomi ena redkih metod, ki resnično lahko zaustavijo širjenje okužbe. *"Papeževo nasprotovanje kondomom kaže na to, da je zanj pomembnejša cerkvena dogma kot pa življenja Afričanov,"* je povedala **Rebecca Hodes** iz organizacije Treatment Action Campaign.

Samo v podsaharski Afriki je z virusom HIV okuženih kar 22 milijonov ljudi, številka, ki predstavlja kar tretjino okuženega prebivalstva po vsem svetu, pa se vsak dan povečuje.

Začel v Kamerunu, končal bo v Angoli

Benedikt XVI. je svoj prvi obisk v Afriki, katerega geslo je "Sprava, pravičnost in mir", začel v **Kamerunu**. Namen 11. apostolskega potovanja Benedikta XVI. zunaj Italije je škofom izročiti **Instrumentum laboris**, delovni dokument drugega posebnega zasedanja škofovske sinode za Afriko, ki bo na temo Cerkev v Afriki v službi sprave, pravičnosti in miru potekalo oktobra v Vatikanu. Benedikt XVI. je že tretji papež, ki je obiskal Afriko, saj ima Rimskokatoliška cerkev v Afriki zelo veliko vernikov. Afriška turneja se bo končala v **Angoli**.

B. T.

Vladno kadrovanje kamen spotike

Po Veselinoviču, Ruplu in Goršku, zdaj Tasić

Slovenija, pred 47 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Kadrovske zamenjave brez javnega razpisa na vodilnih mestih državnih družb postajajo kamen spotike Pahorjeve vlade. Zadnji je nastavitev Matica Tasića na mesto prvega moža železnic.

Matic Tasić, nekdanji prvi mož Slovenskih železarn in prevaljski župan, je na mestu generalnega direktorja Slovenskih Železnic zamenjal **Tomaža Scharo**, ki bi se mu mandat sicer iztekel novembra 2011. Znano je, da je prometni minister **Patrick Vlačič** že decembra lani dejal, da Schara ne uživa njegovega zaupanja, poleg tega pa se železnice utapljajo v milijonskih dolgovih.

Vlačič podprl Tasića, Pahor ne

Vlačič je tako podprl Tasića, medtem ko premier Borut Pahor z izborom ni bil zadovoljen. Od Vlačiča tako pričakuje, da prouči možnosti za javni razpis za izbiro prvega moža železnic, Vlačič pa opozarja, da je po sklepu vlade izbira možna tudi brez javnega razpisa.

Janko Goršek izbor Katarine Kresal

Vlačiča je podprla tudi predsednica LDS in notranja ministrica **Katarina Kresal**, ki je dejala, da *"javni razpis ni edini zveličavni način imenovanja uprav"* in izpostavila naloge nadzornih svetov. Znano je, da je tudi Kresalova prvega moža policije nastavila mimo javnega razpisa, saj se je namesto za enega od sedmih prijavljenih kandidatov odločila, da bo policijo začasno vodil **Janko Goršek**, ki je pred tem načeloval PU Celje.

Kresalova je pojasnjevala, da med sedmimi, na razpis prijavljenimi kandidati ni našla človeka, ki bi se *"ujemal z njeno vizijo vodenja policije"*, Gorška pa je na tem položaju želela že prej, saj ga je prepričevala naj se prijavi na razpis. Goršek tega ni storil, Kresalova pa ga je kljub temu postavila na mesto v.d. direktorja policije. Kresalova je dejala, da bo predlagala spremembo zakona, po kateri se bo generalnega direktorja policije imenovalo brez javnega razpisa.

Odhod Dimitrija Rupla razveselil koalicijo

V javnosti pa je najbolj odmevalo Pahorjevo imenovanje nekdanjega zunanjega ministra in **Dimitrija Rupla** za posebnega odposlanca premierja. Pahor je Rupla na to delovno mesto postavil potem, ko predsednik države **Danilo Türk** ni želel potrditi Ruplove kandidature za veleposlanika, kar je opravičil z bedami, da Ruplu ne zaupa.

Imenovanje na mesto *"posebnega odposlanca premierja"*, kjer naj bi opravljal *"zahtevne, diplomatske in strokovne naloge"* naj bi bilo po Ruplovih besedah imenovanje, *"da bi bil volk sit in koza cela"*. Imenovanju se je uprla večina koalicije, zato so nedavni razhod Pahorja in Rupla (ta se vrača na zunanje ministrstvo) pozdravili.

Veselinovič: Raje šef NLB-ja kot poslanec

Javnost je razburilo tudi imenovanje **Draška Veselinoviča** na mesto predsednika uprave NLB-ja, ki je v večinski lasti države. Tudi Veselinovič je "*službo*" dobil brez javnega razpisa. Pomisleke proti njegovemu imenovanju so imele tako koalicijske kot opozicijske stranke, izrazila pa jih je tudi Banka Slovenije. Poleg tega je bil Veselinovič, znan tudi kot dolgoletni predsednik Ljubljanske borze, na zadnjih državnozborskih volitvah izvoljen za poslanca, a se je temu mestu odpovedal, kar je prav tako vzbudilo negotovanje v javnosti.

Aleksandra K. Kovač

Spremenjeno točkovanje zgostilo konkurenco

Petra Majdič potrebuje še največ 236 točk

Zimski športi, pred 21 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Zaradi spremenjenega točkovanja v svetovnem pokalu smučarskih tekov bo Petra Majdič za veliki kristalni globus trepetala do konca. Sicer bi bil že njen.

Na mednarodni smučarski zvezi so se želeli izogniti številnim zaključkom svetovnega pokala, ko je bili veliki zmagovalec večinoma znan že pred zadnjo tekmo. V želji po čim bolj dramatični končnici so točkovanje "oplemenitili" tako, da zmaga na zadnji etapi točkovno pomeni več kot zmage na prejšnjih treh tekmah skupaj!

Uradno razlika 91 točk ...

"*Kaj bi bilo, če bi bilo?*" se slovenski ljubitelji športa sprašujejo zaradi vodilnega položaja Petre Majdič. 29-letna Brinjčanka ima uradno (stolpec *pred turnejo*, ki se je začela v sredo v Stockholmu) pred **Justyno Kowalczyk** 91 točk prednosti. Taka razlika bo uradno ostala vse do konca svetovnega pokala, saj bodo tekmovalke priborjene točke uradno dobile šele po koncu turneje.

... navidezno pa znaša 115 točk

V stolpcu navidezno so zapisane točke, ki smo jih prišteli na podlagi sredinih izidov šprinta. Ob zmagi Petre Majdič in 10. mestu Poljakinje je razlika narasla na **115 točk**. Ker je na zadnjih treh tekmah na razpolago še 350 točk, za veliki kristalni globus potrebuje še največ 236 točk. Kar niti ne bo tako lahko, zadnji dan je na sporedu 10 km v prosti tehniki. Tam bi Majdičeva v primeru denimo 10. mesta osvojila le 52 točk, Kowalczykova pa v primeru zmage 200. Seveda pa bo veliko odvisno od razpleta petkove in sobotne tekme, ki bo seveda vplival tudi na razlike na nedeljskem štartu.

Po lanskem ključu bi potrebovala le še 96 točk

Če bi se letošnja sezona končala enako kot lani (torej na 30 km v Trondheimu ne bi delili točk za svetovni pokal pri letečih ciljih, na zadnjih štirih tekmah pa bi točke delili po klasičnem ključu "zmaga = 100 točk, 2. mesto = 80 ...") pa bi imela Majdičeva (*stolpec pred 1 letom*) pred prvo zasledovalko že 205 točk prednosti, kar pomeni, da bi za končno zmagoslavje potrebovala le še **96 točk**. Na kocnu smo se teoretično preverili še razmerje točk, če bi točke po normalnem

ključu delili tudi na novoletni turneji, kar se je dogajalo (stolpec) *pred 4 leti*. V tem primeru bi razlika znašala 227 točk, veliki kristalni globus pa bi bil oddaljen za vsega 74 točk.

Po številu zmag je vse jasno

Novi sistem točkovanja je torej konkurenco na vrhu izjemno zgostil. Če pa pogledamo neko drugo statistiko, pa ugotovimo, da je Petra Majdič brez dvoma prva tekmovalka v letošnjem svetovnem pokalu - to so zmage. Slovenska šampionka je na najvišjo stopničko stopila 9-krat, Kowalczykova 4-krat, Saarinenova pa le enkrat!

<i>tekačica</i>	<i>pred turnejo</i>	<i>navidezno</i>	<i>pred 1 letom</i>	<i>pred 4 leti</i>
Petra Majdič	1.567	1.617	1.662	1.538
Justyna Kowalczyk	1.476	1.502	1.457	1.311
Aino Kaisa Saarinen	1.365	1.411	1.437	1.229

Slavko Jerič
slavko.jeric@rtvslo.si

Pierce preprečil nov poraz prvakov

Na parketu trije Slovenci

Košarka, pred 18 minutami
New York - MMC RTV SLO

Miami brez Dwyana Wada je dodobra namučil Boston, ki je slavil šele po podaljšku s 112:108 in si zagotovil prvo mesto v Atlantski diviziji Lige NBA.

Prvake je v odsotnosti **Kevina Garnetta** in **Raya Allena** reševal **Paul Pierce**, ki je 21 od svojih 36 točk (met 14/23) dosegel po 3. četrtini. Podaljške so igrali tudi v Houstonu, kjer so Rakete po zaslugi 31 točk in 15 skokov **Jao Minga** odpravile Detroit s 106:101.

Izmed Slovencev se je zmage veselil le **Goran Dragič** (2 točki). Njegov Phoenix je bil s 126:116 boljši od Philadelphie. **Beno Udrih** je proti Charlottu (104:88) igral 42 minut in dosegel 9 točk. **Rašo Nesterovič** se na dvoboju Indiane in Portlanda (85:95) v 10 minutah ni vpisal med strelce.

Tekme 18. marca:

INDIANA - PORTLAND 85:95

Granger 35, Hibbert 14, Nesterovič 0 (0/3) v 10 minutah; Roy 20, Outlaw 15.

CHARLOTTE - SACRAMENTO 104:88

Wallace 25 in 12 skokov, Okafor 16 in 10 skokov; McCants 30, Garcia 17, Udrih 9 (4/14), 6 podaj, 3 skoki v 42 minutah.

PHOENIX - PHIALDELPHIA 126:116

O'Neal 26 in 11 skokov, Richardson 25, Nash 24 in 10 podaj, Dragič 2 (1/2) v 9 minutah; Miller in Young po 23.

BOSTON - MIAMI 112:108

Pierce 36 in 11 skokov, Rondo 27; Beasley 21, Chalmers 19, O'Neal 17.

NEW YORK - NEW JERSEY 89:115

Harrington 21, Robinson 18; Carter 29, Lopez 23, Dooling 17.

NEW ORELANS - MINNESOTA 94:93

Paul 26 in 10 podaj, Butler in West po 14; Love 23, Gomes 17.

MILWAUKEE - ORLANDO 80:106

Villanueva 17, Jefferson 13; Howard 28 in 12 skokov, Turkoglu 14.

OKLAHOMA - CHICAGO 96:103

Durant 28, Green 18; Rose 25, Salmons 20, Gordon 18.

MEMPHIS - DENVER 109:111

Gay 30, Mayo in Warrick po 16; Anthony 35, Smith 21, Billups 18 in 12 podaj.

HOUSTON - DETROIT 106:101

Jao 31 in 15 skokov, Artest 26, Scola in Brooks po 14; Afflalo 23, Stuckey 21

LA CLIPPERS - WASHINGTON 123:108

Gordon 26, Thornton 22, Davis 11 in 20 podaj; Jamison 24, 11 skokov, Young 18.

Tekme 19. marca:

ATLANTA - DALLAS

CLEVELAND - PORTLAND

LA LAKERS - GOLDEN STATE

VZHODNA KONFERENCA

T Z P %

CLEVELAND CAVALIERS * 67 54 13 80,6

BOSTON CELTICS * 69 51 18 73,9

ORLANDO MAGIC * 68 50 18 73,5

ATLANTA HAWKS 68 40 28 58,8

MIAMI HEAT 67 36 31 53,7

PHILADELPHIA '76 66 34 32 51,5

DETROIT PISTONS 67 33 34 49,3

CHICAGO BULLS 69 32 37 46,4

MILWAUKEE BUCKS 70 31 39 44,3

CHARLOTTE BOBCATS 68 30 38 44,1

NEW JERSEY NETS 68 29 39 42,6

NEW YORK KNICKS 67 28 39 41,8

INDIANA PACERS 69 28 41 40,6

TORONTO RAPTORS 68 24 44 35,3

WASHINGTON WIZARDS 69 16 53 23,2

ZAHODNA KONFERENCA

T Z P %

LOS ANGELES LAKERS * 67 53 14 79,1
 SAN ANTONIO SPURS 67 45 22 67,2
 HOUSTON ROCKETS 70 45 25 64,3
 DENVER NUGGETS 69 44 25 63,8
 PORTLAND TRAILBLAZERS 68 43 25 63,2
 NEW ORLEANS HORNETS 67 42 25 62,7
 UTAH JAZZ 68 42 26 61,8
 DALLAS MAVERICKS 68 41 27 60,3

 PHOENIX SUNS 68 37 31 54,4
 GOLDEN STATE WARRIORS 64 24 43 35,8
 MINNESOTA TIMBERWOLVES 68 20 48 29,4
 OKLAHOMA CITY 68 19 49 27,2
 MEMPHIS GRIZZLIES 67 17 50 25,4
 LOS ANGELES CLIPPERS 68 17 51 25,0
 SACRAMENTO KINGS 68 14 54 20,6

* - v končnici

R. K.

Nemčijo prizadela družinska tragedija

Storilec prizanesel le šestletni hčerki

Svet, pred 29 minutami
 Hannover - MMC RTV SLO/STA

V Nemčiji se je zgodila družinska drama, ko je neki moški ubil svojo partnerko in njunega osemletnega sina, nato pa je sodil še sebi.

Tragedija se je zgodila v sredo zvečer v kraju **Lamspringe** nedaleč od **Hildesheima** v nemški zvezni državi Spodnja Saška. V napadu sta bila hudo ranjena še **dva otroka** storilčeve partnerke, stara 14 in 16 let, ter njun 15-letni **prijatelj**, ki je bil ravno na obisku. Vse tri ranjene so takoj odpeljali v bolnišnico.

Nepoškodovana v napadu je ostala le **šestletna hčerka** para, zakaj ji je oče prizanesel, pa še ni jasno. Prav tako še ni znan motiv za brutalni umor.

Nemčijo je tragedija prizadela le teden dni po tem, ko je 17-letni **Tim Kretschmer** pobil 15 ljudi, večinoma dijakov svoje nekdanje šole, nato pa je s strelom v glavo sodil še sebi.

B. T.

Poklepetajte s članoma skupine Čuki

Jernej in Matjaž prihajata na MMC

Družabna kronika, včeraj ob 12:05, zadnji poseg 19. marec 2009 06:16
Ljubljana - MMC RTV SLO

Danes ob 9.15 v spletno klepetalnico MMC-ja prihajata dva člana skupine Čuki, Matjaž Končan in Jernej Tozon.

Člani skupine Čuki so po nastopu na Emi, kjer so se predstavili s pesmijo Mal naprej pa mal nazaj, posneli še videospot za to pesem, ki ga te dni pospešeno predstavljajo na slovenskih tv-postajah.

V zadnjem letu je skupina doživela precej sprememb - med drugim so po odhodu enega izmed ustanovnih članov skupine, Marka Vozlja, preostali člani našli novega pevca, Jerneja Tozona.

Tako Jerneja kot Matjaža boste lahko povprašali vse o njihovem novem projektu, o glasbi, ki jo ustvarjajo, in še o čem. Vabljeni k postavljanju vprašanj!

Vlačič zadovoljen s Tasičem, Pahor ne

Premier od prometnega ministra pričakuje odgovor

Slovenija, včeraj ob 16:12, zadnji poseg ob 19:13
Ljubljana - MMC RTV SLO

Ministru Vlačiču se nov direktor Slovenskih železnic zdi dober, Pahor pa je že izrazil nezadovoljstvo nad načinom izbora.

Novi direktor **Matic Tasič** je bil imenovan brez javnega razpisa, zato je premier **Borut Pahor** že sporočil **Patricku Vlačiču**, naj preuči možnosti, kako ga izvesti, v kratkem pa pričakuje odgovor.

Izbira mogoča tudi brez razpisa

Precej drugačno sporočilo je prišlo z ministrstva za promet. V izjavi za javnost je minister Vlačič zapisal, da so Slovenske železnice dobile dober nadzorni svet, ki je izbral dobrega kandidata.

Še enkrat je ponovil, da so Slovenske železnice resna težava, postopki imenovanja novega nadzornega sveta pa so bili morda nekoliko daljši, ker so čakali na KAS-ovo presojo kandidatov. Ob tem je pojasnil, da je bila izbira dobra, hkrati pa opozoril, da se po sklepu vlade nadzorni svet lahko imenuje tudi brez javnega razpisa, skladno z dobrimi praksami.

Kot je razložil, se zaradi pritiskov in poskusov diskvalifikacij niso odločili za javni razpis. Med postopkom izbire je sicer predsednik nadzornega sveta opravil razgovore z več kandidati, nato pa nadzornikom predlagal svojo izbiro.

"Javni razpis ni edini zveličavni način"

Da javni razpis ni edina možnost, se strinja tudi ministrica za notranje zadeve **Katarina Kresal**. Dejala je, da javni razpis ni edini zveličavni način imenovanja uprav, saj obstajajo tudi drugi dobri načini ravnanja. Izpostavila je nalogo nadzornega sveta, da oceni, kakšen postopek in kateri kandidat je primeren. Od Pahorja zaradi izjave pričakuje pojasnilo.

Minister za okolje in prostor **Karl Erjavec** Pahorjeve zahteve ni želel komentirati, a se strinja z imenovanjem direktorja Slovenskih železnic.

**Kaj Tasič meni o
prioritetah na svojem
novem delovnem mestu
in kako ga sprejemajo
delavci, si na desni strani
poglejte v
videoprispevku iz oddaje
Odmevi.**

Drugačnega mnenja pa je minister za gospodarstvo **Matej Lahovnik**, ki je povedal, da bi morali za vsa imenovanja izvesti javni razpis.

Godec: držali smo se navodil vlade

Oglasili so se tudi že iz Slovenskih železnic. Predsednik nadzornega sveta **Andrej Godec** je razložil, da so se držali navodil vlade, ki predvidevajo, da se imenovanje opravi z javnim razpisom oziroma drugim primernim načinom. Pojasnil pa je, da se vsi člani niso strinjali z načinom imenovanja.

Tak način kadrovanja je presenetil **Petra Verliča** iz SDS-a. Spomnil je na Pahorjevo obljubo, da bodo imenovanja transparentna. Meni namreč, da obstaja velik razkorak med tem, kaj je vlada obljubila, in tem, kar se dogaja.

S. Z.

"Takemu klubu ni mogoče reči ne"

Veličastni zmagi nadgradil s podaljšanjem sodelovanja

Nogomet, včeraj ob 23:09

Liverpool - MMC RTV SLO/Reuters

Rafael Benitez je končal ugibanja, ali bo še naprej sedel na klopi Liverpoola. Podpisal je novo pogodbo, ki ga bo na Anfieldu zadržala do leta 2014.

"Moje srce bije za Liverpool, zato sem navdušen, ker sem sklenil novo pogodbo. Rad imam ta klub, navijače in mesto. Takemu klubu in takim navijačem ne bi mogel nikoli reči ne. Vedno sem jasno povedal, da želim tu ostati dlje časa. Ko bom oddelal pogodbo, bom v Liverpoolu že desetletje," je dejal 48-letni španski strateg, ki je v Anglijo prišel leta 2004 iz Valencie.

Kdaj bo osvojil tako zeleni domači naslov?

Zaradi nekaj nesoglasij z lastniki kluba je bila prihodnost Beniteza pred časom nejasna. Po izjemnih zmagah prejšnji teden proti Real Madridu v Ligi prvakov (4:0) in Manchester Unitedu v angleškem prvenstvu (1:4) je zadihal, uspeha pa očitno nista pustila ravnodušnih niti vodilnih mož, ki so se z Madridčanom le zmenili za podaljšanje sodelovanja. Kljub temu, da bo Liverpool tudi letos težko zmagal v Premier League, saj bržkone za rdečimi vrati že preveč zaostaja.

Redsi niso bili angleški prvaki že vse od leta 1990, bolj uspešni so na evropski sceni, kjer so pred štirimi leti slavili v Ligi prvakov, dve leti pozneje pa klonili v finalu. Obakrat je bil njihov tekmelec na zadnji tekmi Milan. Benitez se lahko pohvali tudi z osvojitvijo FA-pokala leta 2006.

M. R.

Obiskali smo: The Killers v Münchnu

Skupina, ki je indie križala s popom

Glasba, včeraj ob 15:50
München - MMC RTV SLO

Las Vegas ni le kraj, kamor gredo umret kariere velikih zvezd - mesto greha nam je dalo tudi zasedbo The Killers. Na Bavarsko smo šli preverit, kaj lahko pričakujemo na ljubljanskem koncertu.

Četverica, ki bi po zvoku sodeč lahko bila britanska (če ne bi oprave na vsakem koraku izdajale njihovega pravega porekla), lanski album *Day & Age* predstavlja s turnejo, ki obriše prah s sintisajzerkega popa osemdesetih in ga križa s stadionskim rockom.

Začetek koncerta je morda predvidljiv, a zato (vsaj po izbruhu vsesplošne histerije sodeč) nič manj dobrodošel: že po prvem refrenu "*Are we human or are we dancer?*" (ki je, mimogrede, parafraza Hunterja S. Thompsona in njegove cinične opazke, da Američani namesto ljudi vzgajajo generacijo "plesalcev") je jasno, da imajo The Killers publiko popolnoma na svoji strani. In po neprestanem bombardiranju s *Human* prek radijskih frekvenc v zadnjih mesecih je to, roko na srce, prvič po dolgem času, da pesem ne zveni zljajnano.

Perje, bleščice in palme

Oder je apoteoza lasvegaškega kiča: že na prejšnji turneji preizkušeni scenografiji - skladovnici v publiko uperjenih luči, obleščičeni črki K v vlogi stojala za klaviature in podobnemu - so se pridružile plastične palme, ki vsemu skupaj dajejo nekakšen pridih kluba Tropicana, ki veje z albuma *Day & Age*.

Pirotehnični vložek in plaz konfetov proti koncu pričata, da bend svojih megalomanskih teženj ne skriva - in tudi Brandon Flowers, ki je v svoji ozki črni obleki z epoletami iz perja videti kot Johnny Cash na ekskurziji v garderobno omaro Eltona Johna, je stadionskim dimenzijam počasi dorasel. Če so bili njihovi nastopi v živo še pred dvema letoma razmeroma neosebni, morda celo hladni, se je zdaj 27-letni frontman sramežljivosti počasi otresel. To sicer ne pomeni dolgih govoranc med pesmimi ali poskusov nagovora publike v nemščini, a nekje med

letom 2004, ko so The Killers s prvencem Hot Fuss obveljali za "vroče" post-punk odkritje, in danes, je Flowers začel tudi na odru (in ne le v besedilih) izžarevati samozavest in karizmo, ki bi bili vredni mladega Bona. "My affection, well it comes and goes," poje v *All These Things That I've Done*, a je na odru (še vedno) videti iskreno zadovoljen, če ne celo presenečen nad evforičnim sprejemom, ki so ga deležni.

Day & Age - ne (še?) tako všečen kot predhodnika

Uvodnemu singlu sledi očitna dramaturgija: med pesmi z novega albuma, s katerim so dokončno zajadrali v mainstream in precej bolj diskoidne vode, vrivajo "obvezne" stare uspešnice: koncertnima himnama *Somebody Told Me* in *For Reasons Unknown* sledita z bossa novo križani *I Can't Stay* in poskočna *Joy Ride*, med na zgodnjega Bowieja spominjajočo *Spaceman* in akustično različico *Dustland Fairytale* je prostor našla *Smile Like You Mean It* in tako dalje.

Podaljšek je podobno uravnotežen: najprej *Bones*, sledi malce antiklimaktična *The World That We Live In*, nato pa katarzični vrhunec in (nedvoumni) konec z *Jenny Was a Friend of Mine* in *When You Were Young*. "Element presenečenja", torej pesmi v sredini, ki se iz koncerta v koncert rahlo spreminjajo, sta tokrat *Shadowplay* (priredba Joy Division) in *Tranquilize*, obe z zanimivega "vmesnega" albuma B-strani Sawdust. In če je publika očitno naredila "domačo nalogo" in poznala tudi novi album, pa je očitno, da je v marsikaterem pogledu drzni plošček Day & Age za tabor oboževalcev sicer res "rekrutiral" nove, mlajše sile, da pa verjetno ne bo nikoli povzročal množične evforije in skandiranja, kakršnega s krilaticami tipa "I've got soul, but I'm not a soldier" in "Smile like you mean it" še vedno sprožita njegova predhodnika Hot Fuss in Sam's Town (čeprav so slednjega številni kritiki odpisali kot zgolj (pre)velikopotezno oponašanje Bruca Springsteena).

Ostali trije člani skupine, ki se jim za pesem Sam's Town na odru pridruži še violinist, se - z izjemo nekaj kratkih solov kitarista Davea Keuninga - držijo v ozadju, pregovorno največkrat spregledani bobnar pa v primeru The Killersov poskrbi, da ne ostane neopažen - Ronnie Vannucci po bobnih udriha, kot bi mu šlo za življenje. In čeprav se predimenzionirani konzervi za sardine podobna dvorana Zenith ne more pohvaliti z dobro akustiko, da četverica na odru v uro in petinštirideset minut dolgemu nastopu od sebe resnično vse. Zanimivo bo videti, koliko zaleta jim bo junija dal precej manj utesnjujoči hipodrom na Stožicah.

Ana Jurc

Najboljša nova hrvaška beseda: proširnica

Izraz za medicinsko napravo, ki jo vgradijo v srčno žilo

Zanimivosti, pred 56 minutami
Zagreb - MMC RTV SLO/STA

Kaj pomeni proširnica? Pa daljinac? In pretjecajnik? To so besede, ki se bodo, če se bodo "prijele", nekoč znašle v slovarju hrvaškega jezika.

Proširnica je najboljša nova hrvaška beseda po izbiri strokovnega časopisa Jezik, ki je tretje leto zapored objavil tovrsten razpis. Zmagovalno besedo, ki nadomešča tujko "stent" oz.

medicinsko napravo, ki jo vgradijo v srčno žilo, je predlagal hrvaški književnik **Drago Štambuk** in tako zaslužil 10.000 kun (1.330 evrov).

Slavila še daljinac in pretjecajnik

Časopis Jezik je drugo nagrado v Pakracu dodelil besedi daljinac, kar je skrajšano ime za daljinski upravljalec, tretja pa je beseda pretjecajnik, ki označuje prehitovalni pas na cestah. Na letošnji razpis je bilo prijavljenih približno tisoč tekmovalcev, ki so predlagali okoli 4.000 novih besed.

Lani so bile najboljše besede naplatnica za cestninsko postajo, opuštaonica za wellness in borkinja za borko, v ožjem izboru pa so se znašle še brzogriz (za hitro hrano), slavnik (za slavno osebnost), lučnik (laser) in nastolnik za namizje, na razpis pa so bile med drugimi prijavljene tudi besede smečica (vrečka za smeti), kavovar (džezva), razkolnica (črta, ki ločuje vozna pasova), kroativno (hrvaško in kreativno) in okvirnica (paspantu), kot je poročal tudi MMC.

V časopisu Jezik poudarjajo, da bodo nove besede našle svoje mesto v slovarju hrvaškega književnega jezika, če bodo zaživele v vsakdanjem govoru.

C. R.

Prestiznež tudi kot kupe in kabriolet

Rolls-Royce naj bi razmišljal o kupeju in kabriu 200EX

Avtomobilizem, včeraj ob 15:35

Goodwood - MMC RTV SLO

Britanski Rolls-Royce je v Ženevi predstavil konceptno limuzino 200EX, v minulih dneh pa je slišati, da naj bi ta dobila še kupejsko in kabrioletsko različico.

Študija kompaktne limuzine za zdaj nosi ime **200EX**, vendar naj bi Britanci razmišljali, da bi serijski avtomobil nosil legendarno ime *Silver Ghost* (srebrni duh).

Na to bo treba počakati vsaj do frankfurtskega avtosalona, ki bo jeseni to leto, ko naj bi Rolls-Royce predstavil **serijsko različico** 200EX, ki bo na ceste zapeljala predvidoma prihodnje leto.

Limuzina, narejena na osnovi BMW-jeve **serije 7**, v dolžino meri 540 centimetrov, v širino 195 in v višino 155 centimetrov. **Notranjost** je seveda **razkošna**, kot se za rolls-royca spodobi, saj so uporabljeni "prestizni" materiali: **les, krom in usnje**.

Pod pokrovom se skriva **12-valjni motor**, izdelan v bavarski prestolnici, ki bo razvil največ okrog **373 kilovatov** (500 konjskih moči) in bo tako **močnejši** od večjega **phantoma**.

J. S.

Treking po poteh starih Havajcev, 2. del

V rajski dolini Kalalau

Popotni dnevnik, 18. marec 2009 06:14
Honolulu - MMC RTV SLO

V prejšnjem delu smo se podali na 18-kilometrsko treking dogodoviščino po Havajih. Danes nadaljujemo z zgodbo, potem ko smo preživeli skorajšnje soočenje s smrtjo.

Zdaj sonce že pošteno žge, za seboj pa imate štart ob 5.00 zjutraj, osvežitev z božanskimi mangi na 5. milji in s krvavo rdečimi gorskimi jabolki na 7. milji ter dovoljšnji odmerek adrenalina za celo leto med miljama 8 in 10.

Lepši razgled bi si težko predstavljali - podoba zelenih pečin (t. i. palijev) nad džunglo pomarančevcev, mangov in ingverja nad peščeno obalo je zagotovo najbližje tisti, ki bi ustrezala rajskemu vrtu.

Še miljo naprej je prostrana peščena plaža pod previsom, v katerega se zakampirajo popotniki in kanuisti (to sta edini možnosti vstopa v Kalalau) ter si izmenjavajo vtise.

Vodnik po hipijevski skupnosti

Če imate srečo, spoznate Neala (ne morete ga zgrešiti, ker edini ne bo paradiral z bermudkami Billabong, ampak bo v adamovem kostumu) - najbolj priljudnega člana hipijevske komune v dolini Kalalau.

Že več desetletij se po tukajšnji džungli skrivajo resnični alternativci - idealisti, antikapitalisti, zakajenci, zenovci in morebitni ubežniki.

Pod orjaškim mangom gojijo paradižnik, krešo in jagode, pod havajskim orehom pa so si napeli šotorska krila, postavili ognjišče, iz bambusa so si sestavili kavč, tu je celo doma narejena šahovnica in čisto prava knjižnjica s pretežno utopično literaturo.

Mango, banane in - trava

Neal nas po novih petih miljah bambusove džungle, prek potokov in mimo ruševin templjev starih Havajcev pripelje do rahlo sumničave četice do turistov, ki ob zvijanju trave razpravlja o življenjskih filozofijah in kdaj bo treba spet požgati za sabo, ker so jim rangerji (spet) na sledi. Otoške oblasti namreč nad hipijevsko komuno sredi divjine niso tako navdušene, kot smo bili mi.

Po začetni nezaupljivosti se na koncu zblížamo ob partiji šaha in kosilu, sestavljenem iz svežega manga, pečenih banan z začimbami, čebulo in paradižnikom češnjevcem ter iz kolača iz polnozrnaté moke in cimeta za posladek.

Neal nas čez tropski labirint s postanki za osvežitev v tolmunih ob poti varno popelje nazaj na obalo, kjer pričakamo enega tistih popolnih havajskih sončnih zahodov.

Prideš za en dan, ostaneš celo življenje?

Čeprav smo sprva načrtovali pohod nazaj takoj zarana naslednjega dne, nas ostali popotniki z Nealovo pomočjo prepričajo, da ostanemo še dan dlje v Kalalauju. Iskreno povedano, prav

veliko prepričevanja ni bilo treba.

Energijske tablice, konzerve tune in tabletko za razkuževanje vode so vsi pripravljene deliti, za ponovno soočenje z vrtočlavim previsom pa bo tudi zaželeno, če še počaka kak dan.

Ostati v Kalalauju ni težko. Precej težje je iz njega oditi.

Tudi potem ko smo se po prihodu v civilizacijo vrnili v udobje tople prhe, šampona, avtomobila in si privoščili večerjo v gurmanski restavraciji, smo povsem razumeli številne take, kot je Neal - popotnike, ki vkorakajo v Kalalau kot turisti, nato pa tam ostanejo.

Kaja Sajovic
kaja.sajovic@rtvslo.si

Claudia ima oblačil za cel hangar

Nekdanja nemška supermanekenka oblačila hrani za hčerko

Moda, včeraj ob 16:25
London - MMC RTV SLO

Nekdanja nemška supermanekenka Claudia Schiffer ima tako veliko oblačil, da bo prostor zanje po novem uredila kar v helikopterskem hangarju poleg hiše.

Številne ženske vse življenje sanjajo, da bi lahko imele veliko garderobo za svoja oblačila, Claudia Schiffer pa se je odločila, da bo za njeno ogromno kolekcijo oblačil zadostoval nič manj kot helikopterski hangar, ki ga bo spremenila v ogromno skladišče. Kot je razkrila 38-letnica, bo klimatiziran prostor razdelila v več garderobnih omar, v katerih bodo potem domovala oblačila najbolj priznanih kreatorjev, s katerimi je sodelovala v svoji 20-letni zelo uspešni karieri.

"Hangar je bil Matthewova ideja," je dejala svetlolasa lepotica, sicer mama dveh otrok, in dodala, da želi nekoč svojo modno kolekcijo predati zdaj 4-letni hčerki Clementini. "V omari imam tako veliko Chanelov, da je videti kot Chanelov butik."

Kolekcijo, ki je sicer zavarovana za več milijonov funtov, sestavljajo tudi dela Valentina: posebno mesto pa v njej zaseda poročna obleka, ki jo je slavni italijanski oblikovalec oblikoval za nemško lepotico.

K. T.

Z ostro homulico proti visokemu pritisku

Pri njeni uporabi moramo biti zelo previdni

Zdravje, 18. marec 2009 06:06
MMC RTV SLO

Ostra homulica je sicer zdravilna rastlina, a moramo biti pri njeni uporabi zelo previdni, saj vsebuje tudi nekatere strupe.

Rastlina vsebuje celo vrsto alkaloidov, ki še niso natančno raziskani in ki v večjih količinah delujejo strupeno. V zdravilstvu uporabljamo rastlino proti **visokemu krvnemu pritisku**.

Sok iz sveže rastline draži kožo. V ljudskem zdravilstvu se ta lastnost uporablja za zdravljenje ekcemov, glivičnih obolenj kože, bradavic in kurjih oces. Alkoholni izvleček iz predhodno posušenih listov in stebel se v homeopatiji uporablja proti **hemeroidom** in črevesnim fistulam. V preteklosti so svež sok iz ostre homulice uporabljali kot sredstvo za **splav**. Sok ima oster, popru podoben okus.

V ljudskem zdravilstvu se sok iz homulice uporablja tudi proti **epilepsiji**. V vsakem primeru moramo skrbno paziti, da nam ne zaide v oči, ker jih lahko poškoduje.

J. R.

Od mešalne mize do predsedniške palače

Rajoelina nezakonito nasledil Ravalomanano

Svet, včeraj ob 19:50
Antananarivo - MMC RTV SLO/Reuters

Afrika je dobila najmlajšega predsednika. Na oblast na Madagaskarju se je povzpel komaj 34-letni nekdanji DJ Andry Rajoelina.

Po nekaj tednih protivladnih protestov je madagaskarski predsednik Marc Ravalomanana v četrtek odstopil, potem ko je večina vojske podprla njegovega nasprotnika in nekdanjega župana prestolnice Antananarivo Rajoelino. Ta je po ustavi šest let premlad za vodenje države, a bo vseeno prisegel za predsednika, saj si je pridobil tudi podporo ustavnega sodišča.

Rajoelina se je kot meteor pojavil na tamkajšnji politični sceni konec leta 2007, ko se je kot popolnoma neznan kandidat udeležil županskih volitev v prestolnici in nato presenetljivo porazil kandidata vladajoče stranke, kar pripisujejo predvsem njegovi karizmatičnosti, energičnosti in spretnosti, s čimer je navdušil predvsem mlade volivce.

Hiter s ploščami in z jezikom

Kot je nekoč spretno vrtel plošče, se je kot politik izkazal s spretnim "vrtenjem" jezika in si zaradi tega prislužil naziv TGV po francoskem ekspresnem vlaku. Na položaju župana je bil

eden izmed najostrejših kritikov predsednika Ravalomanane, ki ga je obtoževal korupcije in ga označil za diktatorja.

Konec lanskega leta je njegova televizijska postaja Viva predvajala pogovor z nekdanjim predsednikom Didierjem Ratsirako, ki je na spornih volitvah leta 2001 izgubil proti Ravalomanani in se nato zatekel v izgnanstvo v Francijo. Pogovor z izgnanim nasprotnikom je bil za predsednika očitno kaplja čez rob in ukazal je zapreti televizijsko postajo.

Zaprte postaje je takoj sprožilo proteste, ki so se kmalu sprevrgli v množično gibanje, na čelu katerega je bil Rajoelina, ki ga je predsednik v začetku februarja odstavil in se je moral za dva tedna celo skrivati na neznani lokaciji, da ne bi prišel v roke varnostnim silam.

Ko se je znova pojavil v javnosti, je ob podpori vojske vdrl v predsedniško palačo in se nemudoma razglasil za novega predsednika tega četrtega največjega otoka na svetu.

Boj proti revščini prva naloga

Po uličnem slavlju s svojimi privrženci zdaj čakajo Rajoelino resne in težke naloge. Soočiti se bo moral s kritikami mednarodne skupnosti zaradi nezakonitega prevzema oblasti in ob tem "počistiti" tudi znotraj vojske, katere pomoč je bila ključna za vzpon na oblast, a je med vojaškimi kadri še vedno nekaj odpadnikov.

Rajoelina si je kot prednostno nalogo postavil boj proti revščini, ki je kljub znatnemu prilivu tujih naložb v zadnjih letih vsakodnevna stvarnost večine prebivalcev, ki se morajo znajti z manj kot dvema dolarjema na dan.

G. V.

Krka s kopico težav proti Polzelanom

Derbi med Slovanom in Zlatorogom v soboto

Košarka, včeraj ob 21:51

Novo mesto, Šoštanj - MMC RTV SLO

Medtem ko Helios in Union Olimpija nista imela težav z Luko Koper in Elektro, pa se je Krka v Dvorani Leona Štuklja tri četrtine mučila s Hopsi (63:53).

Še minuto in pol pred koncem tretjega dela igre so Polzelani v tekmi z malo koši vodili z 39:38, ko so varovanci **Ivana Sunare** napravili delni izid 6:0 in se odlepili na 45:39. Gostje, pri katerih je s 16 točkami in 14 skoki znova blestel karibski košarkar **Shawn King**, se niso več približali in težko zasluženi točki sta ostali pri vodilni ekipi iz rednega dela državnega prvenstva.

Debitiral je Brian Green

Že v prvem krogu drugega dela prvenstva se je ponovil finalni dvoboj s pokalnega turnirja v Laškem, tudi tokrat pa ga je dobila ljubljanska ekipa. Ta je v 29. minuti vodila s 45:29, v drugem polčasu pa popustila in varovancem **Boruta Cerarja** dopustila, da se približajo na končnih pet točk razlike (84:79). Svoje prve minute v zeleno-belem dresu je dobil tudi ameriški

krilni igralec **Brian Green**, ki je dosegel 3 točke, trikrat uspešno skočil in enkrat uspešno asistiral.

Liga za prvaka, 1. krog:

HELIOS - LUKA KOPER

114:73 (32:17, 24:22, 38:17, 20:17)

Janža 25; Kunc in Držič po 13.

KRKA - HOPSI POLZELA

63:53 (13:12, 14:16, 16:11, 20:14)

Balažič 16; King 16.

ELEKTRA ESOTECH - **UNION OLIMPIJA**

79:84 (21:23, 12:22, 23:19, 23:20)

Ivanovič 20; Begič 19, Golubović 14.

Sobota ob 19.00:

GEOPLIN SLOVAN - **ZLATOROG LAŠKO**

Lestvica:

HELIOS DOMŽALE 1 1 0 2 točki

KRKA 1 1 0 2

UNION OLIMPIJA 1 1 0 2

ELEKTRA ESOTECH 1 0 1 1

HOPSI POLZELA 1 0 1 1

LUKA KOPER 1 0 1 1

GEOPLIN SLOVAN - - - -

ZLATOROG LAŠKO - - - -

Liga za obstanek, 1. krog:

ZAGORJE - EPIC MISEL

73:66 (25:11, 18:11, 19:23, 11:21)

Paris 19, Goodrich 16; Soldo 13.

CPG NOVA GORICA - **ALPOS ŠENTJUR**

84:73 (20:14, 23:20, 23:20, 18:19)

Likar 17, Perko in Pašalić po 13; Brown 17, Mc Coy 15.

Lestvica:

ZAGORJE 23 9 14 32

TCG MERCATOR 22 8 14 30

ALPOS ŠENTJUR 23 7 16 30

EPIC MISEL 23 7 16 30

CPG NOVA GORICA 23 5 18 28

A. B.

Obdavčimo alkohol, cigarete in čokolado

Predlog britanskega zdravnika razburja javnost

Zdravje, pred eno uro
London - MMC RTV SLO

K učinkovitemu boju proti debelosti bi pripomogla tudi obdavčitev čokolade, podobno, kot alkohola in cigaret, meni britanski zdravnik.

Dr. David Walker namreč meni, da svet podcenjuje škodljivost čokolade, saj ni uvrščena na seznam nezdravih živil, čeprav igra veliko vlogo pri težavah z debelostjo in z njo povezanih boleznih. Na kolegiju britanskih zdravnikov je Walker dejal, da je treba vladi predlagati, naj uvede davek na čokolado. Čeprav se s tem ne bo rešil vse bolj pereč problem debelosti, se bo vsaj zmanjšal odstotek predebelih državljanov, meni.

Britanski zdravniki so o podobnem predlogu razpravljali že leta 2003, vendar so takrat sklenili, da bi tak ukrep prizadel najrevnejše prebivalce in da bi ga bilo zelo težko dejansko izvesti. Zdaj pa je ta tema zaradi Walkerja ponovno odprta in ima tudi boljše možnosti za uresničitev, saj se odstotek predebelih ljudi v svetu nenehno povečuje.

C. R.

Umrla igralka Natasha Richardson

Družina "šokirana in obupana", prosijo za zasebnost

Film, pred 4 minutami
New York - MMC RTV SLO

Po poškodbi glave smučanju v Kanadi je umrla igralka Natasha Richardson, hči Vanesse Redgrave in soproga Liama Neesona. Stara je bila 45 let.

Richardsonova, potomka britanske igralske dinastije Redgrave - njena mati je slavna britanska oskarjevka **Vanessa Redgrave**, njen oče je bil pokojni režiser in scenarist **Tony Richardson**; njena stara starša sta bila igralca sir **Michael Redgrave** in **Rachel Kempson**; tudi Natashina sestra **Joely Richardson** je igralka -, je imela opazne vloge v več filmih, dokazala pa se je predvsem na odru: za nastop v muzikalu Kabaret je dobila tonyja.

Poročena je bila s hollywoodskim zvezdnikom irskega porekla Liamom Neesonom, s katerim imata dva sinova, 13-letnega Micheala in 12-letnega Daniela. Kot so predstavniki zapisali v izjavi za javnost, je družina "šokirana in obupana zaradi tragične smrti njihove ljubljene Nataše". Vsem so globoko hvaležni za podporo, ljubezen in molitve, prosijo pa, da v tem težkem času spoštujejo njihovo zasebnost, poroča agencija AP.

A. K.

Nadzorniki Elesa za razrešitev prvega moža

Vladi predlagali tudi vložitev odškodninskega zahtevka

Gospodarstvo, včeraj ob 18:54, zadnji poseg ob 20:46
Ljubljana - MMC RTV SLO/STA

Nadzorni svet Elektra Slovenije zaradi kršitev in nepravilnosti predlaga vladi, da odpokliče in razreši s položaja direktorja družbe Vitoslava Türka.

Obenem nadzorniki vladi predlagajo tudi sprejem sklepa o vložitvi odškodninskega zahtevka zoper Türka, so po seji nadzornega sveta sporočili iz Elesa.

Kot razlagajo nadzorniki, je bila odločitev posloводства o nakupu prečnega transformatorja sprejeta na podlagi neutemeljenih razlogov, sam nakup pa financiran na neustrezen in negospodaren način. Plačalo se je namreč s predplačilom, in to že leta 2007, čeprav bo investicija izvedena šele leta 2011.

Številni očitki o neustreznem delovanju

Neustrezno se jim zdi tudi delovanje ter kadrovska zasedba Sektorja za informatiko in komunikacijske tehnologije, poraba v tem delu pa nesmotrna, zato so realizacije projektov močno odstopale od načrtovanih.

Nadzorniki očitajo še številne druge nepravilnosti, med drugim nezakonito prenehanje plačevanja stroškov sistemskih storitev, v nasprotju z zakonom sklenjene pogodbe o zaposlitvi, sklepanje negospodarnih pogodb o poslovnem najemu vozil, sklepanje nesmotrnih pogodb o sponzorstvu ter neizpolnjevanje obveznosti do zagotovitve ustrežne višine terciranih rezerv.

E. S./S. Z.

Anglež francoski junak v Amsterdamu

Zendnu v oči svetil z laserjem

Nogomet, včeraj ob 23:53
Amsterdam - MMC RTV SLO

Na povratni tekmi osmine finala Pokala Uefa med Ajaxom in Marseillom je bilo vroče tako na igrišču kot zunaj njega. Napredovali so Francozi.

Srečanje v Amsterdamu se je po rednem delu končalo z enakim izidom kot tisto prejšnji teden v Marseillu - z zmago gostiteljev z 2:1. V podaljškju je odločil zadetek branilca **Tyrona Mearsa** z glavo v 109. minuti po odbiti žogi po prostem strelu **Boudewijna Zendna**. Angleški nogometaš v Franciji igra kot posojen igravec Derby Countyja.

Gostitelji so povedli v 33. minuti z golom Kamerunca **Eyonga Enoha**, vendar je že dve minuti pozneje izenačil **Mamadou Niang**. Za novo navdušenje na tribunah Amsterdam Arene je v 74. minuti poskrbel Srb **Miralem Sulejmani**, ki je mrežo prav tako zatresel z glavo. Pri obeh

zadetkih Ajaxa je podal **Luis Suarez**.

Veliko dela za policiste

Sodnik **Florian Meyer** je sredi prvega polčasa za minuto prekinil tekmo, ker je eden izmed nizozemskih navijačev v oči Zendna svetil z laserjem (!). Pred in med srečanjem je policija aretirala 29 navijačev obeh moštev. Nekatere med njimi so priprli, potem ko je policija natančno preiskala enega izmed avtobusov z gostujočimi navijači. Na njem so našli veliko količino hladnega orožja (nože, železne palice in solzivce).

V središču Amsterdama je bilo tudi nekaj spopadov med navijači, čeprav se je policija na morebitne izgrede dobro pripravila, saj je bilo nemirno že na prvi tekmi in ob gostovanju Marseilla v šestnajstini finala pri Twenteju.

V četrtfinale se je že uvrstil tudi Werder, preostale tekme bodo v četrttek.

Osmina finala, povratne tekme:

Ajax - **MARSEILLE** 2:2 (1:1) **1:2**

Enoh 33., Sulejmani 74.; Niang 35., Mears 109.

RK: Silva 120./Ajax

St. Etienne - **WERDER** 2:2 (0:2) **0:1**

Benalouane 64., Grax 90.; Prödl 6., Pizarro 28.

Četrtek ob 18.00:

METALIST - DINAMO KIJEV 0:1

Ob 18.30:

ŠAHTAR - CSKA MOSKVA 0:1

ZENIT - UDINESE 0:2

Ob 20.30:

GALATASARAY - HAMBURGER SV 1:1

Ob 21.00:

AALBORG - MANCHESTER CITY 0:2

Ob 21.30:

BRAGA - PARIS SG 0:0

V odebeljenem tisku so izidi prvih tekem.

M. R.

Lev N. Tolstoj; med plemičem in ruskim kmetom

Lev Nikolajevič Tolstoj (1828–1910)

Živel, ustvaril, ostal v spominu, včeraj ob 20:29
Ljubljana - MMC RTV SLO

Pisatelj, ki je napisal nekatera največja dela svetovne literature, je občudoval upor in upornišтво, hkrati pa izoblikoval lasten nauk o nenasilju.

Lev Nikolajevič Tolstoj se je rodil 9. septembra 1828 na posestvu v Jasni Poljani kot potomec stare plemiške družine, ki je bila tako ali drugače povezana z mnogimi drugimi aristokratskimi družinami. Tolstojev bratranec v četrtem kolenu je bil celo pesnik Aleksander Sergejevič Puškin. Starši so mu umrli, ko je imel 19 let, zanj in njegove štiri brate in sestre pa je poskrbelo številno sorodstvo.

Razvratno življenje nekega plemiča

Študij prava in orientalskih jezikov mladi Tolstoj kmalu opusti in tako verjetno potrди mnenje tamkajšnjih učiteljev, da je pravzaprav nesposoben in len. Sledi obdobje razvrata, kvartanja in za tedanje ruske plemiče tipičnega brezskrbnega z veliko žlico zabave zajemajočega življenja. Dolgovi mladega Tolstoja pripeljejo do tega, da se pridruži vojski na Kavkazu, kjer pa se veseljačenje nadaljuje. Leta 1855 je zakvartal svojo najljubšo hišo. Na Krimu je dva dni in dve noči igral s svojimi častniškimi tovariši in nepretrgoma izgubljal. V svojem dnevniku je tedaj priznal: *"Izgubil sem vse – tudi hišo v Jasni Poljani. O tem nima smisla pisati; sam sebi se tako gnusim, da bi rad pozabil, da obstajam."*

Hiša in posestvo (2000 akrov zemlje z 200 tlačani), ki ju je Tolstoj podedoval po smrti staršev leta 1847, sta mu pomenila tako rekoč vse. Svojemu bratu celo piše, da hiše za nič na svetu ne bi prodal in da je zadnje, od česar se je pripravljen ločiti – ne glede na to, da hiša ni bila v nič kaj zavidljivem stanju (odstopajoča barva, trhla veranda, puščajoča streha). A je bil primoran storiti prav to. Hišo je kupil krajevni trgovec, nato pa so jo podrli in prodali po delih. Tolstoj se je naselil v manjši hiši na pristavi starega posestva Volkonskih (gre za staro plemiško družino, s katero so bili Tolstojevi v sorodu).

Želja po pristni ruski prsti

Od tedaj naprej si je pisatelj želel postati zgleden poljedelec, slikar, glasbenik, pisatelj, pri tem pa mu je bilo resnično veliko tudi do blagostanja njegovih kmetov. Prizadeval si je urediti reforme, šole za vaške otroke, pri tem pa je bil pogosto tretiran kot čudak (treba je priznati, da je bilo pogosto res tako). Tolstojev odnos do ruskega kmeta je bil v duhu tedanje dobe naravnano precej romantično: sanjal je o tem, da bo zapustil svoj privilegirani stan in živel od zemlje kot kmet. To je celo skušal uresničiti, ko se je leta 1862 s svojo ženo Sonjo naselil na posestvu v Jasni Poljani.

Odslovil je vso služinčad in začel sam kmetovati. Poskus pa je žalostno propadel, saj ni hotel skrbeti za prašiče, ki so bili v končni fazi izstradani do smrti, ni bil pripravljen delati gnjati, masla in ni vedel, kdaj je treba orati ali okopavati polja. Vrnil se je v Moskvo, v Jasni Poljani pa se je zapiral v sobo in delo prepuščal najetim delavcem. Z leti pa se je njegova želja po (idealiziranem) kmečkem življenju le še okrepila. Naučil se je izdelovati čevlje in pohištvo, celo opustil pisanje in neprestano delal na polju. V popolnem nasprotju s tedanjim življenjem je začel oznanjati čistost in celo postal vegetarijanec.

Brez mesa, a z živo kokošjo

Neka anekdota v zvezi z njegovim vegetarijanskim prepričanjem celo pravi, da ga je nekoč obiskala ena izmed njegovih tet, ki je zahtevala, da ji postrežejo s piščancem. Ko pa je prišla k večerji, jo je ob mizi pričakala na sosednji stol privezana živa kokoš. Slikar Ilija Jefimovič Repin, ki ga je pisatelj poklical, da naslika njegov portret, pa je v svojih spominskih zapisih zapisal, da mu je Tolstoj na vsak način hotel pokazati, kako orje 'po kmečko'. Ko so prišli mimo kmetije iz Jasne Poljane, so se le spoštljivo priklonili in, ne da bi trenili z očesom, odšli dalje. A je naključje hotelo, da se je prikazala še ena gruča kmetov iz sosednje vasi, ki se je ustavila in začudeno s posmehom v izrazu strmela v Tolstojevo početje.

Močan nagon da kopico otrok

Ni pa Tolstoj občudoval le kmečkega življenja, temveč tudi kmečke ljudi, rad je poljubljal kmečke moške, kmečkim ženskam, ki so ga spolno silno privlačile in mu bile kot fevdalnemu gospodu lahko dostopne, pa se sploh ni mogel upreti. Tolstojev dnevnik je bil poln podrobnosti o osvajalskih podvigih med njegovimi tlačankami. Na večer pred poroko je – kot je bilo v tistem času v navadi – svojo nevesto Sonjo seznanil z vsebino dnevnika. Ne glede na to, da pisatelj ni bil najbolj čednega izgleda, je imel poleg trinajstih otrok iz zakona še najmanj ducat otrok, ki so odraščali v kmečkih hišah njegovega posestva.

Izmed vseh teh kmečkih žena pa mu je največ pomenila Aksinja Bazikina, s katero je sicer skušal pretrgati odnose po poroki, a se je, potem ko je končal roman *Vojna in mir*, z njo začel znova videvati. Imela sta tudi sina Timofejs, ki je bil pozneje kočijaž na Jasni Poljani.

Sedemkrat prepisan roman

Zakon s Sofijo (Sonjo) Behrs, hčerko hišnega zdravnika kremeljskega dvorca Andreja Behrsa in kneginje Ščerbacke, ni bil ravno srečen. Prvih osem let je bila Sonja neprestano noseča, v svoj dnevnik je zapisala, da se je vedno hotel ljubiti z njo, še preden si je opomogla od poroda. Tolstoj do svoje mlade žene (ob poroki je bila stara 18 let, on pa 34 let) ni bil nič kaj uvideven, služila mu je kot osebna tajnica in cele noči prepisovala rokopis *Vojne in miru* – roman, ki ima več kot 1000 strani oziroma več kot 5000 strani rokopisa, naj bi Sonja prepisala sedemkrat – čez dan pa jo je prepuščal 'ženskim opravilom', medtem ko se je sam podal na lov ali po zabavah.

Vojna in mir, ki govori o usodi nekega naroda

Vrnimo se k Tolstojevemu odnosu do ruskega kmeta. Pisatelj se je gotovo zavedal dvojnosti svojega življenja, ko se kot plemič trudi živeti kot kmet. Po drugi strani pa se je kot pisatelj zavedal, da lahko vodi in prosvetljuje ljudstvo (zato tudi ustanavljanje šol, pisanje ljudskih povesti ...), obenem pa je bil tudi prepričan, da so le kmetje resnični učitelji življenja in da imajo višji moralni čut kot plemiči. Zgled takega kmeta je lik Platona Karatajeva v *Vojni in miru*. Ta obsežna epopeja je bila sprva zasnovana kot roman o dekabristih (upornikih, ki so skušali spodmakniti vlado carsko vlado decembra 1825), a je raje prešel na roman o ruskem življenju v začetku 19. stoletja, v času Napoleonovih vojn.

Po eni strani gre za sliko aristokratske družbe, osnovna misel je po pisateljevih besedah "misel na ljudstvo", pri tem pa se je opiral tudi na resnične ljudi (npr. general Kutuzov), po drugi pa gre za opis Napoleonovega napada Rusije ter popis usode celotnega naroda.

Pri psihologiji vojaka in analizi bojev je bolj ali manj izhajal iz lastne izkušnje; kot nižji častnik se je udeležil bojev na Kavkazu, pozneje obrambe Sevastopola. Čeprav literarna zgodovina trdi, da se je prav v tem delu svojega pisanja zgledoval pri Balzacu, je prav toliko verjetno tudi

to, da se je opiral na osebne izkušnje in preučevanje zgodovine. Ob pisanju Vojne in miru se je tako poglobil v čas Napoleonovih vojn, pri tem pa so bili najpomembnejši viri, iz katerih je črpal, zasebni (korespondence, dnevniki, pogovarjanje s še živimi pričami), kar mu je omogočilo, da je prodrl ne le v duha same dobe, temveč tudi v duha tedanjih ljudi.

Tolstojanstvo; lasten nauk

Tolstoj je v drugi polovici sedemdesetih letih 19. stoletja doživel t. i. moralno krizo, ki ga je spreobrnila v religioznega misleca. Ne glede na to, da literarni zgodovinarji ostro ločijo med pisateljem pred krizo in po njej, pa je Tolstoj celo svoje življenje iskal vero. Zavezan je bil iskanju duhovnega bistva in popolnosti in iskal navdih v Kristusovem življenju. Zanj je Bog ljubezen in ljubezen je tam, kjer je Bog, jedro vsakega človeka pa je v njegovi sočutnosti in zmožnosti za ljubezen (v literaturi to udejanja že omenjeni Platon Karatajev). S svojim mističnim pojmovanjem Boga, kot nekaj, kar se lahko začuti le v ljubezni in molitvi, se je Tolstoj popolnoma razšel z rusko pravoslavno cerkvijo in začel oznanjati dejavno vero, osnovano na Kristusu kot živem človeku.

S svojim naukom se je spopadel z vsemi družbenimi problemi, ki so pestili tedanjo Rusijo, in jih pravzaprav nihče ni mogel spregledati. S tem si je nakopal jezo države in Cerkve ter si pridobil mnogo privržencev. Tolstojanstvo je vključevalo pacifizem, ki je bil precej radikalnejši od tedanjega meščanskega mirovnega gibanja, saj je popolnoma odklanjal vojno in zagovarjal državljansko nepokorščino.

Smrt na železniški postaji

28. oktobra 1910 je Tolstoj na skrivaj zapustil Jasno Poljano, se s kočijo odpeljal na bližnjo železniško postajo in si kupil vozovnico (tretjega razreda) do Kozelskega, kjer je bila postaja za znan ruski samostan Optina Pustin. Že pred tem so pisatelja pogosto obhajale misli o tem, da bi se odpovedal vsemu; mučili so ga prepiri z ženo v zvezi z dediščino in želel si je le miru. Zakaj je izbral prav samostan Optino, ni znano, mogoče pa je, da je na nenadno odločitev vplival tudi roman Dostojevskega Bratje Karamazovi, kjer ima prav ta samostan pomembno vlogo, in ga je Tolstoj tik pred odhodom prebral.

Tolstoj je umrl 9. septembra na železniški postaji Astapovo, potem ko je bolan zapustil samostan. Njegove zadnje besede so bile: *"Pa kmetje? Kako umirajo kmetje?"* Leta pred smrtjo je v svoj dnevnik zapisal: *"Ko bom umiral, bi me morali vprašati, ali še vedno verjamem, da je življenje pot k Bogu in rast v ljubezni. Če ne bi imel moči, da bi odgovoril, bi zaprl oči v znamenje pritrditve, v znamenje zanikanja pa bi pogledal k višku."* V odločilnem trenutku pa se nihče ni spomnil, da bi mu to vprašanje zastavil.

Lejla Švabić

Misic je na tisoče, a kakšnih?!

Tekmovanja za različne naslove privabljajo številne

Zanimivosti, včeraj ob 14:54
MMC RTV SLO

Ste že slišali za mis zapora ali pa mis gotike? To sta le dva od nekaterih najbolj nenavadnih modnih nazivov.

V zadnjih letih se je številno modnih tekmovanj zelo povečalo: na ogled vam ponujamo izbor tistih, ki zagotovo spadajo v sekcijo najbolj nenavadnih misic. Nekatera tekmovanja so zelo posebna: za udeležbo na izboru za mis zapora morate kršiti zakon, medtem ko mis jumbo nikakor ne sme hujšati.

Eno je gotovo: ljudje smo različni, zato je tudi prav, da je poskrbljeno za vse okuse in želje.

K. T.

Mis jedrskih central: ruska lepotica je nosilka naslova mis atoma. Nenavadno tekmovanje so si zamislili odgovorni v jedrski industriji. Foto: NN

Mis gotike vsako leto izbirajo v ameriški zvezni državi Ohio. Lahko si predstavljate, da je prevladujoča barva črna, tekmovalke pa ne skoparijo niti s temnimi ličili in ekstravagantnimi frizurami. Foto: NN

Da življenje za rešetkami ni monotono, so poskrbeli v številnih zaporih po vsem svetu. Na fotografiji je najlepša jetnica v Litvi. Foto: NN

Na Irskem so izbirali mis alternative. Tekmovalke niso le ženske, temveč tudi moški in celo živali. Sodniki so ocenjevali nenavadne stvari, ki so jih počeli tekmovalci. Ti so sicer zbirali denar za organizacije, ki skrbijo za okužene s HIV-om in obolele z aidsom.

Na prvi pogled so tekmovalke klasične lepotice, a podrobnejši pogled razkriva, da gre dejansko za moške: v Braziliji so izbirali mis transseksualcev.

Da nujen predpogoj za udeležbo na tekmovanju za mis ni zelo vitka postava, so poskrbeli organizatorji tekmovanja za mis jumbo queen. V Bangkoku so tekmovalke z oblinami požele velik aplavz.

Svoje tekmovanje imajo tudi striptizete: če kaj, potem zagotovo nimajo težav s hojo po modni brvi v kopalkah, saj so navajene odvreči svoje cunjice.

V zadnjih letih se vse več žensk, ne samo hollywoodskih zvezdnic, odloča za estetsko kirurgijo: plastični kirurgi imajo polne roka dela s preoblikovanjem telesa. In rodilo se je še eno tekmovanje: za mis umetne lepote. Kot je jasno iz napisanega, se lahko prijavijo le tiste ženske, ki so se operirale, kar morajo dokazati z zdravniškim potrdilom. Foto: NN

"Vrnite neokusno visoke nagrade"

Kongresniki predlagali številne rešitve

Gospodarstvo, včeraj ob 11:25, zadnji poseg ob 19:20
Washington - MMC RTV SLO

Prvi mož zavarovalnice AIG je visoke nagrade vodilnim delavcem označil za neokousne in pozval k vrnitvi vsaj polovice denarja.

Ameriška javnost in politiki so zgroženi nad **165 milijoni dolarjev**, ki naj bi jih kot bonus prejeli direktorji zavarovalnice **American International Group (AIG)**. Zavarovalnica je namreč v času gospodarske in finančne krize zapadla v hude težave, za kar je dobila kar 170 milijard dolarjev državne pomoči.

Tudi newyorški državni tožilec je potrdil, da je kar 73 uslužbencev AIG-ja prejelo nagrade od enega do šest milijonov dolarjev. Ameriški finančni minister **Timothy Geithner** je dejal, da bo moral AIG nadomestiti vse izplačane nagrade, če bo hotel prejeti še preostanek **30 milijard dolarjev** pomoči. Kot navajajo v AIG-ju, je Geithner, ki mu zaradi nove finančne afere grozi odstop, za bonuse izvedel že prejšnji teden.

Zaradi spornih izplačil je moral predsednik uprave te največje ameriške zavarovalnice **Edward Liddy** pričati pred finančnim odborom predstavniškega doma kongresa, kjer je zatrdil, da je ameriška centralna banka vedela za tako visoke nagrade. "*V zavarovalnici smo storili tako velike napake, da si jih lahko predstavljajo le malo ljudi,*" je skesano priznal Liddy.

Direktor je pojasnil, da je vodilne delavce, ki so prejeli nagrade v vrednosti več kot 100.000 dolarjev, pozval, naj vrnejo vsaj polovico. Povedal je še, da sam ne bi odobril za 165 milijonov dolarjev nagrad, če bi bil direktor v času, ko so se podpisovale pogodbe.

Odpor v republikanskih in demokratskih vrstah

Kot poroča dopisnica RTV Slovenija iz Washingtona **Vlasta Jeseničnik**, je bilo v obeh domovih kongresa v torek slišati številne predloge in izjave, kako bi rešili nastale razmere. Je pa izplačevanje nagrad na isti breg pripeljalo demokrate in republikance, ki so v en glas izražali svoje ogorčenje nad vodstvom zavarovalnice.

Republikanski senator **Chuck Graseley** je vodilnim uslužbencem zavarovalnice predlagal dvoje: da se opravičijo in potem storijo samomor, predsednik senatnega odbora za finance, demokrat **Max Baucus**, pa je dejal, da je treba nagrade, ki so jih prejeli uslužbenci, močno obdavčiti. Demokratski senator iz New Yorka **Chuch Schumer** je vodilnim zagrozil, naj denar vrnejo, sicer jim bo država nagrade preprosto vzela, demokratski kongresnik **Barney Frank** pa je dejal, da morajo nagrade, ki si jih ne zaslužijo, vrniti.

Ker država, čeprav je 80-odstotna lastnica zavarovalnice, izplačila nagrad ne more preprečiti, bo skušal težave rešiti kongres. Senat tako predlaga 90-odstotno obdavčitev izplačil, predstavniški dom pa kar 100-odstotno.

B. T.

Hrvati pred Andoro namesto v Čatež v Rovinj

Politični odnosi niso glavni razlog za tako odločitev

Nogomet, včeraj ob 19:53
Zagreb - MMC RTV SLO/STA

Že decembra se je pojavila vest, da se hrvaška nogometna reprezentanca ne bo več pripravljala v Čatežu, ob prvi akciji pa je dobila potrditev.

Hrvati, ki jih 1. aprila čaka tekma v Andori, bodo treninge opravili v Rovinju. Selektor hrvaške nogometne reprezentance **Slaven Bilić** je poudaril, da trenutni politični odnosi med Hrvaško in Slovenijo niso najpomembnejši razlog za tako odločitev strokovnega vodstva reprezentance.

Tekma v gosteh in boljše razmere glavna razloga

"Rovinj je v prednosti, ker z Andoro igramo v gosteh in nam ni pomembna bližina Zagreba, vremenske razmere v Rovinju pa so v tem letnem času veliko boljše kot v Čatežu. Imeli smo tudi obveznosti do enega izmed glavnih pokroviteljev reprezentance. To so glavni razlogi, šele potem sledi tisti glede poslabšanja odnosov s Slovenijo, ki ga tudi ne moremo zanemariti," je povedal Bilić.

V Čatežu plačevali po 100 tisoč evrov na leto

Hrvaški selektor se je še enkrat zahvalil ljudem v Čatežu in Brežicah za gostoljubnost ob prejšnjih pripravah izbrane vrste. Generalni sekretar hrvaške nogometne zveze (HNS) **Zorislav Srebrić** je dodal, da ni bilo nobenih pritiskov hrvaškega političnega vrha, da se odločijo za Rovinj, potem ko je bil Čatež redna baza za priprave zadnjih nekaj let. V Rovinju je hrvaška reprezentanca že opravila del priprav pred lanskim Eurom.

Kje se bodo Hrvati pripravljali v prihodnosti, Srebrić ni mogel povedati. HNS je v Čatežu za namestitve in uporabo igrišč plačeval po 100 tisoč evrov na leto.

M. R.

Škofja Loka v pripravah na pasijon

Po devetih letih se tradicija vrača

Drugo, včeraj ob 18:34
Škofja Loka - MMC RTV SLO/STA

V Škofji Loki bodo letos po devetih letih spet uprizorili škofjeloški pasijon, spokorno procesijo po predlogi našega najstarejšega ohranjenega dramskega besedila.

Na osmih predstavah v velikonočnem času (prva bo na sporedu naslednjo soboto) organizatorji pričakujejo okrog 30 tisoč gledalcev, za katere na štirih prizoriščih v mestu že postavljajo tribune. Večino dela so deset dni pred premiero že postorili, marsikaj pa bo še potrebno. *"Pred tako veliko predstavo je nemir potreben in čeprav vse teče lepo, bo verjetno potrebno kakšno*

stvar improvizirati, saj pri amaterskem gledališču drugače ne gre," napoveduje župan Igor Draksler.

Na vrsti je še zadnje v vrsti pasijonskih romanj

Člani prosvetnega društva (in drugi zainteresirani) se bodo v soboto odpravili iz Škofje Loke v Ljubljano, kjer bodo na ogled Škofjeloškega pasijona osebno povabili ljubljanskega župana Zorana Jankoviča, sprejeli pa jih bodo tudi v državnem zboru in na ljubljanski nadškofiji.

Pasijon za vsakogar nosi aktualno sporočilo

"Pasijonska zgodba, ki govori o smislu človeškega bivanja, je še vedno aktualna. Uprizoritev prvega slovenskega dramskega besedila, in sicer po prvi evropski režijski knjigi, je nekaj izrednega, česar ni mogoče videti vsak dan," je poudarila vodja projekta Romana Bohinc.

Režiser uprizoritve **Borut Gartner** je prepričan, da je jasno sporočilo škofjeloškega pasijona za vsakega gledalca to, kar je zapisano v desetih božjih zapovedih. *"To so neka obča pravila življenja, po katerih se je treba ravnati."*

"Klasična" postavitvev

Kot režiser tokratne uprizoritve si je za osnovno vodilo postavil rekonstrukcijo pasijona, kot ga je zapisal **pater Romuald**. Zato se ni odločil za posodobitve, s katerimi bi lahko Kristusa nadomestil sodobni delavec. Sledil je tudi uprizoritvi iz leta 1999 in k sodelovanju povabil vse tiste, ki so takrat poskrbeli za oživitev pasijonske igre. Tri četrtine od približno 800 sodelujočih je tako sodelovalo že pri prejšnji uprizoritvi, četrtina pa je novih, mladih obrazov.

Prav mladim si Gartner najbolj želi predstaviti pasijon. Mladi so namreč tisti, ki natovarjajo križ predhodnikov in ga bodo morali nositi. *"Pasijon je neprestano aktualna tema, večna zgodba in to si želimo prikazati,"* je izpostavil režiser.

Oče, kje naj dekle učim voziti? Na letališču, sin!

Letalu je prekrizal pot kombi, v katerem se je dekle učilo voziti

Zanimivosti, včeraj ob 21:36

Manila - MMC RTV SLO

Pilot filipinske letalske družbe je pristajal na letališču v Legazpiju, se že dotaknil pristajalne steze, nato pa nenadoma pred sabo zagledal - kombi!

V zadnjem trenutku mu je uspelo, da je dvignil letalo z 80 potniki na krovu in se tako izognil trčenju. Še večje presenečenje pa ga je čakalo, ko je župan pozneje na tiskovni konferenci pojasnil, kaj je tisti kombi sploh počel tam.

Fant je učil svoje dekle voziti! Njegov oče pa je vodja mestne letalske službe, ki je svojemu sinu iz nerazumljivega vzroka dovolil, da letališko stezo uporabi kot poligon za učenje vožnje. Možakarja so že suspendirali, kakšna kazen bo doletela sina, pa še ni znano. *"Letalo bi lahko spremenil v ognjeno kroglo, če ne bi pravočasno ukrepal,"* se je jezil pilot filipinskega nizkocenovnega prevoznika Cebu Pacific Air.

T. H.

V živo: Orli že letijo v Planici

Danes treninga in kvalifikacije

Zimski športi, pred 12 minutami
Planica - MMC RTV SLO

V Planici se je začel finale sezone v smučarskih skokih. Na prvem treningu je bil z 210 metri najdaljši Harri Olli. Kvalifikacije bodo ob 11. uri.

Trenutno poteka drugi trening.

V kvalifikacijah za petkovo posamično tekmo bodo izmed Slovencev nastopili **Sašo Tadič, Dejan Judež, Rok Mandl, Rok Urbanc, Anže Damjan, Mitja Mežnar, Robi Hrgota, Primož Pikl in Jernej Damjan,**

Danes, kvalifikacije:

Trening, 2. serija	10.00
Kvalifikacije	11.00

Petek, posamična tekma:

Poskusna serija	14.15
Prva serija	15.15
Finalna serija	...

Sobota, ekipna tekma:

Poskusna serija	9.00
Prva serija	10.15
Finalna serija	...

Nedelja, tekma najboljših 30:

Poskusna serija	9.00
Prva serija	10.15
Finalna serija	...

R. K.

Harri Olli je na prvem treningu poletel 210 metrov. Foto: EPA

Vrhovnik dobil stavo z Ano Kobal

"Veliki obračun na Rogli"

Rumeni pajkl, pred 17 minutami
Rogla - MMC RTV SLO

Zgodilo se je na letošnjem pokalu Vitranc v Kranjski Gori. Strokovni sodelavec TV Slovenija Matjaž Vrhovnik je s kamero smučal po progi, v cilju pa ga je opazovala Ana Kobal.

Bivša slovenska reprezentantka, ki zdaj sodeluje s Športnim programom TV Slovenija je ugotovila, da je Vrhovnikova tehnika zastarela. On ji ni ostal dolžan in je dejal, da jo še vedno lahko premaga kjerkoli in kadarkoli.

Vse skupaj je postalo zelo zanimivo, saj je Ana svojo tekmovalno kariero končala po lanski sezoni, medtem ko je popularni Vrho v smučarskem pokoju že šest let. Da razlike v letih sploh ne omenjamo.

Pa sta šla na Roglo, kjer so v sredo vozili slaloma za državno prvenstvo. Prijavila sta se za predtekmovalca na ženski progi in uprizorila predstavo, ki je dvignila vsaj toliko zanimanja, kot tekmovanje za naslov najboljšega v Sloveniji.

V senci tega obračuna pa sta državna prvaka v slalomu postala Petra Robnik in Bernard Vajdič.

Portret Ane Kobal: *Simpaticična smučarka je rojena na dan svetega Martina leta 1983. 11. november je pri nas sicer praznik vina, toda na ta način se spominjamo svetnika, ki je svoj plašč posodil beraču, da je lahko skrtil svojo revščino. Doma je iz Žirovnice, po lanski sezoni pa je, razočarana nad razmerami v Smučarski zvezi, zaključila s tekmovanjem na smučeh in se posvetila študiju strojništva. V svetovnem pokalu je nastopila na 40-ih tekmah in je bila edina Slovenka, ki nastopila v slalomu na olimpijskih igrah leta 2006 v Torinu. Ljubiteljica konj je tudi redna sodelavka Športnega programa TVS.*

Portret Matjaža Vrhovnika: *Šestega maja bo dopolnil 37 let. Ljubljano je zapustil po končani smučarski karieri, ko si je v Novem mestu ustvaril družino in dom. V svetovnem pokalu je nastopil na 67-ih tekmah in štirikrat stopil na oder za zmagovalce. Svoje največje uspehe je dosegel v slalomu, ki mu je prinesel tudi zmago v Adelbodnu leta 2000. Tekmovati je nehal zaradi težke poškodbe hrbta. Zadnjo tekmo v svetovnem pokalu je leta 2003 odpeljal v Schladmingu. Oče dveh otrok je zdaj priznani strokovni sodelavec Športnega programa TVS.*

Urban Laurenčič

"Metalski orli": Slovenska trava je zakon!

MMC na koncertu "Metalskih orlov", ki niso metalci

Glasba, pred 4 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Kako bi zveneli Eaglesi (saj veste, *Hotel California* ...), če bi poslušali death metal in bi imeli karizmatičnega "odbitega" brkatega frontmana?

Po dveh letih so se kalifornijski **Eagles of Death Metal** (ime skupine EODM je nastalo v šali, saj "Orli" niso deathmetalci!) vrnili v Cvetličarno in s svojo kombinacijo prvinskega rock'n'rolla in mestoma razčustvovanih countrybalad z nepopustljivim kitarским tempom death

metala še enkrat spravili ljubljansko množico na noge.

Glavna zasluga za to gre karizmatičnemu frontmanu **Jesseju Hughesu**, ki je pred desetletjem v puščavskem Palm Desertu skupino ustanovil skupaj s prijateljem iz otroškim let, **Joshem Hommeom**, (še bolj?) znanim tudi iz zasedbe **Queens of the Stone Age**, zaradi katere ga trenutno tudi ni na odru z "Orli". Prav Homme se je spomnil zgoraj omenjene definicije: da EODM zvenijo kot nekakšni deathmetalski The Eagles.

Hughes, znan po svojih (včasih že kar preveč) entuziastičnih nastopih, ki pri opazovalcu sprožijo ugibanja o morebitnih zaužitih substancah pred odhodom na oder (zgovorna sta tudi njegova vzdevka The Devil in Baby Duck), vzbuja pozornost že s svojo pojavo - dolgi lasje, košati brki in obvezna sončna očala, pa oprijeta majica z globokim izrezom in številne tetovaže -, nato pa začne še poplesavati po odru in s svojimi "skuliranimi" izjavami - na trenutke spominjajo na kak lik iz filma veliki Lebowski -, kot je bila: *"Tukaj sem kadil eno najboljših trav sploh. Uf, totalno mi dogaja,"* nasmeje in razživi občinstvo. Ko je nekdo na določeni točki koncerta skupini zaklical, naj eksplodirajo, ga je to - seveda - popolnoma navdušilo: *"Še nikoli mi ni nihče rekel, naj eksplodiram. Eksplodiram?! Kako carsko je to?"*

Za bobni je tokrat sedel **Joey Castillo**, stari znanec iz zasedb **Queens Of The Stone Age**, **Danzig**, **Mark Lanegan Band** in mnogih drugih. *"Joey je z nami odigral ameriško turnejo in model ima čas, da gre z nami v Evropo. A ni to super?"* je ob neki priložnosti povedal Hughes. Na kitari in basu sta se predstavila "stara mačka" **Dave Catching** in **Brian O'Connor** (zaradi svojih menda zelo velikih okončin znan pod vzdevkom Big Hands), prav tako slikovita osebk.

"Orli" so odigrali tako uspešnice s prvih albumov *Peace, Love, Death Metal* (2004) in *Death by Sexy* (2006) - *I Want You So Hard (Boy's Bad News)*, *I Gotta Feelin (Just Nineteen)*, *Cherry Cola* ... - kot pesmi z najnovejšega izdelka *Heart On*, ki je izšel lani: *Wannabe in L.A.* ...

Dvorano so pred "metalskimi" orli ogrevali odlični mladi Britanci **The Haunts**, ki so se pred kratkim vrnili s turneje z vse bolj uveljavljenimi britanskimi indierockerji **White Lies**.

Nekaj fotografskih utrinkov s koncerta najdete v galeriji spodaj, oglejte pa si še priložana videoposnetka s koncerta.

Alenka Klun
alenka.klun@rtvslo.si

Prehod na "višje" oziroma manipulacija

Jure Ivanušič in Iva Krajnc v psihološkem trilerju

Film, pred 9 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

V kinodvorane danes prihaja film Prehod, zmagovalec nagrade občinstva na letošnjem Festivalu slovenskega filma. Premierno so ga predstavili v KinoKlubu Vič.

Slikar Vlado (**Jure Ivanuša**) v trenutku zanosa naslika portet plavolase Tanje (**Iva Kranjc**), ki jo šele nato preko prijatelja Izidorja (**Matjaž Tribušon**) spozna na otvoritvi svoje razstave, na kateri mu neki Anglež (**Svetozar Cvetković**) želi odkupiti večje število platen. Pot ga zato pelje v Trst, kjer pa se poleg prodaje slik zaplete tudi v razmerje s Tanjo, še bolj pa z nenavadno organizacijo ZOM, za katero dela.

Ta razvija posebne parapsihološke tehnike in načine, s katerimi lahko posameznik-član organizacije vpliva na druge z vdiranjem v njihove misli, na višjih stopnjah pa tudi nadzoruje njihova dejanja. S »prehodom«, kot je ime tehniki, so mogoča izventelesna doživetja in velikanska manipulacija z ljudmi, ki se dogaja na navidezno popolnoma svobodni privolitvi. Kako se bo umetnik znašel v vrtincu korporativnih spletk in brezvestnih dejanj ljudi, ki ga obkrožajo in ali bo sploh obdržal prisebnost?

Celovečerni prvenec z novimi elementi za slovenski film

86-minutni celovečerni prvenec **Borisa Palčiča** prinaša v slovensko filmsko krajino nekaj novih elementov, saj vsebuje primesi znanstvene fantastike in korporativnih spletk, nastopajoči se med seboj pogovarjajo tudi v angleščini in italijanščini, prav tako pa je za večji pridih urbanosti in odtujenosti uporabljen Trst.

Palčič, sicer učitelj filozofije na koprski gimnaziji, je dosedaj posnel pet kratkih igranih filmov in šest dokumentarcev. S svojim prvim celovečercem želi pozvati k razmisleku o svetu, ki ga samoumevno sprejemamo. *"Film se ukvarja z nadčasno tematiko volje do moči, obvladovanja množic in vzdrževanja oblasti s kreiranjem resničnosti posameznika. Opozarja na globalno krizo vrednot in kolektivno otopelost v mentalno suženjstvo ujetih posameznikov, ki zaslepljeni ne spoznajo svoje črne prihodnosti."*

Palčič: Z razvojem tehnologije je nadziranje postalo samoumevno

Palčič pojasnjuje, da totalitarno *"oblastništvo ni le stvar že preživetih režimov, pač pa se v predrugačeni formi, pod drugimi imeni, zakrinkano, pojavlja tudi danes. V novem tisočletju, polnem kvazi demokratičnih puhlic, ko vsak glas šteje in smo vsi svobodni, je vdiranje v zasebnost in intimo posameznika zadobilo nove razsežnosti. Z razvojem tehnologije je nadziranje postalo samoumeven del naše vsakdanjosti. Pod pretvezo naše lastne varnosti nas povsod snemajo kamere, ki so nameščene v vsaki trgovini, na vsaki ulici, v vsakem hotelu."*

"Živimo v resničnostnem šovu, naša dejanja in misli pa so perfidno vodena s strani brezkompromisnih multinacionalk, s katerimi smo lahkoverno podpisali ekskluzivne pogodbe," dodaja Palčič in sklene: *"Popolna predanost ali popoln 'prehod' je le sredstvo za manipulacijo. Odnosi so le še en poligon za igro nadvlade, oblasti, nadzora in moči."*

Ivanušič: Velik del družbe je postal voajersko-eksibicionističen

Glavni igralec Ivanušič pa opaža, da je *"očitno velik del družbe postal nekako voajersko-ekshibicionističen. Ljudje želijo biti opaženi."*

Ivanušič dodaja, da se mu je osebno zgodilo nekaj nenavadnega zgodilo takoj po snemanju filma - zaključil je namreč večletni odnos, ki je temeljil na manipulaciji.

Film po knjižni predlogi izpred 15 let

Film je nastal po istoimenskem romanu, ki ga je **Vadimir Nardin** napisal pred 15 leti, pod scenatij pa sta poleg Nardina podpisala še Palčič in pokojni Franci Slak, ki je projekt pripravljaval več kot deset let, film pa mu je tudi posvečen.

V produkciji so združili moči A Atalanta, RTV Slovenija in Filmski sklad.

Nadal se je komajda izvlekel

Tudi Federer izgubil niz

Tenis, pred 20 minutami
Indian Wells - MMC RTV SLO

David Nalbandian je v osmini finala turnirja v Indian Wellsu že serviral za zmago proti Rafaelu Nadalu, a je Španec še enkrat pokazal svojo nepopustljivost.

Prvi igralec sveta je po slabih treh urah dobil dvoboj s 3:6, 7:6, 6:0. Španec je izgubil oba prejšnja medsebojna dvoboja z Argentincem in tudi tokrat je kazalo na njegov poraz. Argentinec je prepričljivo dobil prvi niz in v drugem vodil 5:4 na svoj servis, vendar mu odločilnega koraka ni uspelo narediti. Nadalu je uspel brejk in izsilil je podaljšano igro, ki jo je dobil s 7:5. Nalbandiana je zapravljen priložnost tako strla, da v odločilnem nizu ni imel nobenih možnosti.

Gonzalez Federerju odvzel niz

Veliko dela je imel tudi drugi nosilec **Roger Federer**, ki je izgubil niz, na koncu pa slavil s 6:3, 5:7, 6:2. Švicar v Indian Wellsu naskakuje rekordno četrto lovoriko, s čimer bi prehitel Jimmyja Connorsa in Michaela Changa.

Naprej tudi Djoković in Murray

Tretji nosilec **Novak Djoković** je v dveh podaljšanih igrah strl odpor Švicarja Stanislasa Wawrinke, četrto postavljeni **Andy Murray** pa ni imel težjega dela s Španec Tommyjem Robredom, ki mu je dvoboj pri 6:2, 3:0 zaradi poškodbe predal. Hrvat **Ivan Ljubičić** je proti Rusu Igorju Andrejevu rešil pet zaključnih žog in slavil s 4:6, 7:6, 7:6.

Serena ostaja številka ena

V ženski konkurenci je **Dinara Safina** izgubila četrtfinalni dvoboj proti Belorusinji Viktoriji Azarenki (6:7, 6:1, 6:3) in zamudila priložnost, da bi postala številka ena svetovnega tenisa. Rusinja bi se morala za prvo mesto na lestvici WTA uvrstiti v finale.

INDIAN WELLS, osmina finala, tabela (4.500.000 am. dolarjev, trda podlaga)

NADAL (ŠPA/1) - NALBANDIAN (ARG/14)

3:6, 7:6 (5), 6:0

DEL POTRO (ARG/6) - ISNER (ZDA)

7:6, 7:6

DJOKOVIĆ (SRB/3) - WAWRINKA (ŠVI/16)

7:6, 7:6

RODDICK (ZDA/7) - FERRER (ŠPA/12)

7:6, 3:6, 6:3

LJUBIČIĆ (HRV) - ANDREJEV (RUS/22)

4:6, 7:6, 7:6

MURRAY (VB/4) - ROBREDO (ŠPA/15)

6:2, 3:0, b.b.

VERDASCO (ŠPA/10) - KOHLSCHREIBER (NEM)

6:4, 3:6, 6:1

FEDERER (ŠVI/2) - GONZALEZ (ČILE/17)

6:3, 5:7, 6:2

Ženske, četrtfinale, tabela:

AZARENKA (BLR/8) - SAFINA (RUS/1)

6:7, 6:1, 6:3

ZVONARJOVA (RUS/4) - WOZNIACKI (DAN/9)

6:4, 6:2

IVANOVIĆ (SRB/5) - BAMMER (AVT/23)

RADWANSKA (POL/7) - PAVLJUČENKOVA (RUS)

R. K.

Marc Jacobs zaročen: bo šlo v tretje rado?

45-letni modni guru je zaljubljen v Brazilca

Iz sveta znanih, pred 9 minutami

New York - MMC RTV SLO

Pomlad je že v zraku: ameriški modni oblikovalec Marc Jacobs je zaročen s svojim spremljevalcem, oglaševalcem Lorenzom Martonejem.

Postavni par, skupaj sta dobro leto, naj bi novico o zaroki - z zaročnima prstanoma na rokah oznanil v Martonejevi domovini, Braziliji. V Sao Paulo sta se odpravila, da bi proslavila odprtje tamkajšnje nove Jacobsove trgovine, poroča revija People.

45-letni modni guru ima sicer poleg zaroke vsaj še en razlog za praznovanje, saj je bil nominiran za oblikovalca leta v kategoriji ženskih kolekcij.

Tretja zaroka, drugi zaročenec

Jacobs se je sicer že dvakrat (a obakrat z istim moškim) precej javno zaročil, prvič jeseni leta 2007, ko naj bi za roko zaprosil **Jasona Prestona**. Kasneje sta se razšla in se točno pred letom dni spet zaročila.

A že lansko poletje so začele krožiti govorice, da naj bi Jacobs večno zvestobo obljubil Artoneju. Pa čeprav le za nekaj časa, pikro namigujejo opravljeni mediji in dodajajo, da se moraš, če se dejansko poročiš, začeti vzdrževati najavljanja zarok.

A. K.

Kriza prenese Marksov Kapital v muzikal

Ambiciozen projekt kitajskih gledališčnikov

Oder, pred 29 minutami
Peking - MMC RTV SLO/STA

Kaj imajo skupnega Marxov kapital, lasvegaški spektakel in broadwayski muzikal? Zaenkrat morda ničesar, a prihodnje leto bodo vse naštetu povezali v Šanghaju.

Tamkajšnje Kitajsko gledališče na oder postavlja muzikal, zasnovan na *Kapitalu* **Karla Marxa**. Premiero napovedujejo za prihodnje leto, režiser **He Nian** pa obljublja elemente broadwayskega muzikla, šovov Las Vegasa v moderni, zanimivi in poučni predstavi z živo glasbeno spremljavo, petjem in plesom. "*Ni pomembno, na kakšen način smo se odločili uprizoriti predstavo, vendar pa Marxove teorije ne smejo biti popačene,*" je pojasnil režiser v nekem intervjuju. Pri predstavi bo tudi iz japonskih manga stripov, saj je Kapital že doživel tudi izdajo v takšni obliki.

Pod budnim očesom profesorja ekonomije

K sodelovanju so povabili profesorja ekonomije na prestižni Šanghajski Univerzi Fudan **Zhanga Juna**, ki bo skrbel, da bo predstava dovolj zvest povzetek Marxovih zapisov. Zgodba muzikla naj bi se pretežno odvijala v tovarni, kjer spremljamo delavce ob delu. Ti nekega dne spoznajo, da jih lastnik izkorišča. Odločijo se, da temu storijo konec, a pri tem še zdaleč niso vsi enotni. Medtem ko se eni še naprej pustijo izkoriščati, se drugi uprejo, tretji pa se začno pogajati za boljši položaj.

Naloga ne bo lahka

Direktor šanghajskega Centra dramatičnih umetnosti **Yang Shaolin** je pojasnil, da je bil v preteklosti prenos kapitala v gledališko predstavo z glavnimi liki, obveznimi dramatičnimi elementi in globljim izobraževalnim pomenom, težavna naloga. A sedaj, ko je kitajsko gledališče zacvetelo z različnimi režijskimi pristopi, se zdi to bolj izvedljiva naloga, a še vedno ne najlažja. Kot pravi, se Kapital ne ponaša ravno z za dramatzacijo dobrodošlima pretresljivo zasnovu in živahno pripovedjo.

Pred tremi leti se je odrske priredbe *Kapitala* lotila neka nemška gledališka skupina, ki je obiskovalce predstave obdarila s 23. zvezkom *Zbranih del Marxa in Engelsa*. A tudi to ji v *Suddeutsche Zeitung* ni prineslo prijaznih besed, ampak so zapisali, da je predstava "podobna predavanju na trenutke pusta in dolgočasna."

Kapital se pretaka v sedmo umetnost

Tudi filmski režiserji so se v preteklosti spogledovali z idejo, da bi utegnil biti Kapital zanimivo gradivo za film. Svoje vizije ni sicer nikoli uspel uresničiti sloviti režiser **Sergej Eisenstein**. Filmar, ki je v službi sovjetske propagande povezal teoreme marksistične ideologije z avantgardno estetiko, je bil prepričan, da bi takšen projekt v samem temelju spremenil filmsko umetnost.

Na poglavja iz *Kapitala* pa se pri zbirki filmskih miniatur lani navezal utemeljitelj novega nemškega filma **Alexander Kluge**. Svoj projekt predstavlja na treh DVD-jih, na katere je uvrstil pogovore s filozofi in kulturološkimi teoretiki Borisom Groysom, Petrom Sloterdijkom, Dietmarjem Dathom, Oskarjem Negtom in Rainerjem Stollmannom. Vsak od teh je namreč za

film spregovoril o svojem pogledu na Marxov Kapital in njegovo uporabnost danes.

M. K.

Borneo - otok zlata, kafe in diamantov

Otok se lahko pohvali z najstarejšimi deževnimi pragozdi

Azija, pred 49 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Je velik toliko kot Španija in Velika Britanija skupaj, njegove glavne značilnosti pa so politična razdeljenost med tri države, veliki deževni pragozdi in vročina. Dobrodošli na Borneu.

Tretji največji otok na svetu leži med Sumatro, Javo, Sulavezijem in Filipini. Kot že rečeno, je otok politično razdeljen na tri države: **Malezijo, Indonezijo** (njen del je največji) in samostojni **Brunej**. Indonezijci otoku pravijo Kalimantan, za prebivalce drugih držav pa to ime označuje le indonezijski del otoka, malezijski del otoka, Sabah in Saravak, se imenuje Vzhodna Malezija oz. Malezijski Borneo, preostali del pa spada v okvir Bruneja, za katerega je znano, da spada med najbogatejše predele sveta.

Zelo razgibana površina otoka

Površina Bornea je **743.330 kvadratnih kilometrov**, njegov najvišji vrh pa je Mount Kinabalu na malezijskem predelu otoka, ki meri **4095 metrov**, s čimer otok spada na tretje mesto lestvice najvišjih otok na svetu. Otok je znan tudi po zelo razvejanem podzemnem sistemu: jama Clearwater ima eno najdaljših podzemnih rek na svetu, jama Deer (Jelen) velja za največji podzemni prehod na svetu, v njem pa domuje kar okoli tri milijone netopirjev. Podnebje na otoku je zelo vroče in vlažno, dež je zaradi ekvatorialne lege stalnica, med oktobrom in marcem pa so tam tudi monsuni.

Zaradi svoje lege je bil otok, predvsem njegov zahodni del, v preteklosti pomembna trgovska postojanka, kitajski dokumenti pa razkrivajo, da so otoški trgovci največ trgovali z zlatom, želvovino, slonovino, kafe, zmajevo krvjo, čebeljim voskom, deli lijan in različnimi začimbami. Indijci so Borneo imenovali Suvarnabhumi (otok zlata) in Karpuradvipa (otok kafe), prebivalci Jave pa so mu naredili ime Puradvipa oz. diamantni otok.

Zelo raznolika favna in flora

Na otoku je zelo močna skupnost domorodcev, ki še dandanes živijo po svojih načelih, v preteklosti pa so bili znani po krutih medsebojnih spopadih. Danes največjo domorodno skupnost tvorijo Ibani v malezijskem delu otoka. Otok se kiti tudi z deževnimi pragozdi, ki so najstarejši na zemeljski obli. Ko se je morska gladina med ledenimi dobami dvigala in spuščala, se je Borneo izognil opustošenju: nikoli ga ni popolnoma prekrila voda, zato se je obstoječi ekosistem obdržal vse do danes. Flora in favna sta res bogati: med drugim vas pričakajo agresivni komarji, pijavke, kače in še bi lahko naštevali. Po nekaterih podatkih na otoku domuje **1.700 vrst zajedalskih črvov in kar 166 vrst kač**, zelo vlažno podnebje pa je ugodno za številne bolezni, od malarije do tropskih vročinskih bolezni. Zelo bogata je tudi flora: več

kot 11.000 rastlinskih vrst domuje na tem bujnem otoku, med njimi jih je tretjina domorodnih, torej jih najdete zgolj tam.

K. T.

Francija znova ujeta v stavkovni krč

Sarkozyja zahteve ljudstva ne ganejo

Svet, pred eno uro
Pariz - MMC RTV SLO

Ulice francoskih mest bo zavzelo na tisoče ljudi, ki so nezadovoljni z ukrepanjem predsednika Nicolasa Sarkozyja v obdobju krize.

K stavki, ki bo že druga množična stavka letos, so delavce pozvali sindikati, ohromila pa naj bi predvsem cestne in železniške povezave ter letališča, delo naj bi zastalo tudi v vladnih uradih, prazne pa bodo tudi šole. Po napovedih sindikatov naj bi se v več kot **200 francoskih mestih** zbralo več kot **milijon ljudi**, osrednji protestni shod pa naj bi potekal v **Parizu**.

Največ nezadovoljstva med Francozi je zaradi vse večje **brezposelnosti**, ki je že dosegla številko dva milijona, po vsej verjetnosti pa bo brez dela ostalo še več ljudi, po nekaterih napovedih naj bi do konca leta brez dela ostalo še 350.000 ljudi. Poleg tega Francoze skrbijo tudi vse višji **življenjski stroški**, zato zahtevajo povečanje kupne moči prebivalstva in boljše zaščito v času svetovne gospodarske krize.

Stavka v več sektorjih

Hkrati z množičnimi protesti bo potekala tudi stavka **javnih uslužbencev**, zaposlenih v **izobraževanju**, in zaposlenih v številnih **zasebnih podjetjih**. Uvod v današnje proteste in stavke se je zgodil že v sredo zvečer, ko so stavkali železničarji in zaposleni v eni izmed rafinerij naftnega koncerna Total.

Francoski premier **Francois Fillon** je zaradi napovedanih protestov odpovedal svojo udeležbo na vrhu voditeljev vlad in držav članic Evropske unije.

Francozi podpirajo stavko in ne Sarkozyja

Raziskava javnega mnenja je pokazala, da stavko podpira kar tri četrtine Francozov, ki so izjemno nezadovoljni s politiko predsednika Sarkozyja. Ta je po januarskih protestih predstavil sveženj ukrepov, ki vključuje zmanjšanje davkov in socialne ugodnosti za bolj prikrajšane. A Francozi z **2,4 milijarde evrov** vrednim reševalnim svežnjem niso zadovoljni, saj so prepričani, da koristi delodajalcem in da bi se Sarkozy lahko bolj potrudil.

Od predsednika ljudje zahtevajo povišanje minimalnih plač in povišanje davkov za premožnejši sloj prebivalstva. Sarkozy se je na zahteve Francozov že odzval in dejal, da razume skrbi francoskega ljudstva, a je izključil možnost dodatnih ukrepov.

B. T.

Kranjec napovedal boj za stopničke

Na tekmi kar 5 Slovencev

Zimski športi, pred dvema urama, zadnji poseg ob 12:06
Planica - MMC RTV SLO

Robert Kranjec je pred več kot 10.000 gledalci v Planici pristal pri 215,5 m, kar je bila prva daljava kvalifikacij. Ekstremnih dolžin ni bilo niti na obeh treningih.

Poleg Kranjca so se na tekmo uvrstili še štirje Slovenci - Robert Hrgota, Jernej Damjan, Primož Pikl in Anže Damjan.

Daljavo dneva je sicer dosegel Simon Amman, ki je na drugem treningu pristal pri 218,5 metra. Izmed Slovencev je bil peti **Robert Kranjec** (211 m), šesti pa **Robert Hrgota** (210), ki se je kot 16. Slovenec vpisal v klub 200. Na prvem treningu je bil z 211 metri najdaljši **Harri Olli**.

Kvalifikacije: točke daljava

1. R. KRANJEC	SLO	213,6	215,5
2. A. BARDAL	NOR	202,5	207,5
3. A. MALYSZ	POL	200,9	209,5
4. K. STOCH	POL	200,2	208,5
5. P. KARELIN	RUS	196,2	203,5
6. L. RUTKOWSKI	POL	195,0	202,5
7. S. COLLOREDO	ITA	194,0	202,5
8. A. KÜTTEL	ŠVI	193,4	202,0
9. R. HRGOTA	SLO	193,2	201,0
21. J. DAMJAN	SLO	183,8	194,0
22. P. PIKL	SLO	182,9	194,5
27. A. DAMJAN	SLO	176,9	176,9

Rok Mandl (187,5 m), Rok Urbanc (173), Mitja Mežnar (166,5), Dejan Judež (163,5) in Sašo Tadič (149) se niso uvrstili na tekmo.

2. poskusna serija: daljava

1. S. AMMANN	ŠVI	218,5
2. A. KOIVURANTA	FIN	214,5
3. H. OLLI	FIN	213,5
4. D. VASILJEV	RUS	* 213,0
5. R. KRANJEC	SLO	211,0
6. R. HRGOTA	SLO	210,0
7. M. KOCH	AVT	209,5
8. G. SCHLIERENZAUER	AVT	205,0
9. I. ROSLJAKOV	RUS	205,0
10. S. HULA	POL	205,0

* - z dotikom

1. poskusna serija: daljava

1. H. OLLI	FIN	213,5
------------	-----	-------

2. S. AMMANN	ŠVI	209,5
3. V. LARINTO	FIN	207,5
4. N. KASAI	JAP	207,0
5. M. HAUTAMÄKI	FIN	205,5
6. J.-R. EVENSEN	NOR	202,5
7. P. KARELIN	RUS	202,5
8. A. BARDAL	NOR	200,5
9. R. KOUDELKA	ČEŠ	199,5
10. P. PIKL	SLO	* 198,5
12. R. KRANJEC	SLO	197,5

* - z dotikom

Petek, posamična tekma:

Poskusna serija	14.15
Prva serija	15.15
Finalna serija	...

Sobota, ekipna tekma:

Poskusna serija	9.00
Prva serija	10.15
Finalna serija	...

Nedelja, tekma najboljših 30:

Poskusna serija	9.00
Prva serija	10.15
Finalna serija	...

R. K.

Čuki: Več lepotic ko je, bolje se imamo!

Člana skupine v MMC-jevem spletnem klepetu

Družabna kronika, pred 6 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

"Odkar je naš novi Čuk Jernej, smo vsi še bolj mladostni in veseli, kar se seveda pozna tudi na naših pesmih in spotih," pravita Čuka Jože in Jernej.

V MMC-jevi spletni klepetalnici smo gostili dva člana skupine Čuki: **Jožeta Potrebuješa** in najnovejšo (po mnenju mnogih oboževalk pa tudi najlepšo) pridobitev, **Jerneja Tozona**, ki se je spretno izmuznil odgovoru na vprašanje, če ima punco.

Sicer pa Čuki o lepih dekletih, ki jih srečujejo na žurih, pravijo "več ko jih je, bolje se imamo". Tudi sicer jih v življenju obkrožajo prijazne punce, dodajata Jože in Jernej.

Še o Emi, narodnozabavni glasbi, slavi ...

"Sploh nismo razočarani, saj je drugo mesto po izboru občinstva imeniten rezultat. Komad Mal naprej pa mal nazaj je pa že zelo priljubljen in to je bistvo," se je glasil odgovor Čukov na

vprašanje, če so bili razburjeni, ker na Emi niso zmagali. O morebitni vrnitvi v narodnozabavne vode pa sta Potrebuješ in Tozon ostala bolj skrivnostna.

Kaj pa bremena in prednosti slave? *"Ne zdi se mi, da bi bili slavni, je pa lepo ko vidiš pod odrom veliko obrazov, ki poznajo besedila naših pesmi in pojejo z nami,"* odgovarja Jernej. Sicer pa kmalu prihaja poletni čas in "poletne špile" na prostem imajo Čuki tudi najraje, sta člana še razkrila v spletnem klepetu.

A. K.

Za Fritzla zahtevajo dosmrtno zaporno kazen

V torek priznal krivdo za vsa dejanja

Svet, pred dvema urama
St. Pölten - MMC RTV SLO

Glavna tožilka v procesu proti Josefu Fritzlu, ki je svojo hčer 24 let zadrževal v kleti in imel z njo sedem otrok, je zahtevala dosmrtno kazen. Sodbe ne pričakujejo pred 13. uro.

Danes se je končalo sojenje na sodišču v St. Pöltenu, kjer je 73-letni Avstrijec v sredo priznal krivdo za vse točke v obtožnici, tudi za umor novorojenčka in zaslužnjenje. *"Priznam krivdo za vsa dejanja, za katera sem obtožen,"* je v sredo na sodišču dejal Fritzl, ki ga bremenijo še posilstva, incesta in protipravnega ujetništva.

Avstrijsko tožilstvo je za Fritzla zahtevalo **dosmrtno zaporno kazen**. Glavna tožilka **Christiane Burkheiser** je poroto v zaključnem govoru opozorila, da skuša Fritzl izkoristiti lahkovernost ljudi, in jo pozvala, naj se ne pusti ujeti v past, kot se je pred 24 leti ujela njegova hči Elisabeth. *"To je bil umor iz malomarnosti in terja najvišjo kazen,"* je v zaključnem govoru dejala Burkheiserjeva.

"Dejstvo, da se je Fritzl v sredo presenetljivo izrekel za krivega umora ter izrazil obžalovanje, da novorojenčka ni prinesel iz kleti in mu poiskal zdravniške pomoči, ni bilo nikakršno priznanje, ampak poskus iz hlinjene šibkosti narediti odliko," so bile besede tožilke.

"O krivdi ni nobenega dvoma"

Zaključni govor tožilstva je bil presenetljivo kratek, saj je trajal manj kot 20 minut. Tožilka je dejala, da so dokazi proti Fritzlu tako močni, da ne dopuščajo nobenega dvoma o njegovi krivdi po vseh točkah obtožnice. Burkheiserjeva je dodala, da ni nobenega dvoma, da je obtoženi svojo hčerko spravil v stanje popolne odvisnosti in z njo ravnal kot s svojo lastnino, kar priča o zaslužnjenju.

Meyer zavrnil dosmrtno kazen

Fritzlov odvetnik **Rudolf Meyer** je v zaključnem govoru kljub Fritzlovemu priznanju zavrnil obtožbo za umor. Poroto je prosil, naj pokaže sočutje do 73-letnika, ki bo *"tako ali tako odšel v zapor za vsaj 20 let"*. Meyer je ocenil tudi, da obtoženi ni sam izbral, da je, kakršen je. *"Fritzl nosi odgovornost za svoja dejanja, a njegovo osebnost zaznamujejo psihološke anomalije, in porotniki bi morali upoštevati te olajševalne okoliščine,"* je povedal Meyer.

Fritzl, ki so ga na sodišče pospremili policisti, se danes ni skrival pred kamerami. Tudi sam je neposredno nagovoril sodišče oz. poroto in dejal: "*Iz srca obžalujem, kar sem storil svoji družini. Na žalost ne morem ničesar več spremeniti, lahko samo poskušam omejiti škodo,*" so bile besede 'pošasti iz Amstettna'.

Obstaja strah pred samomorom

Obtoženemu se sicer obeta prestajanje kazni v psihiatrični ustanovi, saj je psihiatrinja **Adelheid Kastner**, ki je v sredo na sodišču predstavila izvedensko mnenje, menila, da ima Fritzl zelo resno **motnjo osebnosti**, zaradi katere pri njem obstaja nevarnost ponovitve kaznivega dejanja. Zato je zanj predlagala zdravljenje oz. prestajanje kazni v psihiatrični ustanovi.

Kastnerjeva je v sredo ocenila, da obstaja pri Fritzlu nevarnost samomora, potem ko je videl pričanje Elisabeth, s katerim "bo težko živel". "*To je bil vsekakor trenutek, ko se je hiša iz kart porušila,*" je dejala. Fritzl naj bi bil zaradi nevarnosti samomora že pod posebnim nadzorom.

B. T.

Mamma mia najbolj gledan film v Sloveniji

Pri vrhu brez slovenskih filmov

Film, to minuto

Ljubljana - MMC RTV SLO

Komedije, animirani ter akcijski filmi so tudi v letu 2008 v slovenske kinodvorane privabili največ gledalcev.

Med deseterico ni nobenega slovenskega filma. V domače dvorane je na spored prišlo šest slovenskih filmov, ki jih je skupaj videlo 41.000 gledalcev. Ta številka pa ne zadošča niti za deseterico enega samega filma.

Na 50. mestu tako najdemo *Estrellito - Pesem za domov* (12.220), na 66. *Dar fur: Vojna za vodo* (9.399), na 77. mestu *Teo* (7.294), na 82. *Pokrajino št. 2* (6.331) ter 134. *Za vedno* (425).

Vabimo vas k slikovnemu pregledu 10 najbolj gledanih filmov v letu 2008 v slovenskih kinodvoranah.

S. J.

10. Zgodbe iz Narnije: Princ Kaspijan - 46.167 gledalcev, po svetu več kot 419 milijonov dolarjev dobička. Del filma je bil posnet tudi v Sloveniji, kar je bil najbrž razlog, da je ujel rep deseterice najbolj gledanih filmov pri nas. Foto: Kolosej

9. Vitez teme - 46.331 gledalcev, po svetu več kot milijarda dolarjev dobička. Akcijski spektakel, ki je veliko medijske pozornosti dobil zaradi izjemne režije Christopherja Nolana in smrti Heatha Ledgerja, ki je za vlogo Jokerja posthumno prejel oskarja. Foto: Kolosej

8. Hancock - 57.476 gledalcev, po svetu več kot 624 milijonov dolarjev dobička. Akcijski junaki so praviloma lepi, urejeni, dobri, pošteni ... Will Smith s Hancockom podira stereotipe, kar je očitno všeč tudi slovenskim gledalcem. Foto: Kolosej
7. Alvin in veverički - 68.283 gledalcev, po svetu več kot 360 milijonov dolarjev dobička. Animirani filmi so pri nas izjemno priljubljeni in nobena izjema ni bilo z Alvinom. Ob koncu leta se obeta nadaljevanje filma. Foto: Kolosej
6. Indiana Jones in kraljestvo kristalne lobanje - 80.050 gledalcev, po svetu več kot 786 milijonov dolarjev dobička. Po skoraj 20 let je na velika platna spet prišel Indiana Jones, ki je privabil tako svoje stare ljubitelje kot številno mlajše občinstvo. Foto: Kolosej
5. Seks v mestu - 86.082 gledalcev, po svetu več kot 415 milijonov dolarjev dobička. Štiri junakinje, ki so leta predvsem žensko publiko navduševale v TV-seriji, so svojo priložnost dobile tudi na velikem platnu. Velik dobiček je tudi kriv, da se bliža nadaljevanje. Foto: Kolosej
4. Kvantum sočutja - 91.942 gledalcev, po svetu več kot 576 milijonov dolarjev dobička. Nov izdelek iz serije o tajnem agentu Jamesu Bondu je že prvi teden videlo več kot 40.000 gledalcev, kar je najvišji dogodek v Sloveniji. Foto: Kolosej
3. Madagaskar 2 - 101.870 gledalcev, po svetu več kot 584 milijonov dolarjev dobička. Animirani junaki so po Madagaskarju zdaj pristali v Afriki. Velik dobiček je kriv, da je v ustvarjanju že tretji del, ko naj bi se družčina vrnila v New York. Foto: Kolosej
2. Kung Fu Panda - 113.213 gledalcev, po svetu več kot 631 milijonov dolarjev dobička. Tik pod vrhom gledanosti se je uvrstila še ena risanka. Tudi tej se že obeta nadaljevanje. Foto: Kolosej
1. Mamma Mia - 147.721 gledalcev, po svetu več kot 601 milijon dolarjev dobička. Uspešnica leta je nedvomno musical Mamma mia!, ki je izkoristila veliko popularnost Abbe, svoje pa je dodala tudi izbrana igralska zasedba. Foto: Kolosej

Carreras in Domingo skupaj na britih

Vsi nominiranci znani 20. aprila

Glasba, pred 23 minutami
London - MMC RTV SLO

Čeprav ne bosta skupaj zapela, se v Veliki Britaniji veselijo prihoda dveh članov nekdanje trojice velikih tenorjev na podelitev klasičnih britov.

Joseju Carrerasu bodo podelili nagrado za življenjsko delo, izročil pa naj bi mu jo prav **Placido Domingo**. Dobitnik častnega brita Jose Carreras je že pri osmih letih prvič nastopil v javnosti, ko je na španskem nacionalnem radiu zapel arijo La Donna e Mobile. Tri leta kasneje je v Liceu nastopil kot pripovedovalec v Fallovem El retablo de Maese Pedro in kot otrok v

drugem dejanju opere La Boheme. Najstniška leta je preživel na študiju na Conservatori Superior de Música del Liceu.

Carreras je pri 24 letih debitiral na londonskem odru, ko s Caballéjevo izvedel Mario Stuardo. V naslednjih letih je katalonski operni par skupaj nastopil v več kot 15 različnih operah. Leta 1972 je debitiral v ZDA, ko je kot Pinkerton nastopil v Madame Butterfly. Do svojega 28 leta je nastopil še v opernih hišah na Dunaju, New Yorku in v milanski Scali ter do takrat kot vodilni tenorist odpel 24 opernih vlog.

Španski tenorist **Plácido Domingo** sodi s kariero, ki se razteza čez pet desetletij in 128 operni vlog, prav tako med največje tenorje na svetu.

Trije tenorji približajo opero svetu

Domingo in Carreras sta sicer že nastopila skupaj, potem ko je predlani umrl tretji član velikih tenorjev **Luciano Pavarotti**. Prvič jima je bilo mogoče prisluhniti lani v Petri na koncertu, posvečenem Pavarottiju, Velika Britanija pa njunega skupnega nastopa še ni doživela. Trije tenorji so osvajali publiko po vsem svetu in opero približali tudi tistim, ki sicer ne posvečajo pozornosti tovrstni glasbi.

Najmlajša nastopajoča na klasičnih britih

Slovesno podelitev nagrad brit za klasično glasbo bosta z nastopom popestrili **Kathryn Jenkins** in 13-letna **Faryl Smith**. Album slednje je postal v veliki Britaniji najhitreje prodajan prvenec klasične glasbe, Smithova bo z nastopom postala še najmlajša glasbenica, ki je nastopila na klasičnih britih.

Letošnje nominirance bodo razkrili 20. aprila, jubilejna, deseta, podelitev britov za dosežke na področju klasične glasbe pa se bo odvila 14. maja v The Royal Albert Hall. Slovesnost bo že drugo leto zapored vodila **Myleene Klaas**.

M. K.

Rešitev glede vinjet v dveh do treh tednih

Evropska komisija pripravljena počakati

Izjava dneva, pred 15 minutami
Bruselj - MMC RTV SLO

Vprašanje vinjet bo rešeno v dveh ali treh tednih, je napovedal minister za promet Patrick Vlačič.

Po srečanju z evropskim komisarjem za promet Antonijem Tajanijem v Bruslju je Vlačič dejal, da je Evropska komisija do takrat pripravljena počakati z nadaljnjimi odločitvami glede postopkov proti Sloveniji.

"Dodana vrednost tega sestanka je, da bomo v roku 14 dni ali treh tednov imeli dokončno rešitev," je dejal minister Vlačič.

Minister bo o sestanku zdaj poročal vladi, ki bo to vprašanje obravnavala že na naslednji seji. S tem naj bi bila opredeljena podlaga za nadaljnji dogovor slovenskih predstavnikov s komisijo, ki naj bi bil dokončen.

Kot je znano, je Evropska komisija sprožila postopek proti Sloveniji in zamrznila sredstva za avtocestne projekte. Komisija je za Slovenijo sicer predvidela 206 milijonov evrov. Če Slovenija tega spornega vprašanja ne bo ustrezno rešila, ji ne grozi le zamrznitev dodatnih sredstev, temveč se lahko znajde pred Sodiščem Evropskih skupnosti.

Dodatno predelan ameriški mišičnjak

Roush predstavil predelanega forda mustanga 427R

Avtomobilizem, pred 6 minutami
Livonia - MMC RTV SLO

Ameriški avtomobilski predelovalec Roush je predstavil svojo različico mustanga, ki so ga poimenovali 427R, in ki ga odlikuje izjemna zmogljivost.

Pri Roushu že dolga leta slovijo kot eden najboljših predelovalcev fordovih vozil ter proizvajalec dodatkov za tega ameriškega proizvajalca.

Pred dnevi so predstavili že peto generacijo "svojega" mustanga, ki ga bo poganjal **4,6-litrski motor V8**, z največjo močjo **324 kilovatov** (435 KM) in največjim **navorom 540 Nm**. Pogonski agregat ima poleg **prostornine** tudi številne **podobnosti** s prejšnjimi Roushevimi mustangi, glavna novost pa je **superpolnilec**, ki je glavni "krivec" za izboljšani navor in posledično **večjo moč motorja**.

Izboljšano hlajenje in dodatki zunanosti

Pri Roushu so izboljšali tudi **hlajenje**, predvsem pa **vzmetenje**, ki je po zagotovilih predelovalca **udobnejše** in omogoča **boljše vozne lastnosti**. Na voljo pa je tudi nekaj kozmetičnih dodatkov; Rushevega mustanga 2010 427R so obuli v **18-colska kromirana platišča**, po želji lastnikov pa bodo na voljo tudi **20-colska**. Rush voznikom ponuja tudi predelavo **prednjega odbijača** in **nosu** avtomobila ter po meri narejen **zadnji spojler**.

J. S.

Pahor in Sanader naredila korak naprej

Hrvaški premier o vsebini dogovora molčal

Evropska unija, pred 24 minutami
Bruselj - MMC RTV SLO

V Bruslju sta se nenapovedano sestala slovenski in hrvaški premier Borut Pahor in Ivo Sanader, ter izmenjala stališča o najnovejšem predlogu Ollija Rehna.

Sanader, ki je prispel na redno srečanje voditeljev Evropske ljudske stranke pred začetkom evropskega vrha, je za Radio Slovenija potrdil, da sta se s Pahorjem v Bruslju pogovarjala o Rehnovem najnovejšem **predlogu** glede posredovanja v slovensko-hrvaškem mejnem sporu.

Hrvaški premier je ocenil, da gre za **korak naprej**, več o vsebini pa ni hotel povedati. "*Zjutraj sva se sestala, pogovarjala sva se in izmenjala mnenja o aktualnih razmerah, kar je vedno dobro. Menim, da je vselej dobro, da se pogovarjava in srečujemo,*" je povedal Sanader.

Sanader: Slovenija nima več razloga za blokado

Sanader je povedal še, da Slovenija ne bo imela več razloga za blokiranje hrvaških pristopnih pogajanj, če bosta obe državi podpisali **izjavo**, da v nobenih dokumentih po osamosvojitvi nista prejudicirali meje. Skupna izjava, o kateri so se pogovarjali Rehn ter zunanja ministra obeh držav, Samuel Zbogar in Gordan Jandroković, je po mnenju Sanaderja "*velik korak naprej, ki zavrača razlog slovenske blokade*".

Hrvaški premier od skupine za posredovanje pri reševanju vprašanja meje še vedno pričakuje, da mandat te skupine vodi k **mednarodnemu sodišču**. "*Menimo, da politično risanje meje ni nikoli dobro in prinaša le dodatne probleme, namesto da bi jih rešilo,*" je dejal.

B. T.

Kranjec napovedal boj za stopničke

Na tekmi kar 5 Slovencev

Zimski športi, pred 4 urami, zadnji poseg ob 12:08
Planica - MMC RTV SLO

Robert Kranjec je pred več kot 10.000 gledalci v Planici pristal pri 215,5 m, kar je bila prva daljava kvalifikacij. Ekstremnih dolžin ni bilo niti na obeh treningih.

Poleg Kranjca so se na tekmo uvrstili še štirje Slovenci - **Robert Hrgota** (9. mesto, 201 m), **Jernej Damjan** (21.), **Primož Pikl** (22.) in **Anže Damjan** (27.), mlajši brat Jerneja.

Kranjcu se je najbolj približal "Schlieri"

Kranjec je bil v kvalifikacijski seriji najdaljši med vsemi, tudi tistimi, ki so imeli nastop na petkovi posamični tekmi že zagotovljen. Še najbolj se mu je približal **Gregor Schilerenzauer**, ki je v nekoliko slabših pogojih poletel do 208 metrov.

Najdlje letel Simon Ammann

Daljavo dneva je sicer dosegel **Simon Ammann**, ki je na drugem treningu pristal pri 218,5 metra. Izmed Slovencev je bil **Kranjec** peti (211 m), šesti pa **Hrgota** (210), ki se je tako kot 16. Slovenec vpisal v klub 200. Na prvem treningu je bil z 211 metri najdaljši **Harri Olli**. Poudariti je potrebno, da je žirija tekmovanja vseskozi spreminjala zaletna mesta.

Rekorder Romören iz orla v vrabca

Še zanimivost. Svetovni rekorder **Björn Einar Romören** (239 m) je v tako mizerni formi, da

se s 181,5 metra sploh ni uvrstil na tekmo. Junak leta 2005 na obeh treningih ni preskočil 100-metrške znamke (98 in 96 m).

Kvalifikacije:	točke	daljava
1. R. KRANJEC	SLO 213,6	215,5
2. A. BARDAL	NOR 202,5	207,5
3. A. MALYSZ	POL 200,9	209,5
4. K. STOCH	POL 200,2	208,5
5. P. KARELIN	RUS 196,2	203,5
6. L. RUTKOWSKI	POL 195,0	202,5
7. S. COLLOREDO	ITA 194,0	202,5
8. A. KÜTTEL	ŠVI 193,4	202,0
9. R. HRGOTA	SLO 193,2	201,0
21. J. DAMJAN	SLO 183,8	194,0
22. P. PIKL	SLO 182,9	194,5
27. A. DAMJAN	SLO 176,9	176,9

Rok Mandl (187,5 m), Rok Urbanc (173), Mitja Mežnar (166,5), Dejan Judež (163,5) in Sašo Tadič (149) se niso uvrstili na tekmo.

2. poskusna serija:	daljava
1. S. AMMANN	ŠVI 218,5
2. A. KOIVURANTA	FIN 214,5
3. H. OLLI	FIN 213,5
4. D. VASILJEV	RUS * 213,0
5. R. KRANJEC	SLO 211,0
6. R. HRGOTA	SLO 210,0
7. M. KOCH	AVT 209,5
8. G. SCHLIERENZAUER	AVT 205,0
9. I. ROSLJAKOV	RUS 205,0
10. S. HULA	POL 205,0

* - z dotikom

1. poskusna serija:	daljava
1. H. OLLI	FIN 213,5
2. S. AMMANN	ŠVI 209,5
3. V. LARINTO	FIN 207,5
4. N. KASAI	JAP 207,0
5. M. HAUTAMÄKI	FIN 205,5
6. J.-R. EVENSEN	NOR 202,5
7. P. KARELIN	RUS 202,5
8. A. BARDAL	NOR 200,5
9. R. KOUDELKA	ČEŠ 199,5
10. P. PIKL	SLO * 198,5
12. R. KRANJEC	SLO 197,5

* - z dotikom

Petek, posamična tekma:

Poskusna serija 14.15

Prva serija 15.15
Finalna serija ...

Sobota, ekipna tekma:

Poskusna serija 9.00
Prva serija 10.15
Finalna serija ...

Nedelja, tekma najboljših 30:

Poskusna serija 9.00
Prva serija 10.15
Finalna serija ...

R. K.

Petr Čech na čelu češke čete

Pričakovano odpadel poškodovani Rosicky

Nogomet, pred 31 minutami
Praga - MMC RTV SLO

Selektor češke nogometne reprezentance Petr Rada je objavil seznam nogometašev za kvalifikacijsko tekmo proti Sloveniji, ki bo 28. marca v Mariboru.

Večjih presenečenj pri izibiri ni. V razprodani Ljudski vrt prihaja tudi prvi češki zvezdnik, vratar Chelseaja **Petr Čech**. Pričakovano bo manjkal poškodovani nogometaš Arsenalala **Tomas Rosicky**. Pravico na tekmi v Mariboru bodo delili Portugalski. Glavni sodnik bo **Pedro Proenca Oliveira Alves Garcia**.

V skupini 3 je po štirih tekmah na vrhu Slovaška z devetimi točkami, sledijo pa Severna Irska (tekma več), Češka, Poljska in Slovenija s po sedmimi točkami. Zadnji je San Marino, ki je še brez točk.

Vratarji: Petr Čech (Chelsea), Jaroslav Drobny (Hertha Berlin), Martin Vaniak (Slavia Praga);

Branilci: Zdenek Grygera (Juventus Torino), Marek Jankulovski (Milan), Michal Kadlec (Bayer Leverkusen), Zdenek Pospesch (Koebenhavn), David Rozehnal (Lazio Rim), Tomáš Ujfaluši (Atletico Madrid), Marek Suchy (Slavia Praga);

Vezisti: David Jarolim (HSV Hamburg), Radoslav Kovač (West Ham), Jaroslav Plašil (Osasuna), Marek Matejovsky (Reading), Radek Širl (Zenit St. Peterburg), Jan Polak (Anderlecht), Libor Sionko (Koebenhavn);

Napadalci: Milan Baroš (Galatasaray), Martin Fenin (Eintracht Frankfurt), Tomáš Necid (CSKA Moskva), Vaclav Skverkoš (Sochaux).

R. K.

Mortadeljada – prava fešta po primorsko

Goriški utrip v Ljubljani

Družabna kronika, pred 11 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Klub goriških študentov je pripravil že 15. tradicionalno Mortadeljado, ki je potekala na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču.

Mortadeljada, je bila tako kot vsako leto izjemno dobro obiskana - poleg goriških oziroma primorskih študentov je bilo mogoče videti tudi številne druge, zabave željnih študentov, ki so uživali ob goriški kulinarčni posebnosti - **mortadeli** in predvsem pestri glasbeni ponudbi.

Vrata prizorišča ob Celovški so se sicer odprla ob 21.00, ko je z uvodnim ogrevanjem pričel **DJ Lovro**. Sledili so mu **Happy ol McWeasel** in **Zmelkoow**. Za njimi je oder zasedel **Vlado Kreslin**, takoj za njim pa obljubljeni presenečenje v postavi **Slavka Ivančiča**. V svojem slogu so Mortadeljado sklenili skoraj vsakoletni gostje **Kingstoni**.

Poleg osrednjega velikega odra je bil obiskovalcem na voljo tudi poseben šotor z elektronsko glasbo, ki so jo vrteli znani slovenski mojstri gramofonov: DJ Jaka, DJ Shark in DJ Sylvain.

Veliko zabavo so letos že organizirali v dveh drugih univerzitetnih mestih, Mariboru in Portorožu, če pa ste ljubljansko Mortadeljado morda zamudili, se lahko 25. marca odpravite v Novo Gorico, kjer bo potekala finalna prireditev.

J. R.

Slovenski jezikoslovci odgovarjajo italijanskim

Spet aktualna teza o rezijanskem separatizmu

Knjige, pred 37 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO/STA

Na tezo, ki se zadnje čase pojavlja v tržaškem tisku, da rezijanščina nima zveze s slovenščino, na SAZU-ju odgovarjajo s publikacijo Resiano - Un dialetto sloveno.

V publikaciji *Resiano - Un dialetto sloveno* (Rezijanščina – slovensko narečje), ki je izšla v italijanščini, najdemo med drugim prispevek sourednika **Jožeta Toporišiča** ter razprave znanih jezikoslovcev in akademikov **Frana Ramovša** (1890-1952), **Tineta Logarja** (1916-2002) in **Jakoba Riglerja** (1929-1985). Prispevke je v italijanščino prevedla **Liliana Spinozzi Monai**.

"Jezikovno dejstvo je, da so Rezijani prvotno Slovenci, so se pa razvijali, kakor vse slovensko jezikovno območje, samostojno," med drugim poudarja Toporišič. Po njegovih besedah je treba stališča slovenskega jezikoslovja predstaviti Italijanom, saj *"smo tako dobili dokument, s katerim bi stopili pred neslovensko govoreče Italijane, ki odločajo o usodi rezijanščine"*.

Vsak jezik ima svoje dostojanstvo

"Vsak jezik ima svoje dostojanstvo. Ima pravico do svojega govora, pisave, kultiviranja in do poznavanja svojega izvora oziroma zgodovinske identitete. Do tega dostojanstva ima pravico tudi vsak manjšinski jezik," pa meni vodja publikacije **Boris Paternu**.

Med drugim je opozoril še na poskuse, da bi uveljavili tezo o rezijanskem separatizmu, se pravi tezo o posebnem rezijanskem jeziku, ki da ima neke slovanske sestavine, pri čemer pa ni vezan na slovenščino in ne izhaja iz nje. *"V načrtih kulture in znanosti ima rezijanstvo močan položaj, kjer slovenščina, niti kot knjižni jezik nima nobenih pravic."*

Dodal je še, da vsaka jezikoslovna rezijanologija, tuja in slovenska, ne glede na različne pristope k problematiki rezijanščine ne izključuje iz slovenske jezikovne podlage.

Rezijanščino raziskovali že v 19. stoletju

Danes se rezijanščina govori, poje in piše. Po Paternujevih besedah je najbolj zanimivo, da se v zadnjih 50 letih iz svojih arhaičnih, lokalnih vzvodov intenzivno kultivira v sodobni knjižni jezik, hkrati pa ostaja zanimiva eksotika evropske slavistike. Že v 70. letih 19. stoletja se je z rezijanščino ukvarjal poljsko-ruski jezikoslovec **Jan Niecilsaw Baudouin de Courtenay**. Po Toporišičevih spoznanjih je sicer Baudouin de Courtenay kljub natančnim študijam prešel v zmoto, ko jo je uvrstil kot mali slovansko-turanski jezik brez povezanosti s slovenščino.

"Ta njegova ideja je bila do določene mere sprejeta s strani malovednih Rezijanov. Zaradi tega ti niso sprejeli tradicije slovenskega knjižnega jezika, ampak so ostali zasidrani v svoje narečje, ki ni moglo funkcionirati kot knjižni jezik, ki ustreza vsem rabam kot standard, najsi bo to italijanščina ali slovenščina," je Toporišič zapisal v k spremni besedi.

V Ljubljano prihajajo sarajevski rokerji

Zabranjeno pušenje s koncertom "The best of"

Glasba, pred 4 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Ljubljanska Cvetličarna bo v četrtek, 19. marca gostila legendarno sarajevsko skupino Zabranjeno pušenje.

Skupina, ki je na istem prizorišču nastopila že lani maja, je v svoji glasbeni karieri proslavila s hiti kot so "Balada o Pišonji i Žugi", "Hadžija ili bos", "Fikreta", "Zenica bluz", "Dan republike", "Šeki is on the road again"....

Zabranjeno Pušenje so nastali leta 1980 kot klasični "garažni band". Šele leta 1984 je zagrebški Jugoton izdal prvi album z naslovom "Das ist Walter", ki je dosegel rekordno prodajo - 100.000 izvodov, čeprav je bila začetna naklada le 3.000 izvodov. Člani skupine so poleg ustvarjanja glasbe realizirali uspešen televizijski humoristični show "Top lista nadrealista". Leta 1985 so izdali album "Dok čekaš sabah sa šejtanom", dve leti kasneje pa album "Pozdrav iz zemlje Safari". Sledil je album "Male priče o velikoj ljubavi". Poleti 1997 so izdali album "Fildžan viška", ki mu je leto kasneje sledil prvi živi koncertni album Zabranjenog pušenja "Hapsi sve!

". Naslednje leto so pripravili album "Agent tajne sile", leta 2000 pa še album "Bog vozi Mercedes". Leta 2004 so izdali album "Live in St.Luis", ki je nastal po koncertiranju skupine po ZDA in Kanadi leta 2002.

Leta 2006 so dokončali "soundtrack" za sarajevski film "Nafaka" v režiji Jasmina Durakovića, kmalu zatem pa so na Hrvaškem, v Bih in v Srbiji izdali tudi dolgo pričakovani dvojni CD "Hodi da ti čiko nešto da". Leta 2008 pa so Zabranjeno pušenje izdali album "Hodi da ti čiko nešto da" tudi za slovensko tržišče.

J. R.

Wolf toži Slovenijo, Avstrijo in Finsko

Tožbe bo njegov odvetnik vložil jutri zjutraj

Slovenija, pred 4 minutami
Strasbourg - MMC RTV SLO

V petek zjutraj bo odvetnik Walterja Wolfa proti Sloveniji, Avstriji in Finski vložil tožbe na bodo na Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourgu.

Wolfov odvetnik **Markus Singer** je za STA dejal, da zaradi nespoštovanja 6. člena evropske konvencije o človekovih pravicah od omenjenih treh držav zahtevajo skupno 2,5 milijona evrov.

Policija v obsežni akciji nad gospodarski kriminal

Vpletena tudi državna podjetja

Črna kronika, pred 30 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Ljubljanski kriminalisti so po dolgotrajni preiskavi zaradi ustanavljanja slamnatih gospodarskih družb kazensko ovadili 32 ljudi.

Skupaj so osumljeni 22 kaznivih dejanj, in sicer hudodelskega združevanja ter zlorabe položaja in pravic. V kazenski ovadbi je zajetih 21 delujočih gospodarskih družb, ki so na slamnate družbe nakazale skupaj 5 milijonov evrov. Celotno dejavnost naj bi organiziral 40-letni osumljenec iz okolice Ljubljane, pri izvrševanju kaznivih dejanj pa mu je pomagalo še sedem osumljencev, ki so nastopali kot posredniki pri poslu ali pa so dali na razpolago svoje ime za ustanovitev in formalno funkcijo direktorja slamnate družbe. Glavni osumljenec je še vedno na prostosti.

Kot je povedal vodja sektorja kriminalistične policije PU Ljubljana **Branko Japelj**, gre za nadaljevanje preiskave, v kateri so že lansko leto ovadili 23 ljudi.

Preiskava povezana z že znano večjo zadevo

Za katere družbe gre, ni znano, kot pa je poročal Radio Slovenija, je Japelj potrdil, da so med njimi tudi podjetja v državni lasti, še več, zadeva naj bi bila povezana z enim večjih primerov lanskega leta.

Med celotnim predkazenskim postopkom je zlasti na področju izmenjave podatkov potekalo intenzivno sodelovanje med policijo in davčnim organom, ki je zadevo obravnaval skladno s svojimi pristojnostmi, so še povedali na policiji.

E. S.

Arhitekt 50 let starega Guggenheimovega muzeja

Razstava, posvečena arhitektu Franku Lloyd Wrightu

Razstave, pred 7 minutami
New York - MMC RTV SLO

Ob 50-letnici Guggenheimovega muzeja v New Yorku pripravljajo pregledno razstavo dela Franka Lloyd Wrighta (1867–1959), arhitekta te znamenite muzejske stavbe.

Arhitektura je umetnost praznega prostora. Značilnosti tega notranjega prostora se odsevajo na zunanjem ovoju ali stavba raste od znotraj navzven. To je bila misel **Franka Lloyd Wrighta**, zaradi katere so tudi razstavo njegovih vizij, oblikovano ob 50. obletnici stavbe

Guggenheimovega muzeja v New Yorku, poimenovali **From Within Outward** (Od znotraj navzven). Guggenheimov muzej v New Yorku še danes velja za eno najbolj prepoznavnih muzejskih stavb na svetu, ob njeni inavguraciji leta 1959, katere Frank Lloyd Wright ni dočakal (star skoraj 92 let, je umrl le nekaj mesecev pred dokončanjem stavbe), pa so o muzeju napisali množico zelo različnih kritik. Kot pravi **Richard Armstrong**, direktor muzeja in fundacije Solomona R. Guggenheima, je bil muzej ob odprtju oktobra 1959 deležen tako kritik kot občudovanj, "*vendar pa je bilo nesporno, da je Wright na novo izumil umetnost muzeja*".

Sopotnik modernizma, ki je modernizem presegel

Predsednik Fundacije F. L. Wrighta Phil Allsopp je ob napovedi razstave, ki bo na ogled med 15. majem in 23. avgustom, povedal, da razstava nikakor ne želi biti klasična retrospektiva, marveč gre za razstavo, ki naj ponudi vpogled v izjemno večplastno Wrightovo vizijo arhitekturnega ustvarjanja, zaradi katere je bilo arhitekta, čigar ustvarjalnost je časovno sovpadala z modernistično naracijo, nemogoče strogo umestiti v eno samo slogovno šolo. Najboljši dokaz za to je Wrightovo stremljenje k tako imenovani organski arhitekturi, arhitekturi, ki se organsko vključuje v naravno okolje in katere primer par excellence je objekt Fallingwater, katerega je Wright leta 1935 postavil v ruralnem predelu ameriške zvezne države Pennsylvania.

Tudi in predvsem zaradi svoje samobitnosti v svetu arhitektov Frank Lloyd Wright danes velja za enega najbolj referenčnih arhitektov 20. stoletja, njegova oblikovalska filozofija, ki povezuje kulturo, tehnologijo in okolje, pa danes spet postaja bolj in bolj vplivna in spoštovana. Čeprav, kot smo že omenili, Wrightove ustvarjalnosti ni mogoče natančno slogovno zamejiti, ga marsikaj vendar povezuje z modernistični tradicijo. To je predvsem njegovo upoštevanje

maksime, da morata forma in funkcija stavbe biti povezani oziroma da forma odraža funkcijo. Vendar pa je funkcija pri Wrightu pojmovana zelo široko in se dotika tudi človekove duhovnosti. Funkcija gre onkraj materialnega in v tem korenini tudi razlog za to, da Wrightova arhitektura slovi po svoji umirjeni in tudi, kadar je objekt izdelan v grobem betonu, skoraj nežni in elegantni lepoti. Vedno pa ta estetika temelji na preprostosti in geometriji.

Razbijanje modernistične kocke

Franka Lloyd Wrighta bi nadalje lahko imenovali tudi za predhodnika sodobnih dekonstruktivistov. Čeprav se o **Franku Gehryju** pogosto govori kot o možu, ki je 'razbil kocko na parametre in jih svobodno povezal', je kocko začel dekonstruirati že Wright. Kot so tudi zapisali v Guggenheimovem muzeju, je Wright v času, ko so njegovi evropski sodobniki vztrajali pri 'škatlasti' arhitekturi, odprl kote te škatle in ji odvzel posamezne stene, s tem, da jih je spremenil v prosojne zastore, ki notranjost stavbe odpirajo navzven. In tako smo spet pri odpiranju notranjosti navzven, pri pristopu, ki ga bomo na newyorški razstavi lahko spoznavali v 64 razstavljenih projektih. Ti so bili izbrani iz ogromnega Wrightovega opusa, ki zajema kar 500 realizacij in skupno 1.000 projektov.

Polona Balantič

Kam s falconom?

Delovna skupina še vedno analizira najprimernejšo rešitev

Slovenija, pred 35 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Vlada v zadnjih petih letih za polete porabila 23 milijona evrov, za oddajo falcona pa so prejeli 5,54 milijona evrov, a uporaba letala bi se izplačala ob polni zasedenosti.

Kam bo poletel 28 milijonov dolarjev (sedanjih 20,95 milijona evrov) vreden *falcon 2000 EX* francoskega proizvajalca Dassault še vedno ni jasno. Vlada je sicer letalo dala v najem družbi *General Maritime Corporation* februarja 2004 za 125.000 dolarjev mesečno (danes okoli 92.400 evrov), kar je v petih letih zneslo skupaj 7,5 milijona dolarjev oziroma 5,54 milijona evrov po današnjem tečaju. Petletna najemna pogodba se je sedaj iztekla, letalo pa je parkirano še vedno v ZDA v hangarju v kraju Oxford.

Iz vladnega urada za komuniciranje so nam pojasnili, da posebna delovna skupina analizira predloge nadaljnih postopkov, med katerimi je tudi ponovna oddaja v najem ali upravljanje, pa tudi možnost dokapitalizacije oziroma predaja v uporabo Slovenski vojski. V slednjem bi lahko letalo uporabljali tudi državni organi.

Ura leta s falconom med 2.800 in 4.300 evri

Zanimalo pa nas je tudi, ali so sploh naredili izračun, če je ceneje leteti s falconom ali z rednimi linijami, a smo prejeli posreden odgovor, zaradi česar smo se sami lotili izračuna. Ocenjeni stroški na uro leta namreč znašajo med 2.800 in 4.300 evri, odvisno od metodologije izračunavanja in ur letenja. V ceno so vštete plače pilotov in osebja, stroške garažiranja, zavarovanja, osnovnega vzdrževanja, upravljanja letala, prav tako pa je upoštevano sprotno vzdrževanje, gorivo in stroški posadke.

Let Ljubljana-Bruselj-Ljubljana za vlado 550 evrov

Cene smo primerjali s cenami povratne karte Ljubljana-Bruselj-Ljubljana, najpogostejše letalske relacije državne uprave. V letu 2008 so na podlagi pogodbe, kateri se je priključilo 65 državnih organov in Vrhovno sodišče, kupili 8.044, zanje pa skupaj plačali 4,3 milijona evrov, pri čemer so s pogajanjem dosegli za 1,7 milijona nižje cene.

Najdražja redna povratna vozovnica med tednom namreč stane 766,57 evra, na podlagi pogodbe pa so ceno znižali na 550 evrov. Omenjena karta je tudi največkrat prodana, saj predstavlja 94 odstotkov vseh prodanih kart. Med koncem tedna se sicer tržna cena spusti na 402 evra, oziroma 290 evrov po pogodbi.

Let s falconom bi se izplačal le ob polni zasedenosti

Koliko pa je cena poleta s falconom? Čas leta med Ljubljano in Brusljem je 1 uro 40 minut oziroma 1 uro 50 minut, kar bi ob zgornjih cenah uporabe falcona zneslo med 9.332 evri in 15.766 evri za povraten let. Če bi torej želeli, da bi bilo finančno vzdržno uporabljati falcona, bi se morali v letalu peljati vsaj 17 potnikov naenkrat, pri čemer lahko letalo največ prepelje 19 potnikov in dva člana posadke.

V petih letih vladne službe za letalske lete porabile skoraj 23 milijonov evrov

V času, ko je bilo letalo v najemu, pa so po posredovanih podatkih vladne službe skoraj 23 milijonov evrov, in sicer 17,91 milijona evrov za redne letalske linije, 4,1 milijona evrov pa za najem posebnih letal. V obeh primerih je največji porabnik zunanje ministrstvo, ki je skupaj poletelo za 4,2 milijona evrov. Razlika med zaslužkom pri najemu letala in porabi za lete je tako okoli 17,5 milijona evrov več izdatkov za letalske vozovnice.

Zakaj pa so letalo sploh kupili?

Sicer pa je letalo, ki ga je nabavila takratna vlada **Janeza Drnovška**, že pred nakupom izzvalo val negotovanj. O tem smo povprašali tudi takrat najmočnejšo stranko LDS, a nam odgovora še vedno niso posredovali.

Blaž Kosovel

Špiler z devetimi goli razbil Dance

V petek proti gostiteljem turnirja Čehom

Rokomet, pred 15 minutami
Karvina - MMC RTV SLO

Razpoloženi David Špiler in Rezarjeva obramba v zadnji sekundi sta slovenskim rokometišem prinesla prestižno zmago nad evropskimi prvaki.

Mednarodni turnir na Češkem je članska reprezentanca začela z zmago proti Danski z **31:30**. V 33. minuti je Slovenija povedla s 14:10, vendar nato ni imela odgovora na šest zaporednih golov polfinalistov letošnjega svetovnega prvenstva, ki so imeli kar nekajkrat tri gole prednosti, nazadnje pri 21:24.

Dragan Gajič je izenačil na 26 in poskrbel za vodstvo s 27:26. Ko je **Špiler**, z devetimi goli prvi strelec tekme, povišal na 31:28, se je zdelo, da je vse odločeno, a Danci so imeli na koncu napad za remi. **Aljoša Rezar** je v zadnji sekundi ubranil strel s krila. Odličen je bil tudi **Gorazd Škof**, ki je v prvem polčasu zbral 13 obramb.

Turnir na Češkem, 1. krog:

SLOVENIJA - DANSKA 31:30 (13:10)

1.000; Špiler 9, Mlakar in Gajič po 4, Pajovič 3, Kozomara, Brumen, Natek, L. Žvižej in Zorman po 2, Kavaš 1; N. Hansen 7, Rasmussen 6, Christiansen in H. Hansen po 5.

V petek ob 18.15 se bo reprezentanca Slovenije pomerila z gostitelji Čehi, v soboto ob 14.00 v Ostravi pa še z Ukrajino.

T. O.

Björndalen z 2. mestom do skupnega vodstva

Trije slovenski biatlonci s točkami

Zimski športi, pred 8 minutami

Trondheim - MMC RTV SLO

Michael Greis je z brežibnim strelskim nastopom preprečil Oleju Einarju Björndalnu, da zmaga na domačem prizorišču v Trondheimu.

Ker na Holmenkollnu posodablajo nordijski center, da bo nared za svetovno prvenstvo leta 2011, je biatlonki svetovni pokal prvič gostoval v Trondheimu. Nемеc Greis je za 18 sekund premagal **Björndalna**, ki je vseeno prevzel vodstvo v skupnem seštevku, saj je bil Poljak **Tomasz Sikora** le 13. Pet tekem pred koncem ima Björndalen 28 točk prednosti pred Sikoro.

"Na strelišču sem tvegala in bil zaradi velike samozavesti uspešen. Pogoji so bili težki, proga zahtevna. Da premagaš Björndalna na domačem terenu, moraš biti res močan in tega uspeha sem seveda še kako uspel," je po drugi zmagi sezone povedal Greis.

Janez Marič je bil 26., **Klemen Bauer** 32. Pri ženskah je zmagala **Olga Zajceva**. Rusinja, ki je osmič v karieri stopila na najvišjo stopničko, je v tesnem boju ugnala vodilno v skupnem seštevku svetovnega pokala Švedinjo Heleno Jonsson. **Teja Gregorin** je s 40. mestom ujela eno točko. Boljši dosežek je napravila na drugem streljanju, ko je bila dvakrat nenatančna.

10 km (M), šprint:

1. M. GREIS	NEM	26:11,3	(0)
2. O.-E. BJÖRNDALEN	NOR	+18,3	(1)
3. S. EDER	AVT	31,8	(0)
4. M. ČUDOV	RUS	37,4	(0)
5. A. OS	NOR	40,6	(1)
6. I. ČEREZOV	RUS	46,8	(0)
7. B. FERRY	ŠVE	49,9	(0)

8. L. BERGER NOR 53,0 (2)
9. T. BURKE ZDA 57,5 (1)
10. R. LESSING EST 59,5 (0)

...

26. J. MARIČ SLO 1:35,2 (2)
32. K. BAUER SLO 1:46,7 (3)
54. P. DOKL SLO 2:34,3 (0)
74. V. RUPNIK SLO 3:10,7 (2)

* - zgrešeni streli/kazenski krogi

7,5 km (Ž), šprint:

*

1. O. ZAJCEVA RUS 22:56,9 (0)
2. H. JONSSON ŠVE +5,5 (0)
3. S. BECAERT FRA 11,1 (1)
4. Č. VANG KIT 19,1 (1)
5. S. BAILLY FRA 20,7 (0)
6. M. L. BRUNET FRA 24,1 (0)
7. V. SEMERENKO UKR 35,1 (1)
8. K. PALKA POL 37,7 (0)
9. D. DOMRAČEVA BLR 42,3 (1)
10. A. HENKEL NEM 43,4 (2)

...

40. T. GREGORIN SLO 1:57,1 (2)
48. A. MALI SLO 2:32,4 (3)

* - zgrešeni streli/kazenski krogi

Skupni vrstni red po 21. tekmi

Moški:

1. O.-E. BJÖRNDALEN NOR 804
2. T. SIKORA POL 780
3. M. ČUDOV RUS 692
4. M. GREIS NEM 634
5. E.-H. SVENDSEN NOR 629
6. C. SUMANN AVT 601
36. J. MARIČ SLO 184
48. K. BAUER SLO 121

Ženske:

1. H. JONSSON ŠVE 834
2. K. WILHELM NEM 792
3. M. NEUNER NEM 739
4. T. BERGER NOR 697
5. O. ZAJCEVA RUS 672
6. A. HENKEL NEM 663
32. T. GREGORIN SLO 190
34. A. MALI SLO 177

Wolf toži Slovenijo, Avstrijo in Finsko

Tožbe bo njegov odvetnik vložil jutri zjutraj

Slovenija, pred eno uro
Strasbourg - MMC RTV SLO/STA

V petek zjutraj bo odvetnik Walterja Wolfa proti Sloveniji, Avstriji in Finski vložil tožbe na Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourgu.

Wolfov odvetnik **Markus Singer** je za STA dejal, da zaradi nespoštovanja 6. člena evropske konvencije o človekovih pravicah od omenjenih treh držav zahtevajo skupno 2,5 milijona evrov.

Singer je na vprašanje, koliko časa bodo po njegovem mnenju trajali ti postopki, odvrnil, da tega natančno ne ve, ocenjuje pa, da približno eno leto.

V pogovoru za časnik Delo je Walter Wolf sicer dejal, da je bilo njegovo ime samo v slovenskih medijih v povezavi z afero Patria omenjeno 1470-krat, in dodal, da mu je bila v svetu zaradi tega povzročena ogromna škoda. Wolf, ki bo tožbe vložil kot kanadski državljan, napoveduje, da bo s tožbami šel "do konca" in ob tem opominja, da se obetajo tudi tožbe proti nekaterim slovenskim državljanom.

Ponovno je zanikal kakršno koli zvezo s Patrio

Še enkrat je ponovil, da v zvezi s poslom Patria Slovenija ni bil na nobenem sestanku, pač pa je Wolfganga Riedla le predstavil direktorju Rotisa Ivanu Črnkoviču. Prepričan je, da so ga izkoristili za politične namene, ker je, kot mu je nekdo povedal, najbolj poznan Slovenec v svetu. *"Če bi se pisal Dolinar ali pa Šmit, ne bi v medijih nič pisali,"* je dejal.

"Ne bom pa pustil, da bodo ljudje v Slovenji javnosti lagali, da sem premierju dal 300.000 evrov," je povedal Wolf. Z nekdanjim premierom Janezom Janšo se po njegovih besedah nikoli ni niti pogovarjal. *"Sedaj bom šel do konca. Mene so uničili in tu ni izhoda,"* je dejal. Napovedal je tudi tožbe v Ameriki proti General dynamics, ko se vrne tja.

T. K.

Kritična ocena in doponitev programa EPK 2012

Mnenji mesta Ptuj in mariborskega Zaresa

Drugo, pred 3 minutami
Ptuj/Maribor - MMC RTV SLO/STA

Mesto Maribor kritik ni deležno le zaradi predvidenih visokih stroškov projekta EPK 2012, nezadovoljstvo je bilo izraženo tudi zaradi vsebinskih poudarkov.

Ptujski župan **Štefan Čelan** je tako izrazil željo, da bi se vse pomembne odločitve glede projekta, h kateremu je Maribor povabil tudi druga mesta iz vzhodne polovice države,

sprejemale skupaj, ne pa da bi bile zgolj v domeni osrednjega nosilca tega projekta. Svoj pogled na trenutno programsko zasnovo je podal tudi mariborski Zares, katerega je zmotilo, da v program EPK 2012 literatura, skoraj ni vključena, pa čeprav gre za tisti pol umetniške ustvarjalnosti, ki je vitalnega pomena za generalno razumevanje kulture.

Ptuj nastopi na začetku EPK 2012

Da njegove besede ne bi obvisle v zraku, je ptujski župan predstavil tudi konkretne načrte njegovega mesta glede projekta EPK 2012. Osrednja vsebina, ki naj bi jo ponudil Ptuj, bo predstavljena kot **Festival umetnosti in dediščine**, obsegala pa bo vrsto kulturnih dogodkov, v katerih bodo predstavljena umetniška razumevanja in interpretiranje kulture mask in maskiranja. Ta Festival bo prav posebnega pomena za celotni projekt EPK 2012, saj bo, tako Čelan, prav ptujskemu festivalu pripadla čast prve prireditve v okviru EPK 2012.

Na Ptujju želijo EPK 2012 izkoristiti tudi za več 'težjih' investicij v kulturno infrastrukturo. Čelan tako omenja prenovo Mestnega gledališča, skupek objektov pod imenom Stara steklarska delavnica, ki bodo namenjeni subkulturni dejavnosti, mestni kino, ki ga bodo namenili mladinski kulturi, in Žitnico v sklopu grajskega kompleksa, krona vsega pa bo izgradnja kulturno-kongresnega centra na območju nekdanjih vojaških skladišč. Ob tem Čelan poudarja, da nikakor ni nujno, da bi bili vsi ponujeni projekti zaključeni do leta 2012 in da bo Ptuj sodelovanje v projektu EPK 2012 ocenil kot uspešno, *"če bomo z njim dosegli spremembo duha našega okolja"*.

Tri literarna dela, posvečena mestu

O zgoraj omenjenem pomanjkanju literarnih vsebin v programu EPK 2012 se je izrekla pisateljica in scenaristka **Janja Vidmar**, ki je med drugim povedala, da bi bilo smiselno vzpostaviti sinergijo med že obstoječimi literarnimi projekti v Mariboru in projektom EPK 2012. Nadalje je še podala predlog, da bi se v posamezne programske sklope EPK 2012 uvrstilo vsaj tri vrhunska literarna dela, in sicer **Severni sij**, **Jančarjev** literarni spomenik mestu, prenovljeno pesniško zbirka **Andreja Brvarja Tri pesnitve** in **Mariborsko knjigo**: pesmi, zgodbe in pričevanja, in sicer opremljeno z Brvarjevo spremno študijo Mesto spodrezanih korenin.

Navržen pa je bil še en predlog. Podal ga je **Danijel Rebolj**, koordinator projekta Kultura mobilnosti za mesto kulture, ki je opozoril na to, da bi bilo potrebno nameniti tudi pozornost mestnemu projektu in razvoju prometne strategije - le-te po Rebolju ta čas Maribor nima -, saj se kultura in medsebojni odnosi, ki to konstituirajo, odražajo tudi v mestnem prometu. V tem smislu bo potekal tudi tematski sklop projekta Kultura mobilnosti za mesto kulture z naslovom Čigave so mariborske ulice, ki ga bo Zares v sodelovanju z mariborskimi organizacijami pripravil v ponedeljek.

P. B.

Bruce Willis ta vikend pred oltar?

Bruce se je naveličal menjavati dekleta

Iz sveta znanih, pred 7 minutami
Los Angeles - MMC RTV SLO

Ne le da se je Demi Moore nekaj let po ločitvi odločila za mlajšega partnerja, zdaj naj bi se za podoben korak odločil tudi Bruce Willis.

Zvezdnik filmov Umri pokončno naj bi se ta vikend poročil z manekenko za spodnje perilo Emmo Heming. Odločila sta se za intimen obred na enem izmed karibskih otrokov, saj ima filmski zvezdnik tam veliko posestvo. Nek njegov prijatelj je medijem zaupal:

"Bruce je končno pripravljen, da ponovno natakne poročni prstan svoji izvoljenki. Meni, da je Emma super dekle in komaj čaka, da jo popelje pred oltar."

Par naj bi v luksuznem hotelu najel več sob za svate, ki imajo prečudovit pogled na ocean, na poroki pa ne bo manjkala niti Bruceova nekdanja soproga Demi Moore. Z Ashtonom in otroci je pripotovala na otok že to soboto, saj ne le da se pripravljajo na obred, ampak bodo ta teden proslavili tudi Bruceov 54. rojstni dan.

Bruce in 32-letna Emma se videvata več kot leto dni, pred tem pa si je igralec krajšal čas s številnimi playbojevimi zajčicami, dalj časa pa je bil v zvezi z Brooke Burke.

Klepzet z Jelkom Grosom

Zasujte vodjo tekmovanja s svojimi vprašanji!

Ne prezrite, včeraj ob 21:05
Ljubljana - MMC RTV SLO

Danes ob 18. uri v spletno klepetalnico MMC-ja prihaja Jelko Gros, vodja letošnjih poletov v Planici in strokovni komentator na TV Slovenija. Vprašanja lahko že postavljate.

Nekdanji uspešni trener je eden najboljših poznavalcev smučarskih skokov pri nas, kot vodja tekmovanja pa pozna vse skrivnosti letošnje prireditve pod Poncami. V Planici letos slavijo 40-letnico letalnice bratov Gorišek.

Grosa boste lahko povprašali o različnih temah: planiški poleti, ocena sezone, slovenski skakalci, olimpijske igre 2010, skakalne anekdote, komentiranje na TV-ju. To so le nekatere iztočnice. Bodite zraven!

M. R.

Koncert za obolele z Downovim sindromom

Nova akcija Stopimo skupaj

Glasba, pred 3 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Na svetovni dan Downovega sindroma bo Televizija Slovenija organizirala humanitarni koncert za zbiranje sredstev za otroke, obolele s to boleznijo.

Koncert, ki bo potekal v sklopu akcij, ki jih je Televizija Slovenija poimenovala Stopimo skupaj, se bo začel v soboto, **21. marca ob 19.30**, neposredni prenos dogajanja pa se bo na **prvem programu TV Slovenija začel ob 19.55**. V koprski dvorani Bonifika bodo nastopili Anika Horvat, Quartissimo, Rebeka Dremelj, Natalija Verboten, Alenka Gotar, Šukar, Oto Pestner, Čuki, Slavko Ivančič, Ne me jugat, Pepel in kri, Norina Radovan, Legende, Marko Vozelj, Alya, Rudi Bučar, Eva Pirnat, Aynee, Emil Zonta, Kantadore, Mojca Malek z Gongi, Družinski kvartet Šimbera, Šola plesa Balerima in Plesna izba Maribor, program pa bosta povezovala Bernarda Žarn in Boštjan Romih.

Akcija se je pravzaprav že začela in koncert bo le njen vrhunec. Že sedaj lahko namreč Mobitelovi naročniki s poslanim SMS sporočilom s ključno besedo ds na telefonsko številko 1919 prispevajo simbolični evro. Na dan koncerta pa bodo lahko obiskovalci koncerta - vstopnice za dogodek bodo brezplačne - pri vходу v dvorano darovali svoj prispevek, isti pa bodo s telefonskim klicem lahko storili tudi gledalci pred malimi zasloni.

Specializirani center pod Koštabono

Center za otroke z Downovim sindromom, poimenovan **Planet 47**, nastaja v ekološkem zaselku pod Koštabono, v Koprskem zaledju nad reko Dragonjo. Center bo lahko sprejel in gostil med 25 do 50 oseb, vseboval pa naj bi vso infrastrukturo, ki bo tem gojencem dala možnost za kar najbolj optimalen razvoj. Poslanstvo skupine, ki se zavzema za center, je še eno. To je dvigovanje zavesti slovenske javnosti glede bolezni, o kateri se sliši le malo. V zahodni Evropi je bilo na tem področju strojenega že veliko in številne države premorejo več tovrstnih specializiranih centrov, ki so velika dobrobit ne le za bolnike, ampak tudi za njihove bližnje.

C. R.

Türk zavrača obtožbe nadzornikov

Nad poslovanjem naj bi bdeli neodvisni revizorji

Gospodarstvo, pred 56 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO/STA

Prvi mož Elesla Vitoslav Türk, za katerega je nadzorni svet predlagal razrešitev, je zatrdil, da družbo vodi kot dober gospodar.

Poleg tega je njegovo vodenje v skladu s sprejeto zakonodajo, z vladno uredbo, s potrjenim poslovnim načrtom, z notranjimi organizacijskimi predpisi in ISO-standardi, je še zapisal v

posebni izjavi. Dodal je, da je poslovanje Elektra Slovenije ves čas pod nadzorom internega revizijskega organa in nadzornega sveta, ki je tudi potrdil poslovni načrt in ključne poslovne odločitve v letih 2006, 2007 in 2008.

Türk je poudaril tudi, da računovodske izkaze in poslovno poročilo vsako leto pregleda neodvisna revizorska družba, ki je za leti 2006 in 2007 izdala pozitivno mnenje. "*Vsi sumi in ugibanja o nepravilnostih bodo ovrženi ob pregledu celotne dokumentacije s strani ustreznih organov,*" je dodal.

Kot je znano, je nadzorni svet Eles na seji v sredo vladi predlagal, da Türka zaradi kršitev in nepravilnosti odpokliče in razreši; prav tako je predlagal vložitev odškodninskega zahtevka zoper njega.

E. S.

Marina Koper prodana proti volji nadzornikov

Istrabenz Turizem: Zagotoviti moramo likvidnost

Gospodarstvo, pred 45 minutami
Koper - MMC RTV SLO

Istrabenz Turizem, hčerinska družba Istrabenza, je prodal 89-odstotni delež Marine Koper koprskemu podjetju Grafist.

Predsednik nadzornega sveta **Janko Kosmina** za prodajo ni vedel in se z njo ne strinja, zaradi česar je od predsednika uprave **Igorja Bavčarja** že zahteval razveljavitev kupoprodajne pogodbe. Bavčar naj bi mu pred časom sam zagotovil, da Marine ne bo prodajal.

V upravi Istrabenza Turizem odgovarjajo, da jih Kosminove izjave presenečajo, saj naj bi bil Kosmina seznanjen s finančnimi razmerami tako holdinga kot odvisnih družb skupine Istrabenz, zato bi moral po njihovih besedah podpirati vse ukrepe, ki so usmerjeni v zagotovitev obstoja in nemotenega poslovanja teh družb.

Za Marino tri, za nepremičnine štiri milijone

Istrabenz Turizem je Grafistu sicer prodal skoraj 89-odstotni delež Marine Koper, pa tudi del naložbenih nepremičnin, in sicer nepremičnini Tivoli in Figarola v Portorožu. Za delež v Marini so dobili tri milijone, za portoroški nepremičnini pa štiri milijone evrov. Namen prodaje naj bi bil družbi zagotoviti potrebna likvidnostna sredstva za nemoteno poslovanje.

Družba Grafist ima sedež v Kopru, ukvarja pa se z gradbeništvom in trgovsko dejavnostjo. Njeni lastniki so Sonja Soršak, Anto Guberac in Branko Vidović, slednji pa družbo tudi vodi. Predlani je Grafist ustvaril za več kot 15 milijonov evrov prihodkov in slabih 100.000 evrov čistega dobička.

E. S.

J. Hughes "eksplodiral" na zahtevo občinstva

MMC na koncertu "Metalskih orlov", ki niso metalci

Glasba, pred 8 urami, zadnji poseg ob 11:55
Ljubljana - MMC RTV SLO

Kako bi zveneli Eaglesi (saj veste, *Hotel California* ...), če bi poslušali death metal in imeli karizmatičnega "odbitega" brkatega frontmana?

Po dveh letih so se kalifornijski **Eagles of Death Metal** (ime skupine EODM je nastalo v šali, saj "Orli" niso deathmetalci in tudi med obiskovalci ni bilo opaziti veliko že na prvi pogled prepoznavnih ljubiteljev tega žanra!) vrnili v Cvetličarno in s svojo kombinacijo prvinskega rock'n'rolla in ponekod razčustvovanih countrybalad z nepopustljivim kitarским tempom death metala še enkrat spravili ljubljansko množico na noge.

Glavna zasluga za to gre karizmatičnemu frontmanu **Jesseju Hughesu**, ki je pred desetletjem v puščavskem Palm Desertu skupino ustanovil skupaj s prijateljem iz otroškim let, **Joshem Hommom**, (še bolj?) znanim tudi iz zasedbe **Queens of the Stone Age**, zaradi katere ga trenutno tudi ni na odru z "Orli". Prav Homme se je spomnil zgoraj omenjene definicije: da EODM zvenijo kot nekakšni "deathmetalški The Eagles".

Hughes, znan po svojih (včasih že kar preveč) entuziastičnih nastopih, ki pri opazovalcu sprožijo ugibanja o morebitnih zaužitih substancah pred odhodom na oder (zgovorna sta tudi njegova vzdevka The Devil in Baby Duck), vzbuja pozornost že s svojo pojavo - dolgi lasje, košati brki in obvezna sončna očala, pa oprijeta majica z globokim izrezom in številne tetovaže -, nato pa začne še poplesavati po odru in s svojimi "skuliranimi" izjavami - na trenutke spominjajo na kak lik iz filma Veliki Lebowski -, kot je bila: "*Tukaj sem kadil eno najboljših trav sploh. Uf, totalno mi dogaja,*" nasmeje in razživi občinstvo. Ko je nekdo na določeni točki koncerta skupini zaklical, naj eksplodirajo, ga je to - seveda - popolnoma navdušilo: "*Še nikoli mi ni nihče rekel, naj eksplodiram. Eksplodiram?! Kako carsko je to?*"

Za bobni je tokrat sedel **Joey Castillo**, stari znanec iz zasedb **Queens Of The Stone Age**, **Danzig**, **Mark Lanegan Band** in mnogih drugih. "*Joey je z nami odigral ameriško turnejo in model ima čas, da gre z nami v Evropo. A ni to super?*" je ob neki priložnosti povedal Hughes. Na kitari in basu sta se predstavila "stara mačka" **Dave Catching** in **Brian O'Connor** (zaradi svojih menda zelo velikih okončin znan pod vzdevkom Big Hands), prav tako slikovita osebka.

"Orli" so odigrali tako uspešnice s prvih albumov *Peace, Love, Death Metal* (2004) in *Death by Sexy* (2006) - *I Want You So Hard (Boy's Bad News)*, *I Gotta Feelin (Just Nineteen)*, *Cherry Cola* ... - kot pesmi z najnovejšega izdelka *Heart On*, ki je izšel lani: *Wannabe in L.A.* ... Pomanjkanja entuziazma skupini, še posebej frontmana, nikakor ni mogoče očitati, se je pa spet izkazalo, da Cvetličarna ni ravno popolno koncertno prizorišče. Tudi težave z zvokom - na trenutke vokala skorajda ni bilo slišati - so bile spet občutne, a so "Orli" v splošnem poskrbeli za dober, kakšno uro in pol trajajoč žur. Eden vrhuncev je bila tudi izvedba "klasike" *Brown Sugar* legendarnih Rolling Stonesov - da, Slovenci so pač nori na "dobri stari rock'n'roll" - kako bi šele podivjali, če bi zaigrali *Proud Mary*?

Dvorano so pred "metalskimi" orli ogrevali odlični mladi Britanci **The Haunts**, ki so se pred kratkim vrnili s turneje z vse bolj uveljavljenimi britanskimi indierockerji **White Lies**.

Nekaj fotografskih utrinkov s koncerta najdete v galeriji spodaj, oglejte pa si še priložena videoposnetka s koncerta.

Alenka Klun; fotografije: Kaja Sajovic
alenka.klun@rtvslo.si

Udobne, a ženstvene "haremhlače"

Aladinke za pomladne in poletne dni

Moda, pred 9 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO

Če želite imeti videz princese iz 1001 noči, si nadenite "haremhlače", ki so tudi letos spet v modi.

Medtem ko nekateri široke hlače obožujejo, jih drugi sovražijo, a nihče jim ne oporeka njihove udobnosti. Dimije, ki jih imenujejo tudi "haremhlače", so poleg nogam prilegajočim se hlačnicam letošnji obvezni del garderobe v omarah vseh deklet, ki spremljajo modne smernice. Dimije, ki so značilno žensko oblačilo v muslimanskem svetu, so zelo široke, do gležnjev segajoče ženske hlače, ki so v gležnju nagubane in stisnjene s trakom.

Značilno do tal segajoče se oblačilo, ki je v Evropi postalo priljubljeno na začetku 20. stoletja, vrhunec pa so doživelo v 30. letih dvajsetega stoletja, so modni oblikovalci malo spremenili, saj lahko kupite hlače različnih dolžin in širin.

Če boste namesto kulturnih kavbojk oblekli "haremhlače", se ne boste odrekli udobnosti in eleganci, saj je letošnji obvezen del garderobe ob pravilni modni kombinaciji primeren tudi za zabave in rdečo preprogo.

"Vlada na nadzornike ne more vplivati"

Opozicija o kadrovanju: KAS-i očitno politični

Slovenija, pred 46 minutami
Ljubljana - MMC RTV SLO/STA

Patrick Vlačič zatrjuje, da odločitve o imenovanju Matica Tasiča ni več mogoče spreminjati. MMC je za komentar povprašal tudi parlamentarne stranke.

Minister za promet je v svojem odzivu na nezadovoljstvo premierja Pahorja z imenovanjem Tasiča na mesto generalnega direktorja Slovenskih železnic dejal, da je odločitev sprejel nadzorni svet, ki je avtonomen in odgovoren za svoja ravnanja, zato vlada na to ne more vplivati. Vlada ga lahko, če se z njegovo odločitvijo ne strinja, kvečjemu zamenja.

"Sklep vlade govori na eni strani o javnem razpisu, na drugi strani govori o drugih možnih dobrih praksah. In nadzorni svet se je odločil za to drugo pot," je še pojasnil. O tem, kako se bo vlada kot lastnik na to odzvala, pa bo po besedah Vlačiča govor na naslednji seji ministrskega zbora.

Vladno kadrovanje kamen spotike

Jelinčič: Vladno kadrovanje brez kompasa

MMC je za komentar vladnega kadrovanja mimo javnih razpisov poprosil tudi parlamentarne stranke. Kot je v zvezi s tem dejal prvak SNS-a **Zmago Jeličič**, se mu to zdi brez kompasa, saj bi se vlada morala odločiti, ali želi slovensko gospodarstvo stabilizirati ali ga prepustiti stihiji in tajkunom. Na vprašanje, zakaj so bili sploh ustanovljeni kadrovsko-akreditacijski sveti, če pa ne opravljajo svoje naloge, pa je odvrnil: "*KAS se je pokazal kot čudna ustanova, saj je npr. za nadzornike Telekomu izmed 150 prijavljenih predlagal ministru Lahovniku 12 tistih, ki so bili najmanj kvalificirani za to mesto,*" Tako naj bi bil KAS sam prikrito političen.

SLS: Sposobne se najde prek "head-huntinga"

Tudi v SLS-u menijo, da je vzpostavitev KAS-ov predvsem javno všečna poteza, za katero se skriva politično kadrovanje. Sama vladna odločitev, da naj bi se direktorje družb v državni lasti iskalo prek javnih razpisov, pa se jim zdi zaskrbljujoča, saj "*se najbolj sposobne menedžerje vedno najde le prek t. i. head-huntinga*", pa tudi ljudje v nadzornih svetih so po njihovem mnenju običajno dovolj kompetentni za imenovanje direktorjev.

Tanko: Ministri spavljajo Pahorja v zadrego

O tem, da je potreben rebalans kadrovske paradigme, so prepričani tudi v največji opozicijski stranki, SDS-u. Medtem ko je Pahor obljubljal strokovno utemeljene menjave, se sedaj na to pozablja, saj, kot je na spletni strani stranke zapisal **Jože Tanko**, "*celo ministri, ki prihajajo iz najožjega (vodstvenega) kroga SD, stranke, ki ji predseduje predsednik vlade Pahor, tega koncepta ne izvajajo in postavljajo predsednika vlade v javnosti v hudo neprijeten položaj.*" Že prej so bili nekateri direktorji postavljeni mimo KAS-ov, zato je upravičeno pričakovati, da bo vlada spremenila tudi kadrovsko paradigmo, še menijo v SDS-u.

Za odziv smo zaprosili tudi druge stranke, a odgovorov še nismo prejeli.

E. S./A. K. K.

Priloga C: Prispevki na spletni strani 24ur.com

Majdičeva najhitrejša tudi v Stockholmu

Stockholm, 18.03.2009, 17:02 | M.F.

Slovenska smučarska tekačica Petra Majdič je zmagala tudi na klasični sprinterski preizkušnji v švedskem Stockholmu.

Majdičeva je zmagala tudi na sprinterski preizkušnji v Stockholmu. (Foto: Reuters)

Za smučarsko tekačico **Petro Majdič** se tekma klasičnega sprinta v švedskem Stockholmu ni začela najbolje. V četrtfinalu je po trku z Japonko **Madoko Natsumi** padla, tako da se je morala za preboj v polfinale pošteno potruditi, med dvanajst najboljših pa se je po času uvrstila tudi **Katja Višnar**.

(Foto: Reuters)

Med dvanajsterico najboljših je tekmovalki z Dola pri Ljubljani šlo veliko bolje, tekmice pa je prehitela brez večjih težav in se z zmago v drugi skupini (2:34.9) brez težav uvrstila v veliki finale. Višnarjeva se je morala zadovoljiti z malim finalom.

Majdičeva je v velikem finalu v zadnjih metrih potrdila primat v svetovnem pokalu in ugnala tekmice, vknjižila pa je deveto letošnjo zmago. *"Šele v polfinalu sem imela prave smuči. Po padcu v četrtfinalu sem se nekoliko bala ovinka, zavedala pa sem se, da sem v ciljni ravnini zelo hitra. Danes smo dosegli moštveno zmago; vrhunski dosežek je uspel serviserjem, meni in Katji Višnar,"* je povedala Majdičeva. Drugo mesto je osvojila Finka **Aino Kaisa Saarinen**, tretja pa je bila Švedinja **Anna Olsson**. Višnarjeva je preizkušnjo končala na 12. mestu.

Izidi (sprint - klasična tehnika): ženske:

1. Petra Majdič (Slo)
2. Aino-Kaisa Saarinen (Fin)
3. Anna Olsson (Šve)
4. Pirjo Muranen (Fin)
5. Virpi Kuitunen (Fin)
6. Evi Sachenbacher-Stehle (Nem)
7. Celine Brun-Lie (Nor)
8. Charlotte Kalla (Šve)
9. Alena Prochazkova (Slk)
10. Justyna Kowalczyk (Pol)
- ...
12. Katja Višnar (Slo)
37. Vesna Fabjan (Slo)

Skupno (30 od 33):

1. Majdič 1617 točk
2. Kowalczyk 1502

3. Saarinen 1401
4. Kuitunen 1161
5. Follis 1000

Po 27 letih življenja v zaporu zaradi obsodbe za posilstvo in umor je Sean Hodgson spet svoboden človek. DNK dokazi so namreč pokazali, da je nedolžen.

Iz 24UR: V zaporu po nedolžnem

Danes 57-letni **Sean Hodgson** se je v zaporu znašel pred 27 leti, potem ko ga je britansko sodišče spoznalo krivega posilstva in umora 22-letne natakarike **Terese De Simone** leta 1979.

Skoraj bolj kot oproščeni Sean se je izpustitve iz zapora veselil njegov brat Peter. (Foto: Reuters)

Sean je na začetku dejanje sicer priznal, vendar pozneje priznanje preklical in vsa ta leta vztrajal pri svoji nedolžnosti. Kot je dejal, je priznal, ker je patološki lažnivec. Zdaj pa so to potrdili tudi DNK dokazi. Leta 1982, ko je potekalo sojenje, še niso uporabljali analize DNK za iskanje morilcev in drugih zločincev, in čeprav so našli spermo na umrlem dekletu, z njo niso mogli dokazati, da je Sean nedolžen ali ne. Tako so ga obsodili na podlagi njegovega prvotnega priznanja in dejstva, da je bil v času napada v bližini.

Ponovno preverjanje DNK dokazov pa je pokazalo, da sperma ni Seanova in da je umor delo nekoga drugega. Čeprav je v zaporu prebil svoja najboljša leta, je bil na novo svobodni mož Sean presrečen, čeprav vidno izmučen. V času zaporne kazni je sicer tudi duševno zbolel.

Finec Jerry si je v prst na desni roki vgradil poseben dodatek – USB ključ. Kakor pravi sam, se mu tako ni več treba bati, da bi ga izgubil, saj ga ima vedno pri sebi.

Finec **Jerry Jalava** si je po poročanju tujih medijev v prst vgradil poseben dodatek – USB ključ. Kot je dejal, mu sedaj ni treba več razmišljati, kje ga je pustil, saj ga vedno nosi s seboj.

Slika: Jerry ima po novem USB ključek vedno s seboj.

Prst izgubil v prometni nesreči

V prometni nesreči, ki se je navdušenemu informatiku zgodila lansko poletje, si je Jalava težko poškodoval prstanec desne roke. Potem ko so ga pripeljali na urgenco, so po skrbnem pregledu kirurgi ugotovili, da mu zaradi zakomplicirane poškodbe prsta v celoti ne morejo odstraniti. Jerry je tako ostal v bolnišnici in navezal stike s tamkajšnjim osebjem. Ko je zdravnikom povedal, da se ukvarja z informatiko, so ga ti pričeli zbadati, da bi mu lahko v prst vgradili nekakšno USB protezo.

Vgrajeni USB premore dva gigabajta prostora

Navdušenemu informatiku se je zdela ideja o 'USB prstu' dobra, zato se je odločil, da jo bo uresničil. Jerryju so kirurgi prst operirali tako, da si lahko nanj namesti pravi USB ključek.

Jalava se sedaj rad pohvali s svojim prstom, ki premore dva gigabajta prostora. Ker ta del prsta ni fiksiran, ga lahko takrat, ko želi uporabiti podatke s ključa, tudi brez težav odstrani.

Po poročanju tujih medijev pa Jerry s sposobnostmi svojega prsta še ni popolnoma zadovoljen, saj že razmišlja o dodatni operaciji, s katero bi svoj prst prilagodil za morebitne dodatne izboljšave.

Nemška policija je iz krožnega križišča komaj uspela rešiti starejšo voznico, ki se je neprestano vozila v krogu.

62-letna Nemka **Andrea Zimmer** je s svojim vozilom zapeljala v eno od številnih nemških krožišč, vendar nato iz njega ni našla izhoda. Po petdesetih prevoženih krogih so morali ukrepati policisti z dvema službenima avtomobiloma, ki so ženico uspeli preusmeriti iz krožnega prometa.

Slika: Vožnja po krožišču je za nekatere voznike še vedno precej zapletena stvar.

Gospa Zimmer pa je celoten dogodek komentirala takole: *"Nisem bila ujeta v krožnem prometu. Hotela sem samo preizkusiti svoj novi avto, opazovala sem, kako se obnaša med vožnjo v ovinku."*

Policija ji je svetovala, naj svoja nova vozila v prihodnje raje preizkuša na posebnih poligonih, ki so zgrajeni prav za takšna testiranja.

Jezus je objemal drugo!

Rio de Janeiro, 18.03.2009, 17:39 | S.R.

Jezus, ki se je pred kratkim domnevno preselil k Madonni, naj bi svoje novo življenje postavil na kocko. 22-letnika so ujeli med plesom in sprehodom z Luciano Costa.

Slika: Madonninega ljubimca so ujeli v družbi privlačne Luciane Costa.

Brazilskega modela in **Madonninega** ljubimca **Jezusa** so med obiskom Ria de Janeira videli v družbi privlačne manekenke za spodnje perilo, **Luciane Costa**. Skupaj sta obiskala zabavo, na kateri pa se je dogajalo marsikaj. Priča je povedala: *"Jezus je bil glavna zvezda na zabavi, vsa dekleta so ga obletavala, ko je prišel. Luciano pa je zanimal bolj kot druge. Hitro ga je ujela za ples."* Druga priča je povedala, da sta plesala zelo tesno skupaj in dodala: *"Šepetal ji je v ušesa, jo prijemal za roko in objemal okoli pasu."*

Naslednji dan se je plesni parček odpravil še na sprehod. **Luciana** je novinarjem povedala, da sta z **Jezusom** stara prijatelja in dodala: *"Oba zelo rada pleševa, zato sva plesala in se pogovarjala o najinih karierah. V nedeljo sva šla na sprehod s skupnimi prijatelji. Jezus je o Madonni povedal čudovite stvari. Ne moti ga, da je veliko starejša."*

Umrla Natasha Richardson

New York, 19.03.2009, 07:11 | D.L./S.R.

45-letna igralka Natasha Richardson, ki se je poškodovala med smučanjem v Kanadi, je umrla. Družina na čelu z možem Liamom Neesonom je globoko pretresena.

Natasha Richardson (Foto: Reuters)

Britanska igralka **Natasha Richardson** je umrla. Poškodbe, ki jih je v ponedeljek dobila med padcem na smučanju v Kanadi so bile usodne.

"Liam Neeson, sinova in celotna družina so pretreseni in zlomljeni zaradi tragične smrti njihove ljubljene Natashe. Globoko so hvaležni vsem, ki so jim ponudili podporo, ljubezen in molitve in v teh težkih trenutkih prosijo za zasebnost," je po Natashini smrti sporočila njena družina.

Natasha Richardson izhaja iz slavne igralske družine. Je hči Vanesse Redgrave in soproga Liama Neesona. Par ima dva otroke, 13-letnega Michaela in leto dni mlajšega Daniela.

Igralko so včeraj razglasili za možgansko mrtvo. Iz bolnišnice v Montrealu so jo nato prepeljali v New York, da bi se lahko njeni najbližji poslovili od nje, preden bi jo odklopili od aparatov, ki so jo ohranjali pri življenju.

Po pregledu ni kazala znakov poškodb

Znanih je tudi več podrobnosti o tragični nesreči. Catherine Lacasse, predstavnica smučišča, kjer se je igralka poškodovala, je povedala, da je Richardsonova padla med uro smučanja, a po pregledu ni kazala znakov poškodb. Po padcu naj bi se celo šalila in smejala. Predlagali so ji, da poišče strokovno pomoč, a je zagotovila, da je v redu in da se želi vrniti v hotelsko sobo, kamor so jo tudi pospremili. Njeno stanje pa se je v dobri uri po nesreči spremenilo. "Po kakšni uri je dejala, da ima hud glavobol, zaradi česar so poklicali rešilca," je še povedala Catherine Lacasse.

Neisha osvaja Hrvaško

Ljubljana, 19.03.2009, 06:42 | M.R.

Umetnost je večni most med narodi in to dokazuje tudi slovenska pevka Neisha, ki v duetu z Vlatkom Stefanovskim navdušuje hrvaško občinstvo.

Neisha osvaja južni trg. (Foto: Miro Majcen)

Medtem ko **Neisha** doma promovira nov singel *Kakor zvezdi na nebu* z **Vladom Kreslinom**, hrvaški trg osvaja z **Vlatkom Stefanovskim** in skladbo *Ljubav je domino*. Mlada glasbenica je bila ta teden gostja nacionalnega radia sosednje Hrvaške, ker je hipoma osvojila lestvice radijskih postaj naših sosedov. V več kot uro in pol trajajočem intervjuju je Neisha spregovorila

o svojem delu, skladbah, vizijah za prihodnost in predstavila več skladb tudi v živo. Te je zapela tako v hrvaškem, slovenskem kot tudi v angleškem jeziku, odzivni pa so bili tudi poslušalci, saj klici v studio niso nehali deževati. V prihajajočih mesecih se bo odpravila na manjšo promocijsko klubska turnejo k sosedom.

VIDEO: V Londonu izbruhnil požar

London, 18.03.2009, 22:29 | U.Z.

V osrednjem delu Londona je izbruhnil požar, a so ga gasilci kmalu omejili. Evakuirali so okoli 130 ljudi, poročil o ranjenih pa ni.

V centralnem delu Londona je – približno 800 metrov zahodno od katedrale Svetega Pavla – izbruhnil požar. V nebo se je dvigal gost črn dim, z nekaj metrov visokimi plameni pa se je borilo 12 gasilnih avtomobilov in okoli 60 gasilcev.

Slika: Chancery Lane je historični predel Londona, nekatere njegove stavbe segajo stoletja nazaj. (Foto: Reuters)

Požar je izbruhnil v petem nadstropju stavbe na ulici Chancery Lane, v katerem so prostori komisije, ki odloča o pridobitvi statusa azilanta, in se hitro razširil še na sosednjo zgradbo. *"Poskušamo kontaktirati tiste imigrante, ki bi jutri morali imeti zaslišanje, da jim povemo, da jim ni treba priti. Določili jim bomo nove datume,"* je povedala njihova predstavnica.

Gasilci so požar omejili, iz ogroženih bližnjih stavb – predvsem trgovin in pisarn – pa so evakuirali okoli 130 ljudi. *"Poklicali so nas okoli 15.40 ure, naše enote so zelo hitro prispele na prizorišče in ukrepale,"* je povedala predstavnica londonske gasilske brigade.

Policisti so na ulici ustavili promet, z vrha strehe ene od stavb pa so umaknili rezervoarje s propanom, ki bi lahko povzročili eksplozijo.

Dick Durham, urednik revije *Yachting Monthly*, katerega pisarna je od kraja dogodka oddaljena okoli 250 metrov, je opisal: *"Ničesar nismo slišali, nobene eksplozije ni bilo. Ogenj je bil na začetku čisto majhen, v desetih minutah pa je prerasel v ogromen požar."*

Vzrok požara ni znan, prav tako ni poročil o ranjenih.

Jutranje posteljne aktivnosti

New York, 19.03.2009, 06:41 | M.K.

Jutro je idealen čas za raztezanje mišic in prebujanje celotnega organizma, zato ga dobro izkoristite za različne posteljne akrobacije ...

Če ste mislili, da govorimo o seksu, ste se zmotili! Tokrat govorimo o vadbi v postelji. In kako naj bi se je lotili?

Vadbo v postelji lahko izvajate tudi v dvoje. (Foto: iStockphoto)

Najprej si pretegnite roke in noge. Ko boste začutili, da je telo dovolj prebujeno, pa začnite z lažjimi vajami za moč. Ne spreglejte pa dejstva, da je vaša hrbtenica zjutraj, zaradi počasnejšega pretoka krvi, še posebno občutljiva za obremenitve in poškodbe. Mišice so napete, sklepi so suhi in vaša hrbtenica še ni čisto pripravljena za vsakodnevne napore. In prav zato je dobro, da jo zjutraj pretegnete in ogrejete za napore, ki vas čakajo čez dan.

Najboljše, kar lahko storite za svojo hrbtenico, je, da jo ogrejete še preden vstanete iz postelje. Ogrevanje bo vašo hrbtenico segrelo, razgibalo in 'podmazalo'. Poskusite s čisto enostavno vajo: ležite na hrbtu, v sproščenem in udobnem položaju, s stegnjenima nogama. Počasi dvignite roki nad glavo in ju položite na posteljo. Previdno z obema rokama sezite tako daleč preko glave, kolikor zmorete brez posebnega naprezanja.

Potem v vajo vključite še noge in prste na nogah. Nožne prste stegnite proti vznožju postelje. Pretegnite se le do tiste meje, ko še občutite mehko napetost. V stegnjenem položaju ostanite kakšnih deset sekund in nato telesu privoščite sprostitev. Za čim boljši učinek to vajo nekajkrat ponovite, lahko pa jo ponovite tudi izmenoma samo z eno in potem še z drugo roko.

Več o vajah, ki jih lahko izvajate v postelji, si preberite v članku: **Prebujanje izkoristite za prvo jutranjo vadbo na spletnem portalu VIZITA.SI.**

VIDEO: Gorišek verjame v Schlierenzauerja

Ljubljana, 19.03.2009, 06:42 | A.H.

Konstruktor planiške letalnice ing. Janez Gorišek je prepričan, da je 'njegova' naprava letos zrela za nov rekord.

Gregor Schlierenzauer (Foto: Reuters)

Prvi kandidat za najdaljšega letalca je nedvomno avstrijski najstnik **Gregor Schlierenzauer**, ki je na zadnjih poletih v Vikersundu zaradi predolgega poleta pristal na zadnji plati in potem pošteno okrcal tekmovalno žirijo, ki ga je spustila s previsokega zaletišča. Gorišek verjame, da so dolgi poleti odvisni predvsem od psihe tekmovalca, ter da bo popularni Schlieri v Planici dokazal, da je narejen iz pravega testa.

ZLOBNICA: Karin! Kdo te je zapekel?

19.03.2009, 07:25 / Zlobnica (iz Zadovoljna.si)

Pridružila se nam je Zlobnica. In veste zakaj? Njena naloga bo spremljati pomembnejše družabne in medijske dogodke ter 'pošinfati' udeležence. Pravijo, da ženska zloba ne pozna meja. Ne verjamete?

Mogoče si je Karin kritiko želela - ali pač? (Foto: Miro Majcen)

Medijski dogodek leta, ki so se ga udeležili številni bolj ali manj znani Slovenci in Slovenke, so prav gotovo viktorji. Ti znajo presenečati in tudi njihovi nagrajenci niso od muh. Če kje, se pri viktorjih nominiranci ločijo na poražence in zmagovalce. Podobno je z njihovimi opravami. Tokrat bom moške pustila pri miru in pod drobnogled vzela dame. Kdo so torej nagrajenke, ki bi si za nagrado zaslužile (novega) stilista?

Sladkorna pena

Rada bi jo preskočila, vendar je nikakor nisem mogla zgrešiti. Če še niste uganili, govorim o **Karin**, naši vrli vedeževalki. Bila je glasna in opazna. Kako tudi ne. Izbrala je živo roza kreacijo z neštetimi volančki, svoje pa sta dodala še pretirano zagorela polt in dolgi uhani. Ne morem si kaj, da ne bi pomislila, da jo je navdihnila plastična Barbie, ki je pred kratkim praznovala častitljivega pol stoletja. 'Princeska' Karin bi se morda morala odločiti za kaj bolj umirjenega in predvsem preprostega. Kar se tiče zagorele polti, pa boljše manj kot preveč pečeno! Je bolj užitno.

Bonboniera

Je že res, da je lenta tudi letošnje leto ostala njena, vendar to še ne pomeni, da bo velika pentlja rešila vse. Dragi moji, podpis znanega kreatorja ni garancija za trendovsko kreacijo. Drugič naj se lepa **Tadeja Ternar** raje odloči za obleko in ne za kreatorja. Kljub temu, da ima simpatična misica zavidljivo postavo, je rdeča vreča na njej poudarila ravno tisto, kar ni bilo treba. Pa tudi malo več izvirnosti pri frizuri ne bi bilo odveč.

Bedrca na ogled

Pa smo že pri **Alyi**. Včasih bi jo kakšen kritik kar objel in potolažil, da bo že prišel čas, ko bo njena toaleta všečna tudi komu drugemu in ne le njej. Nujno potrebuje novega stilista in zavedanje, da viktorji niso najbolj primerna priložnost za razkazovanje vrtoglavih minic in divjega make-upa. Zagotovo še nikoli ni pomislila na malo črno oblekico! Brez velikega znanja in s primernimi modnimi dodatki bi bila to mogoče še najboljša in tudi najpreprostejša rešitev. Na eyeliner bi tokrat morala pozabiti. Čisto zares!

Alya, še vedno verjamemo vate. (Foto: Miro Majcen)

Odeta v zaveso

Naše misice tokrat res niso blestele. Izjema je bila Tjaša Kokalj in njen izpiljeni videz. Brez težav bi lahko delala konkurenco marsikateri zvezdi na rdeči hollywoodski preprogi. Za **Natašo Pinoza** pa tega ne morem trditi! Le kaj lepa dekleta pripravi do tega, da svoje telo oblečejo v 'zaveso'? Mogoče ne želijo izstopati? Težko vejamem! Kakor koli, Nataša je izstopala, vendar ne v pozitivnem smislu. Mogoče je njenemu kreatorju zmanjkalo domišljije ali pa časa. Že preprosta ogrlica namesto res zastarelega šala bi delovala mnogo bolje.

Rdeče z rdečim odtenkom

Poznate srbski rek 'Od viška glava ne boli'? No, ob pogledu na **Tino Gaber** me je zbolela. Tako zelo, da sem morala vzeti aspirin. Draga Tina! Rdeča torbica, rdeča pentlja, rdeči nohti, rdeča šminka, rdeči vzorec na obleki, rdeča kravata na tvojem spremljevalcu. To je pa že preveč! Še dobro, da letos zaradi recesije v Cankarjevem domu ni bilo rdeče preproge. Pa ta

pretirana rjava polt! Ne veš, da pretiravanje v solariju povzroča gube? Po toči zvoniti je prepozno, draga Tina.

Rdeča za ljubezen, rdeča za Tino, rdeča za viktorje in rdeča za stilista. (Foto: Miro Majcen)

Postrezite si!

Ni veliko ljudi, za katere lahko rečem, da imajo 'ljajca'! No, **Jasmina** alias **Jagoda** (nekdanja stanovalka Big Brotherja) jih zagotovo ima. Ne vem sicer, ali so kurja. Striptizeta gor ali dol, kot tudi promocija filma, na viktorje vendarle ne moreš priti v spodnjicah in zadnjico nastavljeni vsakemu fotografu! Da ne omenjam modrice tik pod zadnjo platjo. Ni kaj, nekateri si res dajo duška. In moj stilski nasvet? Jagoda, ne pozabi, da je za moške bolj erotično tisto, kar je skrito.

Simpatična punca tale **Maja Martina Merljak**. Nimam kaj pripomniti. Morda bi tisto vrečo, ki jo je imela poveznjeno na glavi, drugič raje pustila doma, listek z zmagovalcem pa imela kar v roki. Menda je med nekaterimi požela veliko pohval za svoj klobuk. Dragi Maja Martina! Ne bodi naivna in jim ne verjemi. Same zlobe.

Drage naše zvezdnice in 'wannabe'. Zgledujte se po tistih damah, ki so na letošnjih viktorjih res blestele. **Tina Cavazza, Maša Kljun, Tjaša Kokalj, Ana Dolinar** – bravo, bravissimo.

Gal Gjurin: Uvertura v veliki spektakel

Ljubljana, 18.03.2009, 18:58 | Mateja Ropoša

Glasbenik Gal Gjurin je svoj najnovejši album *Srce* dopolnil še z videospotom pod režisersko taktirko Klemena Dvornika za pesem *Vse bi zate dal*. A najboljše šele prihaja ...

Glasbenik, pevec, multiinstrumentalist, pesnik in producent **Gal Gjurin** je posnel videopost za pesem *Vse bi zate dal*. V dobrih 24 urah mu je s pomočjo režiserja **Klemena Dvorina** in preostale ekipe uspelo posneti video izdelek, ki pa še zdaleč ne bo zadnji. Pesem *Vse bi zate dal* je del audio zgodbe, ki jo je umetnik združil na zadnjem albumu *Srce*.

"Na snemanju je bilo izjemno hladno, zato sem sam skočil v trgovino po grelnike. Najprej so se smejali, potem pa se je pod njimi grela celotna ekipa," z nasmehom pripoveduje Gal.

Za lokacijo za snemanje videospota je izbral kino Šiška, bolje rečeno gradbišče le-tega. *"Že z zasedbo Liliya smo pred štirimi leti videospot za skladbo Ledena posneli na tem mestu. In ko bo kino prenovljen, bom tam posnel še tretji videospot."*

Najprej je želel posneti videospot z motoristi, potem pa se je odločil, da bo na nek način pomagal ekipi filma o *Veroniki Deseniški*, ki meseca maja prihaja na male zaslone. *"V spotu smo prikazali neko vzporedno zgodbo z izseki tega filma."* Gal poznavalsko in s posebnim tonom glasu pove, da se moramo zavedati, da gre za film o slovenskima ljubimcema Romeu in Juliji.

Gal pravi, da najboljše šele prihaja ... (Foto: Miro Majcen)

Sicer pa Gal dodaja, da je videospot uvertura v veliki glasbeni spektakel, ki ga na odru Gallusove dvorane Cankarjevega doma pripravlja 19. aprila.

Družbo mu bo delalo precejšnje število glasbenikov: **Vlado Kreslin, Jan Plestenjak, Severa Gjurin, Elda Viler, Tokac (Dan D), Anžej Dežan, Anika Horvat, Jadranka Juras, Ana Dežman, Jose**, harmonikarski tandem **Tomaž Rožanec** in **Miha Debevec**, godalni orkester **Spontanika** ter seveda spremljevalna glasbena skupina **Galeristi**, s katero Gal že zadnji dve sezoni redno nastopa tudi v oddajah **A s ti tud not padu** na *Pop TV* ob nedeljah zvečer.

Teroristi v Turčiji

Ankara, 18.03.2009, 16:42 | STA / M.M.

Turška policija je prejela ameriške obveščevalne podatke, da naj bi skrajneži iz teroristične mreže Al Kaida pripravljali napade. Teroristi naj bi že bili v državi.

Turška celica Al Kaide naj bi bila odgovorna za štiri samomorilske napade v Carigradu novembra 2003, v katerih je bilo ubitih 63 ljudi. (Foto: Reuters)

Turška policija je prejela ameriške obveščevalne podatke, da naj bi skrajneži iz teroristične mreže Al Kaida pripravljali napade na tuje tarče v Turčiji, danes poroča turški časnik *Milliyet*. Turška policija za zdaj ni ne potrdila ne zanikala teh navedb.

Milliyet je poročal, da je skupina 15 skrajnežev, med katerimi so Libanonci, Palestinci, Maročani in Sirci, ki so se urili v izdelovanju bomb, januarja ali februarja vstopila v Turčijo iz sosednje Sirije. Skupina, ki naj bi delovala v osrednjih pokrajinah Konya in Aksaray, bi lahko načrtovala napade na tuje tarče v Turčiji.

Po informacijah, ki so jih turški policiji posredovale ameriške obveščevalne službe, so se visoki predstavniki Al Kaide na nedavnem srečanju v Pakistanu odločili, da se bodo osredotočili na načrtovanje napadov v Turčiji in severnem Afganistanu.

Turška celica Al Kaide naj bi bila odgovorna za štiri samomorilske napade v Carigradu novembra 2003, v katerih je bilo ubitih 63 ljudi. To je bil najhujši teroristični napad v Turčiji doslej. Lani se je zgodil tudi napad na ameriško veleposlaništvo.

Nadzorniki Elesa nad direktorja

Ljubljana, 18.03.2009, 19:26 | STA / M.M.

Nadzorni svet Elektra Slovenije (Eles) zaradi kršitev in nepravilnosti predlaga vladi, da odpokliče in razreši s položaja direktorja družbe Vitoslava Türka. Predlagajo tudi, da se vložijo odškodninski zahtevki zoper Türka.

Vitoslav Türk (Foto: POP TV)

Nadzorni svet Elektra Slovenije (Eles) vladi predlaga, da zaradi kršitev in nepravilnosti odpokliče in razreši s položaja direktorja družbe **Vitoslava Türka**. Obenem nadzorniki vladi predlagajo sprejem sklepa o vložitvi odškodninskega zahtevka zoper Türka, so po današnji seji nadzornega sveta sporočili iz Eles.

Nadzorni svet je v poročilu svoje mnenje obrazložil s tem, da je bila odločitev posloводства o nakupu prečnega transformatorja sprejeta na podlagi neutemeljenih razlogov in da je bil nakup financiran na neustrezen in negospodaren način, tj. s predplačilom, izvedenim v letu 2007 v celotni vrednosti, čeprav bo investicija izvedena šele leta 2011.

Prav tako so nadzorniki mnenja, da sta delovanje in kadrovska zasedba Sektorja za informatiko in komunikacijske tehnologije neustrezna, da je bila poraba sredstev v tem sektorju deloma nenamenska in nesmotrna, posledično pa je realizacija projektov v letih 2007 in 2008 močno odstopala od načrtovane. Posloводство kljub temu ni sprejelo nobenih ukrepov z namenom izboljšanja stanja in tudi v letošnjem letu vztraja pri enakih predlogih kot v letih 2007 in 2008.

V poročilu so člani nadzornega sveta Eles še poudarili, da je družba v letu 2007 nezakonito prenehala plačevati stroške sistemskih storitev.

Sporno zaposlovanje

Z vidika poslovanja družbe je po navedbah nadzornikov povsem neprimerno, da jo kot direktor vodi oseba, ki je z družbo istočasno v sodnem sporu. V teh primerih je podana izrazita kolizija med interesi družbe in samim direktorjem, ki je sicer vedno dolžan delovati izključno v interesu družbe.

Ob tem menijo, da so bile v nasprotju z zakonom sklenjene pogodbe o zaposlitvi z delavci, ki niso izpolnjevali z aktom o sistematizaciji določene pogoje za opravljanje dela, s čimer je bilo posloводство seznanjeno. Opisano ravnanje po oceni nadzornega sveta pomeni kršitev pravice do dostopa do delovnega mesta pod enakimi pogoji, za uresničevanje katere si je v podjetju v izključni državni lasti potrebno še posebej prizadevati.

Prav tako naj bi družba po oceni nadzornega sveta sklepala negospodarne pogodbe o poslovnem najemu vozil, saj dogovorjene cene najema za najmanj 50.681 evrov presegajo tržne, poleg tega pa so bili tudi stroški vzdrževanja najetih vozil v višini 72.634 evrov neupravičeni, saj so vključevali tudi stroške investicijskega vzdrževanja in vgradnje luksuzne opreme, ki ni nujna za poslovanje družbe.

Nadzorniki so mnenja, da družba ne posreduje družbi Borzen vseh podatkov, ki jih slednja potrebuje za ugotovitev dokončnosti poravnave med udeleženci finančne poravnave na trgu električne energije.

Družba naj bi tudi sklepala nesmotrne pogodbe o sponzorstvu. Kot primer so navedli, da v eni pogodbi ni določena obveznost sponzoriranca, ki bi jo bil dolžan storiti v zameno za prejeta sredstva, v eni pogodbi je bila dana donacija športnici, ki nastopa za kanadsko državno reprezentanco, hkrati pa je hčerka najožje sodelavke direktorja.

Družba naj tudi na bi izpolnjevala svojih obveznosti do zagotovitve ustrezne višine terciarnih rezerv, kar je ogrožalo varno delovanje EES.

Nadzorni svet je zaradi zgoraj navedenega vladi kot ustanovitelju predlagal, da Vitoslava Türka odpokliče in razreši s položaja direktorja družbe Elektro-Slovenija, kar lahko na podlagi statuta družbe in pogodbe o zaposlitvi, sklenjeni z direktorjem, stori kadar koli. Hkrati nadzorni svet vladi predlaga sprejem sklepa o vložitvi odškodninskega zahtevka zoper Türka.

Dnevnik s turneje Elvis Jackson

Ljubljana, 18.03.2009, 15:47 | K.Š.

Elvis Jackson so z ogromnim črnim avtobusom potovali po Hrvaški, Srbiji, Bolgariji, Romuniji in Madžarski. Videli so marsikaj zanimivega in vse zabeležili v dnevnik s turneje.

Slika: Alkohol klub - Sofija

2. 3. 09 – priprave na pot, nalaganje opreme

Celotna ekipa ELVIS JACKSON se v poznih popoldanskih urah, dan pred pričetkom turneje, dobi pred našim brlogom (bunkerjem). Ponovno pripravimo in pregledamo opremo in prtljago, ki jo nameravamo vzeti s seboj na turnejo. Ob pogledu na opremo, ki jo prinesemo na parkirišče pred avtobusom, imamo sicer pomisleke ali bomo vse, kar naj bi vzeli na turnejo, sploh lahko naložili v prtljažnik avtobusa. Večletne izkušnje trpanja raznorazne krame in opreme po kombijih različnih velikosti pridejo pri tem opravilu še kako prav. Opravi se še skupinsko fotografiranje, intervju za medije in pripravljene smo na začetek turneje. Razidemo se, za odhod v Zagreb smo dogovorjeni naslednji dan ob 12:00.

3. 3. 09 – pot v Zagreb, Kset

Slika: Pripravljene?!

Vožnja v Zagreb poteka mirno in v znamenju spoznavanja notranjosti dvonadstropnega avtobusa in vsega udobja in klavstrofobije, ki jo lahko ta, ljubkovalno rečeno črna mrcina, ponudi. Nekateri v bendu so mu rekli kar 'Knight liner'. Opravijo se popravki naslovnega intervjuja za revijo RSQ, naše partnerje pri izdaji albuma 'Against The Gravity' in izmenjajo pričakovanja glede pravkar pričete koncertne turneje. V Zagreb prispemo kmalu po 16. uri, ampak zaradi višine 'tour busa' (4 m) in podvozov, ki so nižji od avtobusa, smo že začeli s kaosom, ko smo v podvozu nasedli!? Tako se je naš odličen voznik izkazal v centru Zagreba z vzvratno vožnjo v nasprotni smeri. Dostop do kluba KSET je veliko bolj kompliciran, kot smo pričakovali. Izkušnje voznika so odločilne, da smo pred klubom ob 17. uri. KSET je klub, ki sprejme kakšnih 300 ljudi, Elvisi smo tam nastopili že pred vsaj 7 leti in od takrat se notranjost ni kaj bistveno spremenila. Klub je v lasti elektrotehnične fakultete, za program in delovanje pa skrbijo študentje. Dobra stran je, da je klub že vrsto let na dobrem glasu in da ponuja kvalitetno ozvočenje, dovolj velik oder, 'backstage' pa je bolj improvizirane variante. Naši gostitelji so prijazni, ampak malo nerodni, kljub temu se ujamemo in Elvisi v tako rekoč razprodanem klubu odigramo energičen in nepozaben nastop. Publika nas od prvega komada dalje sprejme z navdušenjem in ozračje v klubu se samo stopnjuje. Na trenutke je navdušenje publike že na

meji norosti, ne manjka 'stage divinga', 'poga' in vsakovrstnih vragolij, Elvisi na odru pa smo v vseh elementih kos situaciji. Natanko ob polnoči Elvisi sklenemo nastop z našo prepoznavno 'himno', a navdušenje novih in starih fanov, ki bi se želeli srečati s člani skupine ne pojenja. Prodamo tudi nekaj novega, posebej za turnejo narejenega 'merchandise' in CDjev, opravi se intervju za portal Mikrofonija, sledi seveda nalaganje opreme v 'tour bus' in odhod proti Madžarski. Nočni počitek nam prekrizajo cariniki na hrvaško-madžarski meji. Najavijo celo pregled celotne opreme in se lotijo konkretnejšega pregleda enega od naših članov. Seveda so kmalu ugotovili, da smo čisti in nenevarni in se nekako omeščali, pod pogojem, da damo za vsakega carinika novo ploščo Against The Gravity. Tako so nas izpustili in smo v spanju, razen voznikov, odrinili proti Budimpešti. Končno, ura je kmalu 04:00 ...

Slika: Bobnar Marko Soršak - Soki počiva.

4. 3. 09 – Madžarska, na ladji A38 dogaja

Zbudimo se v deževno jutro, na naši desni strani se nam ponuja pogled na enega od najboljših klubov v Evropi. A38 je v bistvu klub na ladji, ki je zasidrana na Donavi, sprejme pa cca 700-800 ljudi. Brez dvoma je to najboljši klub, kar jih bomo spoznali in v njih nastopali na tej turneji. Poleg kluba, ki premore velik oder, 'backstage' v velikosti malega kluba z lastnim šankom, so na ladji nad klubom luksuzna restavracija, pisarne, garderobe s tuši, manjši bar in še bi lahko naštevali ... Organizacija je brezhibna in gostitelji nadvse pozorni na najmanjše detajle. Koncertni večer se bo pričel z lokalnimi heroji surf glasbe Fit Fat, za njimi bodo klub v 'rockabilly' vzdušje ponesli ravno tako domačini The Yellow Spots. Vrhunec večera pa bo seveda pripadel Elvis Jackson, naš nastop bodo tokrat posneli tudi za madžarsko nacionalno TV postajo ... napetost se stopnjuje ... oder je pripravljen, v tour busu se v pričakovanju večerje igra playstation, štiri v vrsto, poslušaj glasbo, zbija norčije, z mislimi pa smo vsi že pri nastopu ... Ura napove nastop. Buda in Berto se raztegujeta, Slavec razteguje bas, Soki pa se druži s simpatičnima Madžarkama, kjer jima bojda predstavlja band in lepote naše domovine . Prva dva benda, eden bolj bizaren od drugega, odigrata svoj set in v dvorani se za sredo zvečer, pojavi kar zavidljivih 200 in še nekaj ljudi. Mojster Buda tudi tokrat spravi v ples in skakanje sicer statične Madžare. Koncert odigramo ob podpori vrhunske svetlobne scenografije in zvoka, ki ga premore ter ponuja A38. Navsezadnje je klub znan po nastopih velikih svetovnih imen. Da pa si bomo mi, kot publika, nastop še dodatno zapomnili, se Budi dogodi, da dvakrat zapored zaželi dober večer Bukarešti. Sprva smo sicer mislili, da je hec, ampak v navalu smeha se je vse dobro izteklo. Se zgodi. Po koncertu se družimo z navdušenimi poslušalci, podpišemo nekaj cd-jev in se v dobri luči in pozitivnem vzdušju razidemo z ekipo A38. V spomin nam prijazna ekipa izroči majice A38. Naložimo črno mrcino, ko se pojavi vinjena Madžarka, ki našega šoferja Matjaža označi za 'Manu Chauja'. Odrinemo na celonočno pot proti Beogradu.

Slika: Srbska večerja

5. 3. 09 – Srbija, in mi spet na ladji

Na meji s Srbijo nas cariniki dobro sprejmejo, pade tudi nekaj smešnih opazk in že nas spustijo v noč. Zjutraj se prebudimo ob stičišču Save in Donave, kjer nas čaka stara tovorna ladja, v notranjosti katere sedaj domuje klub. Sprva smo se, čeprav je Povetarac zadnja leta edini splav v Beogradu z alternativno glasbeno vsebino, malce prestrašili, saj je v sivem dnevu izgledal kot zapuščen barka, kjer se prav nič ne dogaja. Prav nasprotno. Naložimo inštrumente in se odpravimo na intervjuje in ostale obveznosti. Srečamo se z našo PR-ko Majo in nekaj ljudmi iz

organizacije. Skupaj z Majo se namenimo na nacionalno radio postajo (Radio Beograd), na TV Metropolis, kjer smo deležni premiere spota Not Here To Pray, in B92. Mogoče, kot zanimivost, smo tokrat našega menedžerja Sandija postavili v vlogo glavnega spremljevalca Bude na intervjujih. Stemnilo se je, v mestu se opazi vzdušje pred pomembno košarkaško tekmo Partizana in rahlo utrujeni od obveznosti, se s taksijem napotimo do prizorišča. Seveda smo na hitro v fotografski objektiv ujeli zanimive ulice Beograda, njegov utrip in vsesplošni kaos te balkanske prestolnice.

Povetarac nas pričaka za tonsko vajo, takoj zatem se ob 22h odpravimo še na krajši počitek. Klub je bil takrat že sicer odprt, vendar je zaenkrat še sameval, kar nas je sprva tudi zaskrbelo. Kmalu pa se je slika popolnoma spremenila. Iz pripovedi Sokija: Spim v zgornjem štuku avtobusa na sedežni, ko me nežna roka menedžerja Sandija prebudi. Naprej sem mislil, da sanjam mamó, a zaslišim: *"Soki, zbudi se. Požuri, gremo na oder, na ladji se tere ljudi, najbrž smo razprodali koncert. Nemudoma vstanem in se odpravimo na ladjo, kjer je bilo zares težko priti do odra."*

V dobrem vzdušju nam glasna publika naredi topel sprejem in koncert se začne. Srbija je padla. Koncert je bil nepozaben, publika pa nas je ponesla. Na prizorišču se žal tokrat nismo mogli veliko zadrževati, saj nas je čakala 15-urna vožnja proti Bukarešti. S pomočjo pozornega organizatorja in njegove fantastične ekipe naložimo in spakiramo vso robo in brez zadržkov odrinemo proti meji. Na avtobusu opazimo, da so nas počastili z gajbo piva, s katero nam menedžer napolni prej izpraznjen hladilnik. Čakajo pa nas tudi dodatni sendviči. In kot ponavadi se podamo novim dogodivščinam naproti. Ampak tokrat prijetnim. Na avtobusu nas pozdravi simpatična visoka postavna črnolasa carinica. Wau ... Vsi smo se ponudili, da jo spremljamo v zgornje nadstropje avtobusa na ogled. Prijazno nas pregleda in nas brez problema spusti naprej. Po dobri uri, zaradi urejanja papirologije, lahko končno odrinemo na dolgo pot.

Slika: Črni 'Knight liner'

6. 3. 09 – Romunija, Bukarešta, ognjeni klub

Na avtobusu vse mirno. Počasi pa se začnemo prebujati zaradi tresenja in nagibanja avtobusa. Le kaj bi to lahko bilo? Seveda. Romunske ceste. Biló je sončno jutro in vse do večera smo po lokalnih cestah vozili do Bukarešte. Opazovali smo zapuščena in zanemarjena domovanja, neurejeno okolico in zanimiv, drugačen utrip življenja okrog nas. Končno prispemo na kratek odsek avtoceste in kmalu tudi na dvopasovnico, ki je vodila v center mesta. Na dogovorjenem mestu nas je pričakal organizator, pomembna faca v Romuniji, saj je organiziral koncerte za NoFx, Marky Ramona in še bi lahko naštevali, kjer nas je naročeni kombi zapeljal do kluba, saj z 'Knight Linerom' tega zaradi zaprtega starega mestnega jedra in ozkih uličic ne bi zmogli. Organizator nas okara zaradi urne zamude, nakar ugotovimo, da je tu ena ura naprej in se seveda temu nasmejimo, saj smo bili pa ja točni.

Prispemo v Fire klub. Wau, oko se hočeš nočeš hitro ustavi na brežibnih postavah lepih punc. Vse je že pripravljeno za nas in se tokrat res na brzino lotimo tonske vaje. Klub je sam po sebi zanimiv. Ima rokerski značaj in se lahko pohvali s številnimi referencami. Odigra prvi bend, ko se v klubu začne zgrinjati na stotine ljudi. Prihod Elvis Jackson. Evforija v prvih desetih minutah. Zasliši se skladba Against The Gravity in Buda prileti z napihnjeno žogo in ljudje so v trenutku navdušeni. Tudi Romunija je naša. Dlje smo igrali, bolj divje je postajalo. Tokrat so nam dodelili samo eno uro časa, tako da je naš nastop minil, kot bi trenil. Seveda, vse dobro je sladko in kratko! Za nami je nadaljeval lokalni, pri Romunih zelo popularen bend. Prepoteni smo pospravili robo in v zaodrju so nas že čakali novi navdušenci Elvis Jackson. Podpisali smo nekaj CD-jev in se nastavili bliskavicam novih prijateljev. Sedaj že vidno utrujeni organizator navdušeno poskrbi še za 'final stuf' in počasi odrinemo z robo proti avtobusu nazaj. Pokazalo se

je veliko zanimanje, da se Elvis Jackson vrnemo na poletne festivale v Romunijo, o čemer pa se bomo še dogovarjali. Čakajoč, da odbije ura za odhod, se ohladimo in odrinemo na 400km dolgo pot do Plovdiva (Bolgarija).

Slika: Buda na televiziji

7. 3. 09 – Bolgarija, Plovdiv, na polno

Najhitrejši prehod meje doslej. Bila je sedma zjutraj, peljali smo se preko dolgega kovinskega mostu iz 1952, kjer so nas opeharili za kar 25 evrov. Po upanju na boljše ceste smo se odpravili proti drugemu največjemu mestu Plovdivu. Bil je lep sončen dan, ko se je utrgal oblak in deževalo je kljub soncu, nekateri pa so spali kar do prihoda v mesto. Ko prispemo z našo mrcino pred klub, se srečamo z organizatorjem, ki nas popelje v klub. Ostanemo brez besed, saj smo se v bistvu znašli v manjšem, a lepo urejenem klubu za 100 ljudi. V isti sapi nas organizator pomiri in nam razloži, da imajo v tem mestu dejansko samo tri klube podobne velikosti in da žal pri njih domuje večinoma turbo folk scena. Damo si »fajfke« in se na to ne oziramo, itak vemo, da bomo šli do konca. Pred tonsko vajo, ko nosimo inštrumente iz avtobusa, nenadoma zagledamo, kako bingljajo noge našega šoferja izpod njega. Kaj za vraga?! Pokvarila se je sklopka! Vendar okvaro do koncerta na srečo odpravi naš mojster Matjaž. Obenem velja omeniti prijaznost bolgarskih policistov, ki so nam odstopili svoj parkirni prostor. Naredimo tonsko vajo na majhnem odru, kjer je Buda skakal po eni nogi in kmalu zatem nas v želji po točnosti (večerja je napovedana ob 20. uri, tonska pa traja pol ure dlje) pogostijo z dobro hladno večerjo, ki bi naj bila topla. Ponudijo, da nam večerjo lahko pogrejejo v mikrovalovki. A je kaj takega pri nas možno?

23.30 po njihovi uri se odpravimo na oder. Pričakajo nas začudeni bolgarski pogledi. Najprej pride na oder Soki, ki začne razbijat, nato še Slavc in Berto, pritegnemo pozornost. Na koncu se pridruži še Buda s plavalnim obročkom okrog vratu. Minilo je nekaj taktov in klub je bil na nogah. Na koncu je publika neverjetno ponorela, še za odtenek bolj kot v Romuniji.

Organizator oz. naš buker za Bolgarijo je moral med koncertom rešiti par tehničnih aparatov, da jih ne bi poškodovali. Med tem pa je tudi opravil klic v Sofijo in pripravil naslednjega organizatorja na Elvis Jackson. Po koncertu zadovoljstvo na obeh straneh. Sledi žurka, do četrte ure zjutraj, ko lahko šoferja Dano in Matjaž končno poženeta 'Knight lineru'. Tokrat sta prvič na turneji sploh prvič pogledala koncert EJ v živo. Zadovoljno sta spoznala, katere živali vozita na svojem busu. Matjaž alias Manu (Chao) je na tonski vaji celo pokazal talent igranja kitare.

Slika: Zagrebški žur

8. 3. 09 – Bolgarija, Sofija, day off

Zbudimo se v bližini gradbišča nekaj kilometrov iz centra mesta. Pot iz Plovdiva je bila tokrat kratka in tudi manj naporna kot sicer, pozna pa se, da smo na sredini turneje in da smo ta prost dan resnično potrebovali. Namestimo se, da preživimo čudovito burjasto sončno nedeljo v blatu in smeteh. Zasedrani smo nekje v študentskih naseljih, kjer se skupaj z našim organizatorjem (promoterjem tudi velikih koncertov kot so npr. Soulfly..) in 'bookerjem' v Bolgariji, družimo v njegovem zanimivem rock klubu Stroeja, kjer spijemo pijačo in naredimo dnevni plan. Čutiti je že, da smo od nastopov precej utrujeni, zato se kmalu, tokrat izjemoma (na parkirišču za avtobus nam organizator, čeprav se je preko svojih vez trudil na vse možne načine, tokrat ni uspel omogočiti nujnega priklopa na električno napeljavo za naše prevozno in bivalno sredstvo na turneji: črno oz. sedaj že prašno mrcino), odpravimo v sobe, ki spominjajo na Rusijo pred vojno, da se spočijemo. Izjema je bil Buda, ki si je privoščil savno in masažo. Dan v bistvu ni

bil nič posebnega, saj je v glavnem potekal v znamenju počitka in fast fooda, z izjemo dobre tradicionalne, bolj mediteranske večerje. Resnično šokirani in začudeni smo, v kakšni svinjariji in neredu ljudje tu živijo, čeprav so prijazni in velikodušni. Smeti in blato so resnično vsepovsod. V šali se razvije slogan: Bolgarija, dežela novih priložnosti.

Po večerji so nekateri šli na pivo, nekateri pa v sobe počivat. Sandi in Soki sta se odpravila pisat dnevnik v prej omenjeni rock klub, kjer so ju zabavali čudaki. Videti je bilo, da tukaj dajo veliko na osmi marec in dogaja se marsikaj. Najbolj simpatičen je bil dedek, ki je celoten večer ob enem pivu preplesal in poskrbel za pravo vzdušje. V pričakovanju novega dne in nastopa v Sofiji se počasi prepustimo zaslužnemu nočnemu počitku.

Jennifer Lopez pravi, da bi svojo družino rada čim prej povečala. Sedaj, ko sta dvojčka stara eno leto, je čas, da se malima korenjakoma pridruži bratec ali sestra. Ali pa morda dva.

J.Lo bi rada še vsaj enega otroka. (Foto: Reuters)

Pevka in igralka **Jennifer Lopez** se v vlogi mame znajde več kot odlično. Kot pravi sama, je pozabila na temno plat medijskega sveta in se povsem prepustila čarom materinstva. Dvojčka **Max** in **Emme** sta danes stara eno leto, zvezdnica pa pravi, da je pripravljena na novo nosečnost. Ker se zadnje dni oblači v ohlapne majice, so mediji začeli sumiti, da sta Lopezova in njen mož **Marc Anthony** že poskrbela za nov naraščaj.

"Ne, ne. Zaenkrat še nisem noseča. Res pa je, da bi rada čim prej znova zanosila," je s širokim nasmehom povedala 39-letnica in dodala, da jo je materinstvo popolnoma spremenilo. *"Ves čas mislim samo na otroka in samo družina je tista, ki me zares osrečuje. Vse ostalo je 'instant sreča'."* In to srečo bo kmalu še razširila.

Afriške korenine egipčanske kraljice Kleopatre

Dunaj, 18.03.2009, 17:13 | S.R.

Ostanki Kleopatrine sestre Arsinoe, ki so jo umorili pred več kot 2000 leti po naročilu Kleopatre, namigujejo, da je bila morda tudi egipčanska kraljica mešane rase.

Arheologi in forenziki so odkrili, da okostje v osmerokotni grobnici v kraju *Ephesus* v današnji Turčiji pripada **Kleopatrin** mlajši sestri, ki so jo po naročilu egipčanske kraljice umorili pred več kot **2000 leti**. Ostanki princese **Arsinoe**, ki so jo umorili **leta 41** pred našim štetjem, so prvi identificirani ostanki **Ptolomejske dinastije**. Strokovnjaki so dolgo razglabljali o Kleopatrin narodnosti, rekonstrukcija obraza njene sestre pa dokazuje, da je imela le-ta lastnosti belih Evropejcev, starih Egipčanov in temnopoltih Afričanov, kar nakazuje, da je bila morda tudi egipčanska kraljica mešane rase.

Slika: Kleopatra je naročila umor svoje mlajše sestre, da bi preprečila morebitne ponovne napade na egipčanski prestol.

Slika: Rekonstrukcija obraza princese Arsinoe

Rezultati so potrdili teorijo **Hilke Thür**, ki je več časa trdila, da okostje v tej grobnici pripada Kleopatrinini sestri. Thürrova je povedala: *"Odkritja forenzičnih preiskav in dejstva, da rekonstrukcija obraza kaže, da je imela Arsinoe afriško mamo, je prava senzacija, ki ponuja nov pogled na Kleopatrinino družino in odnos med sestrama."* Grobnico so prvič odprli leta 1926 in v njej našli sarkofag z okostjem. Odstranili so lobanjo, jo preučili in izmerili. Ko je izbruhnila 2. svetovna vojna, pa je lobanja izginila. Na začetku devetdesetih let je Thürrova grobnico ponovno odprla in našla okostje brez glave. Verjela je, da truplo mlade ženske pripada Kleopatrinini sestri, zaradi česar so na pomoč poklicali strokovnjake. Antropolog **Fabian Kanz** je bil na začetku preiskave pred dvema letoma zelo skeptičen: *"Poskušali smo dokazati, da ne gre za Arsinoe. Uporabili smo vse metode, ki so nam na voljo, da bi našli nekaj, kar bi nam reklo: Ok, to ne more biti Arsinoe zaradi tega in tega."* Po preiskavi okostja so ugotovili, da je Thürina teorija več kot verjetna. Okostje pripada mladi ženski, stari med **15–18 let**. Čeprav rojstni datum mlajše sestre egipčanske kraljice ni znan, je jasno, da je bila mlajša od Kleopatre, ki je bila v času sestrinega izginotja stara **27 let**.

Forenzična antropologinja **Caroline Wilkinson** pa je rekonstruirala pogrešano lobanjo na podlagi meritev, narejenih v dvajsetih letih. *"Ima dolg obraz, kar je zelo pogosto pri starih Egipčanih in temnopoltih Afričanih. Namiguje na mešane prednike."*

O odkritju bodo posneli tudi dokumentarni film, *Cleopatra: Portrait of a Killer (Kleopatra: Portret morilke)*.

Zakaj grozijo Željku Joksimoviću?

Beograd, 18.03.2009, 11:03 | A.M.

Srbska Beovizija je znova poskrbela, da se o njej veliko govori. Predvsem o članu komisije Željku Joksimoviću, ki se je znašel v začaranem krogu obtožb in groženj.

Željko Joksimović pravi, da po glasovanju na Beoviziji mirno spi ter da nikomur nič ne dolguje. (Foto: Miro Majcen)

"Glasoval sem po svoji vesti. Na Beoviziji je zmagala skladba, za katero ni nihče lobiral in ki ima nekaj našega," je za srbske medije povedal **Željko Joksimović**, ki se ne ozira na obtožbe in grožnje.

Na srbskem izboru za evrovizijsko popevko so tokrat o zmagovalcu odločali tako gledalci kot tudi strokovna komisija, v kateri je bil tudi Željko Joksimović. Toda ker nekateri niso bili zadovoljni z zmagovalno skladbo *Cipela*, so se začeli številni napadi na enega izmed najbolj priljubljenih srbskih glasbenikov. Željko je v enem izmed zadnjih intervjujev dejal, da ni bil najbolj zadovoljen z izborom Beovizije, toda to je po njegovem mnenju že druga zgodba. *"Na koncu je zmagala prava skladba, zato želim, da ne iščemo problemov tam, kjer jih ni,"* je povedal Željko in dodal, da imajo ljudje različne okuse, nastopajoči pa svoje oboževalce.

Srbijo bo tokrat v Moskvi predstavljala skladba *Cipela*, ki je od strokovne komisije prejela najvišje število točk. Ljudstvo je bilo skladbi manj naklonjeno. Po njihovem mnenju bi morala zmagati skupina OT Bend, ki ji je komisija namenila le 5 točk.

Na Beoviziji je zmagala skladba Cipela, ki jo izvajata Marko Kon in Milan Nikolić. (Foto: RTS)

Ali ejakulacija res ubija moške?

Ljubljana, 18.03.2009, 08:52 | Jure Pestar

Ali je res, da moški ob izlivu oddajajo življenjsko energijo in zato ne živijo tako dolgo kot ženske? Mnoge raziskave so dokazale ravno nasprotno ...

Sami ste verjetno že opazili padec energije in splošen občutek utrujenosti po izlivu. Čeprav želite ustreči spolnim in čustvenim potrebam svoje partnerice, si vaše telo želi le spanja. Podoba nezadovoljene ženske, katere ljubimec doživi izliv, zastoka in se obnemoglo zgrudi nanjo, je tako običajna, da je postala pregovorna.

Slika: Številne ženske si v postelji želijo takšne ljubimce, ki imajo brežhibno postavu.

Donjuanski, meniški in multiorgazmični črvi

New York Times je leta 1992 poročal o raziskavi s presenetljivimi in zaskrbljujočimi rezultati. Dr. Wyne Van Voorhies z univerze v Arizoni je proučeval preproste, a koristne črve, imenovane trihine, ki imajo enake genske in biokemične procese kot ljudje in drugi sesalci. Prva skupina se je lahko po mili volji parila, kar je zahtevalo pogosto proizvodnjo sperme. V povprečju so ti donjuanski črvi živeli 8,1 dne. Druga skupina črvov pa se ni smela pariti. Ti črvi, recimo jim meniški, so živeli v povprečju kar tri dni več. Še bolj osupljivo pa je dejstvo, da je tretja skupina z multiorgazmičnimi črvi, ki jim ni bilo treba neprestano proizvajati sperme, a so se lahko parili po želji, živela skoraj 14 dni – več kot 50 odstotkov dlje kot črvi, ki so morali proizvajati spermo! Podobne raziskave dajo slutiti, da neprestana proizvodnja sperme od moških zahteva svoj davek, morda zaradi uporabe kompleksnih encimov ali bioloških procesov s škodljivimi stranskimi produkti. Times gre celo tako daleč, da domneva, da je razliko v pričakovani življenjski dobi moških in žensk mogoče pripisati proizvajanju sperme. Seveda pa obstajajo tudi druge malo bolj verjetne teorije, ki poskušajo pojasniti neskladje z razlikami v življenjskem slogu in hormonih.

Slika: Kaj o tem meni ljudska modrost?

Taoisti, ki jih je spolnost zanimala kot del širšega negovanja zdravja, so izvajali spolne vaje, ki naj bi jim omogočile orgazem brez ejakulacije, ker so odkrili, da moškemu izliv izčrpa življenjsko energijo oziroma chi. Zahodnjaška ljudska modrost soglaša s taoisti.

Naj vas te teorije ne prestrašijo. Mnoge raziskave so prav nasprotno dokazale, da ljudje, ki imajo bogato spolno življenje, živijo bolje in dlje.

Športniki že dolgo poznajo slabost in otopelost, ki sledi izlivu, zato se v noči pred veliko tekmo raje vzdržijo spolne aktivnosti, podobno kot tudi umetniki. Trobentač Miles Davis je celo izjavil, da se je pripravil tepsti tudi z Muhamedom Alijem, ki je ravnokar ejakuliral. Francozi so za orgazem udomačili tudi nadvse pomenljiv izraz – le petit mort, mala smrt.

Slika: Zaželeno moško telo.

Moški v svojem življenju izbrizga več kot trilijon spermijev

Preprosta matematika vam lahko pomaga razumeti, zakaj je izliv tako obremenilen za telo. Povprečen izliv vsebuje od 50 do 250 milijonov spermijev, povprečen moški pa v svojem življenju doživi izliv okoli pet tisočkrat. Vsaka tovarna, ki proizvede toliko proizvodov, potrebuje surovine, in v tem primeru ste surovina vi sami. Vsakokrat, ko pride do izliva, telo domneva, da ustvarja novo življenje. Mnoge živalske in rastlinske vrste začnejo po reprodukciji odmirati. Losos na primer pogine kmalu po tem, ko se drsti. Rastline, ki oddajo seme, odmrejo ali pa začno mirovati, rastline, katerim preprečimo razvoj semen, pa živijo dlje od tistih, ki seme razvijejo. Moški po izlivu na srečo ne umremo, a zakoni narave morda veljajo vsaj deloma tudi za nas.

Več o spolnosti si preberite na intimatemedicine.si.

Avstrija v pričakovanju sodbe

St. Pöltn, 19.03.2009, 07:39 | STA / B.S.

Po treh dneh sojenja, med katerim je Josef Fritzl, ki je 24 let v kleti domače hiše zadrževal in zlorabljal svojo hčerko, priznal krivdo v vseh točkah obtožnice, bo sodišče v St. Pöltnu danes izreklo sodbo.

Fritzl čaka na sodbo, ki mu lahko prinese tudi doživljenjsko zaporno kazen. (Foto: Reuters)

Josef Fritzl se je ob začetku sojenja izrekel za krivega incesta, posilstev ter nezakonitega zadrževanja v ujetništvu, medtem ko se je v točkah obtožnice, ki ga bremenita umora in zaslužjevanja, izrekel za nedolžnega, vendar pa je čez dva dni spremenil stališče. Priznal je namreč krivdo tudi za umor, zaradi česar mu grozi dosmrtna kazen.

Na vprašanje sodnika, kaj ga je napeljalo na to, da je stališče spremenil, je Fritzl, ki se tokrat ni več skrival za fasciklom, odgovoril: "*Pričanje moje hčerke.*" Dodal je še: "*Žal mi je.*" Ob tem se je pokesal tudi zato, ker novorojenčka ni prinesel iz kleti in poiskal zdravniške pomoči. "*Ne vem, zakaj nisem pomagal,*" je dejal in povedal, da je verjel, da bo otrok preživel. "*Moral bi sprevideti, da mu slabo kaže,*" je še dodal.

Da je Fritzla do priznanja pripravilo prav pričanje njegove hčerke, je menil tudi njegov odvetnik **Rudolf Mayer**, s katerim se Fritzl sicer ni dogovoril glede priznanja.

O čem morate razmisliti pred odhodom v porodnišnico?

Ljubljana, 19.03.2009, 08:25 | E.Ž.

Prav je, da dovolj zgodaj razmislite, kaj morate pripraviti za porod. Čeprav vam je ginekolog določil predvideni datum, bo povsem normalno, če boste rodili kadarkoli v obdobju petih tednov okoli tega tedna.

(Foto: Reuters)

Po 37 tednih nosečnosti namreč novorojenček velja za donošenega, prav nič nenavadnega pa ni, če se nosečnost zavleče do 42 tednov.

Ko se boste ukvarjali s pripravami, boste tudi bolj mirni pričakali porod. Razmislite o naslednjem:

Kako boste obvestili porodnega partnerja (in otrokovega očeta, če to ne bo ista oseba), ko se bo porod začel. Vedno imejte pri roki telefonsko številko porodnišnice, da boste lahko poklicali, če se bodo pojavile kakršne koli težave. V torbo, ki jo boste vzeli s seboj v porodnišnico, dajte tudi materinsko knjižico, v kateri so vsi bistveni podatki o poteku nosečnosti. Pripravite vse, kar boste hoteli vzeti s seboj v porodnišnico.

Več o tem pa boste izvedeli [tukaj](#).

V znamenju alkohola, nesreč in bizarnih kraj

Ljubljana, 19.03.2009, 08:33 | B.S.

Minulo noč so varuhi reda skupaj obravnavali sedemnajst prometnih nesreč. Medtem je nepridiprav ukradel deset akacij, nekdo je upokojujencem odtujil tri puške, neznanec pa si je očitno zaželel hidravlično kladivo.

Slika: Skupaj se je ponoči zgodilo sedemnajst prometnih nesreč.

Policisti so imeli minulo noč polne roke dela. Samo na celjskem se je zgodilo enajst prometnih nesreč, v Pomurju pa so jih obravnavali šest. Skupaj se je v njih lažje poškodovalo osem oseb, dve divji živali težje, večinoma pa jih je skupila samo pločevina.

Deset voznikov so tudi to noč pregloboko pogledali v kozarec, zato so jih pridržali do streznitve, najverjetneje pa so bili pod vplivom alkohola tudi razgrajachi, ki so v sedmih primerih kršili javni red.

Žlahodne kapljice je očitno primanjkovalo neznanecu iz okolice bukovniškega jezera, ki je iz skladišča okrepčevalnice ukradel alkoholnih in brezalkoholnih pijač v skupni vrednosti osemsto evrov. Za 250 evrov pa je nepridiprav oškodoval lastnika gozda izven naselja Lutverci, saj mu je požagal in odpeljal deset dreves akacije.

Slika: Tudi danes bo na cestah poostren nadzor prometa. (Foto: PU Nova Gorica)

Zanimiva je bila tudi kraja na drugem koncu Slovenije. V Novi Gorici je namreč neznan storilec z gradbišča ukradel hidravlično udarno kladivo in s tem podjetje, ki ga je imelo v lasti, oškodoval za okoli 8000 evrov.

V Celju pa so za okrog 3000 evrov oškodovali društvo upokojujencev. Ponoči so namreč vlomili v njihovo pisarno in odnesli računalnik, tri zračne puške in nekaj gotovine.

Varuhi reda so poleg tega obravnavali še vlom, dve tatvini in dva primera ponarejanja denarja.

Prejšnjo noč je bilo veliko dela tudi za gasilce. Zagorele so saje v kar petih dimnikih po Notranjski. Večje materialne škode sicer ni bilo, razen v Pesnici, kjer je do tal pogorela starejša stanovanjska hiša z gospodarskim objektom.

Psi pokončali sedemletnega dečka

Kamenica, 19.03.2009, 09:02 | I.A.

Trop potepuških psov je na vzhodu Kosova napadel in ubil osemletnega dečka. Dečka so psi napadli, ko je bil na poti iz šole domov.

Sedemletni deček **Erion Foniqi** iz vasi Donje Karačevo pri Kamenici je umrl za posledicami ran. Kljub temu da so dečka takoj po napadu prepeljali v bolnišnico, je zaradi hudih poškodb umrl. Potepuški psi sicer na Kosovu predstavljajo velik problem. Tamkajšnje oblasti pogosto najemajo lovce, da jih pobijajo, saj predstavljajo veliko grožnjo za ljudi.

Po poročanju kosovske televizije, so vaščani zgoraj omenjene vasi ob občine Kamenica večkrat zahtevali, naj poskrbi za potepuške pse, vendar brez uspeha.

Nov strelski pohod v Nemčiji

Hildesheim, 19.03.2009, 09:02 | D.L.

37-letni Nемеc je ubil ženo in osemletnega sina, v strelskem pohodu pa je ranil tudi tri najstnike. Na koncu je storil samomor. Nepoškodovana je edino njegova najmlajša hčerka.

Slika: Policiste so o streljanju obvestili sosjedje. (Foto: Reuters)

Nemčijo je pretresel nov nerazumljiv zločin. V manjšem kraju v bližini mesta Hildesheim je 37-letni moški ubil svojo soprogo in osemletnega sina ter ranil tri najstnike, nato pa sodil še sebi.

Sosedje so okoli 18.45 slišali strele in takoj poklicali policijo. Ko je patrolja prispela v hišo družine, je imela kaj videti. Poleg treh trupel so našli hudo ranjene 14-letno dekle in 16-letnega fanta, otroka iz ženinega prvega zakona, ter njenega 15 let starega prijatelja. S helikopterjem so jih prepeljali v bolnišnico.

(Foto: Reuters)

Strelski pohod svojega podivjanega očeta je nepoškodovana preživela edino šestletna deklica, njegova najmlajša hči.

Policija o vzrokih za tragedijo, ki se je zgodila teden dni po morilskem pohodu 17-letnega najstnika v Winnendnu, ne govori. Prijateljica morilčeve žene pa je povedala, da je bil storilec zelo ljubosumen in da je zaradi tega v zakonu škripalo. Ukvarjal se je z lovom, zato je imel doma celo zbirko orožja. Moril naj bi s pištolo.

Umrla Natasha Richardson

New York, 19.03.2009, 08:17 | D.L./S.R./STA

45-letna igralka Natasha Richardson, ki se je poškodovala med smučanjem v Kanadi, je umrla. Njena družina je globoko pretresena.

Natasha Richardson in Liam Neeson (Foto: Reuters)

Britanska igralka **Natasha Richardson** je umrla. Poškodbe, ki jih je v ponedeljek dobila med padcem na smučanju v Kanadi, so bile usodne.

"Liam Neeson, sinova in celotna družina so pretreseni in zlomljeni zaradi tragične smrti njihove ljubljene Natashe. Globoko so hvaležni vsem, ki so jim ponudili podporo, ljubezen in molitve in v teh težkih trenutkih prosijo za zasebnost," je po Natashini smrti sporočila njena družina.

Natasha Richardson izhaja iz slavne igralske družine. Je hči Vanesse Redgrave in soproga Liama Neesona. Par ima dva otroka, 13-letnega Michaela in leto dni mlajšega Daniela.

Igralko so v sredo razglasili za možgansko mrtvo. Iz bolnišnice v Montrealu so jo nato prepeljali v New York, kjer je živela z možem in otrokoma, da bi se lahko njeni najbližji poslovili od nje, preden bi jo odklopili od aparatov, ki so jo ohranjali pri življenju.

Po pregledu ni kazala znakov poškodb

Znanih je tudi več podrobnosti o tragični nesreči. Catherine Lacasse, predstavnica smučišča, kjer se je igralka poškodovala, je povedala, da je Richardsonova padla med uro smučanja, a po pregledu ni kazala znakov poškodb. Po padcu naj bi se celo šalila in smejala. Predlagali so ji, da poišče strokovno pomoč, a je zagotovila, da je v redu in da se želi vrniti v hotelsko sobo, kamor so jo tudi pospremili. Njeno stanje pa se je v dobri uri po nesreči spremenilo. *"Po kakšni uri je dejala, da ima hud glavobol, zaradi česar so poklicali rešilca,"* je še povedala Catherine Lacasse.

Družina se je še zanjč poslovila od žene, matere in hčerke in se odpeljala iz bolnišnice. (Foto: Reuters)

Že pri štirih letih na odru

Natasha Richardson je nastopila v vrsti uspešnih vlog v gledališču in filmu. Med filmi so *Nell*, *Gothic*, *A Month in the Country*, *The Parent Trap* in *Maid in Manhattan*. Šolala se je na londonski Central School of Speech and Drama. Pogosto je nastopala na West Endu in Broadwayu. Za gledališke dosežke je prejela nagrado tony, in sicer leta 1998 za vlogo Sally Bowles v obnovljenem *Kabaretu*. Na filmskem platnu se je prvič pojavila, ko je imela komaj štiri leta. Oče Tony Richardson ji je namenil manjšo vlogo v filmu, ki ga je režiral.

Materina starša, Michael Redgrave in Rachel Kempson, sta bila prav tako igralca, temu poklicu sta se zapisala tudi stric Corin in teta Lynn Redgrave. Sestra Joely Richardson je znana po TV nanizanki *Nip/Tuck*. Januarja letos sta Natascha in Vanessa v vlogah matere in hčere nastopili v

koncertni izvedbi musicala *A Little Night Music* Stephena Sondheima-Hugha Wheelerja v Studiu 54 v New Yorku.

Od Natashe Richardson se je poslovila tudi njena igralska kolegica Lauren Bacall. (Foto: Reuters)

Našli truplo pogrešane cvetličarke

London, 19.03.2009, 09:07 | B.S.

Britanska policija je našla dve trupli, ki naj bi pripadali pogrešani materi in hčerki. Odkrili so ju v jezeru v bližini njunega več kot pol milijona vrednega doma.

Trupli so odkrili v jezeru. (simbolna slika) (Foto: Reuters)

Policisti so v bližini doma znane angleške cvetličarke **Jude Richmond** in njene hčerke **Amelie** našli dve trupli. 41-letnico in njena hčerko, ki sta bili pogrešani že več dni, so namreč iskali v okolici njune hiše, ko so naleteli na šokantno odkritje.

Trupli so našli potapljači, ki so preiskovali dno jezera, blizu katerega stoji več kot pol milijona funtov vredna hiša zdaj že pokojne Jude.

Uradno sicer še ni potrjeno, da gre res za njuni trupli, vendar pa naj bi mrliški oglednik svoje rezultate predstavil že danes. Nadaljuje pa se tudi preiskava glede njune smrti. Posebej sumljiv se jim zdi svetlolas neznanec, ki so ga uro, preden naj bi Jude izginila, videli z njo. Očividci poročajo, da jo je objemal "*ljubeče, vendar trdo*".

Selektor Löw kritičen do Bundeslige

Berlin, 19.03.2009, 09:10 | T.Š.

Nemški nogometni selektor Joachim Löw je v enem od intervjujev dejal, da nemška liga ni na enakem kakovostnem nivoju kot so najboljše evropska prvoligaška tekmovanja.

Joachim Löw in Michael Ballack (Foto: Reuters)

Selektor **Joachim Löw** je po natančnih analizah, ki so jih pripravili njegovi sodelavci, v intervjuju za *Süddeutsche Zeitung* dejal, da je igra v Bundesligi veliko počasnejša kot recimo angleška, ki je po njegovem mnenju najkvalitetnejša.

Nemci želijo maksimalno pripravljene pričakati nogometno SP v Južni Afriki leta 2010, in če želijo doseči vrhunski izid, bodo morali izboljšati kvaliteto lige. "*V Premier League je veliko več sprintov kot v naši ligi in igra je hitrejša, kar ni najbolj idealno za nas. Že od leta 2006 delamo primerjave z najboljšimi ligami. Razlike so in poizkusili jih bomo zmanjšati.*"

Löw je zavrnil tudi namigovanja, da je angleška liga najboljše zaradi večjega finančnega

vložka. "Več denarja vedno ne pomeni tudi večje kvalitete. Tudi v Nemčiji je kar nekaj klubov, ki so porabili veliko denarja za skromne rezultate."

Voznika avtobusa zadel infarkt

Novo mesto, 19.03.2009, 07:53 | D.L.

Na prelazu Vahta na Gorjancih je s ceste zdrsnil hrvaški avtobus. Šofer naj bi doživel infarkt, zato je izgubil nadzor nad vozilom. Potniki so odnesli celo kožo.

Nekaj po 6. uri je na prelazu Vahta na glavni cesti Metlika – Novo mesto zdrsnil avtobus s karlovškimi registrskimi tablicami. Kot poroča Radio Krka, naj bi voznik doživel infarkt in zato izgubil nadzor nad vozilom.

Novico o nesreči so nam potrdili tudi na novomeški policijski upravi, kjer pa podatkov ozdravstvenem stanju voznika niso mogli posredovati. Povedali so le, da so ga z reševalnim vozilom odpeljali v novomeško bolnišnico. Za okoli deset potnikov se je vse izteklo srečno, ostali so namreč nepoškodovani.

Promet na tem delu ceste je bil oviran predvsem, ker so mimoidoči želeli nudi pomoč morebitnim poškodovanim, so za Radio Krka povedali očitvidci.

Na prvem treningu najdaljši Olli

Planica, 19.03.2009, 09:55 | T.Š.

V Planici poteka finale svetovnega pokala v smučarskih skokih. Danes sta na sporedu dva treninga, nato pa še kvalifikacije za petkovo posamično preizkušnjo. Na prvem treningu je Finec Olli skočil 210 metrov.

Robert Kranjec (Foto: Damjan Žibert)

Navijači pričakujejo čim daljše polete in dobre uvrstitve slovenskih tekmovalcev. Slovenski skakalni reprezentanci pripada za petkovo posamično tekmo t. i. nacionalni paket, tako da je danes na letalnici priložnost dobilo kar deset tekmovalcev: **Sašo Tadič, Rok Urbanc, Rok Mandelj, Dejan Judež, Anže Damjan, Mitja Mežnar, Primož Pikl, Robert Hrgota, Jernej Damjan in Robert Kranjec.**

Na sporedu sta dva treninga in pa kvalifikacije za petkovo posamično tekmo. Na prvem treningu je najdlje skočil Finec **Harri Olli** (210 metrov), najboljši Slovenec pa je bil Pikl, ki je pristal pri znamki 198,5 metra.

Uporaba kondomov lahko poveča problem aidsa'

Vatikan, 19.03.2009, 10:15 | B.S.

Papež Benedikt XIV. je na svojem prvem obisku na črni celini. Vendar pa se je že zapletel v spor. Nekaj evropskih držav ga je namreč ostro obsodilo zaradi njegovega stališča do kondomov.

Papežev prihod v Kamerun in Angolo je že prvi dan zasenčila njegova politika do kondomov. Izjavil je namreč, da bo razdeljevanje kondomov kvečjemu povečalo število okuženih z AIDS-om oziroma virusom HIV, ne pa pripomoglo k rešitvi tega problema.

Na njegove besede so se nemudoma odzvale evropske države in aktivisti za izobraževanje in širjenje zavesti glede tega smrtonosnega virusa. Francija, Nemčija in Belgija so ga obtožile, da so takšne izjave neodgovorne, medtem ko je organizacija UNAids zagotovila, da so prav kondomi ključnega pomena v boju s HIV-om, s katerim se vsak dan okuži 7000 ljudi.

Vatikan je zagato skušal rešiti s pojasnili, da je papež **Benedikt XVI.** zgolj hotel poudariti pomembnost odgovornih spolnih odnosov. Po pričevanju nekega novinarja, ki je bil prisoten ob njegovi izjavi, pa to ni popolnoma res. Papež naj bi zelo jasno izjavil, da "*distribucija kondomov ne more rešiti problema, ampak ga, nasprotno, lahko celo poveča*". Vatikan je hitro reagiral in na svoji spletni strani objavil omiljeno verzijo: "*Kuge ne moremo rešiti z distribucijo kondomov; nasprotno, povečuje se tveganje, da problem postane še bolj resen.*"

Kritike z vsem strani

Vsak dan se okuži 7000 ljudi. (Foto: Reuters)

Evropske države nad tem niso navdušene, kar je bolj izjema kot pravilo. Vatikan ostale države namreč zelo redko kritizirajo.

Predstavniki francoskega zunanjega ministrstva **Eric Chevallier** je tako dejal, da "*Francija izraža resno zaskrbljenost nad posledicami papeževih izjav. Nismo sicer pristojni komentirati cerkveno doktrino, vendar pa se nam zdijo takšne izjave grožnja javnemu zdravju in dolžnosti zaščite človeških življenj*". Ob informacijah, izobraževanju in testiranjih so kondomi "*temeljni element boja*" v preprečevanju okužb, je še dodal.

S tem se strinja tudi belgijska zdravstvena ministrica **Laurette Onkelinx**, ki papeževe komentarje ocenjuje kot "*nevarno vizijo*". "*Njegove izjave lahko uničijo leta preprečevanja in izobraževanja ter ogrozijo veliko človeških življenj.*"

V Berlinu sta nemška zdravstvena ministrica **Ulla Schmidt** in ministrica za razvoj **Heidemarie Wiczeorek-Zeul** prav tako obsodili papeževe izjave in v skupni izjavi poudarile pomembnost uporabe kondomov v državah v razvoju. "*Kondomi rešujejo življenja, tako v Evropi kot na drugih celinah. Možnost načrtovanja družine pa mora biti dandanes dostopna vsem, tudi najrevnejšim, predvsem z uporabo kondomov.*"

Kritizirale pa so ga tudi afriške organizacije, ki so prepričane, da ne potrebujejo tovrstnih prepričevanj. V podsaharski Afriki sta namreč kar dve tretjini vseh okuženih ljudi, delež smrti zaradi HIV-a ali AIDS-a glede na ves svet pa je okrog 75 odstotkov. V Kamerunu, kamor je papež odpotoval najprej, naj bi bilo okuženih pet odstotkov odraslih.

Na ulice v boj za delovna mesta

Pariz, 19.03.2009, 10:12 | Reuters / D.L.

Na francoske ulice naj bi se podalo več milijonov protestnikov, ki niso zadovoljni z vladnim reševanjem krize. Napovedujejo prometni kaos, učenci in dijaki pa se veselijo, saj je pouk na številnih šolah odpadel.

"Zelo smo jezni," so konec januarja delavci sporočali vladi. (Foto: Reuters)

Francoski delavci od predsednika **Nicolasa Sarkozyja** zahtevajo odločnejše spopadanje s posledicami krize. Dosedanji ukrepi se namreč niso izkazali za najbolj učinkovite, francosko gospodarstvo pa vse bolj drsi v recesijo. Tovarne ustavljajo proizvodnjo, število brezposelnih narašča, vse več je revnih, življenje pa se draži.

To je tudi razlog, da so sindikati že drugič v manj kot dveh mesecih pripravili demonstracije. Po vsej državi se jih bo zvrstilo več kot 200, organizatorji pa upajo, da bo odziv še večji kot konec januarja. Takrat se je na ceste podalo 2,5 milijona ljudi. *"Občutek, da se nam dogajajo krivice, je vse močnejši. Vlada nas bo težko prezrla. To bi bilo neodgovorno,"* je dejal vodja največjega francoskega sindikata **Jean-Claude Mailly**.

Tudi tokrat se ne bo mogoče ogniti prometnemu kaosu. Več kot polovico železniških in avtobusnih povezav so odpovedali, posledice stavke naj bi čutili tudi na letališčih. Marsikatera šola je ostala zaprta, delali naj ne bi niti v vladnih uradih.

Protesti imajo široko podporo javnosti. Da so upravičeni, meni kar 75 odstotkov Francozov, je pokazala neka javnomnenjska raziskava. Analitiki to že ocenjujejo kot največji izziv za predsednika, ki se je v Elizejsko palačo preselil maja 2007. Spopadati se mora z najhujšo krizo po gospodarskem zlomu v 30. letih, poleg tega pa si mora spet prislužiti tudi zaupanje volivcev.

Dolg spisek zahtev

Organizatorji pričakujejo večji odziv kot konec januarja. Takrat se je na ulice podalo 2,5 milijona zaposlenih v javnem in zasebnem sektorju. (Foto: Reuters)

Z močnim javnim sektorjem in učinkovitim sistemom socialne pomoči naj bi bila Francija bolje zaščitena pred krizo kot številne druge države. Kljub temu njenim posledicam ne more ubežati. Za letos napovedujejo, da se bo brezposlenost zvišala kar za četrtno.

Vlada je sicer sprejela kar 26 milijard evrov vreden paket pomoči gospodarstvu, po protestih konec januarja pa je 2,65 milijarde evrov namenila najbolj ogroženim gospodinjstvom, a s tem Francije in Francozov ni izvila iz trdega prijema krize.

Tokrat so sindikati sestavili cel spisek zahtev, med drugim dvig minimalne plače, več ukrepov za zaščito delovnih mest, višje davke za največje zaslužkarje in ustavev odpuščanj v javnem sektorju.

Vlada sicer zagotavlja, da je še prezgodaj, da bi se učinki dosedanjih ukrepov poznali, sredstev za nove pa ni. Močno zadolžena država si dajanja novih miloščin ne more privoščiti, naj bi dejal eden od ministrov.

Vročekrvni francoski delavci

Sarkozy in gospodarstveniki so zaskrbljeni. Francoski delavci so znani po ostrem boju za svoje pravice, njihovi protesti pa nemalokrat prerastejo v ulične nemire.

Bes delavcev je na svoji koži občutilo vodstvo tovarne gum. Potem ko so napovedali njeno zaprtje, so jih zaposleni začeli obmetavati z jajci. Šefe Sonyjevega obrata na jugozahodu države pa so za eno noč zaprli v pisarno, da bi si izborili višje odpravnine.

Patria: So imeli osumljenci res stike z Brezigarjevo?

Ljubljana, 19.03.2009, 10:34 | P.J. / STA

Finski kriminalisti so naprosili slovenske preiskovalce, da preverijo socialne mreže osumljencev v primeru Patria. Z enim osumljencem naj bi bila v stiku tudi prva državna tožilka Barbara Brezigar.

Generalna državna tožilka Barbara Brezigar (Foto: Dare Čekeliš)

Finski preiskovalci naj bi slovenskim kolegom posredovali več telefonskih števil, ki jih uporabljajo osumljenci v primeru Patria, da bi ti preverili njihove socialne mreže, oziroma s kom so bili v stiku, piše današnji *Dnevnik*. Kot pišejo, naj bi tudi preiskava v Sloveniji že prišla do te faze, ko so osumljenci znani. Osumljenci naj bi bili poznane osebe, saj so ali pa so bile na pomembnih položajih ali imajo pomemben vpliv. To naj bi potrdila tudi socialna mreža, ki so jo sestavili slovenski preiskovalci.

S pomočjo izpiskov telefonskih pogovorov naj bi preiskovalci sestavili seznam stikov, na njem naj bi se tako znašli vplivni državni funkcionarji, poslanci, vrhovni sodniki in dve osebi z vrhovnega državnega tožilstva. Ena izmed oseb na seznamu stikov je po pisanju *Dnevnika* tudi generalna državna tožilka **Barbara Brezigar**. Stiki med osumljencem v primeru Patria in Brezigarjevo pa naj ne bi bili intenzivni.

Brezigarjeva: Glede insinuacij se obrnite na policijo, Policija: podrobnejših informacij ne dajemo

V.d. genralnega direktorja policije Janko Goršek (Foto: Policija.si)

Z urada generalne državne tožilke pa so pojasnili, da ima Brezigarjeva z zadevo Patria "manj obveze kot tožilka, ki zadevo obravnava". Ob tem so še dodali, da bo "o zadevi in okoliščinah možno povedati kaj več, ko bo zadeva zaključena". Glede insinuacij v današnjem dnevniku pa se obrnite na policijo, so še povedali.

Brezigarjeva je na novinarsko vprašanje o tej zadevi na torkovi novinarski konferenci ob obisku finske pravosodne ministric Braxove dejala le, da naj generalni direktor policije pojasni, ali to drži in ali so imeli za morebitno policijsko kontrolo telefonskih pogovorov državnega tožilstva razloge in zakonsko podlago.

Vodja kriminalistične policije **Aleksader Jevšek** zadeve ni želel komentirati, generalni direktor policije **Janko Goršek** pa je povedal, da je avtonomija preiskovalcev zagotovljena.

Kot so pojasnili s policije, v zadevi Patria skupaj z državnim tožilstvom nadaljujejo s kriminalistično preiskavo, "*pri čemer izvajamo vse potrebne aktivnosti, tudi v okviru mednarodnega policijskega sodelovanja s tujimi varnostnimi organi*". Slovenska policija v tem trenutku ne more obveščati javnosti o kakršnihkoli novih okoliščinah ali ugotovitvah zaradi interesa nadaljnjih postopkov, še pravijo.

V pričakovanju sojenje na Finskem ali v Sloveniji

Kdaj bo sojenje v primeru Patria na Finskem še ne vedo, po prvih informacijah naj bi bilo spomladi, vendar so finski kriminalisti prosili za več časa, saj naj bi preiskava še tekla. Finska pravosodna ministrica Tuija Brax je ob obisku v Sloveniji povedala, da sicer točnega datuma še ne ve, da pa bo sojenje najverjetneje še letos.

'Fritzl' živi tudi v Sloveniji

Ljubljana, 19.03.2009, 11:05 | Š.Z.

Josef Fritzl ni osamljen primer. Tudi drugod v Evropi živijo očetje in očimi, ki so se izživljali nad hčerkami in pastorkami. V Sloveniji naj bi oče posiljeval danes 15-letno hči, ki naj bi tudi zanosila. Aretirali so tudi poljskega 'Fritzla', francoska "pošast" pa je že umrla.

Primer Josefa Fritzla buri duhove, vendar ni osamljen. Podobna grozodejstva so se dogaja po celi Evropi. Tudi v Sloveniji, ko naj bi oče več let posiljeval hči, danes staro 15 let. Slovenska družina šteje več članov, pred nedavnim pa naj bi se iz Nemčije vrnila v Slovenijo. Pred tem naj bi oče posiljeval 17-letno hči, zato naj bi policisti primer že preiskovali.

Zaradi nasilništva v družini naj bi na ptujskem centru za socialno delo očeta že obravnavali. (Foto: POP TV)

Najnovejša žrtev naj bi zanosila, zato je tri mesece ni bilo v šolo. Ko je postalo očitno, da je deklica noseča, naj bi jo zaprl v hišo in izpisal iz šole. Sosedom in učiteljem naj bi dejal, da se šola v tujini. Deklica pa je, po porodu v mariborski bolnišnici, razodela, da je zanosila z očetom. Za posilstvo je zagrožena kazen do 10 let, po novem kazenskem zakoniku pa, če je dejanje storjeno grozovito ali posebno poniževalno, do 15 let zapora. Za protipraven odvzem prostosti mu grozi do leto zapora, če pa je to storil na grozovit način, do pet let zaporne kazni.

Poljak hči prisilil, da je zapustila njuna sinova

Aretacija poljskega 'Fritzla'. (Foto: Reuters)

Na Poljskem so lani aretirali 45-letnika, za katerega je njegova 21-letna hči trdila, da jo je šest let zadrževal v domači hiši in večkrat posilil. Zaprta naj bi bila v sobici z vrati brez kljuke. Rodila naj bi dvakrat, prvič leta 2005, drugič pa leta 2007. Oba otroka naj bi zaradi očetovih groženj pustila v porodnišnici. Policisti zdaj iščejo dva sinova, ki naj bi jih našli zapuščene v bolnišnici.

Francoska mati molčala

Očim iz Francije je 28 let posiljeval pastorko, s katero sta imela šest otrok. Grozote so se začele, ko je bila stara 10 let. **Lydio Gouardo** naj bi oče neprestano posiljeval med leti 1971 do 1999. Žrtev naj bi nekoč celo pobegnila in iz telefonske govornice poklicala policiste. Vendar jo je oče našel in znova zaprl.

Lydia Gouardo med opisovanjem svoje zgodbe. (Foto: Reuters)

Osvobodila se je šele po očimovi smrti. Zaradi zlorabe se je na sodišču znašla tudi njena mati, ki ni prijavila zločina. Izkazalo se je, da Lydia ni bila edina, kruti očim naj bi zlorabljal še enega otroka, mati pa je molčala. Pozneje je nepismena Lydia ob pomoči odvetnika v knjigi opisala grozljivih 28 let. Mediji in oblasti krivi za poskus utišanja njenega primera. Trdi, da javnost zanjo ne bi nikoli izvedela, če se ni pojavil Josef Fritzl. Priznala je tudi, da je sčasoma postalo lažje. *"Začela sem misliti, da je to normalno, da tako mora biti,"* je dejala.

Opisani primeri so javnosti znani. Veliko pa je grozot, ki ostajajo nerazkrite in se, morda tudi pred našimi očmi, dogajajo vsak dan in povsod.

Tanja Žagar noče biti 'blond'

Ljubljana, 19.03.2009, 11:16 | Tamara Pirih

Profesorica glasbe Tanja Žagar je nedavno opravila še strokovni izpit, ki ga morajo opraviti vsi učitelji. So njene diplome in potrdila o učnih dosežkih razlog za to, da nikoli ne bo postala blondinka?

Lepa učiteljica Tanja Žagar (Foto: Karmen Špacapan)

Rada ima živahne barve. (Foto: Karmen Špacapan)

Pevka **Tanja Žagar**, ki bo v okviru spomladanske turneje konec tega tedna nastopala v Prevaljah (20.3.), Kamniku (21.3.) in Slovenskih Konjicah (22.3.), je opravila še strokovni izpit in uradno postalo učiteljica.

Zgovorna profesorica glasbe je že peto leto zaposlena v Glasbeni šoli Logatec, kjer pa njeni kolegi še čakajo na pogostitev. Tanja bo v njihovem krogu praznovala takoj po končani turneji.

Ko smo se s pevko nazadnje pogovarjali, je žarela v zeleni barvi, njeni lasje pa so sijali v rdečih odtenkih.

Pravi, da se bo kar držala rdečkaste barve in da je nikoli ni prijelo, da bi postala blondinka. Ne zaradi stereotipov o blondinkah, saj vanje ne verjame, temveč zato, ker ima pač rada bolj živahne barve. Več v videoposnetku.

Na slovenske odre prihaja nova komedija. Tokrat bodo moški in ženske združili moči in se 'spopadli' v predstavi *Ženske&moški.com!* Bili smo na vaji in kramljali z vrhunsko igralsko zasedbo.

Po predstavah *5žensk.com* in *5moških.com* prihaja na slovenske odre nova multimedijška komedija *Ženske&Moški.com* z vsem dobro znano igralsko zasedbo. V iumenjujočih se vlogah se bodo v tako predstavili **Zvezdana Mlakar, Lucija Čirovič, Matjaž Tribušon, Branko Šturbej, Katarina Čas, Ana Dolinar, Rado Mulej, Primož Ekart, Lado Bizovičar in Miha Brajnik.**

Katarino Čas je bila "bojno" razpoložena že v garderobi. (Foto: Miro Majcen)

V tretjem delu trilogije bomo videli tudi znane Slovence, ki se bodo med drugim preizkusili v vlogah osebnosti, ki so zaznamovale svetovno zgodovino. Nastopili bodo **Špela Grošelj, Zmago Jelinčič, Oriana Cavazza, Alya, Urban Laurenčič, Manca Košir, Desa Muck, Jani Klemenčič, Tomaž Domicelj, Jasna Kuljaj, Tina Gorenjak in Sašo Hribar.**

Branko Šturbej v "ljubezenskem sendviču" med Ano in Zvezdano Mlakar. (Foto: Miro Majcen)

Predstava *Ženske&moški.com* bo podirala tisočletja stare klišeje in preizkušala zmogljivosti obeh spolov, ki ne moreta živeti skupaj, narazen pa tudi ne. Ljubljanska premiera predstave bo v Cankarjevem domu, in sicer 21. marca.

Slepi potnik na raketoplanu

Orlando, 19.03.2009, 11:33 | STA / D.L.

Na raketoplanu Discovery so imeli slepega potnika - netopirja. Njegova vesoljska avantura pa je bila kratkotrajna. Žival, ki naj bi bila poškodovana, izstrelitve najverjetneje ni preživela.

Na raketoplanu je poletel tudi netopir, a je bila njegova vesoljska avantura kratkega vea. (Foto: space.com)

'Začasno poročilo o težavah številka 119V-0080'

Posebna skupina strokovnjakov, ki zadnja preveri, ali je vse nared za polet in ali na astronavte morda preži kakšna nevarnost, se je več ur ukvarjala z živaljo na rezervoarju plovila. Nazadnje so odločili, da nevarnosti kljub vsemu ni.

Sedem astronautov na krovu ameriškega raketoplana Discovery, ki so ga v nedeljo iz vesoljskega centra Kennedy na Floridi izstrelili v vesolje, je imelo nepričakovanega sopotnika. Po navedbah ameriške vesoljske agencije Nasa se je namreč ob izstrelitvi zunanjega rezervoarja raketoplana oprijel netopir.

Analiza posnetkov je potrdila, da se je netopir raketoplana držal vsaj do izstrelitve, kažejo na spletni strani space.com objavljeni dokumenti Nase. Netopir je med odštevanjem do izstrelitve večkrat spremenil položaj, a vse do nje ni poletel stran. Infrardeči posnetki tudi kažejo, da je bil netopir živ.

Po mnenju strokovnjakov je imela žival, ko se je prilepila na rezervoar, ki je vseboval dva milijona litrov tekočega vodika zelo nizke temperature, zlomljeno krilo, trpela pa naj bi še za

eno poškodbo. Kaj se je zgodilo z netopirjem po izstrelitvi, ne ve nihče, a v Nasi menijo, da je bila njegova vesoljska avantura kratkega veka.

Izstrelitev raketoplana Discovery. (Foto: Reuters)

To pa ni prvi netopir, ki se je namenil v vesolje. Nekaj podobnega se je zgodilo leta 1996, ko se je njegov 'sorodnik' oprijel raketoplana Endeavour. Na srečo pa je tik pred vzletom odletel stran. Zanimivo: japonski astronom Koiči Vakata, eden od sedmih na krovu Discoveryja, je bil takrat v ekipi na Endeavourju. S tem se je vpisal v zgodovino kot prvi astronom, ki je v vesolje kar dvakrat poletel v družbi netopirjev.

Sicer pa so o podobnem dogodku poročali tudi pred enajstimi leti, takrat se je netopir oprijel vesoljskega plovila Columbia. Tudi ta žival je še pravočasno pobegnila.

Zbudil se je podvodni vulkan

Nuku'alofa, 19.03.2009, 11:36 | B.S.

Znanstveniki so se odpravili preučiti podvodni vulkan, ki že nekaj dni bruha pepel in paro okrog tisoč metrov visoko. Oblasti upajo, da to ne bo povzročilo cunamija.

Vulkan na morskem dnu na območju Tonge v južnem Pacifiku že več dni bruha pepel okrog tisoč metrov visoko, zato se je tja odpravila skupina znanstvenikov. Zaenkrat naj sicer ne bi bilo nobene resne nevarnosti ne za otočane ne za morski živelj.

Lokalno prebivalstvo poroča, da so se stebri dima iz vode začeli pojavljati po vrsti močnih potresov v ponedeljek.

Vulkan, ki leži okrog deset kilometrov od glavnega otoka Tongatapu, je samo eden od 36 tamkajšnjih podvodnih vulkanov. Po podatkih otoške policije naj sicer bližnje vasi še ne bi bile v nevarnosti, zato niso izdali še nobenega opozorila. Če bodo znanstveniki v svojem poročilu ugotovili drugače, bodo oblasti začele ukrepati, so še sporočili. Teoretično namreč obstaja možnost nastanka cunamija, čeprav tovrstne podvodne aktivnosti tega navadno ne povzročijo.

Arhipelag Tonga, ki ga sestavlja okrog 170 otočkov in leži med Avstralijo in Tahitijem, je tudi sicer znan kot pacifiški „ognjen obroč“. Sestavlja namreč lok, ki se razteza od Čila preko Aljaske in se zaključi ravno na tem območju. Znan je po svoji potresni aktivnosti in vulkanih.

Hrvaška vlada znižuje plače državnim in javnim uradnikom

Zagreb, 19.03.2009, 11:50 | STA

Hrvaška vlada je varčevalne ukrepe zaradi gospodarske krize razširila tudi na sodnike, potem ko je zmanjšala plače ministrom in poslancem.

Sredina vladina odločitev o desetodstotnem znižanju plač v pravosodju je presenetila sodnike, ki trdijo, da nobena vlada v Evropi še ni varčevala na zaposlenih v pravosodju.

"Nismo državni uradniki, nimamo niti enakih pravic kot oni. Leta 2000 so nam zmanjšali plače za deset odstotkov, ne moremo uresničiti niti pravic, ki nam pripadajo na podlagi zakona, kot so božičnice, regresi za letni dopust in podobni dodatki", je dejal predsednik Društva hrvaških sodnikov **Đuro Sessa**.

Kot poroča današnji *Jutarnji list* je pravosodni minister **Ivan Šimonović** dvakrat poskusil pojasniti hrvaškemu premieru **Ivu Sanaderju** in ožjemu vladnem kabinetu, da ne bi smeli znižati plač sodnikom. A je v Banskih dvorih prevladalo mnenje, da sodniki niso zavarovani s kolektivno pogodbo in je možno zmanjšati njihove plače.

Sessa ocenjuje, da bodo sodniki poiskali druge službe, kar bo dodano upočasnilo reševanje pravosodnih zadev. Ob tem ni zanemarljivo dejstvo, da je ravno pravosodna reforma ena izmed največjih hrvaških ovir za vstop v EU, pogajalsko poglavje o pravosodju pa bo Hrvaška v najboljšem primeru odprla junija letos. Kakor koli, sodnik ali državni tožilec na občinskem sodišču, ki je do sedaj imel med 8.500 in 9.000 kun plače (med 1131 in 1198 evrov), bo od aprila dobil med 850 in 900 kun manj (med 113 in 119 evrov).

Vlada bo znižala plače za šest odstotkov

Vladna odločitev o znižanju plač za 420 državnih uradnikov in približno 2.500 oseb v pravosodnem sistemu, je zgolj uvod v šestodstotno zmanjšanje plač za 240.000 zaposlenih v javnih in državnih službah, ki ga načrtuje od aprila. Na ta način namerava hrvaška privarčevati približno 1,5 milijarde proračunskih kun (190 milijonov evrov).

Vlada v Zagrebu je v sredo tudi poslala sindikatom predlog sprememb splošnih kolektivnih pogodb in sporazuma o plačah, s katerimi naj bi od 1. aprila vrnili osnovo plače na raven iz leta 2008 oziroma zmanjšali s približno 5.400 kun (719 evrov) na 5.100 kun (679 evrov), kar hrvaški sindikati zavračajo.

Ministri bodo dobili le 2396 in ne 2663 evrov plače

Za deset odstotkov bodo nižje tudi plače hrvaških ministrov. Ministri, ki so imeli 20.000 kun (2663 evrov), bodo od aprila prejeli 18.000 kun (2396 evrov). Kot je poročal *Večernji list*, bo plača predsednika **Stipeta Mesića** znižana na približno 26.000 kun (3462), premiera Sanaderja in predsednika sabora **Luke Bebića** pa na približno 21.300 kun (2836 evrov), je izračunal današnji *Večernji list*.

Hrvaška vlada je saboru tudi predlagala, naj spremeni akte o pooblaščenih pokojninah saborskih poslancev, med ostalim, naj bi omenjeno pravico uresničili po celotnem saborskem štiriletnem mandatu in ne na zdajšnji podlagi polovice mandata.

Zima še kaže zobe

Ljubljana, 19.03.2009, 12:07 | Š.Z.

V Prekmurju že pada sneg, ki se sproti topi. V petek napovedujejo snežne plohe in viharno burjo, ki bo najbolj silovita v soboto. Nov sneg pa lahko spet "preseneti" že naslednjo sredo.

V Murski Soboti že rahlo sneži, do večera naj bi padavine od vzhoda zajele večji del države. Ohladilo se bo, tudi ponekod po nižinah bo lahko krajši čas snežilo.

Zima še ni rekla zadnje besede. (Foto: Reuters)

Ponoči se bo razjasnilo, v petek bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Čez dan se bodo pojavljale kratkotrajne snežne plohe, vendar se sneg zaradi toplih tal povečini ne bo oprijemal. "Morda centimeter, dva na travi," je za *24ur.com* povedal dežurni prognostik **Brane Gregorčič**.

Tudi vetrovno bo. Sunki burje na Primorskem bodo v noči na petek lahko dosegli hitrost med 70 in 90, na izpostavljenih mestih bodo njeni sunki lahko preseгли hitrost 100 kilometrov na uro. Še močnejša burja bo pihala v noči na soboto in v soboto čez dan. Sicer bo v soboto na zahodu precej jasno, drugod bo občasno več oblačnosti. Na jugovzhodu države bo še rahlo naletaval sneg.

V nedeljo in ponedeljek bo večinoma sončno in čez dan spet nekoliko topleje. Tudi veter se bo polegel. A nove snežne padavine lahko presenetijo že v sredo, tako da se zima očitno še noče posloviti. [Več o vremenski napovedi ...](#)

Roparje žive sežgali

New Delhi, 19.03.2009, 12:22 | Reuters / D.L.

Roparski pohod na odročno indijsko vasico se je za tatove končal tragično. Obkolilo jih je več sto jeznih vaščanov. Štiri nepridiprave so pretepli do smrti, osem pa so jih žive zažgali.

Vaščani so osem roparjev pregnali v zapuščeno hiši in zanetili ogenj. Slika je simbolična. (Foto: Reuters)

Približno dvajset roparjev je načrtovalo plenjenje v odročni vasici na vzhodu Indije. Ko pa so prispeli tja, jih je že čakalo več sto besnih vaščanov, ki so se odločili brezkompromisno obračunati z njimi. "Štiri roparje so pretepli do smrti, osem pa se jih je rešilo v zapuščeno hišo. Vaščani so jo zažgali," je povedal predstavnik policije. Da ne bi ušli, so pred stavbo postavili oborožene stražarje. Kaj se je zgodilo z ostalimi tatovi in ali jim je uspelo zbežati, ni znano. Policija je že odprla preiskavo.

Zvezna država Jharkhand, kjer se je to dogajalo, velja za enega tistih območij Indije, kjer vlada brezzakonje. Prebivalci pravico velikokrat vzamejo v svoje roke in na lastno pest obračunajo s kriminalci.

VIDEO: Damon Hill novinarja prisilil v bruhanje

London, 19.03.2009, 12:32 | D.M.

Nekdanji svetovni prvak formule 1 Damon Hill jo je pošteno zagodel novinarju med testno vožnjo s športnim mercedesom SL55 AMG. Hillovemu sopotniku je bilo med vožnjo tako slabo, da je bruhal kar skozi okno.

Predstavniki sedme sile si bo nekaj minut v hitrem mercedesu zelo dobro zapomnil. Potem, ko je svetovni prvak formule 1 iz leta 1996 **Damon Hill** s polnim plinom vozil skozi ovinke in nekajkrat tudi z avtom tudi skočil, je njegovemu sopotniku postalo tako slabo, da ni zdržal do konca vožnje. Bruhal je kar skozi okno in nato izstopil iz avtomobila, ter se nazaj odpravil kar peš! Damon ni mogel verjeti svojim očem... Poglejte video.

Kranjec zmagovalec kvalifikacij

Planica, 19.03.2009, 12:03 | T.Š.

V Planici poteka finale svetovnega pokala v smučarskih skokih. V kvalifikacijah si je nastop na petkovi tekmi zagotovilo pet slovenskih skakalcev. Daljavo dneva je na drugem treningu z 218,5 metra dosegel Švicar Ammann, najboljši Slovenec pa je bil Kranjec (215,5 metra).

Robert Kranjec (Foto: Damjan Žibert)

Navijači pričakujejo čim daljše polete in dobre uvrstitve slovenskih tekmovalcev. Slovenski skakalni reprezentanci pripada za petkovo posamično tekmo t. i. nacionalni paket, tako da je danes na letalnici priložnost dobilo kar deset tekmovalcev: **Sašo Tadič, Rok Urbanc, Rok Mandelj, Dejan Judež, Anže Damjan, Mitja Mežnar, Primož Pikl, Robert Hrgota, Jernej Damjan in Robert Kranjec**. Kvoto so sijajno izkoristili, saj bo na petkovi tekmi nastopila kar peterica: Kranjec, Hrgota, Jernej in Anže Damjan in Pikl.

Na sporedu sta bila dva treninga in pa kvalifikacije za petkovo posamično tekmo. Na prvem treningu je najdlje skočil Finec **Harri Olli** (210 metrov), najboljši Slovenec pa je bil Pikl, ki je pristal pri znamki 198,5 metra.

Drugi trening je ponudil še daljše skoke. Žirija je sicer v zaključku treninga dvakrat znižala zalet, vseeno pa je Švicar **Simon Ammann** poletel najdlje, kar 218,5 metra. Drugi je bil Olli, ki je izboljšal svoj dosežek iz prvega treninga. Tokrat je pristal pri daljavi 213,5 metra. Izvrstna sta bila tudi dva Slovenca. Kranjec je doskočil pri znamki 211 metra, Hrgota pa pri 210 metra.

V kvalifikacijah je žirija že malce znižala zalet, zato daljave niso bile vrhunske. Najboljših deset tekmovalcev si je nastop zagotovilo, zato zato pa je v kvalifikacijah zablestel Kranjec in zasedel prvo mesto z daljavo 215,5 metra.

Walter Wolf bo tožil Slovenijo

Ljubljana, 19.03.2009, 13:06 | STA / D.L.

V povezavi z afero patria se je ime najbolj znanega slovenskega poslovneža pojavilo v medijih v kar 17 državah, samo v Sloveniji je naštel 1470 objav. Zradi 'ogromne škode' najavlja tožbe in poudarja: "Šel bom do konca."

Markus Singer iz dunajske odvetniške pisarne Bördorfer, ki zastopa slovenskega poslovneža **Walterja Wolfa**, bo danes na Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourgu vložil Wolfovo tožbo zoper Slovenijo, Finsko in Avstrijo, poroča *Delo*.

1470-krat v medijih

Walter Wolf (Foto: Jani Dolinšek)

Wolf trdi, da mu neznanci grozijo, naj pazi, kaj dela, in naj se spomni, kaj se je zgodilo Krambergerju.

Wolfovo ime je bilo samo v slovenskih medijih v povezavi z afero Patria omenjeno 1470-krat, je dejal poslovnež in dodal, da mu je bila v svetu zaradi tega povzročena ogromna škoda. Zato napoveduje, da bo s tožbami "šel do konca".

Kot je pojasnil, so z omembami v medijih povezani tudi dokumenti, ki jih bo njegov odvetnik predložil mednarodnemu sodišču. "*To ni bilo samo v časopisih v Sloveniji, na Hrvaškem in Avstriji. V časopisih sem bil, kolikor vem do sedaj, v 17 državah,*" je pribil.

Med toženimi tudi Milan M. Cvikl?

Delo je februarja poročalo, da namerava Wolf tožbo vložiti šroti Republiki Slovenii ter proti petim njenim državljanom. Med njimi naj bi bili sedanji sekretar vlade **Milan M. Cvikl**, poleg njega pa še predsednik ene od koalicijskih strank, pomemben župan in predsednik enega od samostojnih državnih organov. Danes na vprašanje, ali je med toženimi tudi Cvikl, ni želel odgovoriti. Novinarjem je odvrnil, naj se obrnejo na Singerja.

So Wolfa res izkoristili v politične namene?

Wolfov odvetnik Markus Singer prihaja iz družbe Bördorfer, njegov sodelavec pa je nekdanji avstrijski pravosodni minister.

Wolf je ponovil, da v zvezi s poslom Patria Slovenija ni bil na nobenem sestanku, pač pa je svojega poslovnega partnerja **Hansa Wolfganga Riedla** le predstavil direktorju Rotisa **Ivanu Črnkoviču**. Prepričan je, da so ga izkoristili za politične namene, ker je, kot mu je nekdo povedal, najbolj poznan Slovenec v svetu. "*Če bi se pisal Dolinar ali pa Šmit, ne bi v medijih nič pisali,*" je dejal.

"*Ne bom pa pustil, da bodo ljudje v Slovenji javnosti lagali, da sem (nekdanjemu, op. a.) premierju dal 300.000 evrov,*" je poudaril. Po njegovih besedah se z **Janezom Janšo** nikoli niti pogovarjal. "*Sedaj bom šel do konca. Mene so uničili in tu ni izhoda,*" je dejal. Glede

navedb nekaterih medijev, da naj bi pobegnil v Kanado in se tam skrival pred Interpolom, pa je povedal, da je moral svoje odvetnike prositi, da so mu organizirali pogovor s policijo.

Več tožb napovedal že pred pol leta

Slovensko-hrvaško-nemško-kanadski podjetnik je več tožb napovedal že sredi oktobra. Takrat je Interpol umaknil tiralico, Wolf pa naj bi v roke dobil tudi dokument, iz katerega je razvidno, da so vsi postopki zoper njega ustavljeni. Poslal naj bi mu ga finski preiskovalec afere patria **Kaj Erik Björkqvist**.

Razkrite skrivnosti zadnjega kitajskega evnuha

Peking, 19.03.2009, 13:43 | B.S.

Kaj se je dogajalo v sobanah Prepovedanega mesta skozi oči človeka, ki se je odrekel svojemu spolnemu organu zato, da bi lahko prišel na oblast, ne bo več dolgo skrivnost.

Kaj se je dogajalo v sobanah Prepovedanega mesta skozi oči človeka, ki se je odrekel svojemu spolnemu organu zato, da bi lahko prišel na oblast, ne bo več dolgo skrivnost. Izšla bo namreč biografija zadnjega kitajskega evnuha.

V mladih letih je **Sun Yaoting** pristal na kastracijo, da bi lahko postal cesarski skopljeneč, oseba, ki je v tem času lahko pridobila tako materialno bogastvo kot tudi družbeno moč. Kastriral ga je njegov oče v umazani vaški kolibi, brez kakršne koli anestezije, v sečni kanal pa mu je zarinil gosje pero, da se ta med celjenjem ne bi popolnoma zarasel.

Sun je v času življenja v Prepovedanem mestu izvedel nešteto skrivnosti, ki so jih skušali obdržati za stenami palače. (Foto: Reuters)

Tri dni je Sun nato ležal brez zavesti, naslednja dva meseca pa je bil praktično nepokreten. Ko je končno vstal, je ugotovil, da je bila njegova velika žrtev zastonj. Tedanji kitajski cesar **Pu Yi** se je namreč odrekel prestolu.

Sčasoma mu je le uspelo priti v palačo in nastopiti služenje cesarju, vendar pa tudi to ni trajalo dolgo. Ko je končno prilezel do položaja pomočnika cesarice, ga je usoda zadela spet. Cesarsko družino so izgnali iz prepovedanega mesta, z njo pa je palačo moral zapustiti tudi Sun.

Tako so se zaključila stoletja kitajske tradicije, hkrati pa tudi Sunove sanje o moči in bogastvu. Z odstranitvijo svojih genitalij namreč ni dosegel nič. Izvedel pa je veliko skrivnosti, ki so se skrivale za zidovi Prepovedanega mesta, od cesarskega spolnega življenja, običajev cesarske družine do mučenj in ostalih prikritih dogajanj. Vse to je, čeprav s težavami, saj je bil staremu sistemu zelo privržen, s pomočjo amaterskega zgodovinarja **Jiaja Yinghuaja** vključil v svojo biografijo. Postal je živi prežitek iz preteklosti in nadživel vse svoje sodobnike. Leta 1996. je umrl star 94 let.

Biograf je v knjigi Zadnji kitajski evnuh še zapisal, da je Sun redko kar koli zaupal drugim, težave je imel celo zaupati svoji družini. Mogoče je to povezano z dejstvom, da so njegovi sorodniki v času kitajske revolucije v 70. letih prejšnjega stoletja njegovo 'bogastvo' vrgli stran.

To so res naredili iz strahu pred oblastmi, vendar pa so ga po tradicionalnem izročilu s tem obsodili na večno životarjenje brez spolnega organa. Sicer bi bil namreč z njim pokopan in bi se v onostranstvu združila.

Dvostransko srečanje v Bruslju

Bruselj, 19.03.2009, 14:04 | STA / D.L.

Slovenski premier Borut Pahor se je srečal s hrvaškim kolegom Ivom Sanaderjem. Pogovarjala sta se o aktualnih temah, vendar premika ni. Sanader še vedno cilja na mednarodno sodišče.

"Dobro je, da se srečujeva," meni Sanader. (Foto: Damjan Žibert)

Hrvaški premier **Ivo Sanader** je v Bruslju povedal, da se je zjutraj sestal s slovenskim kolegom **Borutom Pahorjem**. *"Zjutraj sva se sestala, pogovarjala sva se in izmenjala mnenja o aktualnih temah, kar je vedno dobro. Menim, da je vselej dobro, da se pogovarjava in srečujeva,"* je dejal.

Ocenjuje, da je skupna izjava o neprejudiciranju meje, o kateri so se v torek pogovarjali komisar za širitev **Olli Rehn** ter zunanja ministra Slovenije in Hrvaške **Samuel Žbogar** in **Gordan Jandroković** "velik korak naprej in da zavrača razlog slovenske blokade".

Hrvaški premier od skupine za posredovanje pri reševanju vprašanja meje še vedno pričakuje, da mandat skupine vodi k mednarodnemu sodišču. *"Menimo, da politično risanje meje ni nikoli dobro in da prinaša dodatne probleme, namesto da bi jih rešilo,"* je dejal.

Dolenjke, kot kaže, letos še ne bo

Trebnje, 19.03.2009, 13:57 | Primož Jambreč

Dokončanje dolenjske avtoceste se bo najverjetneje zavleklo do pomladi prihodnje leto, saj jo še vedno blokirata dva lastnika zemljišč, s katerima se na Darsu še vedno niso dogovorili. Enega je sodišče že razlastilo.

Dolenjska avtocesta (Foto: DARS)

Situacija pri izgradnji manjkajočega odseka dolenjske avtoceste (mimo Trebnjega in Mirne Peči) se zapleta že nekaj časa, saj se na Darsu še niso uspeli dogovoriti z dvema lastnikoma parcel, po katerih naj bi tekla avtocesta. Rok za dogovor, do katerega bi po informacijah Darsa moralo priti, da bi bila avtocesta lahko končana še letos, je bil 15. marec. Sporna zemljišča so v lasti Avtoprevoznitva Kovačič, katerega lastnik je **Mirko Kovačič**, ter **Srečka Lužarja**. Gradnja avtoceste se bo najverjetneje zavlekla do pomladi 2010 in ne bo dokončana v roku – konec letošnjega leta. To je sicer še zadnji odsek manjkajoče avtoceste med Ljubljano in Zagrebom.

Sodišče je že razlastilo družino Lužar

Eno izmed spornih zemljišč je zemljišče družine Lužar – v lasti Srečka Lužarja – v občini Mirna Peč, na katerem stoji tudi njihova stanovanjska hiša. Lužarjevi naj bi hoteli graditi nadomestno hišo na kmetijskem zemljišču, vendar Dars spremembe namembnosti ne more zagotoviti. Kot je pojasnil mirnopoški župan **Zvone Lah**, je težava tudi v tem, da je sprememba namembnosti zemljišča v kratkem času nemogoča. Zato je Dars podal zahtevek za razlastitev, ki ga je sodišče že sprejelo.

Del dolenske avtoceste, ki so ga odprli avgusta 2008. (Foto: POP TV)

Vendar pa niti odločba o razlastitvi niti zaključek postopka za določitev odškodnine še nista zadostna pravna podlaga za deložacijo. Na podlagi odločbe bo sedaj možen prepis lastninske pravice na Republiko Slovenijo na razlaščenih nepremičninah, nato sledi tožba na izpraznitev nepremičnine in po izdaji sodbe izvršilni postopek, katerega zaključek je deložacija, če se stranka noče prostovoljno izseliti, so pojasnili na Darsu.

Kovačič zahteva nadvoz

Čeprav je Dars prošnjo za razlastitev podal tudi v primeru avtoprevoznitva Kovačič, pa tukaj pogajanja še tečejo, so pojasnili na Darsu. Problem je v izgradnji nadvoza nad avtocesto, ki bi povezal dve Kovačičevi zemljišči. Kot je pojasnil Kovačičev predstavnik **Gorazd Marinček**, je Kovačič že kupil zemljišče na drugi strani ceste, Dars pa mu je za to ponudil odškodnino, s čimer so se vsi strinjali. Ker pa imajo v avtoprevoznitvu v planu izgradnjo distribucijskega skladišča na eni strani avtoceste, bi potrebovali nadvoz nad avtocesto. In pri tem se je zapletlo. Sprva Dars tega ni hotel zgraditi, pa čeprav bi izgradnjo plačal Kovačič, potem so na Darsu pristali, da bi nadvoz zgradili, a bi potem za tretjino znižali odškodnino, na kar pa Kovačič ni pristal. Pogajanja med Darsom in Kovačičem tako še potekajo.

Civilna iniciativa za ureditev prometa v Trebnjem

Predsednik uprave Dars Tomislav Nemeč (Foto: 24ur.com)

Krajani so ustanovili tudi Civilno iniciativo za varovanje interesov občanov ob izgradnji avtoceste mimo Trebnjega (CI). V iniciativi bodo pričeli zbirati podpise, s katerimi bi lahko občini Trebnje naložili sprejem zavezujočih sklepov, ki bi trebanjske pogajalce zavezali k zaščiti interesov občanov, zahtevali pa bodo tudi, da država zagotovi sredstva za ureditev površin, objektov in naprav na preobremenjenih cestah. Poleg tega pa vztrajajo tudi pri izgradnji krožišča in viadukta pri Mercatorju, saj menijo, da je ključnega pomena za razbremenitev prometa v centru mesta. Tovornjaki, ki sedaj vozijo skozi mesto in s tem uničujejo cesto, bi se temu lahko izognili, pravijo v CI.

Iniciativni odbor za ustanovitev CI se je sicer sestel na pobudo Društva za razvoj in oživitev Trebnjega (DROT). Kot poročajo lokalni mediji, je DROT po nedavnem sestanku uprave Darsa z lokalno skupnostjo v Trebnjem zahtevalo odstop predsednika uprave Darsa **Tomislava Nemeča**. Prepričani so namreč, da Dars zavaja javnost in odgovornost za nedokončanje dolenske avtoceste prelaga na lokalno skupnost.

Sprejemam sodbo!

St. Pöltn, 19.03.2009, 14:36 | STA/Reuters / B.S./Š.Z.

Josef Fritzl je bil spoznan za krivega v vseh točkah obtožnice. Do konca življenja bo zaprt v psihiatrični bolnišnici. "Iz dna srca obžalujem, kar sem storil svoji družini. Na žalost ne morem zdaj ničesar več spremeniti. Lahko samo poskusim čim bolj omejiti škodo," je dejal pred razsodbo.

Josef Fritzl pred obsodbo (Foto: Reuters)

Sodišče je **Josefa Fritzla**, ki je 24 let v kleti domače hiše zadrževal svojo hčerko **Elisabeth** in jo zlorabljal, spoznalo za krivega umora, zasužnjevanja, zadrževanja v ujetništvu, posilstva, incesta in nasilja. Dosmrtno kazen bo odslužil v psihiatrični bolnišnici. Ko ga je sodnica po razsodbi vprašala, ali razume obsodbo, je dejal: "*Sprejemam sodbo!*"

Nekdanji predsednik obtožen posilstva

Tel Aviv, 19.03.2009, 14:37 | D.L.

Proti nekdanjemu izraelskemu predsedniku Mošetu Kacavu so vložili obtožnico zaradi posilstev, spolnih napadov in oviranja preiskave.

Kacav je prek televizije nemudoma nagovoril Izraelce. Zatrnil je, da je nedolžen, ter podvomil v trdnost tožilčeve zgodbe. Ograjal pa je tudi medije. (Foto: Reuters)

Pred vas stopam kot nekdanji predsednik. Ponosen sem, a hkrati ponižan. Boli me, a kljub temu sem odločen, da se ne bom predal in da ne bom obupal. Boril se bom za to, da bo resnica prišla na dan.

Nekdanji predsednik Izraela Moše Kacav v televizijskem nagovoru

Nekdanjega izraelskega predsednika in poslanca v knesetu **Mošaja Kacava** so obtožili dveh posilstev. Zakrivil naj bi ju, ko je bil še minister za turizem, žrtev pa naj bi bila zaposlena na njegovem uradu. Izraelski mediji jo imenujejo kar A. Prvič naj bi jo posilil v svoji pisarni v Tel Avivu, drugič pa v hotelu v Jeruzalemu. Kacav se bo moral zagovarjati tudi zaradi spolnega napada na isto uslužbenko in zaradi izkoriščanja nadrejenega položaja.

Spolnih napadov naj z njegovo selitev na predsedniški stolček ne bi bilo konec. Eno od zaposlenih naj bi proti njeni volji objemal, drugo pa poljubljal na vrat, zaradi česar so ga obtožili nadlegovanja. Poleg tega se bo moral zagovarjati zaradi poskusa vplivanja na priče ter zaradi oviranja preiskave.

V obtožnici je navedenih kar 56 prič, med njimi tudi številne politične osebnosti. Vložil jo je izraelski generalni tožilec **Menačem Mazuz**. Številni pravni strokovnjaki menijo, da so dokazi za posilstvi na trhljih nogah in da bo Kacava težko obsoditi. Med njimi sta tudi tožilca, ki bosta vodila primer.

Od suma do dogovora in nazadnje obtožbe

Policija je preiskavo proti takrat še predsedniku začela poleti 2006, januarja naslednje leto pa je Mazuz objavil namero, da ga bo obtožil posilstva. Vendar pa so ga Kacavovi odvetniki prepričali, da ni dovolj dokazov, zato je z njimi sklenil sporazum – najhujše obtožbe naj bi izpustil. Da je dogovor zakonit, je v začetku lanskega leta potrdilo tudi vrhovno sodišče, a si je nato Kacav premislil in se umaknil. Po letu dni ugotavljanja, ali je dokazov dovolj, je sledila obtožnica.

Skrite cigarete in dva ilegalca

Gruškovje, 19.03.2009, 14:44 | B.S.

Cariniki na mejnem prehodu Gruškovje so pri pregledu dveh tovornih vozil našli zanimiv tovor: prvo je prevažalo 7400 cigaret, drugo pa dva ilegalca.

Cariniki so ponoči na mejnem prehodu Gruškovje ustavili in pregledali tovorno vozilo z registracijo Bosne in Hercegovine. Presenečeni so bili nad tem, da je bil tovornjak skoraj prazen, naloženih je bilo namreč le nekaj lesenih palet. Zato so preiskali še kabino vozila in našli 7.400 cigaret, skritih v prirejenem dvojnem dnu posteljnega ohišja za voznikovim sedežem in v zgornji armaturni plošči nad voznikovim sedežem. Cigarete so zasegli, vozniku pa naložili 829 evrov globe.

Namesto tovara ilegalca

Že dan prej pa se je na mejni prehod pripeljal srbski državljani, ki je v tovornjaku prevažal plošče iz aluminijevih zlitin. Ob pregledu tovornega prostora so naleteli na dva moška brez dokumentov. Kasneje se je izkazalo, da sta srbska državljana, ki sta skušala nelegalno vstopiti v EU. Carina je voznika in ilegalca predala policiji, zoper voznika pa uvedla tudi postopek zaradi neustreznega vozila za vožnjo blaga pod carinskim nadzorom.

Rossi: 'Uprimo se!'

Ljubljana, 19.03.2009, 13:35 | S.K.

Po zgledu formule ena z radikalnimi pravili, ki naj bi zmanjšala stroške v teh negotovih ekonomskih časih, stopa tudi motociklistična elita. In tako njihovi številni kolegi na štirih kolesih, imajo tudi dirkači v razredu motoGP številne pomisleke.

Doktor grozi z uporom. (Foto: Reuters)

Še posebej, ko je govora o novem pravilu, ki močno zmanjšuje testiranja: med letošnjo dirkaško sezono bodo lahko ekipe testirale le po koncu VN Katalonije in Češke in še to le s testnimi motociklisti. Prav to je najbolj zbudlo svetovnega prvaka **Valentina Rossija**: "Menim, da je šlo vse skupaj predač in bojim se, da bo zaradi krčenja testiranja razvoj 800-kubičnih motorjev zelo trpel," je v intervjuju za časnik MCN povedal 30-letni Italijan.

Prvotni predlog Mednarodne motociklistične zveze FIM je bil še bolj radikalen, saj je predvideval ukinitve vseh testiranj med sezono, a so na koncu le dovolili omenjeni testiranja, na katerih bodo preizkušali dirkaške prototipe za sezono 2010. Doktor, ki je intervjuju sicer priznal, da je bila lanska sezona zaradi obilice testiranj po dirkaških vikendih zelo naporna, daje dovoljenim testov toliko večjo težo: *“Omejevanje me sicer skrbi, a lani je bilo zelo naporno, saj smo v ponedeljkih po dirki opravili devet oz. deset testiranj. Zdaj imamo na voljo še manj časa na prostih treningih, zato so dovoljena testiranja še toliko bolj pomembna za preizkušanje novih delov.”*

Valentino Rossi bo zahteval spremembo pravil, ki bi dirkačem v razredu motoGP spet dovolila testiranja med sezono. (Foto: Reuters)

“Ponavadi na testiranja v Barceloni in Brnu dobimo z Japonske nekatere nove dele, a kaj, ko jih ne smem preizkusiti?! Morda ne bi bila slaba ideja, če bi si dirkači temu uprli in dosegli, da nam omogočijo vsaj dveh dodatnih testiranj,” napoveduje Yamahin as vročo sezono tudi v elitnem motociklističnem razredu.

Rodila na letalu, otroka pustila na krovu

Auckland, 19.03.2009, 15:01 | T.Š.

Neka ženska je rodila v stranišču letala, nato pa ga pustila v smeteh in se izkrcala. Nihče na krovu ni opazil ničesar, otroka pa so našli šele uro po pristanku.

Rodila je v stranišču, otroka pa odvrgla v smeti.

Ženska, ki je letela iz glavnega mesta Samoe, Apia, v novozelandsko prestolnico Auckland je na letalu povila otroka, ki pa ga je na letalu tudi zapustila. Po poročanju tujih medijev je rodila na stranišču letala, novorojenčka pa odločila v smeti. Nato se je enostavno izkrcala, uslužbenci letališča pa so otroka našli uro po pristanku.

Po poročanju novozelandske televizije, ni nihče od posadke ali 150 potnikov opazil ničesar. Žensko so po pristanku zadržale oblasti, ker ni našla potnega lista, poleg tega pa je bila umazana in krvava. Tako mati kot otrok sta trenutno v bolnišnici, njuno zdravstveno stanje pa naj bi bilo dobro.

Dobri stari Kiss ponovno na udaru

Detroit, 19.03.2009, 15:12 | K.Š.

Kiss so edini dolgolasi 'mačoti', ki se za vzburjanje hord kričečih žensk poslužujejo ličil in rockerskega nastopaštva. Po 11 letih pa so si končno omislili tudi nov album.

Slika: Kiss v polni bojni opravi

Slika: Gene Simmons je novinarjem povedal, da z družabnikom načrtujeta novi projekt.

Kiss so končno zbrali vse skladbe, ki bodo na njihovem novem studijskem albumu. Rokerji, ki delujejo že od leta 1972, so zadnji studijski album (*Psycho Circus*) posneli leta 1998. Zaenkrat so 'poljubčki' izdali le naslov ene od skladb – *Rotten to the core*.

Basist in zelo 'dolgojezični' **Gene Simmons** je potrdil, da bo album nastal v kooperaciji z njegovim družabnikom, sicer pevcem **Paulom Stanleyjem**.

"Je album, v kateremu ni govora o smislu življenja in ni nikakršnih političnih sporočil. Nikomur nočemo ničesar dokazati. Ne zanima nas tisto, kar je moderno ... Album bo klasičen rock, takšen, kakršnega smo producirali v 70. letih prejšnjega stoletja."

Van Morrison ne mara Beatlov

London, 19.03.2009, 15:19 | R.V.

Sloviti irski pevec in avtor Van Morrison pravi, da je vpliv slovite liverpoolske skupine The Beatles na razvoj svetovne glasbe precenjen.

Van Morrison pravi: *"V reviji Rolling Stone so zapisali, da se v Ameriki pogosto vse primerjave delajo s skupino The Beatles. V Veliki Britaniji pa vemo, da se glasba ni pričela z njihovim prihodom. Vse skupaj je brez smisla. Beatli so v vsakem primeru preveč cenjen bend. Tisti, ki so glasbo spremljali malce bolj poglobljeno, so lahko doumeli, da fantje iz Liverpoola pravzaprav niso ustvarili kaj posebnega."*

Slika: Van Morrison meni, da Beatli niso nič posebnega.

Dobitnik grammyja Van Morrison je še dodal, da ima raje organsko, naravno glasbo Little Richarda, Carla Perkinsa in Jenea Vincenta, kot pa tisto, ki jo posnel kralj rock'n'rolla Elvis Presley.

Morrison se trenutno nahaja na svetovni koncertni turneji, na kateri predstavlja skladbe s svojega kulturnega albuma *Astral Weeks*, ki je izšel davnega leta 1968.

Princ William je v otroštvu sanjal, da bo postal policist

London, 19.03.2009, 15:21 | STA / A.M.

Britanski princ William je v pogovoru za otroško oddajo britanske mreže BBC razkril, da je v otroštvu sanjal, da bo postal policist. Toda ugotovil je, da to verjetno ni dobra ideja.

26-letni princ William je sanjal, da bo postal policist. (Foto: Reuters)

26-letni princ je tudi razkril, da se trenutno v okviru urjenja v britanskih letalskih silah uči pilotiranja helikopterja.

"Zelo dobro mi gre. Moji inštruktorji bi verjetno dejali, da ne tako zelo, a jaz mislim, da ni preveč slabo. Za zdaj mi še ni uspelo poškodovati opreme, nisem se zaletel v nobeno drevo..." je povedal **William**.

Princ je prav tako razkril, kako si je pridelal brazgotino na čelu, ki spominja na tisto, ki jo ima knjižni junak Harry Potter. Pridelal si jo je v otroštvu, med igranjem golfa s prijateljem, pri čemer se je pripetila nesreča, ko je s palico dobil udarec v glavo.

Princ William v družbi policistov. (Foto: Reuters)

Izraelski vojaki priznali pobijanje civilistov

Jeruzalem, 19.03.2009, 15:35 | STA / T.Š.

Izraelski vojaki so v pričanjih priznali, da so v Gazi zavestno pobijali tudi nedolžne civiliste. Izraelski obrambni minister pa v odzivu vztraja, da je izraelska vojska najbolj moralna na svetu.

Izraelsko javnost so pretresla pričanja izraelskih vojakov o tem, kako so med januarско 22-dnevno ofenzivo na območju Gaze nekritično pobijali palestinske civiliste in namenoma uničevali njihovo lastnino. Vojaki naj bi ta priznanja izrekli februarja na zborovanju na vojaški akademiji **Jicaka Rabina**.

Vojaki, ki so sodelovali v obleganju Gaze, pričajo o nekritičnem pobijanju tamkajšnjih civilistov... (Foto: Reuters)

Bilten omenjene vojaške akademije, ki je izšel ta teden, med drugim navaja pričanje enega od vojakov o tem, kako je izraelski ostrostrelec ubil palestinsko mater in njena dva otroka, ki so nehote vstopili na območje, ki ga je izraelska vojska pred tem razglasila za zaprtega. Navaja tudi primer starejše Palestinke, ki je bila ubita 100 metrov od svojega doma, pa tudi primere ugrabljanja civilistov ter vandalizma in uničevanja palestinskih domov.

Izjave vojakov pričajo tudi o zelo ohlapnih pravilih, ki so bila vojakom dana glede streljanja na civiliste. Eden od vojakov je celo povedal, da jim je bilo s strani nadrejenih rečeno, da je streljanje na civiliste med opravljanjem hišnih preiskav v redu, saj so vsi, ki so tam, teroristi. Tudi drugi vojaki naj bi mu govorili, da "so vsi ljudje v Gazi teroristi".

Izraelska vojska najbolj moralna na svetu?

"To so bila zelo kruta pričanja o neupravičenem streljanju civilistov in uničevanju lastnine, ki so izražala vzdušje, v katerem se nekdo počuti upravičenega, da nad Palestinci uporabi neomejeno nasilje," je pisanje biltena za izraelski radio komentiral direktor vojaške akademije **Dani Zamir**. Kot je še dejal, so bili vojaški častniki presenečeni nad ugotovitvami, ki jim jih je razkril.

...obrambni minister pa vztraja, da so najbolj moralna vojska na svetu. (Foto: Reuters)

Izraelski obrambni minister **Ehud Barak** je v odzivu zatrdil, da *"je izraelska vojska najbolj moralna na svetu"*. *"In vem, kaj govorim, saj vem, kaj se je dogajalo v nekdanji Jugoslaviji, v*

Iraku," je dejal. Kot je dodal, pa "lahko vedno prihaja do izjem, o katerih se govori sedaj, in vse, kar je bilo izrečeno, je treba preiskati". Tudi predstavnik izraelske vojske je zatrdil, da bodo trditve preučili, izraelska skupina za človekove pravice Ješ Din pa je že zahtevala neodvisno preiskavo.

Aretirali 12 pripadnikov Hamasa

Izraelske varnostne sile so medtem davi na Zahodnem bregu izvedle operacijo proti palestinskemu gibanju Hamas in pri tem aretirale 12 vodilnih predstavnikov gibanja na tem območju. Hamas je dejanje Izraela obsodil kot "izsiljevanje", saj sledi propadu pogajanj med Izraelom in Hamasom glede izmenjave palestinskih ujetnikov v zameno za osvoboditev izraelskega vojaka Gilada Šalita, ki so ob posredovanju Egipta potekala v Kairu. V soboto bo minilo 1000 dni od zajetja Šalita na meji med Izraelom in Gazo.

'Zakon je več kot nujen'

Ljubljana, 19.03.2009, 15:36 | STA / M.M.

V položaju, ki ni rožnat, se mora okrepiti delovanje kreditnega trga in zmanjšati pritisk na likvidnost podjetij, predvsem dobrih, meni Gaspari. Zato je vlada sprejela predlog zakona o jamstveni shemi RS v višini 1,2 milijarde evrov.

Vlada je na današnji seji sprejela predlog zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije v višini 1,2 milijarde evrov. Z njo naj bi po besedah ministra za razvoj in evropske zadeve **Mitje Gasparija** dosegli, da "se v položaju, ki ni rožnat, okrepi delovanje kreditnega trga in zmanjša pritisk na likvidnost podjetij, predvsem dobrih".

Do državnih jamstev bodo upravičene vse banke s sedežem v Sloveniji, s čimer bodo motivirane za izdajanje kreditov podjetjem. Osnovni namen zakona je omogočiti podjetjem pridobiti pri bankah kredite v ročnosti med enim in petimi leti, je dejal Gaspari ter dodal, da torej poskušajo vzpostaviti kreditni trg, ki bo deloval na srednji rok.

Minister je poudaril, da znesek kredita ne bo smel preseči skupne letne mase plač, ki jih je izplačal kreditojemalec za leto 2008, vključno s prispevki za socialno varnost. Jamstva bo mogoče izdati le za kredite, ki so namenjeni za financiranje osnovne dejavnosti podjetij, predvsem pa za financiranje novih investicij in za končanje že začelih, je poudaril Gaspari. Poleg tega bodo lahko podjetja tovrstne kredite dobila tudi za financiranje obratnih sredstev ter tekočih ali predvidenih prihodnjih razvojnih projektov, katerih cilj je nadgradnja tekočega poslovanja.

Minister za razvoj in evropske zadeve Mitja Gaspari (Foto: Dare Čekeliš)

Jamstva pa ne bo mogoče izdati v primeru, da je kreditojemalec podjetje v težavah, če je iste upravičene stroške že prejel javna sredstva, ali pa če bi kredit namenil za odkup podjetij s strani uprav in z njimi povezanih oseb oz. za odplačilo obstoječih kreditov, najetih za te namene.

Banke, ki bodo sodelovale v jamstveni shemi, bodo morale del tveganj nositi same, je poudaril Gaspari. Država bo lahko odvisno od bonitete posojilojemalca prevzela 50 oz. 80 odstotkov tveganja v posameznem poslu, ostali del tveganja bo nosila banka sama.

Podjetjem z bonitetno oceno A in B je država pripravljena pokriti največ 80 odstotkov tveganja iz naslova tako danega kredita, podjetjem z bonitetno oceno C pa največ 50 odstotkov tveganja. Verjetnost neplačila je namreč v slednji skupini višja, je pojasnil Gaspari. Glavnica posameznega kredita se bo gibala med 100.000 in 70 milijoni evrov.

Skupni znesek jamstev za podjetja z bonitetno oceno A in B znaša milijardo evrov, za podjetja z oceno C pa 200 milijonov evrov. V imenu in za račun države jih bo izdajala SID banka, ob čemer je Gaspari povedal, da se bo višina jamstvene kvote posamezne banke oblikovala z avkcijo. Pri tem bo država dražila tisti delež tveganja, ki ga sama prevzema.

Banke bodo morale za izdajo jamstva plačati letno provizijo, in sicer za kreditorejmalce bonitetnega razreda A v višini 0,55 odstotka od višine glavnice kredita, za kreditorejmalce bonitetnega razreda B v višini 0,8 odstotka glavnice in za kreditorejmalce bonitetnega razreda C v višini dve odstotkov glavnice. Za prvi dve leti od izdaje poročstva je lahko provizija nižja.

Vlada bo z uredbo k temu zakonu določila, da bo terjatev iz naslova tega zakona v primeru stečaja podjetja poplačana prva.

Do vsakega poročstva se bo opredeljeval DZ s posebnim zakonom, je dodala državna sekretarka na ministrstvu za finance **Helena Kamnar**. Jamstva, uvrščena v jamstveno shemo po tem zakonu, se sicer ne všttevajo v splošno kvoto iz zakona o izvrševanju vsakoletnega proračuna, temveč sodijo v okvir 12 milijard evrov vrednega paketa protikriznih ukrepov iz novembra lani.

DZ bo predlog zakona sprejel na marčni seji skupaj s predlogom rebalansa letošnjega državnega proračuna, je napovedal Gaspari. Čeprav mora Slovenija o jamstveni shemi še obvestiti EU, pa minister pričakuje, da se bo začela uporabljati najkasneje v drugi polovici aprila.

Razmere v gospodarstvu so take, da je ta zakon več kot nujen, je še poudaril Gaspari. Po zadnjih napovedih naj bi se namreč obseg bruto domačega proizvoda v EU letos skrčil za 4,1 odstotka, medtem ko se napovedi za leto 2010 nekoliko izboljšujejo, in sicer na 0,3-odstoten padec. Ob tem pa je minister opozoril, da ne gre za zakon o sanaciji podjetij temveč za zakon o normalnem delovanju kreditnega trga.

VIDEO: Iz petih metrov zgrešil prazen gol

Teheran, 19.03.2009, 14:33 | D.M.

Nemogoče je mogoče. Nogometaš iranskega kluba Esteghlal je na tekmi azijske lige prvakov zgrešil prazen gol iz vsega petih metrov.

Ali Alizaheh, njegov trener in vsi navijači iranskega predstavnika v azijski ligi prvakov, so se še dolgo po tekmi proti Al-Jaziri iz Združenih arabskih emiratov držali za glavo in niso mogli verjeti, kako je lahko v zadnjih minutah dvoboja Alizaheh zgrešil priložnost za zmagoviti

zadetek. Tekma se je končala z rezultatom 1:1. Poglejte videoposnetek.

Kriminalisti zaključili preiskavo pranja denarja

Ljubljana, 19.03.2009, 15:57 | P.J.

Kriminalisti so razkrili kriminalno združbo, ki je za podjetja opravljala pranje denarja. Policija je ovadila 55 oseb za 39 kaznivih dejanj. So med vpletenimi tudi vodilni v SCT?

Policija je pred časom opravila hišne preiskave pri nekaterih zaposlenih v SCT. Neuradno naj bi takrat preiskovali sum pranja denarja. (Foto: POP TV)

Po skupni akciji Urada za preprečevanje pranja denarja, kriminalistične policije, državnega tožilstva in Davčne uprave, ki je trajala od leta 2006, usmerjalo pa jo je Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani, so kriminalisti ovadili skupno 55 oseb zaradi suma storitve 39 kaznivih dejanj, hudodelskega združevanja in zlorabe položaja in pravic. Skupna škoda znaša 7,750.000 evrov, je povedal vodja kriminalistične policije policijske uprave Ljubljana **Branko Japelj**.

Vse se je začelo, ko je Urad RS za preprečevanje pranja denarja zasledil sumljive finančne transakcije. Kriminalisti so tako pričeli preiskovati sum, da se organizirana združba več oseb ukvarja z ustanavljanjem tako imenovanih slamnatih družb, ki jih zlorabljuje za namene izdajanja fiktivnih računov in dvigovanja gotovine na podlagi izvedenih nakazil.

Kriminalisti so potrdili, da slamnate družbe niso opravljale storitev

Vodja sektorja kriminalistične policije Policijske uprave Ljubljana Branko Japelj (Foto: www.policija.si)

Kriminalisti so ugotovili, da so slamnate družbe po predhodnem dogovoru izdajali fiktivne račune delujočim gospodarskim družbam. Predstavniki delujočih gospodarskih družb so na podlagi teh fiktivnih računov na račune slamnatih družb nakazovali sredstva, s teh računov pa so nato pooblaščenca dvigovali gotovino in jo zmanjšano za dogovorjen odstotek provizije vračali nakazovalcem.

Z zbiranjem podatkov, pregledovanjem obsežne zajete dokumentacije in računalniških podatkov, ki so jih pridobili tudi pri opravljenih hišnih preiskavah, so kriminalisti potrdili, da slamnate družbe za plačnike niso opravljale nobenih storitev, niti niso opravljale prometa blaga, s čimer je bil izkazan utemeljen sum, da gre dejansko za fiktivne račune in fiktivna nakazila.

Celotno dejavnost je organiziral 40-letnik iz okolice Ljubljane

Skupna škoda znaša 7,750.000 evrov. (Foto: POP TV)

V preiskavi je bilo ugotovljeno, da je celotno dejavnost organiziral 40-letni osumljenec iz okolice Ljubljane, pri izvrševanju kaznivih dejanj pa mu je pomagalo še sedem osumljencev, ki so nastopali kot posredniki pri poslu ali pa so dali na razpolago svoje ime za ustanovitev in formalno funkcijo direktorja slamnate družbe, so še pojasnili na policiji.

V tem primeru so policisti podali že drugo kazensko ovadbo v okviru iste preiskave. Prvo so namreč vložili že v septembru 2008 zoper 23 osumljencev za storitev 17 kaznivih dejanj, v zadnji pa še proti 32 osebam za 22 storjenih kaznivih dejanj. Skupaj je bilo tako ovadenih 55 oseb za 39 kaznivih dejanj.

Ugotovitve Urada za pranje denarja so bistveno pripomogle pri raziskavi

Tekom celega predkazenskega postopka je zlasti na področju izmenjave podatkov potekalo intenzivno sodelovanje med policijo in Uradom za preprečevanje pranja denarja, katerega ugotovitve so bistveno pripomogle k učinkoviti obravnavi in uspešnemu zaključku obravnave zadeve, so še povedali na policiji.

So bile hišne preiskave zaposlenih na SCT v okviru te preiskave?

Namestnik predsednika uprave SCT Aleksander Meze (Foto: POP TV)

109 policistov in kriminalistov je na območju Ljubljane, Kopra in Kranja v gospodarskih družbah in na naslovih odgovornih oseb 19. novembra 2008 opravilo 20 hišnih preiskav. Kriminalisti so takrat, kot je potrdil vodja Zidarjevega kabineta **Klemen Gubenšek**, obiskali tudi namestnika predsednika uprave SCT **Aleksandra Mezeta**. Neuradno so takrat opravili hišne preiskave pri petih vodilnih delavcih ljubljanskega SCT, med katerimi pa ni bilo prvega moža SCT **Ivana Zidarja**. Pridržan ni bil nihče, kriminalisti pa so preiskovali kazniva dejanja: utaja davkov, pranje denarja in uničenje poslovnih listin. Osumljeni naj bi oprali osem milijonov evrov, vpletenih pa naj bi bilo 20 podjetij iz različnih držav. Kriminalisti so poleg SCT Stanovanjskega inženiringa obiskali tudi ljubljansko nepremičninsko podjetje Akropola, katerega lastnik je 83. najbogatejši Slovenec **Franc Erjavec**.

Kot je povedal vodja kriminalistov Policijske uprave Ljubljana Branko Japelj, so bila vpletena tudi nekatera podjetja v državni lasti. Da je vpleteno tudi podjetje SCT, pa na policiji danes niso potrdili.

Pri gašenju požara se je hudo poškodoval

Ribnica na Pohorju, 19.03.2009, 16:07 | STA

V sredo je na Pohorju zagorela hiša, pri čemer jo je skupil lastnik. A ne zaradi opeklin, temveč je padel s strehe, ko je gasil ogenj, in se hudo poškodoval. Ogenj pa je terjal za 20.000 evrov škode.

V kraju Hudi kot na območju Ribnice na Pohorju je v sredo dopoldne zagorela stanovanjska hiša, lastnik pa se je pri gašenju hudo poškodoval. Ogenj je povzročil za približno 20.000 evrov gmotne škode, so danes sporočili s Policijske uprave Slovenj Gradec. V požaru je v celoti zgorelo ostrežje stanovanjske hiše, medtem ko bivalni prostori niso bili poškodovani.

Med gašenjem ognja je padel s strehe. (Fotografija je simbolična) (Foto: Jani Dolinšek)

Lastnika stanovanjske hiše sta v sredo v dopoldanskem času zakurila vejevje v peči kurilnice, zaradi močnega gorenja pa so skozi dimnik na leseno streho hiše padale tleče iskre in zanetile požar.

Lastnik hiše, ki je po lestvi splezal na streho hiše in skušal pogasiti ogenj, je padel s strehe približno štiri metre v globino na kovinsko konstrukcijo, nato pa na betonsko ploščo. Zaradi hudih poškodb medenice so ga z reševalnim vozilom odpeljali v slovenjgraško bolnišnico.

Katie Holmes je noseča

Los Angeles, 19.03.2009, 16:05 | T. P.

Pod srcem Katie Holmes raste novo življenje. Žena Toma Cruisea naj bi komaj čakala, da mala Suri dobi brata ali sestro. Zakonca novice še ne želita deliti z javnostjo.

Slika: Katie in Tom sta veselo novico o nosečnosti podelila z ozkim krogom ljudi.

Družina se bo povečala. (Foto: Reuters)

Tuji mediji poročajo, da je **Katie Holmes** noseča. Igralka, poročena z gorečim privržencem scientologije **Tomom Cruisom**, je bila zadnje čase videti precej klavarno. Nekateri so za bledico in utrujen videz krivili nekatere scientološke obrede, drugi pa preobremenjenost.

Morda pa je šlo za neprespanost oziroma povečano dejavnost v postelji. *"Vedno sta razmišljala o tem, da bi razširila družino. In zdaj sta presrečna, ker bo **Suri** končno postala starejša sestra,"* pravi nekdo, ki jima je zelo blizu.

30-letna Katie in 46-letni Tom sta novico podelila z ozkim krogom ljudi, predvsem s člani družine in z najbližjimi prijatelji. Z izjavo za javnost želita počakati vsaj do tretjega meseca nosečnosti, a jeziki so se hitro razvezali in novica se je zakročila po svetu.

Slika: Katie pričakuje.

Laibach z Wagnerjem in simfoniki

Ljubljana, 19.03.2009, 16:21 | B.T.

Skupina Laibach bo s simfoniki 18. aprila predstavila nov glasbeni projekt VOLKSWAGNER. Pripravljajo svojstveno interpretacijo nekaterih Wagnerjevih znamenitejših uvertur.

Matjaž Gantar (drugi z leve), Ivan Novak (drugi z desne), Boris Renner (prvi z desne).
(Foto: Miro Majcen)

Ves dogodek bo imel tudi dobrodelno noto, saj bo od vsake vstopnice šlo 15 evrov za izobraževanje nadarjenim srednješolcem in socialno ogroženih družin.

Besedna skovanka **VOLKSWAGNER** je naslov novega glasbenega projekta, ki nastaja v sodelovanju med skupino Laibach ter simfoničnim orkestrom slovenske nacionalke. Samo ime se naslanja na Laibachov album *Volk (2006)*, skladatelja Richarda Wagnerja in seveda vsem dobro znanega "hrošča", ki je zrasel v glavi Hitlerja. Ta pa je bil na prav svojevrsten način povezan z Wagnerjem, saj je bil z njim dobesedno obseden in je posledično prepovedal vso "izojeno" umetnost.

(Foto: Miro Majcen)

Laibach je k projektu pritegnil tudi dirigenta **Izidorja Leitingerja** in začela je nastajati avtorska partitura, ki se na zelo specifičen način ukvarja z interpretacijo nekaterih Wagnerjevih znamenitejših uvertur, ter jih povezuje v simfonično elektronsko suito.

Matjaž Gantar (Foto: Miro Majcen)

"K sodelovanju smo povabili skupino Laibach, ki si je kot aranžerja in dirigenta izbrala Izidorja Leitingerja, ter simfonike orkester RTV Slovenija in tako je nastala partitura Volkswagner. Koncert je namenjen tako interni kot eksterni javnosti," je povedal **Matjaž Gantar**, predsednik uprave družbe, ki jo že vrsto let zelo uspešno vodi.

Ivan Novak (Laibach). (Foto: Miro Majcen)

Član skupine Laibach **Ivan Novak** je dodal, da so skupino že večkrat nagovarjali, da bi se lotila Wagnerja, sedaj pa bo končno prišlo do realizacije. Z aranžerjem ter dirigentom Leitingerjem tako nastaja suita, ki bo s pomočjo ikon in simbolov časa osvetlila stične točke med "visoko" in popularno kulturo. **Boris Renner** pa je ob tem dodal, da je Simfoničnemu orkestru vedno v izziv in veselje sodelovati s skupinami, ki ustvarjajo druge glasbene zvrsti.

Boris Renner, Ivan Novak in Matjaž Gantar. (Foto: Miro Majcen)

18. aprila se ob 20.30 uri v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma tako obeta nov mejnik v slovenskem kulturnem prostoru. Ustvarjalci bodo v Wagnerju poiskali zametke modernizma, ki so preko Mahlerja, Debussyja in Schönberga, vodili v jedro jazzovskih modernistov in soničnih eksperimentalistov ter jih nadgradili z ambientalnim elektronskim spektrom. Koncert bo v senzacionalnem duhu razprostrl vsebino modernizma, funkcionalizma, pop arta, industrijske produkcije in zgodovine 20. stoletja.

Prihodnost je v računovodji, ne vedeževalcu! (na cekin.si)

19.03.2009, 12:23 / Uroš Bric

Dandanes je modna muha napovedati prihodnost, v kateri marsikateri prerok vidi nič drugega kot le denar. Več kot ga dobi, bolj je svetla. Prihodnost namreč. Zakaj se s tem ne strinja računovodja? Ker vsakič, ko računa ...

... da bo prihodnost prinesla več denarja, pomeni to zanj več skrbi pri tem, za koliko si povišati plačo. Pustimo šalo ob strani, toda vseeno je poklic računovodje eden izmed poklicev prihodnosti, ki ga je vsesplošna gospodarska kriza le oplazila. Za tiste manjše ter fleksibilnejše

računovodje pa velja ravno obratno, saj se njihov krog novih strank vztrajno veča. Poglejmo, zakaj.

Tudi kot vedeževalci se tudi računovodje utrudijo pri napovedovanju prihodnosti. (Foto: iStockphoto)

Računovodstvo ni več suhoparno prelaganje in listanje fasciklov

V zadnjih letih je v Sloveniji računovodska panoga postala zelo razširjena dejavnost, saj se je veliko zaposlenih v računovodskih servisih odločilo za samostojno pot v obliki popoldanske dejavnosti. Prav zato računovodski servisi odpirajo in zapirajo svoja vrata, saj na trgu preživijo le inovativni in konkurenčni tekmeci. Ponudba računovodskih storitev se zato vse bolj dopolnjuje. Poleg standardnega obračuna plač in DDV-ja nekateri servisi prevzamejo administracijo, fakturiranje, plačilni promet, vršijo izterjave, pripravljajo dopise, urejajo dokumentacije za kredite, leasinge, zavarovanja in podobno.

Računovodje očitno ne poznajo recesije

"*Trenutno kljub gospodarski krizi ni opaziti upada povpraševanja,*" je povedala Nataša Novak iz računovodskega servisa Faktura iz Kopra ter dodala: "*Neposredno ne čutimo posledic recesije, je pa viden vpliv krize na poslovanje strank, zaradi česar lahko prihaja do cenovnih usklajevanj.*" Nasprotno pa meni Sandra Čuček, vodja mariborske poslovalnice Vizija računovodstvo. "*V letošnjem letu se v določenih primerih, večinoma pri espejih, povpraševanje po računovodskih storitvah celo povečuje,*" ter dodaja: "*Cene naših storitev so ostale iste, saj ni bilo potrebe po dodatnem znižanju cen.*" Vsi računovodski servisi pa tudi zatrjujejo, da zaradi krize zaenkrat še nimajo večjih težav s plačilno disciplino strank, saj so se jim že pred krizo prilagajali v vseh pogledih.

Slika: Tudi v slabih časih se računovodjem dobro godi.

"*Bolj kot gospodarska kriza je problem sivi trg,*" je povedal Drago Kastelic iz računovodskega servisa Drago Kastelic s.p., ki spada pod franšizno skupino Simič&Partnerji. Računovodstvo, ki ne izdaja računa za svojo storitev, predstavlja mnogim računovodjem nelojalno konkurenco, saj so cene računovodskih storitev lahko nižje tudi za 20 odstotkov in več.

Na vprašanje glede okvirnega cenika bodite vztrajni in natančni!

Računovodska tarifa predstavlja priporočljiv način vrednotenja računovodskih storitev, ki se uporablja kot pripomoček za oblikovanje lastnih cen računovodskih servisov. Po novem se od 1. 1. 2009 enkrat letno vrednost tarife uskladi s splošno rastjo cen oziroma se poveča enkrat letno za stopnjo inflacijo.

Cene računovodskih storitev so odvisne od velikosti podjetja oziroma števila faktur in obsega dela. Tako v povprečju računovodske storitve (brez DDV-ja) za mikro podjetja in samostojne podjetnike stanejo med 55 in 75 evrov. Naj poudarimo, da gre za povprečne cene, ki se od primera do primera razlikujejo. Prav zato smo v naši redakciji podrobno opredelili različne pakete, ki smo jih cenovno primerjali med različnimi ponudniki. Vsi podani ceniki so informativne narave, kar pomeni, da se je za dodatno znižanje cen možno pogajati.

Paket 'popoldanec'

Paket je namnejen tistim, ki opravljajo dopolnilno dejavnost (s.p.) in zajema obračun pavšalnih prispevkov, vodenje glavne knjige, obračun DDV, knjiženje, vodenje registra osnovnih sredstev ter izdelavo končne bilance stanja in izkaza poslovnega izida.

V računovodskem servisu Helena bi bila okvirna cena za tovrsten paket 48 evrov: tri mesece vam po promocijskem obdobju približno napovejo točno ceno, ki se je natančno določi glede na preteklo poslovanje. V računovodskem servisu Faktura iz Kopra bi se cena gibala okrog 70 evrov, v Vizija računovodstvu iz Maribora pa bi na mesec odšteli približno 80 evrov. V vse cene je že vključen DDV.

Paket Mini

Poleg zgoraj naštetih predpostavk smo tu upoštevali še obračun prispevkov za samozaposlenega oziroma obračun plače 1 zaposlenega v d.o.o. in knjiženje 180 poslovnih dogodkov v letu. Naj opozorimo, da pod pojem poslovni dogodek spada izdan ali prejeti račun, izdan potni nalog ter obračunan izdatek ali prejemek.

Cene za tovrsten paket se gibljejo okoli 100 evrov na mesec. Tako bi v računovodskem servisu Helena dobili ponudbo za približno 80 evrov, v računovodskem servisu Faktura iz Kopra pa bi se cena za paket Mini gibala okrog 100 evrov. V Vizija računovodstvu iz Maribora pa bi na mesec odšteli približno lahko tudi 120 evrov. V vse cene je že vključen DDV.

Paket Maxi

Od paketa Mini se razlikuje le po številu poslovnih dogodkov ter številu zaposlenih. V paketu Maxi je torej upoštevan obračun za obračun plače dveh zaposlenih (vključno z morebitnim obračunom samozaposlenega) in knjiženje 420 poslovnih dogodkov v letu. Kot rečeno, pod pojem poslovni dogodek spada izdan ali prejeti račun, izdan potni nalog ter obračunan izdatek ali prejemek.

Glede na ponujeno ceno je omenjen paket najugodnejši v računovodskem servisu Helena, kjer bi zaračunali približno 120 evrov mesečno. Tako v računovodskem servisu Faktura iz Kopra kot tudi v Vizija računovodstvu iz Maribora pa vam bi na mesec opravljali računovodsko storitev za 150 evrov. Prav tako je v vse cene že vključen DDV.

Pazljivo pri izbiri računovodje - cenovne razlike med njimi so astronomske! (Foto: iStockphoto)

Kaj pa d.o.o.?

Preverili smo, kolikšne so cene (mesečni pavšal) za storitveno podjetje (d.o.o.), ki ima štiri redno zaposlene ter približno 500 poslovnih dogodkov letno, občasno pa je treba obračunati tudi najemnine fizični osebi, potne naloge ter opraviti mesečni obračun DDV-ja. Prav tako je bilo v ponudbo vključena izdelava zaključnega računa (izdelava končne bilance stanja in izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja kapitala ...).

Izračun ponudbe, ki so nam jo poslali iz deset naključno izbranih računovodskih servisov, kaže velike razlike v ceni. Razpon v ponujeni ceni je bil velik za skoraj 300 evrov. Tako smo

najugodnejšo ponudbo prejeli za 260 evrov, medtem ko je najdražja ponujena cena znašala 650 evrov. V povprečju so se cene gibale med 350 ter 450 evrov, v katerih je bil DDV že vključen.

Zanimivo pa je dejstvo, da so nekateri višji znesek argumentirali s ponujeno dodano vrednostjo, kot sta davčno svetovanje ali regulacija in usklajevanje dobička iz dejavnosti, zaradi česar podjetnik plača manj davka. Zakaj je to slaba in draga dodana vrednost? Ker bi tovrstni argumenti že v osnovi morali spadati pod osnovne storitve, s katero bi računovodja dokazal svojo profesionalnost.

Torej, če mislite, da računovodske storitve plačujete predrago, pot pod nogo! Konkurenca in ponudba sta veliki, kar je ob osnovnem poznavanju cenika računovodskih storitev voda na vaš mlin.

Horvat zavrača povezave z vdorom v sodni spis

Koper, 19.03.2009, 16:50 | T.Š.

Nekdanji predsednik koprskega sodišča ostro zavrača kakršnekoli povezave z vdorom v sodni spis. Kot pravi je za celotno zadevo prvič izvedel šele sedaj, in to iz medijskih poročanj.

"Ostro zavračam neresnične in zlonamerne navedbe v medijih s katerimi se moje ime povezuje z dogodkom na Okrožnem sodišču v Kopru," je v sporočilu za javnost zapisal nekdanji predsednik Okrožnega sodišča Koper **Bogomir Horvat**.

Trdi, da *"o konkretnem dogodku, ki naj bi se zgodil v letu 2007, sem izvedel šele sedaj iz medijev"*. Po Horvatovih navedbah takrat, ko je bil še predsednik sodišča, s strani sodnika, ki je zadevo obravnaval, o tem ni bil obveščen. Pri tem dodaja, *"da je bil in je še vedno prav ta sodnik tudi vodja kazenskega oddelka, kot takšen pa je odgovoren za stanje na svojem oddelku"*.

Horvat je kot pravi, za vse skupaj izvedel šele iz medijev. (Foto: Kanal A)

Horvat ne ve zakaj ga sodnik o domnevnem dogodku ni obvestil. Če pa bi ga, *"bi prav gotovo ukrepal skladno s pristojnostmi predsednika sodišča, in sicer tako v primeru, da je šlo za sum kaznivega dejanja, kakor tudi če je šlo zgolj za malomarno ravnanje strojepiske pri prepisovanju sodbe,"* trdi.

Tako kot koprski odvetnik **Franci Matoz** je bil tudi Horvat zelo začuden, da je do *"izpostavljanja te zadeve prišlo šele po dveh letih, od kar naj bi se dogodek zgodil"*. Ob tem upa, da bodo pristojni organi opravili svoje delo korektno in zadevi prišli do dna.

Matoz je sicer v sredo na pristojnem sodišču vložil tožbo zoper Televizijo Slovenija zaradi prvega prispevka, v katerem so ga povezovali z vdorom v sodni spis na koprskem sodišču. Glede prve informacije, da naj bi nekdo vdrl v informacijski sistem koprskega sodišča in vstopil v kazenski spis, se je dejansko izkazalo, da naj bi nekdo iz osnutka sodbe, ki se je hranil na osebni računalniku pri strojepiski izbrisal nekaj strani, je dogajanje povzel koprski odvetnik.

Po njegovi oceni je temu botrovalo to, da se je dokument nepravilno shranjeval, ali da se je nepravilno rokovalo z njim, ali da je temu botrovala neka tehnična napaka. Verodostojnost takim navedbam jemlje tudi dejstvo, da naj bi se to zgodilo pomladi leta 2007 v neki odmevni kazenski zadevi in da je minilo kar dve leti, ko ni nihče o tem govoril, je dejal Matoz.

Predsednik Okrožnega sodišča Koper Vitomir Bohinec pa je v sredo pojasnil, da je predsednik senata napako v osnutku sodne odločbe pravočasno opazil in tudi odpravil. Kot je poudaril, je omenjena zadeva, ki je bila v teku spomladi 2007, zdaj že zaključena s pravnomočno obsodilno sodbo.

Türk se brani

Ljubljana, 19.03.2009, 16:50 | STA / M.M.

Direktor Elesa poudarja, da družbo vodi kot dober gospodar. Nadzorniki so vladi namreč predlagali, naj ga zaradi kršitev in nepravilnosti odpokliče in razreši.

Direktor Elesa Vitoslav Türk (Foto: POP TV)

Potem ko so nadzorniki Elesa vladi predlagali, naj zaradi kršitev in nepravilnosti odpokliče in razreši direktorja **Vitoslava Türka**, je ta danes poudaril, da "družbo vodi kot dober gospodar ter v skladu s sprejeto zakonodajo, vladno uredbo, potrjenim poslovnim načrtom, notranjimi organizacijskimi predpisi in ISO standardi".

Poslovanje Elektra-Slovenije (Eles) je ves čas pod nadzorom internega revizijskega organa ter nadzornega sveta, ki je potrdil poslovni načrt in ključne poslovne odločitve v letih 2006, 2007 in 2008, je v pisni izjavi zapisal Türk.

Računovodske izkaze in poslovno poročilo vsako leto pregleda neodvisna revizorska družba, ki je za leti 2006 in 2007 izdala pozitivno mnenje. "*Vsi sumi in ugibanja o nepravilnostih bodo ovrženi ob pregledu celotne dokumentacije s strani ustreznih organov,*" je še poudaril Türk.

Nadzorni svet Elesa, kot je znano, je na sredini seji sklenil vladi poleg odpoklica in razrešitve prvega moža družbe predlagati tudi vložitev odškodninskega zahtevka zoper Türka.

Dylan se še vedno dobro drži

New York, 19.03.2009, 15:46 | R.V.

Legendarni ameriški glasbenik Bob Dylan bo aprila objavil že svoj 33. studijski album Together Through Life. Nanj je uvrstil deset novih pesmi.

Slika: Dylan je svoj zadnji album Modern Times objavil pred tremi leti.

67-letni Dylan je navdih za ustvarjanje novega albuma dobil med pisanjem pesmi za film **My Own Love Song** režiserja Oliviera Dahana.

Bob pravi: "Napisal sem eno pesem, a se nisem ustavil. Ustvarjal sem naprej in tako je nastal cel album."

Na novem albumu se je podpisal tudi kot producent, vendar s svojim umetniškim imenom **Jack Frost**. Zvočno podobo albuma so mu pomagali ustvariti **David Hidalgo** iz zasedbe Los Lobos, **Benmont Tench** iz skupine Heartbreakers ter **Mike Campbell**. Dylan je tokrat v besedilih precej pozornosti namenil ljubezenskim težavam.

Zagotovili denar za plačilo pristopnine

Ljubljana, 19.03.2009, 17:25 | STA / M.M.

Vlada je zagotovila tri milijone evrov za plačilo pristopnine za univerzijado, čeprav je bil ta znesek že načrtovan z rebalansom državnega proračuna za leto 2009.

Vlada je na današnji seji zagotovila tri milijone evrov za plačilo pristopnine za zimsko univerzijado v Mariboru leta 2013 še pred sprejetjem rebalansa proračuna, v katerem je bil ta znesek že načrtovan. Vlada je sredstva iz tekoče proračunske rezerve prerazporedila na proračunsko postavko, odprto v ta namen pri ministrstvu za šolstvo in šport.

"Vlada je sprejela odprtje proračunske postavke na ministrstvu za šolstvo in šport - 'univerzijada' - z zneskom tri milijone evrov in s tem priskrbelo možnost za plačilo pristopnine, kot je bilo določeno s sklepom državnega zbora 6. marca 2008. Kljub temu, da je bil ta znesek predviden v rebalansu, se je vlada odločila, da to stori s to interventno potezo zato, da bo možno plačati pristopnino do 31. marca 2009," je na novinarski konferenci po seji vlade povedal minister za šolstvo in šport **Igor Lukšič**.

Na novo odprto proračunsko postavko 9375 univerzijada se iz tekoče proračunske rezerve razporedijo sredstva v omenjeni višini za plačilo organizacijskih pravic Mednarodne univerzitetne športne zveze (FISU) na podlagi sklepa državnega zbora, da se bodo za ta namen zagotovila posebna namenska sredstva iz proračuna.

Kot je dejal minister, je vlada sprejela dva sklopa sklepov, ki se nanašajo na univerzijado. Poleg zagotovitve sredstev za plačilo pristopnine se sprejeti sklepi nanašajo na evidentiranje in točno preciziranje obvez, ki izhajajo iz organizacije univerzijade. Vlada je tako končno ugotovila, kolikšen je znesek, ki predstavlja obvezo države do univerzijade. Po ministrovih podatkih je višina tega zneska 15,540 milijona evrov, kar vključuje obveznost plačila pristopnine, tri do pet milijonov je delež organizacijskih stroškov, preostali delež pa predstavlja delež države v investicijskem delu za izgradnjo športne infrastrukture (skupni znesek 19,9 milijona evrov) ter izgradnjo študentskih domov oz. nastanitvenih kapacitet (nekaj več kot 11 milijonov evrov). Ob tem je minister omenil možnost nekaterih prihrankov. Glede na to, da je predvidenih osem milijonov za izgradnjo skakalnic, skoki pa niso obvezen del programa, bi lahko mirno odpadel ta delež, je še pojasnil minister. Prav tako je občina Zreče že dobila sredstva za gradnjo tekaške proge, ki se že gradi.

Minister za šolstvo in šport Igor Lukšič (Foto: Dare Čekeliš)

Vlada se je tudi odločila, da njeni predstavniki ne bodo sodelovali v organizacijskem odboru, temveč ministrski zbor predlaga ustanovitev častnega odbora z udeležbo članov vlade. Častni pokrovitelj prireditve je sicer predsednik države **Danilo Türk**. Po načrtovani strukturi bi namreč predsednik vlade hkrati vodil organizacijski odbor in dejansko prevzemal vso odgovornost za organizacijo te mednarodne športne prireditve, kar pa bi bilo v nasprotju z dosedanjimi običaji. *"To ni projekt vlade. To ne more biti politični projekt na tak način, kot je bil zasnovan na začetku. Nedvomno gre za projekt Slovenije, za katerim vlada stoji, kot stoji za vsakim športnim projektom in bo zagotovila sredstva po predvideni dinamiki, kot je bilo sprejeto v državnem zboru,"* je odgovoril minister na novinarska vprašanja.

"Vlada je znotraj teh okvirjev naredila tisto, kar je najboljše, določila skrajno višino udeležbe sredstev iz državnega proračuna in pokazala, da mora odgovornost prevzeti tisti, ki želi, da univerzijada je, in je prepričan, da bo univerzijada izpeljana znotraj teh okvirov," je poudaril minister Lukšič.

Po zadnjih ocenah naj bi bila celotna vrednost projekta 150 milijonov evrov, še pred tem se je celo ta znesek zvišal na več kot 304 milijone evrov, medtem ko je sklep državnega zbora omenjal znesek v višini 44,8 milijona evrov, 30 odstotkov od tega pa je dejansko obveza države. Če bodo organizatorji menili, da je to premalo, bodo morali znova oditi v državni zbor po nova sredstva. Za vlado je namreč zavezujoč lanski sklep državnega zbora, je še enkrat ponovil minister.

Po sestanku z župani treh občin, ki bodo leta 2013 skupaj gostile zimsko univerzijado v Mariboru, se je ministrski zbor na pobudo predsednika vlade **Boruta Pahorja** 5. marca najprej zavzel za vnovično presojo finančne konstrukcije univerzijade v državnemu zboru. A, kot je pojasnil minister, do tega ne bo prišlo, saj matični parlamentarni odbor za šolstvo in šport, ki je ta teden obravnaval predlog rebalansa proračuna, po ministrovih besedah takšnega interesa ni izrazil. Člani odbora so se odločili le, da bodo povabili organizatorje, župane treh mest organizatoric, ter predstavnike Slovenske univerzitetne športne zveze (SUSA), da odboru pojasnijo, kako je prišlo do takšnega skokovitega zvišanja sredstev.

Schumi 'osupel' nad novimi pravili

Ljubljana, 19.03.2009, 16:29 | S.K.

Podajanje mnenj dirkačev o novih pravilih na svojih spletnih straneh je očitno postalo hit.

Schumi se čudi novim pravilom. (Foto: Reuters)

Po **Fernandu Alonsu** in **Nicu Rosbergu** je svojo skrb in osuplost nad novimi pravili izrazil tudi sedemkratni svetovni prvak **Michael Schumacher**.

Schumi se je pridružil obsodbi pravil, ki po novem sistemu naslov svetovnega prvaka prinašajo dirkaču, ki bo največkrat zmagal: *"Vpeljevanje takšne novitete tik pred začetkom sezone je zame nekaj neverjetnega,"* je osupel Nemeč in nadaljuje: *"Ker je FIA vsa pretekla leta kakršne koli novosti zavračala prav z izgovorom, da je premalo časa za proučitev in bi lahko to ogrozilo sezono. Niti predstavljati si ne morem, kako bi takšna pravila formuli 1 lahko*

pomagala. Ne vidim smisla v tem, da bi lahko svetovni prvak postal dirkač z manjšim številom točk od drugouvrščenega.“

Sedemkratni svetovni prvak verjame v Ferrari. (Foto: Reuters)

Schumacher se je dotaknil tudi stanja moči pred začetkom nove sezone in meni, da so pri Ferrariju v dobrem položaju za boj za naslov in dodaja, da se mu McLaren Mercedes trenutno ne zdi najbolj močan tekmeec.

'Nimamo pooblastil'

Ljubljana, 19.03.2009, 17:36 | STA / M.M.

Inšpektorat za kulturo in medije je odgovorilo na pobudo Mednarodnega združenja za Lipico, naj ukrepajo v primeru domnevnih kršitev predpisov v Kobilarni Lipica. "Za to so odgovorni na Vursu," so poudarili.

Inšpektorat RS za kulturo in medije je danes Mednarodno združenje za Lipico - to je prejšnji teden na inšpektorat in na koprsko policijsko upravo prijavilo kaznivo dejanje, povezano s cepivom improvac - obvestilo, da v danem primeru nima pooblastil za ukrepanje v zvezi z domnevno kršitvijo predpisov, ki jih je združenje navedlo.

Kot so sporočili iz inšpektorata, je v zakonu o Kobilarni Lipica določeno, da izvajanje določb zakona nadzirajo pristojni inšpektorji vsak v okviru svojih pristojnosti in pooblastil, določenih v zakonu ali drugem predpisu. "Za inšpekcijsko nadzorstvo na področju veterinarstva je pristojna Veterinarska uprava RS, ki pa ste jo, kolikor mi je znano, z Mednarodnega združenja za Lipico, o domnevnih kršitvah predpisov že obvestili," so poudarili.

Združenje je konec minulega tedna na inšpektorat naslovilo prijavo kaznivega dejanja v kobilarni, saj so lipicanski žrebci, pri katerih je nekdanji strokovni vodja kobilarne **Marko Marc** uporabil nedovoljeno cepivo improvac, po njihovem mnenju živa dediščina in predstavljajo najvitalnejši del kulturnega spomenika državnega pomena. V skladu z družbenim pomenom spomenika, bi odločitev o morebitnih tretmajih z omenjenim cepivom po njihovem mnenju lahko sprejela le vlada.

Hkrati je združenje kaznivo dejanje, povezano s cepivom improvac - gre za 20 mililitrov, ki naj bi ostali po opravljenem cepljenju desetih konj - ter povezavo med hormonskimi tretmaji in poginom dveh lipicancev v kobilarni Lipica, prijavilo na Policijsko upravo Koper.

VIDEO: Fabregas je že pljuval na igrišču

London, 19.03.2009, 16:23 | M.F.

Španski nogometaš Arsenalu Cesc Fabregas je po tekmi s Hull Cityjem izjavil, da ni pljunil gostujočega trenerja in da česa takega v življenju ne bi storil.

Cesc Fabregas (Foto: Reuters)

Nogometni fanatiki so hitro po podani izjavi Arsenalovega nogometaša **Cesca Fabregasa** začeli izrečeno preverjati in našli posnetek iz leta 2005, ko je Španec na tekmi proti Bayernu pljunil **Michaela Ballacka**, danes člana londonskega Chelsea.

"Še vedno stojim za izrečenimi besedami. Trenerja Hulla nisem pljunil. In tudi Ballacka leta 2005 na tekmi lige prvakov nisem. Takrat sem se z glavo nagnil proti njemu in mu nekaj povedal," je dejal Fabregas. Medtem, ko je član londonskih topničarjev z Nemcem že zakopal bojno sekuro, se je preiskava zadnjega incidenta šele začela.

So javni razpisi potrebni?

Ljubljana/Bruselj, 19.03.2009, 18:09 | T.Š.

V SLS pravijo, da javni razpis pri imenovanjih menedžerjev gospodarskih družbah, ki so v državni lasti, ni potreben. Minister Vlačič pa pravi, da so javni razpisi dobra stvar, a da se je nadzorni svet pač odločil za imenovanje.

Slovenska ljudska stranka (SLS) meni, da so zamenjave vodij gospodarskih družb, tudi v večinski državni lasti, nekaj povsem običajnega in logičnega. Po mnenju SLS je vse ostalo golo sprenevedanje, tudi javni razpisi za direktorje teh družb so le pesek v oči, za katerim naj ne bi stalo politično kadrovanje.

"V SLS smo zaskrbljeni nad državo, ki bo direktorje največjih in strateških gospodarskih družb v državni lasti iskala prek javnih razpisov, saj se najbolj sposobne menedžerje najlažje najde prek t. i. metode »head-huntinga,«" so zapisali v današnjem sporočilu za javnost.

Imenovanje Tasiča na čelo SŽ je sprožilo kar nekaj odzivov. (Foto: POP TV)

Po mnenju SLS bi bilo *"prav, da se v Sloveniji končno nehamo sprenevedati glede kadrovanja, ki je v pristojnosti vlade oz. Republike Slovenije kot lastnice v posameznih gospodarskih družbah, saj je prav, da kot odgovoren lastnik izbere najbolj kompetentne menedžerje za vodenje posamezne družbe"*. Za to pa po njihovem mnenju javni razpis ni potreben in pomeni le nepotreben postopek.

Kaj se je zgodilo v primeru SŽ?

Medtem pa se je v Bruslju minister za promet **Patrick Vlačič** odzval na nezadovoljstvo predsednika **Boruta Pahorja** zaradi imenovanja **Matica Tasiča** za novega generalnega direktorja Slovenskih železnic brez javnega razpisa.

"Odločitev je sprejel nadzorni svet. Nadzorni svet je avtonomen in odgovoren za svoja ravnanja. Pojavljale so se neke teze, da lahko država vpliva na nadzorni svet. Seveda lahko - lahko ga zamenja, če se ne strinja z njegovo odločitvijo," je dejal minister.

Neposrednega vpliva vlada po ministrovem mnenju na odločitev nadzornega sveta nima, zato ker oni tudi finančno odgovarjajo za svoje ravnanje. *"Nadzorni svet se je nekaj odločil, premier pa ima drugačno politiko pri imenovanju - v smislu, da so javni razpisi tista prava rešitev,"* je povedal minister.

Vlačič pravi, da se je za imenovanje namesto razpisa odločil Nadzorni svet. (Foto: Miro Majcen)

"Saj tukaj je zagotovo pot, ki je dobra za Slovenijo," sicer meni Vlačič. *"Javni razpisi so dobra stvar, ampak očitno se je tukaj nadzorni svet zaradi različnih razlogov odločil drugače. Sklep vlade govori na eni strani o javnem razpisu, na drugi strani govori o drugih možnih dobrih praksah. In nadzorni svet se je odločil za to drugo pot,"* je pojasnil. Kako se bo vlada kot lastnik na to odzvala, bo po ministrovih besedah jasno na seji vlade.

Kraljič je odstopil zaradi pomanjkanja časa

O odstopu **Petra Kraljiča** iz nadzornega sveta pa je minister dejal, da je Kraljič odstopil, ker se nima časa se udeleževati sej, o čemer priča tudi to, da se je od štirih sej udeležil dveh. *"Predlagali bomo novega kandidata kadrovsko-akreditacijskemu svetu in potem bo vlada postavila novega nadzornika Slovenskih železnic,"* je dejal minister.

Premier Borut Pahor je v sredo nezadovoljstvo zaradi imenovanja novega generalnega direktorja Slovenskih železnic brez javnega razpisa. Ministra za promet je prosil, naj preuči vse pravne poti, da se opravi javni razpis. Vlačič je pojasnil, da lahko na podlagi sklepa vlade nadzorni svet izbere tudi drug primeren način imenovanja.

Hrvati za pomoč prosijo Srbe

Dubrovnik, 19.03.2009, 18:15 | N.D.

Hrvate je finančna in gospodarska kriza prisilila, da so pozabili na zamere in prvič po vojni ob razpadu Jugoslavije za pomoč pri rešitvi turizma prosili Srbe.

Kot menijo pri *New York Timesu* je očiten znak, da je finančna in gospodarska kriza dosegla tudi Jadransko obalo dejstvo, da so hrvati začeli odkrito vabiti Srbe na svojo obalo.

Štrok si želi, da bi bilo letos na ulicah Dubrovnika veliko Srbov. (Foto: Reuters)

Tako Istra kot tudi Dalmacija sta prejšnji mesec poslali svoje predstavnike na sejem turizma v Srbijo, ob tem pa je bilo slišati tudi zbadljivke, da so Hrvati zaradi krize pozabili, da so Srbi njihovi 'sovražniki'.

Goran Štrok, lastnik hotelske verige Jadranski luksuzni hoteli, je za *New York Times* dejal, da je napočil čas, *"da končno postavimo zgodovinske zamere na stran"*. *"Kar so storili Slobodan Milošević in drugi srbski politiki je neodpušljivo in tega ne smemo pozabiti. A vojne je konec in ne moremo spreminiti tega, kdo je naš sosed,"* je menil Štrok in dodal, da so Srbi dobri ljudje. *"Želim videti srbske turiste v Dubrovniku,"* je poudaril.

Na Hrvaškem je sicer že nekaj časa precej aktualna tema letošnja turistična sezona. Bojijo se upada turistov in so že sprejeli nekatere ukrepe, s katerimi želijo negativne vplive krize vsaj omiliti. Združenje hrvaških potovalnih agencij je sicer opozorilo, da bo nujno treba znižati cene vsega, kar Hrvatje ponujajo turistom, pri tem pa izpostavljajo predvsem previsoke cene hotelskih storitev.

Britney Spears trepeta za svoje življenje in varnost sinov. Prejela je več grozečih telefonskih pozivov in pisem, ki jo spravljajo v obup. Je spet na robu živčnega zloma?

Grožnje lahko Britney spet pripeljejo do živčnega zloma.

Kdo ji streže po življenju?

Komaj se je **Britney Spears** spravila k sebi, že so na obzorju nove težave, ki jo lahko hitro spet porinejo v temno brezno travm.

V zadnjem času je namreč prejela kopico anonimnih groženj s smrtjo in ugrabitvijo njenih sinov **Jaydena Jamesa** i **Seana Prestona**.

Zvezdnica v strahu trepeta in se boji, da se bodo grožnje uresničile. Ponoči ne more spati, kadar pa vendarle utone v sen, jo mučijo strašne more, zato večkrat histerično kliče svoja sinova.

Poleg groženj mučijo Britney tudi slabe kritike njene turnee, zato se njeni najbližji bojijo, da bo spet doživela živčni zlom.

Boji se, da ji bodo ukradli sinova. (Foto: X17ONLINE.COM)

Kam gre davkoplačevalski denar za bolnišnice?

Ljubljana, 19.03.2009, 18:37 | Katarina Drlja

Čeprav so se bolnišnice še septembra pritoževale, kako nimajo denarja za plače zdravnikov in operacije, pa so zdaj v javnost prišli podatki o njihovih milijonskih dobičkih.

Čeprav so se bolnišnice še septembra pritoževale, kako nimajo denarja za plače zdravnikov in operacije, pa so zdaj v javnost prišli podatki o njihovih milijonskih dobičkih.

Priloga D: Prispevki na spletni strani lady.si

Umrla Natasha Richardson

Četrtek, 19. marec 2009 Avtor: S. D.,

Foto: Reuters: Natasha je bila na smučeh začetnica in je v Mont Tremblantu smučala v spremstvu smučarskega učitelja.

V noči na sredo je ugasnilo življenje priznane britanske igralka Natashe Richardson. Umrla je za posledicami hude poškodbe glave, ki ji jo je prizadejal padec na smučanju v kanadskem zimskem letovišču Mont Tremblant. Petinštiridesetletna igralka je bila na smučkah začetnica in je smučala pod nadzorom smučarskega učitelja. Sprva po padcu ni kazala nobenih znakov poškodbe, kasneje pa je začela tarnati zaradi bolečin v glavi. Uslužbenci smučišča so jo takoj odpeljali na pregled k zdravniku, od tam pa v bližnjo bolnišnico, kjer so ji tamkajšnji zdravniki postavili diagnozo hude poškodbe glave.

Uradnih novic o tem, kakšno je bilo njeno stanje, vse dni od ponedeljka ni bilo, a ko so jo v torek v Montrealu razglasili za možgansko mrtvo in jo prepeljali v newyorško bolnišnico, je bilo jasno, da ji ni več pomoči. Vseskozi od usodnega padca je bil ob njeni bolniški postelji njen mož, igralec Liam Neeson. Ta se je med nesrečo mudil na snemanju svojega novega filma v Torontu, medtem ko sta bila njuna sinova - 13-letni Michael in 12-letni Daniel v času nesreče doma v New Yorku.

Svetovna igralska srenja je s smrtjo Natashe Richardson izgubila čudovito osebo. Natasha namreč pripada ugledni britanski igralski dinastiji. Njena mama je dobro znana igralka Vanessa Redgrave (72), oče pa je bil zdaj že pokojni filmski producent Tony Richardson, ki je hčerko že pri štirih letih prvič postavil pred filmske kamere. Natasha se je šolala na londonsko Central School of Speech and Drama. Pogosto je nastopala na West Endu in Broadwayju ter za svoje gledališke dosežke prejela številna priznanja. Med filmi, v katerih je nastopala, pa so odmevni predvsem Nell, Gothic, A Month in the Country, Past za starše in Maid in Manhattan. Ravno med snemanjem filma Nell leta 1994 se je zaljubila in še isto leto poročila z igralcem Liamom Neesonom in njun zakon je veljal za enega najlepših zakonov v igralski branži

Snubitev v studiu

Četrtek, 19. marec 2009 Avtor: A. C.,

Foto: Pop tv: Jolanda Čeplak je pred kratkim ostala skoraj brez besed, ko jo je v oddaji As ti tud not padu?! zasnubil njen izvoljenec Andrej Batagelj.

Presenečena Jolanda Čeplak

Atletinja Jolanda Čeplak, ki se na vso moč trudi za veliko vrnitev na atletske steze, je ženska, ki redko ostane brez besed. Pred kratkim pa je popolnoma osupnila, ko sta ji Jurij Zrnc in Lado Bizovičar kot posebnega gosta v oddaji As ti tud not padu pripeljala njenega izvoljenca Andreja Batagelja. Ta se ni obotavljal, ampak je pred polnim studiem Jolando zaprosil za roko. Jolanda je seveda privolila, a jo je od presenečenja skoraj kap. Za zdaj sta se oba odpravila pridno trenirat, seveda pa vam bomo pravočasno sporočili, kdaj bo poroka. Zanj že druga. Prvič se je namreč poročila z Alešem Čeplakom, na začetku svoje športne kariere pa se je pisala Steblovnik. Zakon se ni obnesel, tokrat ji želimo več sreče.

Ashton Kutcher v ogledalu časa

Četrtek, 19. marec 2009

Foto: Keystone, Kanal A, Contiental Film, arhiv Lady: Z Demi Moore sta se poročila 24. septembra 2005. Večina je menila, da ne bosta zdržala skupaj niti leto dni.

Zadnja leta ga bolj kot po filmskih vlogah poznamo kot moža 15 let starejše Demi Moore, čeprav je v dobrih desetih letih, odkar je zaslovel kot butasti Kelso v nadaljevanki Oh, ta sedemdeseta, vseeno dokazal, da ni le dober komik. Predvsem v grozljivki Učinek metulja se je zlahka spremenil v resnega igralca, pa tudi Kevinu Costnerju je bil v Varuhu zlahka kos. Še leta 1997 je bil kot študent biokemičnega inženiringa tako reven, da je moral darovati kri, da je sploh imel za preživetje, zdaj pa se mu verjetno do konca življenja ni bati, da bo kdaj lačen. Vseeno skromno dodaja: »Verjetno nikoli ne bom najboljši hollywoodski igralec, a upam, da bom vsaj največji garač med njimi.«

Princesa Mary je oblekla vojaško uniformo

Četrtek, 19. marec 2009 Avtor: K. K.,

Foto: Sipa: Princesa Mary, žena prestolonaslednika princa Frederika, je oblekla vojaško uniformo in postala častnica.

Nova moč danske vojske

K dolžnostim princese Mary, žene danskega prestolonaslednika princa Frederika, spada tudi vojaška služba. Princesa se tega zaveda in ji zato ni bilo odveč, ko se je morala kot vsi drugi vojaki seznaniti s temeljnimi veščinami. Učila se je korakati, ubogati povelja in uporabljati orožje, uspešno je končala tudi šolanje na šoli za vojaške častnike, potem pa je oblekla uniformo in postala častnica v sestavu obrambnih sil danske vojske. Zadovoljna je ugotovila, da se ji uniforma lepo poda. Še bolj pa je bila potolažena, ko je izvedela, da z novopridobljenim vojaškim činom niso povezane kakšne posebne dolžnosti. V danski vojski sodelujejo tudi drugi člani kraljeve družine. Kraljica Margrethe je, dokler je bila mlajša, služila vojaški rok, njen sin princ Joachim je član rezervnega sestava danske vojske, prestolonaslednik princ Frederik pa se je izuril v vrstah mornarice, letalstva in pehote. Novica, da je princesa Mary oblekla vojaško uniformo, je dovolj jasen odgovor na ugibanje, ali je princesa morda noseča in pričakuje tretjega otroka. Če bi bila, se gotovo ne bi izpostavljala z oblačenjem uniforme in pripenjanjem vojaškega čina, ampak bi se pripravljala na materinstvo.

»Najboljša dieta je Tilen!« Sreda, 18. marec 2009 Avtor: Sonja Javornik, Foto: Mediaspeed
Slika: Marko pravi, da je Tilen podoben njemu, kadar je užaljen, ker nekaj sekund nima pozornosti, priden pa je po mami Lili.

Od severa bo šla proti jugu

Sreda, 18. marec 2009 Avtor: Sonja Javornik,

Foto: arhiv Lady: Lepo Breno bo v Ljubljani spremljal 40-članski orkester.

Lepa Brena kmalu v Ljubljani

Največja zvezda nekdanje Jugoslavije Lepa Brena bo v soboto, 21. marca, končno nastopila v ljubljanski dvorani Tivoli. Čeprav je pevka album Udi slobodno že nekajkrat predstavila v živo v diskotekah po Evropi, je prav ljubljanski koncert prvi v sklopu velike »jugoslovanske« turneje. Doslej je bila z njo le spremljevalna skupina, tokrat pa bo z njo na kar nekaj velikih koncertih 40-članski orkester! Lepa Brena bo torej dokazala, da ji na tem koncu še vedno nobena ni kos.

Presenečeni Modrijani

Sreda, 18. marec 2009 Avtor: Vesna Sivec Poljanšek,

Foto: arhiv založbe Vox: Ansambel Modrijani

Modrijani so na letošnji tradicionalni prireditvi Pod Roglo se poje in igra doživeli presenečenje, o katerem se jim ni niti najmanj sanjalo. Predstavnica založbe Vox Petra Zalokar (na fotografiji z Modrijani), sicer zaročenka Roka Švaba, člana Modrijanov, in voditeljica Valerija Motaln sta fantom iz omenjene skupine izročila srebrno ploščo za njihov zadnji glasbeni projekt Pusti mi pesmi. Modrijani so za nekaj trenutkov ostali brez besed, saj vsega skupaj še zdaleč niso pričakovali. Priznanje je dalo ansamblu še večji zalet za nove glasbene podvige, ki jih menda že pridno pripravljajo. Kaj načrtujejo, pa za zdaj še ne želijo razkriti. Očitno tudi Modrijani radi presenečajo!

Mark - NUJNA ODDAJA! Sreda, 18. februar 2009 Slika: Je dve leti star, živahen samček sivo črne barve, srednje velik, z resasto, srednje dolgo dlako. Je kastriran in cepljen. Prijazen je do ljudi in otrok, z mačkami in sebi enakimi psi pa se ne razume najbolje. Primeren je predvsem za aktivne posvojitelje, ki imajo izkušnje s psi in vsaj na začetku zadostno fizično moč.

Priporoča se šolanje psa.

Kontakt: 01 256 02 79 (Zavetišče Gmajnice)

Ločitev po jugoslovansko (4)

Sreda, 18. februar 2009 Avtor: Miro Simčič

Slika: Šahovski vele mojster, rektor ljubljanske univerze in izumitelj Milan Vidmar je sprejel pravoslavno vero, da se je lahko drugič poročil.

Ženske v Titovi senci

Šokantno, toda resnično: v Karadorđevićevi Jugoslaviji je bilo zakonsko dovoljeno mnogoženstvo. To naj bi sicer veljalo za prebivalce muslimanske veroizpovedi, toda po tej možnosti so posegali tudi pripadniki drugih ver. Sodna ločitev je sicer v tistem času bila teoretično možna, v praksi pa je bila skorajda neizvedljiva. Vsem nam je ostal v spominu italijanski film Ločitev po italijansko, v katerem je glavno vlogo igral Marcello Mastroiani. Edini način, da se je znebil žene in se poročil z mlajšo ljubico, je bila ženina fizična odstranitev, njen umor.

Za muslimane v Bosni in Hercegovini so veljali predpisi, ki so temeljili na starem turškem zakoniku iz 19. stoletja ter na šerijatskem pravu. Z nastankom Jugoslavije 1918. so ti predpisi pričeli veljati tudi za ostanek države, pogoj je bil prestopitev v muslimansko vero. Musliman je lahko imel štiri žene različnih ver, ne da bi pri tem kršil zakon. Nihče ga ni mogel obsoditi zaradi mnogoženstva.

Muslimanka takšne pravice ni imela, lahko je bila poročena samo z enim moškim, in to le z muslimanom. Muslimanka pa je lahko dedovala imetje in prevzela skrbništvo nad mladoletnimi otroci. Po drugi strani jo je mož lahko po kratkem postopku »odpustil iz zakona«, lahko jo je fizično kaznoval in lahko ji je prepovedal izhod iz hiše. Tu ni šlo le za anahronistično možnost na papirju in recidiv pravnega reda Otomanskega cesarstva. Mnogi Jugoslovani, in to ne le v Bosni, so ta zgodovinski anahronizem uporabljali tudi v praksi. O tem piše dr. Mateja Jeraj v svoji študiji Slovenke na prehodu v socializem.

Vidmarjeve težave

Avtor teh vrstic pozna primer zakonsko dovoljenega mnogoženstva iz širše družine svoje matere iz Sežane, ki se je pripetil v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Mlajši moški iz okolice Sežane je bil poročen z domačinko na katoliški način, imel je lepo kmetijo, mlado ženo in dva otroka. Bil je pred drugo svetovno vojno, v času, ko se je fašistična Italija zapletla v vojno v

Abesiniji. O tej vojni so krožile izjemno grde zgodbe in mladi mož je dobil poziv za vojsko. Bila je velika verjetnost, da bo končal na afriškem bojišču. Fašistične oblasti so z lansiranjem govoric hotele okrepiti bojevitost in sovraštvo svoje javnosti proti »neciviliziranim črnim divjakom«, ki naj bi kastrirali italijanske ujetnike ali pa jih žive kuhali v kotlih.

Na Slovence in Hrvate iz Istre in Primorske so te govorice delovale povsem nasprotno, kot so pričakovale fašistične oblasti. Množično so bežali v Jugoslavijo. V Mussolinijevi avanturi niso videli svoje vojne. To je naredil tudi naš sorodnik iz Sežane. V Ljubljani je uspel dobiti delo in kot se to rado dogaja mladim in osamljenim moškim, se je kmalu zapletel v ljubezensko avanturo z mlado Ljubljančanko. Dekle je zanosilo in ljubezenski par se je znašel v neprijetni godlji. Izhod je ponudila pravna rešitev iz Bosne. Mladi očka je prešel na islam in je lahko legalno imel več žena. Do novih zapletov je prišlo po vojni leta 1946, ko je mnogoženstvo postalo prepovedano. V Ljubljano je prišel brat sežanskega muslimana, ki je galantno prevzel bratovo ženo in otroka. Poročil se je po novih jugoslovanskih zakonih, brat »musliman« pa se je vrnil v Sežano k svoji prvi ženi. Bila je sicer zelo huda, toda pozneje sta se pobotala in živela v miru.

Podobno možnost prehoda na drugo vero in sklenitev novega zakona je izkoristil znani slovenski šahovski vele mojster, rektor ljubljanske univerze in izumitelj Milan Vidmar. Milan Vidmar se je rodil 1885. v Ljubljani, kjer takrat ni bilo univerze. Odločil se je za študij strojništva na Dunaju, pozneje je tam dobil delo in se poročil s čedno mlado Avstrijsko nemškega rodu, s katero je imel tri sinove. .

Toda prišla je prva svetovna vojna, ki je vse obrnila na glavo. Kot je Vidmar sam pisal v svojih spominih, se je dobro vživel v vlogo mladega očeta, postal je prava »copata«, ni bil ženskar in bil je zelo navezan na dom. Toda že na samem začetku zakonskega življenja je bilo nekaj hudo narobe. Ko se je poročil, je v svoji ženi želel odkriti tudi ljubezen svojega življenja. Frau Vidmar je bila pripravljena svojemu Herr Profesorju roditi deset ali več otrok. To je imela za svojo katoliško dolžnost. Moža ni zavračala v postelji, toda dala mu je jasno vedeti, da se ji seks gabi, da je namenjen le zadovoljevanju moških strasti in da se žena pri tem žrtvuje in trpi. »Mrka katoliška cerkev in njena vera so mi delili seksualni kruh, tako da sem bil dobesedno lačen na tem področju in to ne po zaslugi lastne kreposti«, je pisal Vidmar v svojih spominih. »Pravijo, da za sposobnim moškim stoji uspešna ženska. Tako je morda v petdeset odstotkov primerov, toda v drugih petdeset odstotkih za neuspehom in propadanjem moškega tudi stoji slaba žena.«

Vidmar je na začetku zakona gojil, kot sam pravi, »plaho upanje«, da se bo v njegovi mladi hladni ženi s časom pojavila globlja naklonjenost, toplejši partnerski odnosi in mogoče tudi ljubezen. S koncem vojne so pričenjale dodatne težave. Leto dni po vojni je republika Avstrija izgnala Vidmarjeve v Jugoslavijo. Zakonske težave Milana Vidmarja pa so postajale vedno večje.

Soproga se ni želela prilagoditi novomu okolju, ni se imela namen naučiti slovenščine. Vidmar se je prvič pokesal, da se ni poročil s Slovenko. Na Dunaju ga ni motilo vsakodnevno družinsko komuniciranje v nemškem jeziku, v Ljubljani pa ga je zelo motilo, da otroci še naprej z njim govorijo v nemščini in da njegova žena kaže odprt odpor in sovraštvo za vse, kar je slovenskega in slovanskega. Kmalu je z grozo ugotovil, da se je ulovil v past »groznega zakona, ki sicer moškemu daje udobnost telesnega zadovoljstva, ne nudi pa mu duhovnega zadovoljstva«.

Takrat se je odločil za ločitev, zapustil je družino in se vrnil v dom svojih staršev. Tudi njegovi sodelavci in znanci so imeli podobne zakonske težave, kulturološko povzročena frigidnost in seksualna zavrtaost sta bili pogost pojav v katoliških deželah pri ženskah tistega časa. Njegovi znanci so pač pri ljubicah in prostitutkah iskali tolažbo. Vidmar ni bil pripravljen sprejeti dvojne katoliške morale. Želel je imeti zakonskega partnerja in ljubljeno žensko v isti osebi. Odločil se je za ločitev prek sodišča in dejal, »da je boljši grozen konec, kot pa vsakodnevne

strahote brez konca in kraja«. Ni pa niti slutil, koliko denarja, izgubljenih let, živcev in novega trpljenja ga bo ločevanje stalo.

Za Frau Vidmar pojem ločitev zakona ni obstajala niti teoretično. Geslo, izrečeno pred oltarjem pri sklenitvi zakona: »dokler naju smrt ne loči«, je vzela dobesedno. Tudi za njegove starše je bila ločitev, za katero se je odločil njun sin, grozljiv škandal. Še enkrat se je vrnil v svoj hladni dom, toda nič se ni spremenilo na boljše. Kmalu je tudi drugič zapustil družino in pod Rožnikom je kupil staro vilo s sedmimi sobami, v kateri je živel samotarsko življenje s svojim psom ptičarjem. Pričakoval je, da bo le končno dobil sodno odločbo o ločitvi. Advokati so ga leta in leta odirali, sodniki so ga zasliševali, ne da bi prinesli sodno odločitev – in mučna leta prisilnega zakona so minevala. Postal je rektor ljubljanske univerze in kot ugledni profesor je postal predmet nenehnega ogovarjanja zaradi svoje boemščine, saj je svojo pisarno preselil v kavarno, kjer je študiral, pisal, sklepal posle in zapravljajal čas.

Njegovo ločevanje je trajalo čez deset let in imel je že 50 let, ko je v njegovo življenje vstopila mlada lepa tajnica Helena. Ljubezen je bila obojestranska in Vidmar se je želel poročiti s Heleno. Ta je pokazala izjemno potrpljenje, pogum in ljubezen v teh za njo zelo kočljivih časih. Vse je postajalo brezupno in trivialno, skrajno ponižujoče za oba ljubimca, takrat pa je rešitev prišla od nepričakovane osebe in na nepričakovanem mestu.

Beg k pravoslavcem

Svojčas je Vidmar kot rektor rešil teološko fakulteto v Ljubljani, ki ji je grozilo zapiranje, s svojo intervenco pri kralju Aleksandru Karađorđeviću, tako da je fakulteta ostala v Ljubljani. Ljubljanski škof Gregorij Rožman, ki je tako kot tudi drugi Ljubljančani, poznal Vidmarjeve ljubezenske težave, mu je dal nasvet, ki je sicer bil v hudem nasprotju z naukom katoliške cerkve, toda bil je globoko človeški: «Preidite na pravoslavno vero. Cerkveno sodišče pravoslavne cerkve bo zanesljivo razveljavilo vaš zakon.»

Tako se je tudi zgodilo. V pičlih nekaj tednih je to sodišče razveljavilo njegov zakon in Vidmar se je lahko v pravoslavni cerkvi poročil s svojo izbranko. Ključni argument za ločitev je bila njegova izjava, »da mu katoliška seksualna ideologija uničuje življenje«. Njegova bivša žena bi se lahko pritožila, toda Slovani in še zlasti pravoslavci so se ji tako gnusili, da je raje odnehala. Helena je Vidmarju rodila sina, pravo zadoščenje pa je Milan Vidmar doživel, ko so pod njegovo streho prišli živeti tudi vsi trije sinovi iz prvega zakona. Očitno so se solidarizirali z očetom. Heleno so dobro sprejeli, kakor tudi ona njih. Vidmar je vsem sinovom omogočil študij in solidne kariere. Ledeno hladen zakon in hladna hiša so končno postali topel dom, pravi Vidmar na koncu te zgodbe.

Vidmar ni bil edini Slovenec, ki je uspel razveljaviti slab zakon s prehodom na drugo vero.

Podobno naj bi storil tudi slovenski pisatelj Alojz Kraigher ter znani slovenski politik in vodilni ideolog iz Titovega časa Edvard Kardelj. Da bi se lahko poročil s Pepco, je že pred drugo svetovno vojno prešel na slovensko starokatoliško vero ter sklenil novi zakon pod okriljem nove vere brez sodne ločitve od prve žene.

Komunisti so leta 1945 od Karađorđevićeve monarhije podedovali deželo, ki je bila v izjemno kaotičnih in celo absurdnih razmerah - v pravnem, družbenem, pa tudi gospodarskem in kulturnem pogledu. V centralnem in južnem delu dežele so pravne razmere bile takšne, da bi bile konzervativne celo za bližnji vzhod. Po drugi strani pa so se ženske na severu države, zlasti na Hrvaškem, v Sloveniji, pa tudi v Vojvodini, že pred drugo svetovno vojno pričele vključevati v gospodarsko in kulturno življenje, podobno kot tudi ženske v Srednji in zahodni Evropi.

V Karađorđevićevi Jugoslaviji je po eni strani bilo mogoče zaslediti skrajno neenakost žensk v družbi ali celo nekaj, kar je dišalo po zaslužnemanju žensk in je v sebi imelo nekaj, kar je asociiralo na srednji vek, po drugi strani pa so že tedaj delovala močna feministična društva v meščanskih okoljih med Slovenkami, Hrvatnicami in Srbkinjami, njihove ideje pa so bile skladne z idejami podobnih društev v sodobni Evropi.

Moška linija

Izjemno konzervativne rešitve v Karađorđevići Jugoslaviji sta imela Srbija in Makedonija, kjer je družinska razmerja urejal srbski državljanski zakonik iz leta 1844, iz časa, ko so vladali še nepismeni srbski knezi Obrenovići. To je bil čas, ko je Srbija še bila pod vazalstvom Otomanskega cesarstva, toda nekatere rešitve iz tega zakonika so bile celo slabše od omenjenega turškega zakonika, ki je med prvo in drugo svetovno vojno veljal za bosanske Muslimane. Muslimanka je lahko dedovala in prevzemala skrb za mladoletne otroke, v Srbiji in Makedoniji pa ženske tega niso mogle. Po srbskem zakoniku so ženske bile izenačene z maloumnimi osebami ali pa z mladoletnimi otroki. Niso mogle dedovati imetja in niso mogle prevzeti skrb niti za lastne otroke v primeru soprogove smrti. Mož je bil tisti, ki je ženo zastopal v vseh primerih. Slovenske in hrvaške ženske organizacije so se z vsemi silami borile proti temu, da v njihovih krajih ne bi obveljale pravne rešitve iz Srbije in Makedonije. V Vojvodini in Međimurju so veljali nekdanji madžarski zakoni in običajno pravo. Vdova je lahko podedovala imetje po možu in lahko je bila zakoniti skrbnik mladoletnim otrokom, čeprav so tudi ti predpisi zahtevali podrejenost žensk očetom, po poroki pa soprogom. V ostalih delih države so veljali zakoni iz časov Avstro-Ogrske, njihova osnova je bil avstrijski zakonik iz 1811. leta z določenimi dopolnili. Na Hrvaškem na primer ženska ni mogla biti priča pri oporoki in ni mogla biti skrbnik mladoletnih otrok. Čeprav je pravni položaj žensk lahko bile priče pri oporokah in so lahko postale zakonit skrbnik mladoletnim otrokoma in so mogle prevzeti odgovornost za njihovo imetje.

Po teh zakonih je ženska bila v podrejenem položaju. Moški je bil določen kot »glava družine«, ki naj bi skrbela za vodenje hišnega gospodarstva, za dostojno vzdrževanje žene, ki jo je zastopal v vseh pravnih primerih. Ločitev zakona ni bila možna niti v primeru, če sta bila zakonska partnera soglasna glede tega. Otroci, rojeni v zakonu, in nezakonski otroci niso bili izenačeni v svojih pravicah. Posebno pravno področje je bila Črna Gora. Tu je veljal splošni lastniški zakonik, odnose v družini pa je urejalo običajno pravo. Ženska je bila v zakonu v vseh pogledih podrejena možu, vdove in neporočene ženske pa so za razliko od poročenih mogle dedovati imetje in skrbeti za mladoletne otroke. Tudi tu je, kar se dedovanja tiče, veljalo načelo moške linije.

V sredo: Polka Titu rodila pet otrok

Na juriš sredi Ljubljane

Sreda, 18. marec 2009 Avtor: K. K.,

Foto: Mediaspeed: Karmina Šilec je ponosna na svoj avtorski projekt, zboru Carmina Slovenica pa se je na odru pridružil tudi moški pevski zbor Slava Klavora iz Maribora.

Zbor Carmina Slovenica je včeraj zvečer v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma premierno izvedel projekt z naslovom Na juriš in the mood! Od koračnic do swinga. Z vokalno ekstazo ter konceptom, ki vključuje glasbo, gib in igro, je priznana mariborska dirigentka Karmina Šilec ponovno dokazala, da so tem odrskim elementom kos le najboljši. Poslušalce je tokrat vrnila v obdobje boja proti fašizmu, saj je zbor predstavil glasbo predvojnega Pariza, židovske, francoske in italijanske partizanske pesmi, pa tudi slovenske partizanske Hej brigade in Na juriš je bilo moč slišati. Živahno dogajanje na odru so popestrili Orkester Slovenske vojske, moški pevski zbor ter drugi pevskimi solisti in instrumentalisti. Dvorana je bila na nogah, mlade partizanke pa so na koncu odvrogle puške in partizanske kapice ter izzvale krepak aplavz prisotnih, med katerimi je bil tudi nekdanji predsednik države Milan Kučan.

VIKTORJI 2008: Na Gospodarskem razstavišču do jutra

Torek, 17. marec 2009

Foto: F. A. M., Mediaspeed: Podelitvi žlahtnih kipcev je sledila zabava. Dogajanje se je tako iz Cankarjevega doma preselilo na Gospodarsko razstavišče, kjer so se gostje zabavali vse do zgodnjih jutranjih ur.

Organizatorji, revija Stop iz založniške hiše Delo Revije d. d., so poskrbeli, da se je na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču po prireditvi zbrala vsa smetana takratnega večera.

Nič čudnega, da so bile vstopnice za postviktorski žur že teden dni pred dogodkom izjemno iskane in so pošle s svetlobno hitrostjo, saj so se izbranci zabavali ob ritmičnih uspešnic iz 60-ih, 70-ih in 80-ih let. Gurmani so si na zabavi lahko privoščili paleto mediteranskih okusov, pozornost pa so na zabavi zbudili tudi rožnati koktejli - pijača večera.

Med množico je bilo opaziti številne znane obraze iz sveta estrade in kulture, pa tudi nekaj znanih politikov in gospodarstvenikov, ki so se zabavali do zgodnjih jutranjih ur.

Darko Milanič

Četrtek, 19. marec 2009 Avtor: A. C.,

Foto: Mediaspeed: Trener nogometnega kluba Maribor Darko Milanič v avtomobilu preživi veliko časa. Naš fotograf ga je ujel na bencinski črpalki Tepanje ...

Trener nogometnega kluba Maribor Darko Milanič je gotovo eden tistih, ki ima največ zaslug za uspeh viol. V avtomobilu preživi veliko časa, pa še takrat mu ne zmanjka opravkov. Naš fotograf ga je ujel na bencinski črpalki Tepanje, ko je prišel napolniti svojega žejnega jeklenega konjička. A je Darko izkoristil tudi minute med polnjenjem rezervoarja. Slišali smo ga, kako je dajal navodila, kateri nogometaši morajo k zdravniku, kateri k fizioterapevtu in tako naprej. Tudi zaradi takšnih pogovorov mariborski klub premočno vodi, za kar se morajo zahvaliti prav njemu.

Narodno-zabavni Domen Kumer?

Sreda, 14. januar 2009 Avtor: A. C.,

Foto: Mediaspeed: Se je Domen s producentom in harmonikarjem sestal zato, da bi poleg pesmi Hočem polko nazaj, naredili še kakšno narodno-zabavno vižo? Ali pa morda v pop glasbo vleče Boštjana?

Domen Kumer je znan mariborski pevec in avtor številnih uspešnic drugih glasbenikov. Pred kratkim smo ga ujeli na sestanku z glasbenim producentom Martinom Lesjakom in harmonikarjem Boštjanom Konečnikom. V kavarni pod Pohorjem so se zapletli v pogovor, ob katerem so se vsi zelo zabavali. Največ besed so namenili Kumrovemu novemu albumu, ki naj bi kmalu ugledal luč sveta. Se je Domen s producentom in harmonikarjem sestal zato, da bi poleg pesmi Hočem polko nazaj, naredili še kakšno narodno-zabavno vižo? Ali pa morda v pop glasbo vleče Boštjana? Odgovor na to vprašanje bo verjetno znan že kmalu.

Koga je fotografiral Zoran Janković?

Torek, 23. december 2008

Foto: Mediaspeed: Ljubljanski župan Zoran Janković je razkril še enega izmed svojih talentov - fotografiranje ...

Za ljubljanskega župana Zorana Jankovića pravijo, da je izvrsten menedžer, pa tudi kot župan se kar dobro znajde. Pred kratkim pa je redkim izbrancem odkril še en talent: na eni od prireditelj, na kateri so čakali pomembnega gosta, si je čas krajšal tako, da je pristopil k fotografu in si sposodil njegov fotoaparatus. Skrbno ga je pregledal, da bi ugotovil, kako deluje. Ko mu je to uspelo, je začel veselo fotografirati. Ni nam uspelo izvedeti, kakšne fotografije je naredil, če pa mu morda žena Mija še ni kupila novoletnega darila, je to odlična namig: morda si župan letos pod smrečico želi nov fotoaparatus. Mi pa mu posodimo še kakšnega fotografa za poduk

Zmrznjena Eva Černe

Sreda, 10. december 2008 Avtor: A. C.,

Foto: Mediaspeed: Pred kratkim smo jo ujeli, ko so snemali njeno izjavo. Čeprav je zunaj škripalo od mraza, Eva tega ni pokazala ...

Čeprav je Eva Černe rosno mlada, je njena kariera že precej vredna zavidevanja. Med svoje največje dosežke uvršča zmago v Bitki talentov pri Mariu, kar je bila odlična odskočna deska za nadaljevanje kariere. Eva, ki je zdaj brucka na akademiji za glasbo v Ljubljani, smer solopetje, je še vedno tesno povezana s televizijsko hišo. Večkrat jo vabijo v različne oddaje, ali pa jo le prosijo za njeno izjavo ali komentar za različne oddaje. Pred kratkim smo jo ujeli, ko so snemali njeno izjavo. Čeprav je zunaj škripalo od mraza, vedno nasmejana Eva tega ni pokazala, temveč je pridno naredila, kar so ji naročili snemalci. Komaj je čakala, da je bilo snemanje končano, da se je lahko šla pogret.

Si upate na večerjo?

Četrtek, 19. marec 2009 Avtor: Jak Vrečar,

Foto: arhiv Lady: Heston Blumenthal

Britanski kuharski superzvezdnik Heston Blumenthal bi si gotovo populil lase na glavi, če bi jih imel. V njegovi restavraciji The Fat Duck, kronani s tremi Michelinovimi zvezdicami, so namreč pred dnevi zastрупili več gostov. Nad drisko in slabostjo jih je najprej tožilo nekaj deset, na koncu pa že nekaj sto gostov, zato so morali Blumenthalovo gurmansko svetišče začasno zapreti. Po temeljiti preiskavi so restavraciji pristojne službe spet prižgale zeleno luč, kuharski vodja pa je vsem, ki so imeli težave, obljubil nepozabno večerjo na svoje stroške: »Če bodo seveda prišli nazaj k nam,« je skrušeno dodal. Mimogrede, degustacijski meni z izbiranjem dobrih vin stane več kot 300 evrov.

Bond ima novo?

Sreda, 18. marec 2009 Avtor: S. D.,

Foto: Keystone: Freida Pinto je kot ustvarjena za lepotico, ki bi osvojila srce nepremagljivega Jamesa Bonda

Indijska igralka Freida Pinto kar ne more verjeti, koliko filmskih ponudb je prejela, odkar je zaigrala v filmu Revni milijonar, nagrajenim z oskarji. Med drugim se je zanjo zelo ogrela tudi Barbara Broccoli. Producentka filmov o Jamesu Bondu je menda prikupno črnolasko že povabila na poskusno snemanje za novi film o tajnem agentu 007. Na poslovni večerji naj bi se s Freido dobil tudi Daniel Craig. Bo torej Freida Pinto novo Bondovo dekle?

Mickey Rourke v ruskem zaporu

Sreda, 18. marec 2009 Avtor: I. P.,

Foto: Keystone: Mickey v spremstvu stražarjev na obisku v zaporu Butyrka

Ne, Mickey Rourke, letošnji oskarjevski nominiranec ni spet zašel na stranpot, je pa v Moskvi obiskal strogo varovani zapor Butyrka. Tako se pripravlja na novo vlogo, v nadaljevanju uspešnice Iron Man bo igral preprodajalca orožja Crimsona Dynama. V zaporu je bil tri ure, se pogovarjal s pazniki in zaporniki, poskusil zaporniško hrano, se ulegel na zaporniški pograd in se pustil za nekaj časa celo zapreti v celico. Tega, da ni zagret igralec, mu tako ali tako ni nikoli nihče očital

Naomi Campbell je šokirana

Sreda, 18. marec 2009 Avtor: S. D.,

Foto: Keystone: Se bo Vladislav na ljubo dolgonoge tigricice pripravljen ločiti od žene?

Njen Vladislav je poročen

Vrhunska manekenka Naomi Campbell je zadnjih nekaj mesecev uživala v razkošju, ki ji ga je omogočal njen najnovejši ljubimec. Ruski mogotec Vladislav Doronin jo je razvajal na vseh koncih in krajih, čedalje glasnejše pa so bile tudi govorice o njuni skorajšnji poroki. Zdaj je lepotica izvedela veliko skrivnost, ki ji jo je očitno pozabil povedati. V britanskem časopisu News of the World je pisalo, da je Doronin že 21 let poročen z Ekaterino Doronin, s katero imata tudi najstniško hčer. »Zanj je to le še ena nepomembna afera,« je v izjavi za omenjeni časopis dejala Ekaterina. »Vladislav je poročen z menoj in še vedno sva par. Naomi se moti, če misli, da bo dobila mojega moža.« Naomi je zaradi novice seveda besna in šokirana. Kljub temu pa menda še vedno upa, da ji bo uspelo Vladislava prepričati, naj zapusti ženo in zaživi z njo. V nasprotnem primeru bi bilo zanj bolje, da se oboroži z dodatnimi telesnimi stražarji. Temnopolta lepotica namreč ne pozna nobenih zadržkov, da ne bi z nasprotnikom obračunala s pestmi. Navsezadnje se je morala prav zaradi telesnih poškodb, ki jih je povzročila, že kar nekajkrat zagovarjati tudi na sodišču.

Jelena Đokić

Nedelja, 15. marec 2009 Avtor: Sonja Javornik,

Foto: arhiv Lady: Jelena je že leto in pol mamica in za zdaj uspešno usklajuje materinstvo s kariero.

Glavna igralka v filmu Turneja Gorana Marković Jelena Đokić se snemanja filma spominja z veliko nostalgijo. Ne le zato, ker je sodelovala z legendami jugoslovanske kinematografije, kot so Dragan Nikolić, Mira Furlan, Svetozar Cvetković in drugi, ampak tudi zato, ker je bilo to njeno prvo snemanje po porodu. »Film smo snemali v gozdovih, na poljih in soigralci so bili res čudoviti, kar je vse olajšalo. S seboj sem imela šestmesečnega otroka, dojila sem ga in včasih pomislila, da je to res težko obdobje. Ko pa smo zjutraj zgodaj vstajali, da smo ujeli sonce, je Dragan Nikolić že začel pripovedovati svoje šale. Zato mi je to obdobje ostalo v spominu tudi kot dobra zabava pred snemanjem in zabavno delo,« pravi igralka. Posnela je že šest filmov in pravi, da je vsaka izkušnja drugačna. »Včasih se ne ujameš z ekipo, drugič ti je lepo.«

Čeprav ji v filmu lik, ki ga igra Mira Furlan, ni naklonjen, ni bilo nikakršne zavisti med igralkama: »Na Miro Furlan ne gledam kot na starejšo kolegico, saj je res videti čudovito. Njeno postavo lahko primerjamo z mojimi sovrstnicami, njen pogled na svet prav tako. Res mi je blizu, kot bi bila moja sovrstnica, ne pa starejša igralka, ki je pred časom v Ljubljani nastopila tudi v svoji zadnji gledališki predstavi Bog masakra. »To je velika uspešnica v Beogradu. Čakata pa naš že nova predstava in novi film z Mišem Radivojevičem. Dela je veliko, kar poskušam uskladiti z materinstvom, vse pa gre z dobro organizacijo.«

Johnny v osami, kolegi na odru

Sobota, 14. marec 2009 Avtor: Sonja Javornik,

Foto: arhiv Lady : Nekdanji člani skupine Azra so se spet zbrali in nastopili v ljubljanski Cvetličarni.

Pozdrav Azri

Branimir Johnny Štulić je gotovo eden najpomembnejših glasbenikov nekdanje Jugoslavije, saj njegovo delo – samostojno in tisto s skupino Azra – še vedno navdihuje nove generacije. Medtem ko Johnny že od konca osemdesetih let živi mirno življenje na Nizozemskem in se izogiba medijev, pa so se nekdanji člani Azre spet zbrali in skrbijo, da pesmi, kot so Balkan, A, šta da radim, Lijepe žene prolaze kroz grad in druge, ne bodo pozabljene. V četrtek, 12. marca, so v ljubljanski Cvetličarni nastopili ustanovni član Azre Boris Leiner s svojimi gosti z Davorinom Bogovićem na čelu.

Očarljivi film očarljive Makedonke

Petek, 13. marec 2009 Avtor: Sonja Javornik,

Foto: arhiv Lady: »Sem iz Titovega Velesa je precej čustvena zgodba, tragedija od začetka, za katero sem želela, da bi jo gledalec počasi prebavil,« pravi o svojem filmu režiserka in scenaristka Teona Mitevska.

Sem iz Titovega Velesa

»Sem iz Titovega Velesa je precej čustvena zgodba, tragedija od začetka, za katero sem želela, da bi jo gledalec počasi prebavil,« pravi o svojem filmu, ki je dobil že veliko nagrad, režiserka in scenaristka Teona Mitevska. Lepa režiserka išče lepoto tudi na filmu. Rodila se je v Skopju pred 35 leti, v svet filma pa je vstopila kot otroška igralka. Čeprav se je šolala za slikarko in

diplomirala iz grafičnega oblikovanja ter delala v oglaševanju, se filmu ni mogla izogniti in tako je že pred osmimi leti posnela svoj prvi kratki film. Režiserka je pred kratkim prišla v Ljubljano. Pri nas je že na rednem programu njen drugi celovečerec, v katerem igra glavno vlogo njena sestra Labina Mitevska.

Princ Philip je spet pri močeh

Torek, 17. marec 2009 Avtor: K. K.,

Foto: Sipa: Princ Philip ni več bolan. Bolečin v hrbtu nima več in mož britanske kraljice Elizabete II. se spet vozi s kočijo.

Zdrav in krepak kot nekdanj

Težave z zdravjem, zaradi katerih se princ Philip nekaj časa ni kazal v javnosti, so očitno minile in mož britanske kraljice Elizabete II. je spet pri močeh. Bolečin v hrbtu, zaradi katerih se je držal doma in se ni udeležil niti nedeljske maše v grajski kapeli, ni več, saj se je postarani gospod (87) spet zavihtel na kozla. Toplo zaviti v plašč, s kapo na glavi in v rokavicah je sedel v športno kočijo in pognal konje. Vajeti je imel ves čas trdno v rokah, čeprav je ob njem sedela uslužbenka, ki bi mu lahko priskočila na pomoč, če bi bilo treba. Princ Philip je bil v mladih letih navdušen igralec pola. Ko pa se je postaral, se je moral temu precej zahtevnemu športu odreči. Leta 1971 se je začel ukvarjati, kot je dejal, z »geriatričnim športom« in odtlej vozi kočijo. Toda tudi vožnja z vprežnimi konji zahteva moč in spretnost, če je pot neravna in polna lukenj, pa lahko tresenje kočije lahko povzroči poškodbe na hrbtenici. Princ Philip ima gotovo svetovalce, ki vedo, kaj je dobro zanj in njegovo zdravje, zato so odveč skrbi, ali je še vedno dovolj pri močeh, da lahko drži vajeti v rokah.

Kdo je kupil hišo princa Andrewa?

Ponedeljek, 16. marec 2009 Avtor: K. K.,

Foto: Sipa: Dvorec Sunninghill je bil v devetdesetih letih srečen družinski dom, v katerem je živel britanski princ Andrew z ženo Sarah in hčerama Beatrice in Eugenie.

Poročno darilo brez stanovalcev

Ko sta se leta 1986 poročila sin kraljice Elizabete II. princ Andrew in njegova izbranka Sarah Ferguson, jima je kraljica podarila čudoviti dvorec Sunninghill Park, da sta si v njem uredila družinski dom. Dvorec obkroža prostrani park, v katerem je seveda bazen, ob hiši so hlevi in gospodarska poslopja, v dvorcu pa 12 spalnic. Ko sta se rodili princesi Beatrice in pozneje Eugenie, je bil dvorec domovanje srečne družine. Ko pa sta se princ Andrew in vojvodinja Sarah razšla in ločila, je ostala hiša prazna in je propadala. Šele leta 2007 sta nekdanja zakonca sklenila, da bosta dvorec Sunninghill prodala. Kupec, ki ni želel biti imenovan, je brez pogajanja ob nakupu odštel 15 milijonov funtov – tri milijone funtov več, kot je bila prodajna cena. Vendar se novi lastnik do zdaj še ni vselil v poslopje, pa tudi obnavljati ga še ni začel. Le kaj čaka? Na novi priliv denarja? Na to, da bo popustilo zanimanje javnosti za nekoč znameniti dvorec? Ali pa je kupec morda kupil Sunninghill le zato, da bi ga lahko z dobičkom spet prodal?

Lord Frederick je zasnubil igralko

Nedelja, 15. marec 2009 Avtor: K. K.,

Foto: Sipa: Lord Freddie Windsor se je zaročil z igralko Sophie Winkleman. Kdaj bo poroka, še nista povedala.

Spet bo poroka v družini Windsorskih

Lord Frederick Windsor je star 29 let in ima za seboj dokaj pisano preteklost. Sin princa Michaela Kentskega in princese Marie Christine se je v letih, ko je bil študent, bolj posvečal zabavam in pijančevanju kot študiju. Zalotili so ga tudi, ko je jemal kokain. To je škodovalo ugledu družine, ki je v tesnih sorodstvenih vezeh z družino britanske kraljice Elizabete II. (princ Michael Kentski je pravi bratranec kraljice Elizabete). Zdaj pa se je Frederick, ki ga prijatelji kličejo Freddie, očitno zresnil. Je k temu novemu načinu življenja pripomogla zaposlitev v ugledni banki J. P. Morgan? Ali pa se je spametoval zato, ker se je zaljubil in si želi ustvariti družino? Že nekaj časa sta par z igralko Sophie Winkleman, ki je zaslovela z vlogo v TV-komediji Peep Show. Za valentinovo je Freddie zasnubil svojo Sophie in ker je seveda rekla DA, se v družini Windsorskih obeta poroka. Kdaj in kje se bosta zaročenca poročila, še ni znano.

Igra s pari

Četrtek, 19. marec 2009 Avtor: Andreja Comino,

Foto: Mediaspeed: Junaki igre s pari: Matjaž Tribušon, Karin Komljanec, Polona Juh in Jure Henigman.

Ljubljana

Lani poleti je padla klapa novega slovenskega filma Igra s pari. Gre za komorno dramo Matjaža Zupančiča o dveh parih, ki se poznata že vrsto let, njihova prijateljska srečanja pa so, kot številne stvari v njihovem življenju, postala rutina. Vse do tedaj, ko se na vratih namesto prijateljice in njenega ostarelega moža pojavita prijateljica in njen mladi ljubimec. Takrat v hipu postane jasno, da se tokrat večer ne bo potekal po ustaljenem vzorcu. Film, v katerem so zaigrali Polona Juh, Matjaž Tribušon, Karin Komljanec in Jure Henigman, so pred kratkim predstavili na predpremieri, kmalu pa bo doživel premiero na TV Slovenija.

Čevlji, ki jih je treba imeti

Nedelja, 15. marec 2009 Avtor: Andreja Comino,

Foto: Stane: Manekenke in manekeni so prikazali različne modele čevljev. Jerko

Ljubljana

Mlada, ambiciozna in prodorna oblikovalka čevljev Alja Novak je združila sile s podjetjem Alpina in nastala je kolekcija čevljev GTH. Ta je nekaj posebnega tudi zato, ker je na podplatih nalepljena rdeča gumijasta črta. Čevlje so pokazali na modni reviji, na kateri se je zbralo veliko radovednežev.

Dobrodelna Alenka Tetičkovič

Sobota, 14. marec 2009 Avtor: Andreja Comino,

Foto: Mediaspeed: Alenka Tetičkovič v vlogi Štefke Valentin.

Ljubljana

Alenka Tetičkovič ni le izvrstna igralka, ampak tudi ženska s poslušom za ljudi v stiski. Rada priskoči na pomoč tistim, ki jim je življenje obrnilo hrbet. Pred kratkim je svojo jubilejno predstavo Štefka Valentin darovala v dobrodelne namene, izkupiček od prodaje vstopnic pa je bil namenjen Zvezi prijateljev mladine. Akciji so se pridružili številni znani obrazi, ki so prišli podpret Alenko in hkrati praznovat 8. marec s smehom.

Razkrite škotske skrivnosti

Petek, 13. marec 2009 Avtor: Andreja Comino,

Foto: Mediaspeed: Red hot chilli pipers so s preigravanjem rockovskih uspešnic na dude pripravili velik šov.

Ljubljana

Škoti vzbujajo radovednost, kjer koli se pojavijo. Prejšnji četrtek so prišli v Ljubljano na zabavo Pusti vtis člani zasedbe Red hot chilli pipers. Ti na dude preigravajo znane rockovske uspešnice in tradicionalno škotsko glasbo preoblačijo v sodobne ritme. Predvsem ženske pa so želele pokukati pod njihove kilte in ugotoviti, ali pod njimi ne nosijo spodnjic. Zaradi varovanja zasebnosti (in premoženja) članov skupine naj ta podatek še ostane skrivnost. Za smeh je skrbel igralec Miha Brajnik, ki si je prav tako pogumno kot Škoti nadel kilt.

Različno znanje z roko v roki

Nedelja, 15. marec 2009 Avtor: Vesna Sivec Poljanšek,

Foto: arhiv založbe Zlati zvoki: Novi album Branke Božič ima naslov Na Zemlji sem doma.

Kako se lahko dopolnjujeta glasba in obvladanje tujega jezika, zgovorno dokazuje glasbenica Branka Božič. Po poklicu je sicer tolmačka, a globoko v duši ostaja zasanjana glasbenica, ki rada svoj čustveni svet izraža tudi z glasbo. Ker je zaradi narave svojega dela nenehno v stiku z angleškim jezikom, se ji pogosto dogaja, da nekatere stvari preprosto začuti v tujem jeziku. Ko utegne, jih prelije na papir, zato Brankin glasbeni repertoar obsega precej pesmi v angleščini. Branka je pred kratkim izdala svoj drugi album: prvemu z naslovom Nov svet se je zdaj pridružil še drugi Na Zemlji sem doma. Na njem je 18 skladb; večino glasbe in besedil zanje je ustvarila kar Branka sama, večji del priredb je ustvaril Marko Bezovšek. Branka je novi album predstavila pred dnevi tudi v ljubljanskem Cankarjevem domu: obiskovalci so uživali ob pestrem programu številnih glasbenih gostov, predvsem pa v Brankinih novih, odličnih pesmih.

Smeh in glasba za lepše čase

Sobota, 14. marec 2009 Avtor: Vesna Sivec Poljanšek,

Foto: arhiv ansambla Frajkinclarji: Frajkinclarji.

Če imate tarnanja nad ne preveč rožnatimi časi že vrh glave, si lahko učinkovito pomagata z dvema preverjenima zdraviloma zoper vse tegobe: z glasbo in smehom. Obojega bo na pretek prihodnjo soboto, 21. marca, v Poljanah nad Škofjo Loko. Tamkajšnje gasilsko prostovoljno društvo in agencija Media butik prirejata tradicionalno prireditev Vižanje s harmoniko v

Poljanah. Na račun bodo prišli ljubitelji ljudskih instrumentov in pesmi, pa vsi ljubitelji izvirnega humorja. Organizatorji so v goste povabili vedno odlične Frajkinclarje (na fotografiji), ki poskrbijo, da ljudi zabavajo s svojo kakovostno glasbo in tudi šaljivimi besedili ter izpiljenim odrskim nastopom. Program prireditve, na kateri se bodo predstavili še trio Šubic, trio Quartet in številni ljudski pevci in godci, bosta povezovala Ivan Dolenc – Martenka in Saša Pivk Avsec.

Mlada upa prisegata na rože

Petek, 13. marec 2009 Avtor: Vesna Sivec Poljanšek,

Foto: Založba Vox: Mlada upa Barbara in Martin Jehart sta pred kratkim izdala svoj prvi album z naslovom Moj dom je v rožah.

Ko sta Barbara in Martin Jehart pred nekaj leti zmagala pri izbiranju za Mlade upe, v akciji, ki je potekala na nacionalni televiziji, sta od vsepovsod dobivala čestitke, pa tudi rože. Morda so ju prav te navdihnile, da sta svojemu prvemu albumu, ki je izšel pred kratkim, dala naslov Moj dom je v rožah. Glasbenika, ki ves čas pridno vadita in pilita svoje znanje, lahko s ponosom rečeta, da stopata po glasbeni poti, posuti z rožami. Recept za to se skriva v njuni vztrajnosti in delovni vnemi. Prav zato ne dvomimo, da bomo tudi v prihodnje iz vrst tega mladega družinskega dueta gotovo slišali še veliko cvetočih novic.

S stisnjenimi pestmi pred televizorjem

Torek, 17. marec 2009 Avtor: Simona N. Dakič,

Foto: Pop tv: »Čeprav že deset let živim v Ljubljani, me včasih kakšen i, ki ga izgovorim namesto e-ja, izda, da prihajam iz Savinjske doline.«

Alenka Marovt pravi, da presedi kakšen dan pred televizorjem s stisnjenimi pestmi. Vendar ne, kadar je na sporedu oddaja Trenja, ampak med kakšnim napetim prenosom smučarske tekme. Trenja, v katerih že kar dve leti dela kot raziskovalna novinarka na terenu, jo še vedno navdajajo predvsem z veseljem in navdušenjem, saj ve, da s tem, ko pride kakšni stvari res do dna, pomaga marsikateremu človeku.

AMBICIOZNOST: »Vsak novinar, ki želi razvozlati zgodbo, poiskati najboljše in seveda tudi najodgovornejše sogovornike, mora biti ambiciozen. Če nimaš ambicije, težko narediš pravo in dobro zgodbo.«

DELO: »Brez novinarstva si res ne predstavljam življenja. Ne vem, ali sem se sama tako zagnala v to delo ali se je to delo z leti preprosto zakoreninilo vame. Tudi če bi me prestavili nazaj v preteklost, z vsem vedenjem o tem, kaj me čaka, bi si spet izbrala popolnoma enako poklicno pot, pa naj se sliši še tako oguljeno.«

PLAČA: »Pri svojem delu pogosto srečam ljudi, ki vsak dan res garajo, in verjetno v nekaj letih ne bodo zaslužili toliko kot v mesecu dni nekateri direktorji. In če pomislim na menedžerske plače, ne razmišljam več o svoji. Mi je pa lažje, ker vem, da mi ni treba izpolnjevati svojega življenja s statusnimi simboli, ampak mi plača pomeni denar za položnice in kakšno potovanje.«

EMANCIPACIJA: »Ker je novinarstvo tako feminizirano, bi morda emancipacija pomenila, da bi dobili več moških v naš poklic.« (smeh)

PRIJATELJSTVO: »Kakšna prijateljica sem, morate vprašati moje prijatelje. Pravih prijateljev imam zelo malo, kolegov in znancev pa res veliko. Z leti opaziš, da se čedalje lažje razumeš predvsem z ljudmi, ki živijo podobno – mi novinarji na primer hitro življenje. Prav ti ljudje tudi najbolj razumejo, zakaj ob kakšnem napornem dnevu nimaš niti sekunde zanje. To nadoknadim konec tedna ali poleti, ko si končno oddahnem od vsakodnevnega ritma. Takrat je čas za neskončne debate, v katerih 'rešujemo svet'. In včasih z njimi v spanju zmotimo tudi kakšne ljudi s sosednje jadrnice.« (smeh)

DRUŽINA: »Včasih me kakšen i, ki ga izgovorim namesto e-ja, izda, da prihajam iz Savinjske doline. Tam so moji starši in nekaj prijateljev, zato se pogosto odpravim domov. V Savinjski dolini se še vedno počutim doma, pa čeprav že 10 let živim v Ljubljani.«

SKRIVNO PRIBEŽALIŠČE: »Če bi ga razkrila, ne bi bilo več skrivno.«

ŠPORTNIK: »Nisem, ne vem kako športni tip, obožujem smučanje, kondicijo pa si nabiram tudi na sobnem kolesu. Z veseljem spremljam šport, predvsem naše športnike, bliže so mi individualni športi. Prav smučarjem pogosto posvetim kakšen del konca tedna – s stisnjenimi pestmi pred televizorjem.« (smeh)

VRSTE PRED OBČINSKIMI OKENCI: »Najbolj me jezi, da v dobi informacijske tehnologije še vedno niso povezani sistemi po vsej Sloveniji, in to državljanom greni življenje. Najraje bi vse urejala po spletu, brez odvečnega sprehajanja med okenci in čakanja pred njimi. Nimam pa zaradi dela na televiziji ugodnosti.«

STANOVANJE: »S fantom živiva v najetem dvosobnem stanovanju v Trnovem, kjer barv ne izbirava sama. Vprašanje, kakšen navdih bova imela, ko bova enkrat v svojem.«

ZOPRN VODJA: »Ker je naša redakcija majhna, pomeni, da smo si vsi precej blizu – ker je moj vodja v svoji novinarski karieri naredil že marsikaj, je njegovo mnenje toliko več vredno. K sreči je najin pogled na delo enak – beseda nemogoče pri tem ne obstaja – in dokler se vsi glede tega strinjamo, ni razloga za jezo.«

TRENJA: »Odvisno od okoliščin, časa, ljudi. V večini primerov trenja hitro odpravimo, včasih so potrebni pogajanje, strpnost, diplomacija, skratka, novinarske izkušnje. V naši redakciji sporov res ni, ker smo odlična ekipa, ki pozna cilj - narediti vsak četrtek dobro oddajo Trenja. Morda zato niti nimam časa ali energije za kakšno večje trenje v zasebnosti.«

V znamenju novega začetka

Ponedeljek, 16. marec 2009

Foto: arhiv Lady: Mlada in nadarjena igralka Ana Dolinar.

Ana Dolinar, rojena 16. marca 1983, ob 10.40, v Kranju
Dan njenega rojstva je eden tistih, pri katerem se je vreme hitro spreminjalo. Zanimivo je, da je Ana prinesla svoj igralski talent, s poudarkom na mojstrstvu neverbalne komunikacije, s seboj iz prejšnjega življenja (tako astrološko pojmuje določene prirojene danosti ali talente). Sonce in Merkur sta v znamenju rib, v 10. hiši. Izražata umetnost komunikacije, ki bo označila njeno veliko kariero. Zanimivo je tudi, da imamo severno lunino sečišče, na ascendentu v dvojčkih, kar kaže prav njeno življenjsko poslanstvo spet s umetnost komunikacije. Močna in

goreča čustva se izražajo skozi Luno v ovnu, ki je v konjunkciji z Marsom, v 11. hiši. Prav ta izrazita čustva dajejo njeni igri izjemno barvitost. Uspe ji lahko tudi kot filmski igralki, v nekoliko resnejših in zahtevnejših vlogah.

Venera v ovnu lepo povezuje njen talent s konkretnim delom in umetniškim nabojem. Saturn je v 5. hiši, v konjunkciji z Plutonom, ki nekako onemogoča vzporednost kariere in otrok oziroma družine. Saturn pravi, vse ob svojem času.

V svojem notranjem bistvu je Ana zelo dober učitelj igre in menim, da se bo v zrelih letih posvetila predajanju kakovostne igralske umetnosti in bo imela tudi nekakšno eksperimentalno gledališče ter zanimive sodelavce, tudi s svetovne scene.

Ana je izjemno občutljiva. Če jo kdo užali, bi najraje kar zbolela; to nakazujeta Jupiter in Uran v 6. hiši.

To leto je zanjo prebojno in zelo pomembno. Začela bo delati pri projektu, kjer bo lahko v celoti izrazila svoje igralske sposobnosti. To bo tudi finančno uspešno leto, čeprav se lahko pojavi nekaj nepredvidljivih okoliščin. Skratka, to leto je v znamenju novega začetka na vseh področjih in vzpona v karieri.

V zvezde gleda diplomirana astrologinja Barbica Asta Gaia.

www.astrogaia.net

Penelope Cruz: Biti čeden je huda reč

Nedelja, 15. marec 2009 Avtor: I. P.,

Foto: Keystone, arhiv Lady: Za film Ljubezen v Barceloni je Penelope prejela oskarja.

Penelope Cruz je bila edino presenečenje letošnje podelitve oskarjev, vsaj za tiste, ki pozabljajo, da igralka v stranskih vlogah filmov Woodyja Allena pogosto zmagajo. Poskočni Španki je to uspelo za nastop v Ljubezni v Barceloni.

Penelope spada med najprepoznavnejše obraze na svetu. Videvamo jo na različnih reklamnih plakatih in v televizijskih reklamah za kozmetične izdelke. Ko je imela razmerje s Tomom Cruisom takoj po njegovi ločitvi od Nicole Kidman, je polnila strani družabnih kronik. In medtem ko so jo v ZDA poznali predvsem po vsem naštetem, Evropa že dolgo ve, da je nastopila v dveh filmih, ki sta prejela oskarja za najboljši tujejezični film, in sodelovala še pri nekaj drugih vidnih projektih. Potem ko sta se s Cruisom leta 2004 razšla, se ni dala in je čez dve leti postala prva španska igralka, nominirana za oskarja za najboljšo igralko v neangleškem filmu (Vrni se).

Baletka

Penelope Cruz Sanchez se je rodila v Madridu 28. aprila 1974. Oče Eduardo je bil prodajalec, mama Encarna frizerka. Družina je živela v delavski četrti Alcobendas, pet kilometrov severno od Madrida. Mlajša sestra Monica je profesionalna plesalka flamenka in televizijska zvezda. Mlajši brat Eduardo je glasbenik. Že ko je bila majhna, je rada nastopala. Takoj ko je shodila, je začela posnemati televizijske reklame. Pri štirih letih se je navdušila nad plesom. Devet let je študirala klasični balet in nekaj časa jazz balet. Pri 15 letih je pustila srednjo šolo, na avdiciji za manekenke premagala 300 deklet in si začela honorarno služiti denar v tem poslu. V Madridu je nadaljevala študij igre, se pojavljala v glasbenih spotih, med drugimi v spotu skupine Mecano, in imela do leta 1996 razmerje z njihovim pevcem Nachom Canom.

V Španiji je zaslovela pri 16 letih, ko je postala voditeljica otroške oddaje Kids' TV. Takrat se je tudi prvič zlomila. Ker je v otroštvu in v najstniških letih mrzlično študirala, nato pa se je takoj posvetila stresnemu delu, je povsem obnemogla. Nekaj časa je bila prisiljena počivati. Nekaj podobnega se ji je zgodilo še enkrat, na pragu svetovne slave. Takrat se je odločila za

strogo vegetarijanstvo, nehala je kaditi in začela meditirati. Pomirjajo jo tudi njene mucke – doma ima same zavržene.

Vroča pri le 18 letih

Ko si je opomogla, se je pri 18 letih posvetila filmu. Najprej je leta 1991 posnela Grški labirint, za tem kmalu Zlate čase. Film je dobil kar devet nagrad goya, ki so v Španiji enakovredne oskarjem, in Pršut, pršut. V zadnjem je pokazala oprsje, kar je zelo razjezilo njenega fanta Cana, pa tudi sama ni bila najbolj navdušena nad erotičnimi prizori v obeh, čeprav je pozneje priznala, da je popolnoma zadovoljna s filmoma, saj sta bila odskočna deska v njeni karieri: »Pršut, pršut mi je v psihološkem pomenu spremenil življenje. Bila sem še najstnica, a sem posnela nekaj zares vročih prizorov.« Režiser Pršuta Bigas Luna je bil z njo obseden. Že leta 1990 ji je hotel zaupati glavno vlogo v filmu Edades de Lulú, vendar je bila takrat stara 14 let, v filmu pa je mrgolelo erotičnih prizorov. Če bi jo najel, bi Luno verjetno preganjal kar Interpol.

Tudi v naslednjih njenih projektih ni manjkalo seksa. Leta 1997 je prvič sodelovala s kraljem španskega filma Pedrom Almodovarjem pri filmu Live Flesh. V njem je po Pršutu spet zaigrala ob Javierju Bardemu. Tistega leta je bil njena največja uspešnica srhljivka Open Your Eyes, po katerem so pozneje posneli hollywoodsko različico Vanilla Sky. Njen prvi hollywoodski film je bil sicer »skropucalo« Hi-Lo Country. Ker je pred začetkom snemanja teden dni delala kot prostovoljka v Kalkuti, je denar, ki ga je dobila zanj, podarila zavetišču Matere Tereze. Ustanovila je organizacijo Sabera Foundation. Z Nachem Cano in drugimi španskimi zvezdniki je v Kalkuti zgradila dom, šolo in kliniko za brezdomna dekleta in ljudi s tuberkulozo. O tem je nastal dokumentarec, a zaradi različnih pogledov na problematiko fundacija ne deluje več. Leta 1997 je z izvoljencem Faizom Ahmadom dva meseca delala tudi v Ugandi.

Cruz in Cruise

Leta 1999 je z Almodovarjem posnela film Vse o moji materi, ki je dobil oskarja za najboljši tujejezični film, naslednje leto pa ameriškega All The Pretty Horses. V njem je imela pred kamero romanco z Mattom Damonom, a se je govorilo, da se je strast med njima vnela tudi v zasebnem življenju. Zaradi nje naj bi se Damon razšel z Winono Ryder, vendar sta oba prisegala, da sta le zelo dobra prijatelja. Po drugi strani s Tomom Cruisom romance, ki se je vnela med snemanjem filma Vanilla Sky, nista zanikala. »Zaljubljala sta pred našimi očmi,« je razneženo prilival olje na ogenj režiser Cameron Crowe. Čeprav je bil to njen prvi film, ki je zaslužil več kot 100 milijonov dolarjev, je imel uspeh grenak priokus. Ameriški mediji je namreč niso marali: »Najprej je Damona speljala Winoni, zdaj Cruisa Nicole Kidman. Kakšna tatica dedcev!« so bili zgroženi. Morda se je prav zato, da bi se izognila še večji pozornosti, v letih, ko je bila s Cruisom, odločila snemati predvsem v Evropi, kadar pa je že snemala v ZDA, je imela manjše vloge v filmih z manj odobrenega denarja. Potem ko sta se s Cruisom leta 2004 razšla, ni dolgo samevala. Zaljubila se je v soigralca iz spakedranke Sahara, Matthewa McConaugheyja. Tako je, ljubezen je spet našla na snemanju. V sedanjega izvoljenca Javierja Bardema, s katerim sta posnela več filmov, se je zaljubila na snemanju Ljubezni v Barceloni.

Že v vrtcu se je prepirala

V igralskih vrstah je spoznala tudi najboljšo prijateljico, mehiško zvezdo Salmo Hayek. »Salmo imam rada. Občudujem jo, ker je prehodila dolgo pot in vedno ostala z nogama trdno na tleh. Nikoli ne sklepa kompromisov, da bi sledila svoji viziji. Poleg tega je zelo lojalna. Vse te lastnosti imajo le zares velike zvezde.« Njun skupni projekt Bandidas je (upravičeno) propadel, vendar se Penelope ni bati, da bo lačna, saj se na njen račun ne steka le denar od filmov in reklamiranja kozmetike, predlani sta s sestro dali na trg kolekcijo oblačil. »Najtežja stvar na svetu je začeti kariero, če si znan predvsem kot čedna ženska. Nihče te ne

jemlje resno. To me je dolgo jezilo, saj sem močan človek, ki ima o vsem svoje mnenje. Zato sem imela težave že od mladih nog. V šoli sem se pogosto prepirala z otroki, s katerimi se nisem strinjala. V življenju, ki me navdušuje, želim storiti še toliko stvari. Nočem do 50 leta posedati doma in čakati ta telefonski klic. V Španiji igralke delajo do pozne starosti. To nameravam tudi sama!« Z oskarjem pod roko se ji bo to gotovo uresničilo.

Mickey Rourke

Nedelja, 08. marec 2009 Avtor: I. P.,

Foto: Keystone, arhiv Lady: Zadnjih 15 let je bilo njegovo življenje v razsulu, pove igralec Mickey Rourke v vsakem pogovoru. Zelo je hvaležen, da je dobil še eno priložnost, vendar se ta vrnitev ni zgodila čez noč. V zadnjem desetletju se je počasi, a vztrajno pregrizel v ospredje.

Vrnitev odpisanega

Nenapisano pravilo pri podeljevanju oskarjev je: če igraš homoseksualca ali v kakršni koli zgodbi o holokavstu, ti je oskar zagotovljen. Na lastni koži je to letos okusil Mickey Rourke, ki je za svoj nastop v filmu *The Wrestler* dobil skoraj vse nagrade – razen oskarja, seveda.

Zadnjih 15 let je bilo njegovo življenje v razsulu, pove v vsakem pogovoru. Zelo je hvaležen, da je dobil še eno priložnost, dodaja. Vendar se ta vrnitev ni zgodila čez noč, saj je v zadnjem desetletju počasi, a vztrajno, z več manjših in opaznih vlog grizel v ospredje. Razsulo, ki ga je zakuhal v zgodnejši karieri, ni bilo kar tako. Začel je v filmih *Telesna vročina*, *Obedovalnica* in *Rumble Fish*. Takrat so govorili, da bo novi Marlon Brando. Nato je začel vloge izbirati brez kanca zdrave pameti, zavrnil ponudbe v uspešnicah in pogrnil na celi črti. Na začetku devetdesetih let, po Devetih tednih in pol ter *Divji orhideji*, so ga milijoni po svetu poznali bolj po mehkih porničih kot resnega igralca. Ker je živel na veliki nogi, je bil prisiljen sprejemati slabe vloge v trapastih filmih, da je sploh preživel. Družil se je z nepridipravi, mafijci in pouličnimi tolpmi. Prežet je bil s strahom, jezo, nečimrnostjo, predvsem pa je z zlobnim jezikom vedno znova odgnal tiste, ki bi ga lahko rešili. Nasilje, droga in depresija, aretacije in samodestruktivni dopusti so bili dolgo na dnevnem redu. V manj kot treh letih se je iz morebitnega hollywoodskega junaka spremenil v popolno filmsko ničlo.

Zanimivo je, da Mickey igralstva nikoli ni jemal z levo roko, saj ga je študiral več let.

Hollywoodski sistem je v marsičem vreden prezira in on je bil eden redkih dovolj pogumnih, da je to naglas povedal. Poleg tega je bil hude notranje more, neprestano se je trudil dokazati kot človek. Zato je obrnil hrbet hollywoodskemu prestižu, skočil v boksarski ring in se nato znova vrnil v Hollywood. Če tej skoraj poulični potrebi biti nekdo dodamo še umetniški temperament in obupno pomanjkanje samozavesti, dobimo zelo nestanovitnega, a hkrati izjemno zanimivega človeka.

Nasilna mladost

Kot Phillip Andre Rourke ml. se je rodil v Schenectadyju 16. septembra 1952. Oče Phillip je delal kot hišnik v podeželskem klubu in klubu za golf. Bil je žilav in ponosen mož, velik ljubitelj športa. V prostem času je dvigal uteži in telovadil. Podobno mišičasto telo si je vse življenje želel imeti tudi Mickey, ki je dobil vzdevek po legendarnem igralcu bejzbola Mickeyju Mantlu. Mama Ann je bila medicinska sestra. Starša sta se pogosto srdito sprekla. Mali Mickey se je zatekel na varno v klet maminih staršev. Ann je bilo vsega dovolj, ko je bil star sedem let. Zapustila je moža in odšla iskat boljše življenje v Miami. Mickey ji je zameril, ker je ostal brez doma, in še posebno brez očeta, vendar ni imel izbire. Vse skupaj je še poslabšal oče, ki mu je rekel, da je mama povsem brez potrebe uničila družino (z Ann sta imela še sina Joeja in hčer Patti). Ann se je z otroki iz industrijsko razvitega Schenectadyja preselila v

revni Liberty City. Tam so živeli pretežno temnopolti ljudje. Zaposlila se je kot vodja pralnice in se čez čas poročila s policistom Eugenom Addisom. Materialno je bilo to dobro, saj so se preselili v predel Miamijskega, kjer je živel srednji razred, v vseh preostalih pogledih pa ne. Addis je imel že pet svojih otrok, z Ann sta imela še eno hčer. Bil je zelo strog in je Mickeyja pogosto pretepal. Zaradi vsega tega je Mickey čedalje bolj preziral avtoriteto in imel težave v šoli. Sčasoma je postal pri pouku tako brezbrizen, da je moral obiskovati pouk za učence, ki se težje učijo. Veliko bolj je užival v bejzbolu. Ni ga le igral, ampak je bil tudi trener mlajših dečkov, med katerimi je bil med drugimi bodoči igralec Andy Garcia. Bil je strog, a sočuten trener, se spominja Garcia.

Premalo dedca za boks

Mickey se je že takrat kratek čas ukvarjal z boksom. Obiskoval je telovadnico, v kateri je treniral Muhammad Ali. Čeprav si je močno želel postati profesionalni bokсар, za to preprosto ni bil dovolj discipliniran. Odločitev, da bo opustil boks, je vedno obžaloval, saj je nekje globoko v sebi menil, da ni bil pravi dedec, da bi se zmožeg spopasti z izzivom. Ko je zaslovel, je pogosto obiskoval boksarske dvoboje, a je bil zaradi srečanj z boksarskimi prvaki le še bolj zagrenjen. Zato se je nazadnje moral vrniti v ring.

Po končani srednji šoli leta 1971 je opravljal vsa mogoča dela, v prostem času pa divjal z motorji, popival s prijatelji in poskušal posnemati uživaški življenjski slog Jima Morrisona. Njegovo življenje je ubralo povsem novo pot, ko ga je poklical sošolec Gary Cox. Ta je obiskoval univerzo v Miamijski in tam so mu zaupali režijo neke predstave. Poklical je Mickeyja in ga prepričal, da je sprejel eno od vlog. Spomnil se je namreč, da je imel Mickey v šoli rad gledališče. V tistem času je še s petimi prijatelji živel v nekem hotelu. Fantje so se čedalje bolj zapletali v kriminal in uporabljali vse nevarnejše droge, zato se mu je igralski poklic zdel čedalje privlačnejši. Od sestre si je sposodil 400 dolarjev in se odpravil v New York, da bi se naučil še česa več o igri. Da bi preživel, je počel vse mogoče: bil je celo nočni čuvaj v bordelu. Jedel je nakradeni krompir in čokoladice ter čakal čeke, ki mu jih je na pošto pošiljala babica. Včasih sta šla s prijateljem jest v bare za homoseksualce, kjer je bila med srečnimi uricami hrana brezplačna. Zaradi podhranjenosti so se mu začeli majati zobje. Bil je tudi osamljen, saj je bil preveč plah, da bi veliko hodil ven z dekleti.

Čudak s fobijami

Ves denar, ki ga je dobil, je vložil v igralsko šolo. Učiteljici igre, ki je v njem videla velik potencial, se mora zahvaliti, da je šel po petih letih iz New Yorka v Hollywood. Tam ni začel prav obetavno, saj je dobil vloži v 1941 in Nebeških vratih, ki veljata za veliki filmski polomiji. Več sreče je imel na televiziji, kjer so hitro opazili njegov talent. Na snemanju uvodne epizode serije Hardcase pa se je zaljubil v soigralko Debro Feuer, s katero se je poročil leta 1981. »Zdel se mi je čuden, nikoli ni povsem nehal igrati svojega lika. A vztrajno je zvonil pri mojih vratih in nazadnje sem popustila,« je povedala pozneje. »Na zunaj je dajal vtis žilavega dedca, v resnici pa je trpel za fobijami in bil preveč občutljiv.« Po prvih uspehih je začel precej zapravlјati, kar se ni izkazalo za zelo bistro, saj je doživel več padcev. Vmes je vneto menjal ljubice in dal ob ločitvi leta 1989 Debro skoraj vse premoženje. Niti razvpitih Devet tednov in pol ga ni rešilo iz rdečih števil, še manj Divja orhideja, še ena erotična spakedranka, posneta predvsem zato, da bi se mu izboljšalo stanje na bančnem računu. Resnici na ljubo je treba dodati, da je kar precej denarja zapravil tudi za zdravljenje brata Joeja, ki je zbolel (in pozneje umrl) za rakom. Se je pa med snemanjem Divje orhideje noro zaljubil v Carre Otis. To je bila prva vloga manekenke, ki je imela v preteklosti veliko težav z drogo in alkoholom. Njemu se je zdela karizmatična in legenda pravi, da seks v Divji orhideji na koncu sploh ni bil zaigran. Leta 1991, ko je bila njegova igralska kariera res na psu, se je za štiri leta posvetil boksu. Vendar so leta in življenjski slog zahtevali svoj davek. El Marielito, takšen je bil njegov vzdevek, si je v dvobojih zlomil ličnico, dlani, nos, rebra, večkrat je imel pretres možganov. Nazadnje ga je

Carre, s katero sta se poročila leta 1992, le prepričala, naj vendarle odneha. Zakona s Carre, v katerem so bili droga, alkohol in pretepi na dnevnem redu, je bilo konec leta 1998. Po ločitvi se je »videval z nekaj Rusinjami, večinoma so bile striptizete, a ni šlo. Ime svoje žene imam vendar vtetovirano na roki!«

Na prelomu tisočletja je spet počasi kukal na površje, predvsem zaradi filmov Telesni čuvaj, Mesto greha in seveda The Wrestler. Pot do ponovnega uspeha je bila dolga in čudna. Šel je više kot mnogi, a je tudi padel globlje od večine. A vsaj preživel je in zdaj končno le velja za resnega in pogumnega igralca – kar si je želel že na začetku.

Z oskarjem nagrajeni Danny Boyle

Sreda, 25. februar 2009 Avtor: I. P.,

Foto: Keystone, Sipa, arhiv Lady: Režiser Danny Boyle je največje ime britanske filmske industrije.

Namesto za oltar za kamero

Režiser Danny Boyle je največje ime britanske filmske industrije. Njegov film Revni milijonar, nad katerim so ponoreli celo kritiki, že ima štiri zlate globuse, prislužil pa si je tudi osem oskarjev. Legije oboževalcev in kritiki, slinasti od hvalnic, pa verjetno ne vedo, da se je »rešitelj britanskega filma«, kot mu pravijo, skoraj odrekel karieri za kamero, da bi se predal življenju za oltarjem.

Pri 14 letih je zaprosil za premestitev iz osnovne šole v semenišče, vendar ga je duhovnik potegnil na stran in opozoril, naj raje dobro premisli. »Ne vem, ali je mene rešil pred duhovništvom ali duhovništvo pred menoj. Kmalu za tem sem začel obiskovati dramski krožek,« se spominja Danny.

Afera z Ewanom

Cerkev je morda s tem res nekaj izgubila, je pa preostali svet marsikaj pridobil.

Dvainpetdesetletnik je že dolgo časa zlati deček britanske kinematografije. Že njegov prvi film Plitki grob leta 1995 je bil uspešen. V njem je prvič sodeloval z igralcem Ewanom McGregorjem, s katerim sta nato posnela še Trainspotting – z zadnjim si je prislužil ugled enega najboljših britanskih režiserjev vseh časov – in Odštekano življenje leta 1997. Dvojica se je nato sprla, ker je Danny vlogo v Obali leta 2000 dal Leonardu DiCapriu. Treba je pojasniti, da je Studio 20th Century Fox nanj zelo pritiskal, saj niso marali ne Ewana ne Christiana Bala, ampak so mu vsilili Leonarda kot takrat enega najbolj vročih mladih igralcev. »To me je res potrla v dno duše,« je takrat povedal Ewan. »Odnos med menoj in Dannyjem je bil nekakšna ljubezenska afera, ki je trajala več let. Ko se je odločil za Leonarda, se mi je zdelo, kot bi se začel videvati z nekom drugim.« Vendar Dannyjevega vzpona njun spor ni ustavil.

Riba na suhem

Priznanja za Revnega milijonarja so le zadnja iz serije za možakarja iz Lancashira. Revni milijonar pripoveduje zgodbo o dečku iz umazanega predela Mumbaja, ki se udeleži indijske različice kviza Lepo je biti milijonar. Nenadoma je sanjsko bogat, a ker prihaja iz revnega okolja, se znajde v svetu, ki mu je povsem tuj. Občutek, da si kot riba na suhem, Danny dobro pozna, še posebno zdaj, ko živi v blišču in glamurju. Ta se tako zelo razlikujeta od njegovih delavskih korenin. Rodil se je 20. oktobra 1956 v Radcliffu v bližini Boltona. Njegovi starši so bili irski priseljenci in vdani katoličani. Odraščal je v terasastih blokkih z bratom dvojčkom in mlajšima sestrama. Na mladost ga vežejo lepi spomini. »Bilo je precej patriarhalno – ti si fant, zato ti je dovoljeno pravzaprav vse, medtem ko si morajo dekleta najti pametno službo. Moj oče je bil delavec, mama je imela povsem enako službo kot mama bratov Gallagher iz skupine Oasis – v lokalni šoli je pripravljala malice. Vsi, ki pridejo z Irske, dobijo enake službe. Iz svojega družbenega okolja sem nekako pobegnil, tako kot to ljudje pogosto storijo, s pomočjo

umetnosti in kulture. Uspelo mi je oditi iz mesta in čudno je srečati prijatelje, ki so še vedno tam.«

Pomaranča namesto pornografskega filma

V najstniških letih je s prijatelji obiskoval bližnji Bolton. Tam so se poskušali vtihotapiti v kino, kjer so predvajali pornografske filme. Ko so jih nekoč pri tem zasačili varnostniki in jih pregnali, so po naključju prišli v dvorani, v kateri so predvajali Peklensko pomarančo Stanleyja Kubricka. Kontroverzni film iz leta 1971 je po le nekaj tednih iz kinodvoran umaknil kar Kubrick. Danny pravi: »Film je imel name izjemen vpliv. Spominjam se le prve polovice. Neverjetno se je ozreti nanj z razdalje in spoznati moralni nauk zgodbe. Takrat ga nisem dojel. Spominjam se le, kako me je nasilje v filmu vznemirjalo, pa tudi seks in slog. To mi je ostalo.« Ob spodbujanju staršev mu je šlo v osnovni in srednji šoli dobro. Potem se je odločil za študij angleščine in igre. »Na fakulteti sem se imel krasno, ukvarjal sem se z igranjem in odkril režiranje.« Po diplomu je zaprosil za delo producenta nadaljevank na BBC v Belfastu. »Menda sem bi edini prijavljeni zunaj regije – tistih v regiji niso hoteli zaposliti iz političnih, verskih in kdo ve kakšnih razlogov še –, zato so vzeli mene.« Od njega pa niso pričakovali le, da je le producent, ampak tudi režiser. Kmalu se je znašel na snemanju drame Mr. Woe's Virgins, ki je bila zelo uspešna. Po tem so mu zaupali režijo Plitkega groba.

Šeststo vprašanj

Z očetom sta si še vedno blizu. Še vedno hodita na tekme kluba Bury, ko ta nastopa na lokalnem stadionu. Kadar Bury ne igra, Danny navija za drugo lokalno moštvo – Manchester United. Takoj po tem, ko je osvojil zlati globus za režijo Revnega milijonarja, je izjavil: »Dan je bil razdeljen na tri dele – dva dobra in enega slabega. Zares dobra je bila zmaga Manchester Uniteda proti Chelseaju, zares slabo pa je bilo, da sem moral obleči smoking. Rekli so mi, da bom podoben Georgeu Clooneyju. Ko sem ga oblekel, sploh nisem spominjal nanj. Potem smo dobili štiri zlate globuse. Zato se je vse lepo izteklo.«

Danny, ki skrbno varuje svojo zasebnost, ostaja v dobrih odnosih z nekdanjo prijateljico Gail Stevens, s katero ima tri otroke. »Najin odnos je bil vedno hecen. Imava tri otroke, a že nekaj časa ne živiva skupaj. Živiva drug na drugem – v isti ulici, zaradi otrok. Dobro se razumeva. Za moje filme izbira igralce.«

Danny, z nogami trdno na tleh, hitro razblini vse mite o glamuroznem življenju na režiserjem stolu: »Vse skupaj spominja na osnovnošolskega učitelja. Moji sestri sta učiteljici in pravita, da jima vsak dan postavijo od 300 do 600 vprašanj, na katera morata odgovoriti. To je tudi bistvo režiranja. In večina teh vprašanj sploh ni tako zelo zanimivih, vendar se nekdo mora odločiti – dobro ali slabo –, kar nato vsi upoštevajo.«

Vse odločitve Revnega milijonarja in Dannyja so bile doslej pravilne.

Štefka Drolc: Ko je na odru, pozabi na vse

Sreda, 18. februar 2009 Avtor: Simona N. Dakič,

Foto: Mediaspeed, arhiv Lady: »Igralka sem. Svojemu poklicu pripadam z vsem svojim bistvom, z vsem svojim bitjem, od mladih sanj do prvih korakov na poklicnem odru v Mariboru.«

»Igralka sem. Svojemu poklicu pripadam z vsem svojim bistvom, z vsem svojim bitjem, od mladih sanj do prvih korakov na poklicnem odru v Mariboru.« S temi besedami je začela svojo zahvalo ena največjih slovenskih igralk Štefka Drolc, ko je sprejela najvišje priznanje, ki ga podeljujejo v slovenski kulturi, Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Nagrado je dobila za veličasten in obsežen umetniški igralski opus in življenjsko delo, ustvarjeno v gledališču, filmu, na radiu in televiziji, pa tudi za svoje akademsko pedagoško delo in kulturno poslanstvo.

Ko govorimo o Štefki Drolc, se ni mogoče izogniti presežnikom. Navsezadnje tudi zato, ker pri 85 letih še vedno nastopa na gledaliških deskah, po katerih se vztrajno sprehaja že od svojega 15. leta starosti. Njeno igralsko naravo spodbuja nenehna želja po novem spoznanju in odkritjih, ki jih v igralskem poklicu nikoli ne zmanjka. Smisel svojega igranja pa najde predvsem v zadovoljstvu, ko ugotovi, da jo je človek, ki mu je z odra govorila, slišal, in da ga je misel, ki mu jo je posredovala, spremljala vsaj še nekaj trenutkov po tem, ko je zapustil dvorano.

Nastopanje ima v krvi

Njena pot v svet igre se je začela v Šentjurju pri Poljčanah. Štefka je bila najmlajša v družini treh otrok, kar se je poznalo tudi pri njenem razvoju, saj se ji je posebno mama lahko precej posvečala. Že takrat je čutila potrebo, da bi komu posredovala svoje misli, mu pripovedovala pesmice, ki jih je znala. Njena starša – oče je bil iz Planice, mama Primorka – sta morala biti tako zelo potrpežljiva, še posebno ob večerih, ko jima je deklica pripravljala recitale. Svojo igralsko pot je začela kot amaterka v Mariboru. Še pred prihodom partizanov je bila namreč članica Žižkove igralske skupine, s katero je skupaj z Jožetom Mlakarjem, Zlatkom Zeijem, Jožkom Lukežem in drugimi amaterskimi zanesenjaki utirala pot poklicnemu slovenskemu narodnemu gledališču v Mariboru. To je moralo pod nemško okupacijo molčati in čakati na ponovno vstajenje.

Ko so po koncu vojne znova odprli mariborsko gledališče, se je takoj vključila in ostala v mariborski Drami dve sezoni.

Ko so jo iz Ljubljane povabili na snemanje prvega slovenskega filma Na svoji zemlji (Štefka je odigrala prepričljivo vlogo Tildice), se je za kratek čas preselila k Triglav filmu v Ljubljano. Potem jo je leta 1948 želja po umetnosti in ljubezen do Jožeta Bibiča odpeljala v Slovensko gledališče v Trstu, ki je, kot pravi, najbolj osmislilo njeno delo. Spomin na igranje v neogrevanih, malih, skromnih dvorinah, ki so jih ogrevala le srca gledalcev, je še vedno zelo živ. V tistem času je tudi najbolj čutila, kako zelo je zaželen med tržaškimi Slovenci vsak igralec, ki je spregovoril v slovenskem jeziku. Čutiti je bilo nujo po slovenski besedi, ki je ljudi prevevala, in jo, kot pravi, zdaj zelo pogreša.

Drama – kraj njenega zorenja

Leta 1960 se je iz Trsta preselila v Ljubljano in postala stalna članica SNG Drame v Ljubljani. V več kot štirih desetletjih je odigrala nešteto vlog, majhnih in velikih, ki so pripomogle k njenemu igralskemu in osebnostnemu zorenju.

Štefka je postala mojstrica karakterne igre. Njena enkratna sposobnost vživljanja v življenje usodnih žensk, kakršne so Lady Torranceova v Williamsovi drami Orfej se spušča, Ismelda v Smoletovi Antigoni, gospa dr. von Zahnd v Dürrenmattovih Fizikih, Medeja v Evripidovi Medeji, Klitamnestra v Ajshilovi Oresteji, baronica Castelli v Krleževem delu Gospoda Glembayjevi, Jessica v Bondovem Morju, Neža v Zajčevem Vorancu, Ranjevska v Češnjevem vrtu, sfinga in starka v Jovanovičevi Antigoni in še bi lahko naštevali. Ob vlogah močnih, demonskih, izjemnih osebnosti, ki so bile večkrat na mejni stopnji človeškosti, se je velikokrat zgrozila. Ampak je vedela, da se vse te grozote res dogajajo tudi v vsakdanjem življenju, in ne le v avtorjevi domišljiji.

Hkrati je njena kariera nepozabna tudi na televiziji in pri filmu, kjer je prav tako ustvarila nekaj nepozabnih likov v filmih, kot so Na papirnatih avionih, Na klancu, Cvetje v jeseni, Povest o dobrih ljudeh, Draga moja Izza, Iskanja, Deseti brat in Trije prispevki k slovenski blaznosti. Zelo zgodaj je namreč ugotovila, da medij, ki seže najdlje med ljudi, ni gledališče, ampak so radio, televizija in film. Vendar se zato ni preveč vznemirjala, saj je bila doma povsod, kjer se je lahko igralsko izražala.

Obkrožena z ljubeznijo

Štefka Drolc že od nekdaj rada govori o svojem delu. O tem pričajo tudi pogovori, ki so v vsem tem času izšli v številnih časopisih in revijah. Bolj zadržana postane le, ko mora spregovoriti o

sebi. Njeno življenje je zaznamovano z veliko srečo, pa tudi veliko izgubami. Spomin na brata Mirka in sestro Mileno, ki ju je veliko prežgodaj izgubila, pa tudi na starša in nekaj dragih prijateljev, ni nikoli zbledel.

Zelo velik pomen ima v njenem življenju ljubezen – materinska in partnerska. Zadnje – tisto prvo pravo – je doživela že pred svojim 19. letom v Mariboru. Takrat jo je sprejela kot dar, s polnim srcem, kot življenje samo. Rodila je hčer Lucijo.

Njen prvi mož je bil pozneje režiser in igravec Jože Babič. Leta 1948 jo je skupaj z njeno deklico odpeljal s seboj v Trst, ker je postal v tržaškem gledališču umetniški vodja. Njun zakon se je končal po 13 letih, ki ostajajo nepozabna. Drugič je iskala srečo pri drugem možu, igralcu Mihi Balohu. Lep poklon njuni ljubezni je naredil njun stanovski kolega Polde Bibič, ki je v svoji knjigi Soigralka zapisal, da je bila njuna ljubezen takšna, kakršne še ni videl. Močna in velika, ki se je ob svojem času morala tudi končati. Tako je v življenju. Seveda pa deli Štefka tiste najtoplejše, intimne spomine le s svojimi domačimi. Na svoje tri vnuke, Mojco, Tino in Ivana, ki stopajo vsak po svoji uspešni življenjski poti, pa tudi pravnuke je zelo ponosna in je presrečna, da jih ima.

Življenje na deželi jima prija

Ponedeljek, 02. marec 2009 Avtor: M. A.,

Foto: arhiv Lady: Zvone, Natka, Niko in Luka.

Natka Geržina in Zvone Tomac v novem domu

Klaviaturist skupine Kingston Zvone Tomac in njegova sopotnica Natka Geržina pravita, da želita za svojo družino najboljše. Zato sta zamenjala mestni vrvež za življenje na deželi, kjer je zrak svež. Ni namreč avtomobilov, ki bi ogrožali otroke pri njihovi igri. In na Polskavi sta, kar sta iskala, tudi našla.

Natka in Zvone sta se o tem, da bosta za svojo družino našla življenjski prostor zunaj velikega mesta, začela pogovarjati že veliko prej, preden sta se odločila za prvega otroka. »Iskala sva parcelo,« pravi Natka, »ki bi bila zunaj mesta, nekje na podeželju, blizu gozda in v smeri proti Ljubljani, ne Avstriji. Predvsem zaradi Zvonetovih nastopov. Da bi imel čim bližje domov.« Želena sta našla na Polskavi. Takoj, ko sta stopila na teraso hiše, v kateri je družina letos dočakala svoje prvo novo leto, sta začutila, da je to tisto, kar iščeta.

Hiša po lastni zamisli

Zvone in Natka sta ponosna na svoj dom. Uredila sta ga tako, da se v njem dobro počutita.

Njuna hiša ima okrogla okna in med veliko dnevno sobo, jedilnico in kuhinjo ni nobenih vrat.

Tudi sicer je v domu veliko okroglin in toplih barv. »Če si v jedilnici,« pravi Zvone, »si v stiku z dnevno sobo, kjer je poleg televizorja tudi velik akvarij, in kuhinjo. Želela sva čim bolj odprte prostore, povezane med seboj. Tudi sicer sva se precej igrala z oblikami. Hiša ima kombinacijo okroglih in klasičnih oken, in te oblike se ponavljajo tudi v hiši.«

Preden sta se dokončno odločila, kakšen bo njun dom, razlagata Zvone in Natka, sta pregledala veliko revij z interierjem in pohištvo, pa tudi na MTV sta redno spremljala oddajo, v kateri so znani ljudje predstavljali svoje hiše in domove. Tako priznavata, da sta prav tam dobila marsikatero zamisel za ureditev svojega doma.

»Ko sva ugotovila, da nama je slog všeč, sva začela iskati in izbirati najljubše barve,« pravi Zvone in dodaja, da je bila hiša zanj pravi izziv. Pa ne, da bi se naveličal glasbe, vendar je bila gradnja nekaj povsem nasprotnega od tega, kar je počel zadnjih 15 let. Povsem ga je potegnilo. »Veliko stvari sem si zamislil povsem sam,« se je pohvalil, »za ureditev zunanosti in notranosti hiše. Precej od tega sem predlagal arhitektu. Tudi pohištvo, okroglo omaro, recimo, sem izrisal in predlagal mizarju. Pa vrata, zamisel za kamin ...«

Intenzivne barve

»Želela sva si dom v toplih barvah,« pravi Natka, »pa intenzivne so morale biti in dajati občutek prijetnosti in topline.« Največ težav sta imela s kuhinjo. »Nobene prave vizije nisem imela, kakšna naj bi bila kuhinja. V bistvu so mi bile vseč vse in nobena. Na koncu se je bilo treba odločiti in izbirala sem jo glede na jedilnico in dnevno sobo. Priznam, da kuhinja ni prostor, kjer bi ravno uživala. Še dobro, da sta mama in babica drugačni in da mi pri kuhanju veliko in radi pomagata.«

Čeprav je Natkin in Zvonetov dom prostoren, sta se odrekla številnim drobnarijam, ki so bile v njenem starem domu v Mariboru. »Rekla sva, da se bova izognila krami,« pravita, »da bova obdržala le tisto, kar nama res nekaj pomeni. Sicer pa sva že prej s svojih potovanj prinašala večje spominke. Te sva obdržala.« Tega je vesela tudi gospa, ki Natki pomaga pri čiščenju. Pravi, da se da njihov dom kljub prostornosti hitro očistiti, ker ni drobnarij, na katerih bi se nabiral prah.

Kot vsaka sodobna hiša, ima tudi njuna veliko garderobno sobo, kjer so oblačila veliko bolj pregledno zložena, kot bi bila v omarah. Pa posebno sobo za pranje in likanje, kjer so opravljena tudi vsa čistila. V hiši je tudi več kopalnic in stranišč. Sanitarije so potrebne v vsakem nadstropju, pravita. Sicer pa imata kopalnico tudi v sklopu svoje spalnice. Ta je namenjena tudi uživanju, ne le higieni, priznavata. V istem nadstropju imata svojo kopalnico tudi otroka. Po vzoru iz televizijskih oddaj o hišah slavnih, so otroci in starši ločeni.

Natka ima tudi svojo delovno sobo. »Zanjo sem si izbrala mešanico rožnate in vijoličaste – v takšni barvi se odlično počutim,« pravi Natka. Tam ima poleg delovne mize tudi velik televizor, kjer si ogleduje posnetke koreografij in ustvarja programe za svojo plesno šolo. Pa seveda posebno zofo oziroma počivalnik, kjer lahko mirno dvigne in stegne noge. Tega si je namreč od nekdanj želela.

Studio je ločen od doma

V kletnih prostorih je urejen glasbeni studio s kopalnico, kuhinjo, garderobo in sobo, kjer je mogoče prespati, če traja snemanje dlje. Tudi vhod v studio je povsem ločen od stanovanja, zato lahko glasbeniki prihajajo in odhajajo, ne da bi zmotili družino. Tudi če tam prespijo, lahko sami poskrbijo zase.

Čeprav je bila Natka zadnja leta znana tudi kot odlična menedžerka, pravi, da je to delo za zdaj še vedno ne zanima. Pri dveh malih otrocih, ki se jima želi čim bolj posvetiti, in plesni šoli, ji za kaj drugega zmanjka časa. Polovičarka pa ne želi biti. Ko bosta večja, bo nekoč verjetno prevzela očetove posle (njen oče je Zlatko Geržina, op. p.), tudi tiste, povezane z organiziranjem izbiranja miss Slovenije.

Na obisku pri Tilnu Artaču v Gradcu

Sreda, 14. januar 2009 Avtor: Irena Pirman,

Foto: Šimen Zupančič, Mediaspeed

Slika: Imitator znanih osebnosti na Radiu Ga-Ga in Hri-baru ter odlični violončelist Tilen Artač.

Ni bila ljubezen na prvi pogled

»Sem eden redkih Slovencev, ki ima od Dimitrija Rupla koristi, in zelo podpiram Pahorjevo potezo,« smrtno resno zatrdi Tilen Artač, potem pa se v naslednjem trenutku navihano nasmehne. Rupel je namreč eden številnih likov, ki jih posnema v oddajah Radio Ga-ga in Hri-bar, pred kamero pa ga v Hri-baru poznamo predvsem kot ostro in odločno psihologinjo Ifigenijo. Ko je ta v družbi Milke in Grete pred časom zaigrala skladbo Wir Sind Lustig (na izid pesmi še čakamo!), je vesoljna Slovenija tudi prvič izvedela, da ni le izvrsten imitator, ampak tudi izvrsten violončelist. Diplomiral je na akademiji za glasbo v Zagrebu, zdaj pa je že leto dni

in pol na podiplomskem študiju v Gradcu. Pravi – saj smo rekli, da je skromen –, da študij v tujini ni nič nenavadnega: »Veliko mladih ljudi se odloči zanj, saj jih zanima, kaj se dogaja onkraj meja majcene Slovenije.« Z različnimi glasbenimi zasedbami je že večkrat pokukal na drugo stran Alp: gostoval je v Haagu, Londonu, Amsterdamu, Moskvi in Parizu, »kjer sem se razjezil, ker je pod Eifflovim stolpom slovenski grb brez zvezdic. To me je užalostilo, rekel sem si: 'Ta presneta slovenska diplomacija in prepoznavnost!'«

Ljubko podstrešno stanovanje v Gradcu si deli s študentko violine Živo in študentom jazzklavirja Gregorjem, ki se je med našim obiskom skrivnostno izgovoril, da ima predavanja, vendar sumimo, da se je v resnici bal našega fotografskega aparata. Z Živo in pianistom Gregorjem bodo v prihodnjem semestru vpisali tudi magisterij iz komorne glasbe – klavirski trio. V stanovanju nima ne interneta (ima ga seveda na akademiji) ne televizije, »zato dneve preživljam tako, da skozi okno gledam blok, ki ga gradijo, in igram violončelo.« In kako, če nima rednega dostopa do interneta, ob petkih, ko snemajo Radio Ga-ga, tako zlahka komentira politično dogajanje v tujini: »Slovenska politika gre po enem in istem kopitu, torej mi več kot včerajšnjega časopisa res ni treba prebrati. Ker imam tu mir, seveda domišljija zlahka deluje.« Pa violončelo res igra, kot je rekel njegov kolega Sašo Hribar, po osem ur na dan? »Časovno to ni izvedljivo. Pa saj bi se mi še zagabilo. Tako kot dvigovalec uteži ne dvigne vsakič z veseljem 200 kilogramov nad glavo, tako tudi jaz ne godem vedno z zadovoljstvom in veseljem po inštrumentu.« Violončelo igra od osmega leta. Začel ga je igrati na predlog mame, ki je tudi glasbenica in poje v Slovenskem komornem zboru. »Ni pa bila to ljubezen na prvi pogled!« poudarja. Namreč ljubezen med njim in violončelom. Morda res, ampak naklonjenost poslušalcev in gledalcev Radia Ga-Ga in Hri-bara si je pridobil v hipu. Na svoji glavni dejavnosti, glasbo in posnemanje, gleda zelo stvarno: »Resno in profesionalno 100-odstotno se dvema stvarima hkrati ne moreš posvetiti, kar sploh ni slabo, saj pomeni, da ne moreš biti 100-odstotno obremenjen ne z eno ne z drugo.« Odstotki sploh niso pomembni, samo da bo še lahko Mirko Serpentinšek in drugi liki, ki jih tako izvrstno posnema. Da bo podiplomski študij prav tako izvrstno opravil, pa tudi ne dvomimo.

Na obisku pri Mileni Morača in Juriju Součku

Sreda, 10. december 2008 Avtor: Renata Učman,

Foto: Mediaspeed: Zakonca Milena Morača (sopranistka) in Jurij Souček (igralec) sta svojo ljubezen uradno potrdila pred petimi leti, čeprav sta zaljubljena že skoraj 30 let.

Mož ji prinaša kamelije iz Opatije

Za odlično operno pevko Mileno Morača, članico ljubljanske Opere, in igralca Jurija Součka, ki še vedno nastopa, je konec tega leta pomembna življenjska prelomnica. Ona praznuje letos, ko je na odru poleg La Traviate, Tosce in La Boheme blestela še v nekaj priljubljenih operah, 30 let operne kariere, on bo aprila praznoval 80. rojstni dan. V njihovi hiši na Kodeljevem v Ljubljani, kjer stanujeta s hčerjo Hano, je ozračje zelo prijetno. Z nami sta iskreno obudila spomine na svoje prvo srečanje in zanju usodno ljubezen, ki sta jo pred petimi leti potrdila s poroko, ter spregovorila o družinski sreči. Za Mileno se njen mož po kamelije odpravi celo v Opatijo!

Milena Morača, sopranistka, ki v ljubljanski Operi blesti po 30 letih prepevanja, in njen mož Jurij Souček, ki je bil 40 let igralec ljubljanske Drame, zdaj pa je že 11 let v pokoju, sta zanimiv zakonski par, s posebno življenjsko zgodbo. Oba sta rekorderja v nastopanju na odru. Zanje kot operno pevko sopranistko je odlična pevska kondicija po 30 letih zahtevnega prepevanja posebna danost v življenju. Prav tako zanj, ki kljub skorajšnjim 80 letom še vedno

navdušuje ljubitelje gledališča, zlasti najmlajše, ki se jim je že davno zapisal v srce s Pipijem in Melkijadom in pripovedovanjem pravljic. Te zdaj pripoveduje že četrti generaciji otrok. In prav zaradi nastopanja in odra sta se našla tudi zasebno.

Osvojil me je s smislom za humor

»Leta 1979 sem bila razpeta med Mariborom in Ljubljano, saj sem ob nastopanju v Mariborski Operi študirala na akademiji v Ljubljani. Opero z naslovom Lizistrata je takrat prišel režirat Jurij Souček. Zelo sem upoštevala odločitev, da se s sodelavci ne bom zapletala zasebno, vseeno pa so mi kolegi tedaj takoj napovedali, da me bo Souček gotovo osvojil. In je bilo res tako. Že takrat me je na pogled spominjal na Richarda Burtona. Osvojil me je s smislom za humor, znal me je spraviti v dobro voljo. Zaljubila sva se, za naju je bila to usodna ljubezen in negujeva jo še zdaj. Moji starši so bili sprva osupli nad večjo razliko v najinih letih, naju pa nikoli ni motila,« pripoveduje Milena Morača, Jurij Souček pa v smehu šaljivo pripomni: »Sploh naju ne moti zdaj, ko mi gre pri skorajšnjih 80 letih včasih malo na otročje. Največji sad njune ljubezni je njuna hči Hana, ki je sicer Jurijev četrti otrok, saj je imel že pred njunim srečanjem družino. »Jurijev starejši sin Igor je starejši od mene, a me ta razlika v starosti ni nikoli motila,« še dodaja Milena.

»Pri Mileni mi je bilo takoj všeč, da je drugačna, zame ni bila nikoli navadno dekle. Še posebno cenim pri njej iskrenost, lep glas in igralsko nadarjenost, pa tudi čedna je bila od nekdanj,« jo je pohvalil Jurij Souček.

Družina je za nas prva

V njihovi hiši so že na prvi pogled doma njuna ljubezen do odra, nastopanja, igre, gledališča, umetnosti in knjig, ki polnijo številne police v njihovem domovanju. Pevka vadi in prepeva ob klavirju v svoji glasbeni delovni sobi v kleti hiše, Jurij pa ustvarja za računalnikom med knjigami. Milena se sicer že zjutraj odpravi na vaje v ljubljansko Opero, Hana, ki končuje študij teologije in je zaposlena v javni upravi, v službo, pa tudi od Jurija nastopi zahtevajo veliko energije in časa.

Kljub temu pa si vsak dan vzamejo čas za družinsko druženje. »Ponavadi je to ob kosilu ali večerji, ko se pogovorimo. Vsak dan doma kuhamo, saj nam toplina doma in stalnost veliko pomenita. Prav zato tudi jaz rad marsikaj skuham,« nam je razkril Jurij Souček, žena in hči pa sta takoj pohvalili njegove jedi za martinovo; nadevano raco, sladko rdeče zelje z jetrci, sladek korenček in maslene zrezke. Milena, je dodal, je mojstrica za gibanico, enolončnice in piškote, Hana pa za čokoladno torto.

»Trenutki, ki jih preživiva skupaj, nama največ pomenijo. Poleti velikokrat hodiva v našo počitniško hišo v najemu v Dalmacijo, na enega od otokov. Ker imamo barko, veliko časa poleti preživiva tudi na njej, Milena celo lovi hobotnice. Povezujejo nas tudi naši družinski sprehodi. Večkrat se rada odpraviva tudi na Vinji vrh na Dolenjskem, kamor smo hodili na vikend z vinogradom. Tam sva se pred petimi letu tudi cerkveno poročila, civilno pa v Ljubljani. Bila je poroka v ozkem krogu prijateljev, edina posebnost je bila ta, da je ona namesto vsakdanje nevestine obleke nosila kostum iz La Traviate, jaz pa kostum iz predstave Matiček se ženi,« nam je povedal Jurij Souček.

Kamelije za Mileno

»Pred več leti mi je Jurij po predstavi La Traviata, v kateri sem nastopila kot Dama s kamelijami, prinesel svežo kamelijo. Posebej zame se je odpravil ponjo v Opatijo, tja pa je šel že tudi zgodaj spomladi. Kamelija je postala tudi nekakšen simbol najine zveze, zato greva tja skoraj vsako leto za 8. marec. Večkrat sva jo že poskušala posaditi na vrtu, pa pri nas ne uspeva. Jurij je zelo pozoren mož in ima tudi neverjetno veliko energije, je motor naše družine,

ta pa je za nas na prvem mestu. Za božič bomo zato doma skupaj ob večerji, ki jo bova skuhali s hčerjo, vsi trije bomo zapeli Sveto noč in blagoslovili našo hišo,« je sklenila Milena Morača.

Na obisku pri astrologinji Emi Kurent

Sreda, 03. december 2008 Avtor: Andreja Comino,

Foto: Vito Tofaj: Ema Kurent ni le ena najboljših slovenskih astrologinj, ampak tudi predana mama štirim otrokom. Obiskali smo jo v prijetni družinski hiši v ljubljanskih Črnučah, da bi videli, kako ji uspe usklajevati družino in kariero.

Sožitje z zvezdami in najdražjimi

Ema Kurent ni le ena najboljših slovenskih astrologinj, ampak tudi predana mama štirim otrokom. Ruby je stara 16 let, Rozi je tri leta mlajša, Maša jih ima šest, Adam pa pet. Pri toliko otrocih in partnerju Primožu ji v prijetni družinski hiši v ljubljanskih Črnučah gotovo ni dolgčas. Zato smo se k njej povabili na obisk, da bi videli, kako ji uspe usklajevati družino in kariero.

Ema se s proučevanjem planetov in njihovim vplivom na ljudi ukvarja že več let. »Nad astrologijo sem se navdušila med študijem tujih jezikov na filozofski fakulteti. Proti koncu študija sem leto dni pavzirala in se odpravila v London na večerno šolo astrologije. Ker je bilo tam življenje drago, sem se preživljala kot prodajalka in natararica. A mi ni bilo nikoli težko in žal, da sem se tako odločila,« se spominja. Nato je svoje znanje ves čas pilila in dopolnjevala. Najbolj jo je zanimalo, ali je v zvezdah res zapisana usoda posameznika. Ugotovila je, da ponuja astrologija vpogled v energije, ki opredeljujejo naš značaj in smernice usode, zato se lahko s proučevanjem teh vplivov zelo natančno ugotovita narava in čas dogajanja oziroma sprememb, ki so nam namenjene. Pri Emi nasvete iščejo mnogi: mlajše zanima ljubezen, starejše zdravje, poslovneže uspeh. Svoje znanje pa že dolgo prenaša na druge na raznih izobraževanjih. Za lažje načrtovanje življenja in ljubezni vsako leto pripravi Lunin vodnik in Ljubezenski horoskop, ki sta si našla kroga stalnih bralcev, ki ju zelo pohvalijo.

Ema med zvezde kuka v svoji pisarni v domači hiši. »Včasih sem res veliko delala. Odkar pa se je družina tako povečala, sem se naučila stvari organizirati tako, da imam za vse čas,« je dejala. Njena najstarejša hči Ruby hodi na srednjo oblikovno šolo in si želi postati fotografinja. »Od nekdaj je bila bolj umetniška duša. Seveda sem pogledala njeno astrološko karto, videla, da ima potencial, zato sem ji predlagala oblikovno šolo. Ima čut za oblikovanje, lepo in je zelo komunikativna, pa tudi praktična.«

Ponosna na otroke

Rozi je pri 13 letih že prava mlada dama. Hodi v osnovno šolo in je navdušena plesalka hiphopa. Mama jo je pohvalila, da so pred kratkim v plesni šoli Urška dobili zlato medaljo na evropskem prvenstvu. Mlajša hči Maša obiskuje prvi razred osnovne šole. »Ona je zelo nadarjena za risanje, učiteljica je že predlagala, da bi njene risbe poslali na natečaj.« Poleg Primoža, ki je od Eme mlajši kar devet let, je moški ljubljenec vse družine petletni Adam. »Pridno hodi v vrtec. Na srečo se rad igra sam. Zdaj je v fazi, da si želi postati voznik formule,« se je zasmejala Ema in dodala, da se da tudi za otroke pogledati, ali imajo energetsko dober ali slab čas. Vendar se je odločila, da ne bo gledala. Če pa se kaj zgodi, pogleda za nazaj in vidi, zakaj se je nekomu nekaj zgodilo. »Kot astrologinja seveda ves čas vem, kje so planeti, in se jih zavedam. Sama pomembne odločitve sprejemam takrat, ko so mi planeti naklonjeni. Ker planeti nenehno potujejo, mi je enkrat bolj naklonjen eden, drugič drugi.« Njen planetni vladar je Jupiter, ascendent pa ima v strelcu. Tudi zato je zelo vsestranska ženska. Dopoldne, ko so otroci v šoli in vrtcu, dela, popoldne pa je gospodinja, taksistka hčera, ki se jim ves čas mudi na dejavnosti. Zvečer, ko gredo otroci spat, se je naučila vzeti čas zase. »Nočem biti sužnja službe, otrok in hiše. Zato sva se s Primožem dogovorila, da tudi sama

hodim na dejavnosti. Obožujem jogo in hiphop. Pri zadnjem je naša skupina hiphop mame dobila na letošnjem državnem prvenstvu zlato medaljo. Moja velika ljubezen je gledališče. Tudi k temu bi se rada vrnila. Na srečo me Primož spodbuja, saj je ugotovil, da sem tako bolj zadovoljna in boljša žena njemu, pa tudi mama otrokom.«

Kmalu nova knjiga

Ema ima največ dela jeseni, saj takrat pripravlja knjige, pa tudi mnogi jo prosijo, da jim izdela horoskop. Ves prosti čas pa nameni pisanju strokovne knjige. Pripravlja knjigo o horarni astrologiji, ki je ena najstarejših oblik astrologije, za katero se je še dodatno specializirala. »Ta veja astrologije odgovarja na konkretna vprašanja iz vsakdanjika, ki zahtevajo zelo natančne odgovore. Izhaja iz načela, da so v določenem trenutku, v določenem kraju ali času, planeti postavljeni tako, da omogočajo uvid v prihodnji razvoj dogodkov. To je izrazito prognostična tehnika, je zelo zahtevna in zahteva veliko znanja in prakse.«

Astrologinja je povedala, da se izogiba oglaševanju, saj jo tisti, ki jo poznajo, sami pokličejo in se dogovorijo za srečanje. »Sem že v letih, ko mi ni več pomembno, da bom več zaslužila. Bolj se trudim strokovno znanje, ki sem si ga pridobila z leti, prenesti naprej. Zato toliko časa namenjam pisanju knjige.« Poleg tega piše še za Astronovice in Mag, je članica dveh strokovnih forumov, kjer komunicira s kolegi astrologi.

Predvsem pa se trudi, da bi imeli njeni otroci normalno družinsko življenje. Vsak dan skuha kosilo, včasih pa ji na srečo priskočijo na pomoč babice, pa tudi Primož, s katerim skupaj tudi poslovno sodelujeta – on prispeva računalniško procesiranje podatkov, ki so potrebni za koledarje.

S Primožem sta skupaj osem let. Pravi, da je zelo potrpežljiv, da ima železne živce, za otroke in zanjo. »Lepo se ujameva. Sama vstanem zjutraj in poskrbim, da gredo otroci v vrtec in šolo, on pa jih zvečer spravi v posteljo, da grem jaz lahko na jogo in hiphop. Kadar imamo kaj časa, gremo radi na izlet v naravo. Veliko hodimo v hribe, za kar sem glavna motivatorica. Radi pa obiskujemo tudi babice in dedke.«

Otrok astrologija za zdaj še ne zanima preveč, občasno pa jo starejši vprašata, ali so jima planeti naklonjeni. Ema se pri tem le muza, saj se zaveda, da bo prišel čas, ko jo bodo poleg vseh, ki se obračajo nanjo, tudi njeni otroci prosili za kakšen astrološki nasvet. Do takrat pa bo uživala v svoji družini in domu, ki ga je opremila predvsem praktično in prav nič astrološko.

Jeseni ga bomo spoznavali povsem drugačnega

Ponedeljek, 09. marec 2009

Foto: Priljubljeni pevec Jan Plestenjak je v svojem notranjem bistvu samotar, v karieri pa ga odlikujeta predvsem talent in njegova vztrajnost. Jesen bo Janu prinesla čustvene spremembe.

Jan Plestenjak, rojen 27. marca 1973, ob 8.30, v Ljubljani

Zgodnje spomladansko sonce, na začetni stopinji ovna, se je 27. marca hitro dvigovalo proti sredini neba. Ta označuje naše cilje, kaj natančno želimo svetu dati. Skupaj s Soncem je potovala tudi Venera, čeprav očem nevidna, je dajala slutiti, da se je ta dan rodil otrok, ki v sebi nosi umetniški talent. Njegovo rojstvo so spremljali zanimivi zvoki, ki so se zilili v eno melodijo, in ta ga spremlja v življenju.

Sonce prinese v konjunkciji z Venero blizu sredine neba popularnost, Jupiter, planet velike sreče, duhovne in materialne ekspanzije, pa je bil natanko na sredini neba, kar pomeni, da bo med kariero naredil tudi družbeno pomembne korake. Sonce in Neptun v trigonu ga povzdigneta v sodobno umetnost. Luna v znamenju kozoroga pa mu določa vztrajnost v karieri. Vidimo, da je njegov uspeh rezultat discipliniranega dela, v katerem se zrcali predanost. Njegova življenjska naloga je prikazana v znamenju kozoroga. Pove nam, da se zna s svojo glasbo približati mladim in starim, da za hip pozabijo na svoje tegobe in ugotovijo, kako je svet

lahko pravzaprav tudi lep.

Jan ima prav letos uspešno obdobje, Jupiter v tranzitu potuje prav skozi točko njegove kariere. To označuje vzpon v karieri, zlasti začetek leta. Njegovo življenjsko učenje je prehod iz egoizma v sočutje, nekako mora prerasti vpliv sonca v ovnu, ki lahko pomeni tekmovalnost. To ga uči njegov Jupiter v vodnarju. Njegovo življenjsko učenje je, da se tega začne zavedati in spoštovati svojo glasbo kot razvedrilni šepet in oporo v težkih trenutkih.

Njegovo severno sečišče je v znamenju resnega in hladnega kozoroga, zato Jan ve, kaj hoče. Po svojem notranjem bistvu je samotar, ki pluje po neskončnih globinah vesolja. Njegov moto je, da je človek sebi največji zaupnik. Sicer pa je njegovo zasebno življenje ovito v tančico skrivnosti, kar nam pripoveduje vladar ascendentna v dvojčku, Merkur, ki je retrograden v ribah. Ta Merkur označuje tudi dar za pisanje poezije. Predanost delu je v ospredju, Pluton v hiši otrok in družine je v nasprotju z njegovim bistvom. Tako da tega ni na seznamu, vsaj v prvi polovici življenja ne. V prihodnjih dveh letih Jan prehaja v zrelejše obdobje svojega življenja, v katerem se spremeni njegov odnos do sveta, in sicer da pravzaprav največje zadovoljstvo prinaša prav skrb za druge. Temu koraku bo sledila tudi njegova umetnost, ki se bo obogatila. To leto mu bo popestrila progresirana Luna v znamenju bika. Njegov glas bo še lepši, pesmi spevnejše. Junija lahko pričakuje tudi finančno bombo, medtem ko se bo septembra začel čustveno spreminjati. Prihaja začetek napovedanega novega obdobja. Jana bomo začeli prepoznavati v popolnoma novi podobi. Decembra mu na vrata trka Venera, skratka, izobilje čustev in romantična ljubezen bodo tudi razlog njegovega spreminjanja.

V zvezde gleda diplomirana astrologinja Barbica Asta Gaia.

www.astrogaia.net

Mednarodni uspeh?

Ponedeljek, 02. marec 2009

Foto: arhiv Lady: Talentirani igravec Gojmir Lešnjak Gojc ni polovičarski, saj vse, česar se loti, naredi popolno. Njegovo življenjsko poslanstvo je povezano z umetnostjo, kjer se kaže tudi mednarodni uspeh.

Gojmir Lešnjak Gojc, rojen 22. februarja 1959, ob 1. uri, v Ljubljani

Bistra, zvezdna noč, dva dni pred polno Luno, je na tem svetu pripravila prostor za »super heroja« Gojmira. To noč je v ozračju vladala posebna moč. Sonce in Merkur sta bila na začetni stopinji rib. Ta dva planeta označujeta igralski talent, ki ga poudari Luna v konjunkciji z Uranom v levu, v 9. hiši. Sonce je tudi v opoziciji s Plutonom, kar pomeni, da pri Gojcu nič ne ostane na polovici. Česar se loti, naredi popolno. Označuje pa tudi to, da je moral vložiti kar nekaj energije, da se je dvignil nad kalupe, v katere so ga hoteli uvrstiti kot mladega. Ta notranja napetost in upor sta mu dala tudi izjemno odrsko navzočnost in napetost, ki ju zna držati od začetka do konca predstave. Razmišljanje o napetostih v medčloveških odnosih ga spremlja vse življenje in ima temelje v preteklem življenju. Gojčeva umetniška moč se napaja iz prijateljstva, v katerem je zelo dober, blag, pozitiven. Če ne bi imel svojega umetniškega izraza, bi bil v odnosih zelo težak in nedostopen. Tako hodi njegovo osebno življenje z roko v roki, tesno povezano z njegovo umetniško potjo. Življenjsko poslanstvo je v umetnosti in tudi v dobrem zgledu mladim. Ascendent v škorpionu izraža veliko karizmo in Jupiter na ascendentu to še poudarja.

Letos bodo dobri režiserji znali uporabiti njegove sposobnosti. V njegovi karti vidimo tudi kazalnike, ki označujejo tudi mednarodni uspeh. Po nekaj velikih projektih se bo čez približno leto in pol nekoliko bolj posvetil družini.

V zvezde gleda diplomirana astrologinja Barbica Asta Gaia.
www.astrogaia.net

Mitja Petkovšek: Po poškodbi poleti spet vzpon

Sreda, 18. februar 2009

Foto: Mediaspeed: Mitja Petkovšek

Mitja Petkovšek, rojen 6. februarja 1977, ob 2.50, v Ljubljani

Dan, ko se je Mitja rodil, je bil precej dinamičen. Eden tistih, ko se hkrati zgodi veliko stvari. Ta energija in hitrost sprememb mu je dala pečat izjemne zbranosti in sposobnost hitrega odziva, dobrih refleksov in velike telesne inteligence. Merkur se pomika proti Marsu, oba sta v kozorogu, v trigonu z Jupitrom. To je »Herkulov« aspekt, ki mu daje odliko športnika. Sonce na 17. stopinji vodnarja, v opoziciji s Saturnom, kaže na težavno prvo obdobje življenja, vendar njegovo Sonce zajema moč nadarjenih prednikov po očetovi strani in s svojo vitalno energijo premaga začetne slabe aspekte in se okrepi v zdravega, tekmovalnega duha. Luna v devici, v 9. hiši, označuje njegovo zagnanost do učenja oziroma vztrajnega dela, treningov in gibalnega študija. V kombinaciji z Neptunom v prvi hiši ustvarjata dobro podlago za poudarjeno intuicijo in psihične sposobnosti, ki mu omogočajo popolno notranjo osredotočenost, umiritev, koncentracijo. Ascendent je v znamenju strelca, katerega energija ga vodi z zaupanjem skozi življenje, ki je nenehno iskanje novih ciljev in nekakšno duhovno potovanje, saj zanj ni pomemben le cilj, ampak tudi pot, ki vodi k uresničitvi. Severni voz, v znamenju tehtnice, označuje njegovo življenjsko nalogo, ki je prav s športno kariero, a ne le v pomenu tekmovalnosti, ampak celovitega osebnostnega razvoja, zdrav duh, v zdravem telesu. To označuje pojem športnika.

Pomembno mesto v njegovem življenju zavzema njegova partnerka. Sicer pa ima Mitja tudi druge talente. Če se ne bi odločil za športno kariero, bi bil lahko zelo dober psiholog.

Sedanje pomembno obdobje v njegovem življenju presega sfero športnika in se dotika njegovega osebnega življenja. Luna v progresijah je v znamenju škorpiona. S svojimi aspekti kaže na poškodbo in okrevanje do poletja. Poleti bo spet doživel vzpon v svoji karieri. Do tedaj pa se bo posvečal tudi drugim stvarem, ki so zanj pomembne. Leti 2010 in 2011 poudarjata pri Mitji ljubezen in nakazujeta primerno obdobje tudi za otroke.

V zvezde gleda diplomirana astrologinja Barbica Asta Gaia.
www.astrogaia.net

NAJBOLJ BRANI

Verbotnova razkrila, da že deset let redno obiskuje psihiatra!

Torek, 03. marec 2009 Avtor: Andreja Comino,

Foto: osebni arhiv Natalije Verboten: Zgodba se je začela pred več kot desetimi leti, ko je bila Natalija na začetku pevske in voditeljske kariere.

Ob izidu videospota STRUP dueta Natalije Verboten & Rebeke DremeljLe kdo bi si mislil, da ima lahko mlada, lepa, ambiciozna in uspešna pevka Natalija Verboten kakšne težave! Vedno je nasmejana, samozavestna in prekipevajoča od energije. Ob strani ji stoji ljubeči mož Dejan, s katerim sta si zgradila prečudovit dom in skupaj ustanovila podjetje. Zato so bili mnogi presenečeni, ko so izvedeli, da se je pred več kot desetimi leti zaradi preobremenjenosti povsem

sesula in je morala po pomoč k psihiatru. Od tedaj redno obiskuje dr. Metodo Vidmar Vengust, psihiatrinjo v Celju. Natalija je ekskluzivno za Lady razkrila svojo veliko skrivnost.

Popoln zlom

Zgodba se je začela pred več kot desetimi leti, ko je bila Natalija na začetku pevske in voditeljske kariere. »Znašla sem se v položaju, ko mi je zdravje dobesedno odpovedalo. Za nekaj dni sem obležala v postelji, ker me telo sploh ni več ubogalo. Vstati skoraj nisem mogla, niti se premikati, imela sem napade tesnobe, vrtoglavico, težko sem dihala, srce mi je nepravilno in prehitro utripalo. Osebna zdravnica mi je razložila, da se je to zgodilo zaradi fizične in psihične preobremenjenosti in da se moram nujno takoj razbremeniti,« se spominja Natalija. Vse to se ji seveda ni zgodilo čez noč, vsekakor pa je bila vsakdanja vožnja iz Velenja, od koder je odhajala ob sedmih zjutraj, v Ljubljano, od koder se je vračala po šesti uri zvečer, več kot naporna. »Noč in dan sem bila vpeta v delo na TV Slovenija. Bila sem urednica in občasno tudi voditeljica narodno-zabavne oddaje Vsakdanjik in praznik. Obveznosti pa s tem še ni bilo konec: od dva- do trikrat na teden sem obiskovala ure opernega petja, konec tedna pa nastopala s svojo skupino. Takrat je bila ravno priljubljena moja prva uspešnica Rdeči ferrari. Zdelo se mi je nemogoče, da bi se odpovedala kakršnemu koli delu. Za toliko dela sem se odločila, ker sem se morala pri 20 letih tako rekoč čez noč finančno osamosvojiti, zaživeti sama, in nisem imela druge izbire. Vse to je seveda povzročilo velik stres,« se spominja pevka.

Več v reviji Lady ...

Manca ima novega

Sreda, 25. februar 2009 Avtor: Andreja Comino,

Foto: osebni arhiv Mance Špik: Svoj stari nos je Manca Špik zamenjala z novim, nad spremembo je navdušena. »Že od najstniških let sem si želela popraviti nos, saj sem bila z njim zelo nezadovoljna. Ko sem prihranila dovolj, sem se odpeljala v Zagreb k doktorju Siniši Glumičiču. Opravil je majhen popravek, kar mi je povzročilo veliko zadovoljstvo in dvignilo samozavest.«

Za kariero bi žrtvovala vse

V letošnjo Emo je pevka Manca Špik vložila štiri mesece svojega življenja. S skupino Langa in sodelavci so vse izpilili do zadnje podrobnosti, nato pa se je zataknilo pri strokovni žiriji, ki jim ni namenila niti točke. »Razumljivo, da sem jokala. Bila sem razočarana, svoja čustva vedno pokažem, ko sem vesela ali žalostna,« je povedala 28-letna pevka. Z veliko discipline, odrekovanja, prave gorenjske trme, dobro izbranimi pesmimi, stilisti, frizerji in celo lepotnim popravkom nosu si je Manca oblikovala zavidljivo kariero.

Nezadovoljna deklica

»Čeprav pojem že od mladih nog, izviram iz glasbene družine, mama je nastopala v različnih narodno-zabavnih ansamblih v tujini, občasno je pela tudi moja dve leti starejša sestra Mojca, in sem končala nižjo glasbeno šolo ter pela v pevskem zboru, se dolgo nisem tako opogumila, da bi stopila iz povprečja,« se spominja. V mladosti je imela polno kompleksov, vedno je bila višja od vrstnikov, suha kot prekla, z grbico na nosu in še pomislila ni na to, da bi kdaj lahko nastopala kot solistka. Ko je pri 15 letih iz Bohinjske Bele prišla v Ljubljano v srednjo šolo, je začela peti spremljevalne vokale številnim uveljavljenim pevcem in pevkam. »S tem sem bila zadovoljna, saj si življenja nisem predstavljala brez petja, pa še razmeroma dobro sem zaslužila glede na to, da sem hodila komaj v srednjo šolo. Podobno je bilo tudi, ko sem se vpisala na fakulteto. Pela sem spremljevalne vokale, dvakrat na teden pa še zabavala ljudi v znani

ljubljski gostilni. Vmes sem se zaljubila. Šele moj fant Primož je v meni videl potencial in mi predlagal samostojno kariero.«

Več v reviji Lady ...

Z lažjo do brezplačne operacije

Torek, 10. marec 2009 Avtor: T. M.,

Foto: arhiv Lady: Očitno je pozabila na stari pregovor, ki pravi, da ima laž kratke noge.

Sanja Grohar razprodaja svojo intimo

Zasebnost in intimnost naših estradnikov je gotovo nekaj, kar še posebno pritegne pozornost medijev in občinstva, ki z veseljem prisluhnejo pikantnim zgodbam. Večina naših zvezdnikov se sicer trudi svojo zasebnost spretno skrivati pred zvedavim občinstvom, je pa tudi čedalje več tistih, ki bi za trenutek medijske pozornosti naredili prav vse. Ena izmed teh je nedvomno Sanja Grohar, ki pa se je s svojimi zadnjimi »poslovnimi« ukanami ujela v lastno past laži in sprenevedanja. Ker že nekaj časa ni več zanimiva za medije, si je morala izmisliti novo zvijačo, s katero bi ji spet uspelo osvojiti kakšno naslovnico.

Več v reviji Lady ...

Srebrna Tina Maze: Ji daje krila ljubezen?

Sreda, 18. februar 2009 Avtor: B. P.,

Foto: Mediaspeed: Že pred časom so se začele širiti govorice, da je srce simpatične Črnjanke osvojil postavni kondicijski trener Andrea Massi, 41-letni zamejski Slovenec iz italijanske Gorice.

Črnjanka Tina Maze je na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju v Val d'Iseru z odlično drugo vožnjo osvojila srebrno odličje v veleslalomu, prvo odličje na SP po osmih letih. S tem je po zmagi na mariborski zlati lisici dokazala, da spada v svetovni smučarski vrh, na katerega se je znova zavihтела po nekajletnem premoru in številnih slabih rezultatih. Tisti, ki Tino dobro poznajo, so prepričani, da ji je do zmage pomagala ljubezen. Že pred časom so se začele širiti govorice, da je njeno srce osvojil postavni kondicijski trener Andrea Massi, 41-letni zamejski Slovenec iz italijanske Gorice. Skupaj naj bi preživljala vse proste trenutke, pa tudi tiste na treningih in tekmah. Tina ga omenja kot svojega velikega vzornika in človeka, ki je med najbolj zaslužnimi, da se ji je uspelo spet uvrstiti na svetovni smučarski vrh. O svoji ljubezni noče govoriti javno, nasprotno, svoje zasebno življenje skrbno skriva.

To ni nobena izjema, saj je bil zadnji izvoljenec, ki ga je predstavila javnosti, Michael Tosch, brat znanega igralca s Kicarja pri Ptuj, Tadeja Toša. Michael, ki si je dal po numerologiji spremeniti svoje ime in priimek, na Tino ni najbolj vplival. Ne le, da je bila kar nekaj časa povsem raztresena, manjkalo naj bi ji tudi volje in želje po treningih in tekmovanjih. Tini pa so pripisovali tudi afero s športnim novinarjem Juretom Tepino. Vodje na RTV Slovenija naj bi Juretu, ki je bil odličen komentator, prav zaradi domnevne zveze s Tino odvzeli komentiranje, kar gledalci obžalujejo še zdaj.

Ne glede na to, ali bo Tina priznala svojo zvezo z Massijem ali ne, upamo, da bo njuno sodelovanje trajalo še dolgo, saj ji je postavni trener precej pomagal pri odpravljanju negativnih misli. Spodbuja jo, naj se ne podcenjuje oziroma, da za športnico njenega kova ne sme biti prav nič izgubljenega vse do konca tekme.

NEPREVERJENO

Rubrika (Ne)preverjeno je namenjena Vam, dragi bralci ...

Pišite nam, če ste uspeli izvedeti kakšno sočno podrobnost ali ujeti zanimiv trenutek iz življenja slovenskih estradnikov v fotografski objektiv. Veseli bomo Vaših prispevkov. Naš naslov: info@lady.si

Boštjan Kljun kupoval na ženskem oddelku

Sreda, 25. februar 2009

Foto: Mediaspeed: Boštjan Kljun - oblači se na ženskem oddelku.

Nove nogavice

Boštjana Kljuna sem zalotila na ženskem oddelku znane trgovine, ko je kupoval ženske hlačne nogavice. So bile te darilo svoji boljši polovici, ali Boštjan skriva kaj več?

INTERVJUJI

Z družabnostjo proti depresiji

Sobota, 14. marec 2009 Avtor: S. J.,

Foto: arhiv Lady: Njegove uspešnice, kot so Delam kot zamorc, Revolucija, Jaz grem pa na Škofljico, so še zdaj zelo popularne.

Njegove uspešnice, kot so Delam kot zamorc, Revolucija, Jaz grem pa na Škofljico, so še zdaj zelo popularne, vendar Jani Kovačič ne počiva na stari slavi. Pred kratkim je izdal album Vošč in kolede. Izšel je kot darilo pri enem od političnih tednikov.

Ali ste družabni?

»Še kar, čeprav tega ni mogoče primerjati s časi študentskega življenja. Družabnost je najboljše orožje proti depresiji.«

Pred kratkim ste izdali ploščo in jo brezplačno priložili reviji Mladina. So razmere v diskografiji takšne, da je to najboljša izbira, ali ste bili le tako radodarni?

»Zadnje čase delimo vse moje projekte brezplačno kot domačo peko. Časi so se spremenili in vsi so postali previdnejši z nakupi, zato se je veliko stvari ustavilo. Vesel sem, da so si pri Mladini to drznili, saj je to povezano s stroški.«

Kaj sicer mislite o obdarovanju in darilih?

»To je nekaj zelo lepega. Težava je le, ker ljudje zamenjujejo pozornost z vrednostjo.«

Kako draga darila podarjate vi oziroma kakšna?

»Največ dobi moja najstarejša ljubica, žena, in pri tem se je treba potruditi. Pri vseh preostalih gre le za simbolična darila, čokolado in podobno.«

V zadnjih letih niste bili posebno aktivni pri izdajanju plošč. Zakaj?

»Največja težava je v tem, da je treba ogromno narediti za promocijo, in to se mi gabi. To je izničenje človeka in nimam volje, da bi to delal. Človek, ki se ceni, se temu odreče, saj drugače izgubiš dušo.«

Vaše pesmi so na tej plošči spet bolj socialno kritične. Je to zaradi svetovne krize?

»Moje pesmi so vedno socialno kritične, njihov namen ni postati hit. Gre bolj za celovečerni

koncert, kjer niti ne slišiš vsega, kar zapojem in povem. Res pa je, da bi bilo huje, če bi resno jemali vse, kar sem do zdaj zapel. Tu se mi zdi molk primernejši, če bi dregali v to, bi moral imeti določeno stališče in argumente. Zakaj pa, če ni treba.«

Katera vaših starih pesmi se vam zdi zdaj najbolj aktualna in katera zastarela?

»Meni se zdijo vse zastarele. Je pa res, da vsako pesem oživijo razmere. Vsi so v zagati pri delu in si želijo revolucije. Ločil bi jih na dve vrsti: prve so priložnostne, kot je tango, ki smo ga napisali za generala Ađića, in te so hipne. Druge so mi ljubše in se obdržijo dlje. Te so bolj ljudske, nimajo pa hipne prepoznavnosti, ki je tako pomembna.«

So v časih, ko ste napisali pesem Delam kot zamorc, delali toliko kot zdaj?

»So, vendar je bilo delo vrednoteno drugače.«

Nekaj, kar morate imeti!

Torek, 10. marec 2009 Avtor: Erik Ferfolja,

Foto: Erik Ferfolja: Alja Novak je najnovejšo kolekcijo GTH(Got to have) snovala že pred dobrima dvema letoma, načrti in skice pa so svojo pravo veljavo dobili pred letom dni, ko se je nad izvirnim projektom navdušilo še podjetje Alpina.

Alja Novak si je uresničila dolgoletne sanje

Po priznanih oblikovalcih Zoranu Garevskem in Milanu Gačanoviću se je za sodelovanje z enim od slovenskih obutvenih podjetij odločila tudi priznana oblikovalka čevljev Alja Novak. Energična Ljubljankanka je najnovejšo kolekcijo GTH oziroma Got to have snovala že pred dobrima dvema letoma, načrti in skice pa so svojo pravo veljavo dobili pred letom dni, ko se je nad izvirnim projektom navdušilo še podjetje z dolgoletno tradicijo izdelave čevljev, Alpina. Poznamo vas kot samostojno oblikovalko čevljev, ki izdeluje unikatne stvaritve po meri. Od kod ideja za obsežno kolekcijo?

»Kolekcija GTH ali v prevodu Nekaj, kar morate imeti ni nastala po nekem navdihu, ampak je eden od odgovorov na številna vprašanja, kako zadovoljiti potrebe naročnikov. Želja po snovanju obsežne kolekcije me preganja že nekaj časa, vendar je moja delavnica na Vranskem premajhna, da bi lahko sama speljala takšen projekt. Zato sem se odločila poiskati partnerja, ki bi mi omogočil uresničiti idejo, ki sem jo do podrobnosti razvila, od prvih skic do natančnega poslovnega načrta.«

Koliko časa ste razvijali projekt?

»Zgodbo GTH smo pripravljali leto dni. Ker bo kolekcija izdelana iz usnja in jo bo ves čas spremljala prepoznavna rdeča črta, namenjena pa bo predvsem ljudem iz poslovnega sveta, smo jo vmes temeljito testirali. Seveda sem kot oblikovalka tudi sama sodelovala pri tem procesu in obuvala postavila na preizkušnjo. Z njimi sem stopicala po snegu, lužah in v njih preživela od jutra do večera. Sčasoma sem ugotovila manjše pomanjkljivosti, ki smo jih spotoma odpravljali.«

Celotna moška in ženska kolekcija je izdelana iz usnja. Se morda bojite obtožb organizacij, ki varujejo živali in se posledično ne strinjajo z modno industrijo, da za izdelavo svojih stvaritev uporablja materiale živalskega izvora?

»Vsekakor se zavedam, vendar je treba upoštevati, da v našem primeru ne gre za krzno, zaradi katerega so živa bitja izgubila življenje. Tukaj gre za odpadni proizvod mesne industrije, saj gre za telečje in goveje usnje, ki bi v drugem primeru končalo v izničenju.«

V kateri cenovni razred bi lahko uvrstili sveže stvaritve? Si jih bo med finančno krizo lahko privoščil vsakdo?

»Gre za kolekcijo obuval, ki se podajo k oblekam, za katere je splošno znano, da so nujen del garderobe. Zanimive sveže stvaritve ženskih in moških čevljev bi tako lahko primerjali z malo črno obleko, elegantnim kostimom ali moško obleko s kravato, ki veljajo za večno klasiko in so v vsaki garderobni omari.«

Ministrica brez večerne obleke

Sobota, 07. marec 2009 Avtor: Andreja Comino,

Foto: osebni arhiv Ljubice Jelušič, Nato, MORS, www.consilium.europa.eu: Ljubica Jelušič in njena hči Julija pred vhodom v korejsko vojaško akademijo v Seulu na mednarodni vojaško-sociološki konferenci julija lani.

Življenje je neizprosna igra kompromisov

Prof. dr. Ljubica Jelušič je prva ministrica za obrambo v zgodovini samostojne Slovenije. Je izjemno strokovna, profesionalna, hkrati pa strpna, poštena, iskrena in topla ženska, ki natančno ve, kaj dela in govori. Klana Kraševka je pred 30 leti prišla študirat v Ljubljano, si tukaj ustvarila družino, njeno srce pa še vedno utripa za Kras. Predana mu je z vsem svojim bitjem in trpi, ker svojih domačih zaradi obveznosti ne videva tako pogosto kot nekoč.

Ministrovanje je precej spremenilo njeno življenje. Tega ne bi sprejela, če se s tem ne bi strinjala njena 16-letna hči Julija, dijakinja prvega letnika gimnazije.

Kako se iz svoje mladosti spominjate praznovanja 8. marca?

Ta praznik je določal našo mladost v odnosu do staršev, učiteljev in okolice. Otroci smo ta dan posvetili našim mamam, učiteljicam in ženskam nasploh. Naučili so nas iskrenega spoštovanja ženskega praznika, čeprav se je krepilo tudi stališče do njegove nepotrebosti. Zdelo se mi je, da so nam ga izničevali tisti, ki nikoli niso verjeli v ženske pravice. Tudi pozneje na obramboslovju sem predavanja o ženskah v oboroženih silah vedno prihranila za 8. marec. Iz protesta proti vsem, ki so ta praznik hoteli izbrisati iz zavesti novih generacij. Pomembno je vedeti, da je sporočilo tega praznika emancipacija vseh, ne le žensk.

Kako ga boste praznovali v Slovenski vojski?

Z načelnikom generalštaba Slovenske vojske pripravljamo srečanje 6. marca. Posvečeno bo vojakinjam in vsem delavkam v sklopu ministrstva za obrambo. Želim nagovoriti približno 1800 sobojevnic in se jim zahvaliti za moč, ki jo vgrajujejo vsak dan v trdnost obrambnega sistema. V svojem govoru bom opozorila na posebnost praznika – počastitev emancipacije žensk. Poudarila bom, da se moramo bojevati za emancipacijo vseh, tudi obrobni družbenih skupin. Neenakost med spoloma se še posebno kaže v vojski, kjer je približno 15 odstotkov vseh vojakinj odlično usposobljenih, velikih strokovnjakinj, a ne pridejo na vodilne položaje. Čeprav so se odlično izkazale pri nalogah, kar jim priznavajo tudi v tujini, se jim ne uspe prebiti skozi zaprto moško področje. Upam, da bom lahko kaj spremenila, da bom vojaški vrh prepričala, naj na katero od vodilnih mest v generalštabu in poveljstvu sil postavi sposobno častnico.

Koliko in kaj lahko ženske pripomorejo k Slovenski vojski?

Precej več kot do zdaj. Ženske prinašajo v vojaško organizacijo znanje, način vedenja, ki je, vsaj ko gre za konflikte, spravljujejši. Teme, povezane z obrambo, zaščito in reševanjem, ženske zanimajo. Pri njih se lahko zaradi svojega občutka za solidarnost in skrb za druge posebej izkažejo. Znajo biti razumevajoče in iščejo kompromise. Še posebno častnice in

podčastnice, ki opravljajo tudi pomembnejše naloge, saj je pri njih sposobnost doseganja kompromisov še večja in pomembnejša. Na misijah v tujini je bilo žensk zelo malo ali skoraj nič. Ko smo pred leti raziskovali, se je pokazalo, da moški ob navzočnosti deklet laže in drugače opravijo nekatere naloge, pa tudi vedejo se drugače. Stik z lokalnim ženskim prebivalstvom na misijah pa laže in bolje vzpostavijo dekleta.

Od kod navdušenje nad vojaškim poklicem?

Gre za moj odnos do nacionalne varnosti, ne le vojaškega poklica. Navdušenje zanj je nastalo v družini, kjer smo velikokrat govorili o izkušnjah vojn in vojskah, ki so se bojevale na našem Krasu. A ne le iz časov italijanske okupacije, partizanskih bojev, temveč angloameriške zasedbe Primorske po koncu vojne, pa seveda o služenju vojaškega roka naših družinskih članov. Spomini sorodnikov, ki so bili v partizanskem gibanju, so se vedno delili na moške in ženske. Prvi so bili vedno junaški (smeh), ženski pa polni sporočil o revščini in krutosti okupatorjev. Z bratom sva to potem predelovala z igro, ki sva jo prilagajala trdemu kmečkemu delu.

Bili ste med prvimi ženskami, ki so odslužile vojaški rok.

To smo opravili v sklopu obramboslovja. Študenti smo bili izenačeni ne glede na spol. Imeli smo tri vojaška taborjenja in stažiranje v vojski. Dekleta iz celotne nekdanje Jugoslavije smo stažiranje opravile v vojašnici Maršala Tita v Sarajevu. Vsi nadrejeni so bili moški in niso vedeli, kako je treba delati z ženskami. Nekatere so z njimi koketirale in oteževale poveljevanje, prilagojeno za moške. Med nami so nastajali tudi konflikti, v katerih so bili častniki popolnoma nemočni, saj nastalim razmeram niso bili kos. Zlasti dekleta iz Slovenije smo svoje delo opravljale resno, podrejeni vojaki so nam zaupali, pogosto so bili bolj pripravljeni na urjenje, kot kadar so poveljevali moški.

Kakšen je ženski princip v vojski?

Ženskam je treba povsem drugače pojasniti ukaze: vodstveno osebje mora vedeti, da je treba ženskam podrobno razložiti posamezno nalogo, ki jo me hočemo razumeti. Ko jo, jo bomo opravile, in se ne bomo sprenevedale. Sposobne smo doseči kompromis, ne da bi šel s tem z glavo skozi zid. Moški razumejo odpravljanje vojaških problemov povsem drugače.

Koliko ste imeli opraviti z orožjem?

Z orožjem sem končala med služenjem vojaškega roka. Zdaj si ga kdaj ogledam na sejmu Sodobna obramba v Gornji Radgoni. Orožnega lista nimam, pa tudi orožja ne.

Se kot strokovnjakinja, a kljub temu ženska, kdaj počutite podcenjeni?

Če nekaj znaš, si opraviš več raziskav, si se kot strokovnjak dokazal v mednarodnem okolju, pomeni da si v znanju in dokazih absolutno enakovreden in da tvoj spol ni pomemben. Strokovnjakov na področju vojaške sociologije, kar je moja specializacija, je v svetu veliko in med njimi je tudi veliko žensk. Zato moje pojavljanje v mednarodnih krogih ni nič posebnega. V domačih okvirih je postalo pomembno, kakšnega spola sem šele, ko sem odhajala na ministrstvo za obrambo.

Koliko zaradi vaše kariere trpi vaša družina?

Zelo. S hčerjo in najbližjimi smo se najprej pogovorili o nalogah, ki me čakajo. Vse dvome in težave, ki sem jih imela sama, je imela tudi ona. Skupaj sva premagali dvome, skrbi in nezaupanje vase. Hči moj položaj sprejema z razumevanjem in za zdaj še s potrpljenjem. V marsičem je izredno razumna mlada ženska in razmišlja zbrano. Zaradi mojega položaja trpijo tudi moji na Krasu.

Kako vzgajate svojo hčer? Z vojaško disciplino?

Ne. Vojaška disciplina ni način vzgajanja družine. Tudi z zgledom jo težko vzgajam. To poteka s knjigami, pogovori in vrednotami, ki jih imamo v širši družini, in z osebnim spoznanjem. Veliko etičnih problemov je spoznala na poteh z mano po svetu, saj sva v zadnjih letih na znanstvene konference skoraj vedno potovali skupaj. Bila je nekakšna maskota krogov vojaške sociologije. S strokovnjaki se je znala zelo resno pogovarjati. Velikokrat je na konferenci sedela med občinstvom in mojim kolegom in kolegicam postavljala vprašanja, na katera niso vedeli odgovoriti, ali pa so se za to morali zelo potruditi. V družabnem delu si je včasih izbojevala pravico do govora kot najmlajša udeleženka konference. Če je bilo le mogoče, je zapela tudi katero od slovenskih pesmi. Zdaj bo te poti pogrešala, saj zaradi mojega sedanjega dela ne more več potovati z mano.

Kaj si Julija želi postati?

Zdaj je šele v prvem letniku in ima veliko različnih zamisli o tem, kaj bi nekoč rada delala. Včasih je govorila, da bo veterinarica, saj ima zelo rada živali. V južnoafriškem živalskem vrtu je bila prostovoljka s pitonom okrog vratu. Je takšna, da bi znala opravljati kar koli. Je socialno bitje in razume druge.

Koliko prostega časa vam ostaja pri vseh nalogah?

Premalo. Upam, da se bodo razmere kmalu normalizirale in se bo mogoče vsaj eno uro na teden posvetiti rekreaciji in ohranjanju kondicije.

Kako se je, odkar ste ministrica, spremenilo vaše oblačenje?

Prav bi bilo, da bi se začela oblačiti drugače, kot sem se kot profesorica. Težava je, da si na položaju ministra v bistvu nekakšen simbol tega podjetja. Tako moram, čeprav sem skromna, vlagati denar v oblačenje. To ni najpomembnejše za preživetje. Najbolj izrazita sprememba je postalo obiskovanje frizerja. Hvaležna sem frizerkam Ani, Tatjani in Aniti, da so mi na voljo kadar koli in mi uredijo pričesko.

Koliko garderobe ste zamenjali z nastopom novega položaja?

Treba jo je bilo dopolniti, čeprav je zelo verjetno, da jo bom morala še. Trgovin zdaj ni več mogoče obiskovati in izbirati ustreznih oblačil. Kupiti je treba hitro in manj premišljeno.

Ste si že izbrali večerno obleko?

Ne še. Se pa bojim, ko jo bom morala, saj to ni v sklopu mojih vrednot. Upam, da bo pri opravljanju večina obveznosti takšnih, da je sploh ne bom potrebovala.

Smiljan Mori: Po moji motivaciji je na vrsti akcija!

Petek, 06. marec 2009 Avtor: Renata Uzman,

Foto: osebni arhiv Smiljana Morija: Na eni od svojih motivacijskih delavnic je Smiljan Mori udeležence popeljal po vroči žerjavici.

Smiljanu Moriju, uspešnemu podjetniku, motivacijskemu govorniku in finančnemu svetovalcu, je uspelo, da je marsikomu uresničil življenjske sanje. Karizmatičnemu štajerskemu poslovnežu, ki je diplomirani pravnik, nekaj pa je bil kriminalist in najboljši kadet 21. generacije srednje policijske šole, je samo lani v Rusiji, Ukrajini in Kazahstanu uspelo na svoje motivacijske seminarje privabiti skoraj 50.000 ljudi. Njegova uspešnica Sedem skrivnosti motivacije je bila prodana v skoraj 10.000 izvodih. Pri delu mu precej pomaga njegova žena

Helena Kodrič Mori, nekdanja pevka in TV-voditeljica, s katero sta skupaj že deset let, živita pa v Mariboru. Kako mu vse to uspeva in česa nas lahko nauči?

Kako se motivirate sami, da ste uspešni?

Predvsem se motiviram z branjem knjig s pozitivno vsebino, druženjem s pozitivnimi ljudmi, postavljam si jasne, konkretne cilje, nato jih vsak dan vizualiziram, in s svojo motivacijsko metodo. Motivirati se je treba vsak dan. Osredotočam se na tisto v življenju, kar želim doseči, in ne na tisto, česar nočem.

Kako vam uspe prepričati na tisoče ljudi, tudi onstran naših meja, kjer jih motivirate?

Zame je bil lani največji dosežek, da je moje motivacijske seminarje v Rusiji, Ukrajini in Kazahstanu obiskalo skoraj 50.000 ljudi iz 16 različnih držav. To mi je uspelo s pomočjo agenta. Leta 2007 so me v Ukrajini izbrali celo za govornika leta. Pri tem me podpira moje prepričanje, da ni dovolj biti le motiviran, ampak mora biti za tem na vrsti akcija. Treba si je določiti cilj, kaj bi radi dosegli in zakaj, nato pa napisati, česa se bomo zato lotili. Zadnje upoštevam tudi sam.

Imate svojo formulo finančnega uspeha?

Na denar ne gledam kot na sredstvo za doseganje sreče in pridobivanje samozavesti. Zame je le povračilo za to, koliko sem dobrega in koristnega dal drugim. Denar mi ne pomeni sreče, niti zame ni cilj sam po sebi, ampak le sredstvo za doseganje določenih ciljev. Nikoli zato ne delam z namenom, da bi dobil denar, saj ga prav v tem primeru ni od nikoder. Varčevati ga je treba takrat, ko ga imaš. Deset odstotkov zaslužka bi moral privarčevati vsakdo. To je moja formula, ki je tudi pri nižji plači enaka.

Zdi se, da vas recesija prav nič ne skrbi. Je ta za vas tudi priložnost?

Vsaka kriza pomeni tudi priložnost. Mnogi so postali uspešni podjetniki prav zato, ker so bili prisiljeni nekaj začeti početi. Varnih služb ni več, zato bi moral vsakdo poskrbeti zase, se učiti, razvijati različne spretnosti in rasti na različnih področjih življenja. Oprijeti se je treba vsakega dela. Tudi meni se na srednji policijski šoli ni sanjalo, da bom nekoč prodajal življenjsko zavarovanje, pa počnem to.

Kaj bi storili, če bi vam grozila izguba službe?

»Treba je iti v akcijo, in ne biti depresiven. Treba je poskrbeti za več dodatnih prihodkov. Iskati je treba drugo rešitev, upati na najboljše in biti pripravljen na najhujše. Predvsem je treba intenzivno delati na sebi. Čim več se izobraževati, vlagati vase in svoj razvoj, kar delam tudi sam.«

Kako ste se naučili postati srečni in kaj je za vas sreča?

»Res je, tudi sam sem se moral naučiti postati srečen. Srečo sem moral v sebi poiskati sam in zanjo ustvariti primerno ozračje. Naučil sem se biti srečen že zaradi malenkosti. Sreča je zame čustveno stanje, v katerem sem vsak hip svojega življenja. Nikoli si ne rečem, da bom srečen šele, ko bom to ali ono dosegel, saj se ta sreča potem vedno odmika, saj ne sme biti odvisna od zunanjih okoliščin. Sicer pa, vsak dan se je treba čim večkrat nasmejati.«

Ali sta recept za srečno zakonsko življenje našla tudi z ženo Heleno, s katero sta skupaj že vrsto let?

»Z ženo Heleno sva skupaj že skoraj deset let, pet let sva srečno poročena. Deset let delava skupaj v najinem podjetju, kar je prednost, saj si lahko svobodno izbirava prosti čas. Prej je bila pevka in televizijska voditeljica, potem je svojo kariero podredila moji in brez nje gotovo ne bi bil to, kar sem. Je odlična realizatorica, jaz pa idejni vodja, zato se čudovito dopolnjujeva.

Vendar upošteva pravilo, da se doma ne pogovarjava o poslu. Naučila sva se ločiti zasebno življenje od posla. To je recept za srečo.«

Kaj na delavnicah svetujete ljudem, ki želijo najti pravega partnerja zase?

»V tem primeru svetujem, da se moramo najprej jasno odločiti, kakšnega partnerja si želimo in s kakšnimi lastnostmi, pa tudi, kakšnega nočemo. Če imamo slabo izkušnjo, se ne smemo bati razočaranja. Sami sebe moramo razviti v osebo, kakršno si želimo pritegniti k sebi, potem nam bo to tudi uspelo. Na spletnih straneh ni težko najti partnerja, v razmerje vnesti prava čustva in strast pa ni preprosto. Za to je potreben pogovor. Tudi meni ta v življenju z ženo Heleno ogromno pomeni in daje. Še več si jih bova privoščila na stara leta, da bo življenje vsak dan zanimivo.«

Kako si sicer nabirate energijo za podvige in kako skrbite za zdravje?

»Petkrat ali šestkrat na teden vadim v fitnesu, da ohranjam kondicijo, včasih sem tudi veliko tekel. Lani sem se navdušil nad vodnimi športi, nad vožnjo s skuterjem in deskanjem na vodi. Oba z ženo Heleno sva naredila izpit za čoln. Sicer jem zdravo in načrtujem svoj jedilnik z veliko zelenjave in šestimi obroki na dan. Nanj uvrščam čim manj mastnih jedi, omak, sladkarije in alkohola.«

Kriza: bogati se ločujejo, drugi poročajo

četrtek, 19. marec 2009

Foto: PhotoAlto

Ko sva bila z najdražjo pred nekaj meseci v družbi para – oba sta Juda –, je on, ki je tako kot moj mlajši sin Aaron (tako je bilo ime tudi Mojzesovemu brat, sam pa sem ga poimenoval tako, ker mi je ime zelo všeč in ker sva si želela, da bi se prva imena vseh treh otrok začela s črko a), rekel, da je sedanja kriza najboljši čas za to, da se človek dela bogatega.

Posebej za Lady iz Londona piše Brane Kastelic

Ko sva bila z najdražjo pred nekaj meseci v družbi para – oba sta Juda –, je on, ki je tako kot moj mlajši sin Aaron (tako je bilo ime tudi Mojzesovemu brat, sam pa sem ga poimenoval tako, ker mi je ime zelo všeč in ker sva si želela, da bi se prva imena vseh treh otrok začela s črko a), rekel, da je sedanja kriza najboljši čas za to, da se človek dela bogatega. Kako to misliš, sem ga vprašal. »Vsakdo lahko reče, da je zaradi finančne krize izgubil milijone. Nihče ne more vedeti, ali je res ali ne,« je dejal.

Zanimivo, vendar sem se danes spomnil nanj zaradi nečesa drugega. V istem pogovoru je napovedal, da bo kriza sprožila ločitev bogatih parov, zdaj pa berem, da se njegova napoved uresničuje: Britanija doživlja val ločitev, ki so jih sprožili bogati moški. Nelogično? Nasprotno: zelo logično, če so o ločitvi po tiho razmišljali že prej. Zakaj? Ker imajo krizo za edinstveno priložnost, da se ob ločitvi ločijo od čim manj denarja in žene odpravijo z veliko manjšo odpravnino, kot bi jih v dobrih časih.

Na Otoku govorijo celo o »ločitvenem turizmu« bogatih Angležev, ki množično odhajajo na kratek obisk na Škotsko in tam vlagajo zahtevek za ločitev, ker je škotska zakonodaja ob ločitvah veliko manj velikodušna do žena kot angleška. Kakor koli že, britanski odvetniki, ki se specializirajo za ločitve, si manejo roke, saj ne pomnijo, kdaj so zadnjič imeli toliko strank moškega spola. Pravijo celo, da jih nikoli niso imeli več. Nesrečno poročene žene bogatih se, po drugi strani, oklepajo zakoncev. Recesijsko ločevanje bogatih potrjuje nekaj, kar smo v

bistvu že vedeli: bogastvo prinaša veliko privilegijev, od razkošnih domov do jaht, ne zagotavlja pa zakonske in posteljne sreče. Ena izmed novejših ameriških raziskav je tudi pokazala, kako zelo nezvesti so bogati zakonci, žene celo precej bolj. Že v prvih treh letih zakona je nezvestih 61 odstotkov žena in 43 odstotkov mož. Zakaj? Večina zato, ker jih seks z le eno osebo dolgočasi, želijo si več pestrosti in bolj vznemirljivega seksa (že tri leta po poroki?). Ta razlog je kot glavni navedlo 64 odstotkov nezvestih. Sledijo premajhno partnerjevo zanimanje za seks, želja po tem, da bi se počutili zaželene in maščevanje.

Odvetniki za ločitve niso edini v Britaniji, ki si zaradi recesije manejo roke. Nadvse zadovoljni so tudi v poročni »industriji«, eni izmed maloštevilnih, ki se je nenadoma še bolj razcvetela na Otoku, pa tudi povsod po svetu. V primerjavi z letom nazaj (čas pred začetkom finančne krize, ki je sprožila recesijo) se je število porok po svetu povečalo v povprečju za kar 70 odstotkov. Poznavalci pravijo, da se bo še povečevalo. Na Otoku vsekakor, saj poroke že nekaj časa ne moreš več rezervirati nekaj tednov vnaprej, ampak nekaj mesecev vnaprej.

Poročni naval na matične urade in cerkve je zelo logičen. Čedalje več parov si v negotovih časih zategovanja pasu želi združitve financ, saj s tem zmanjša izdatke in poveča svojo finančno »stabilnost«. Če vas bo torej tip, ki se je do pred kratkim branil kratkega sprehoda do oltarja, nenadoma zaprosil za roko, boste vedele, da mu ne gre kdo ve kako dobro, ne pa, da je nenadoma odkril, da poroka ni enosmerna vozovnica v zakonsko ječo. Velja tudi zanjo, ki se je do zdaj zmrdovala glede poroke, nenadoma pa se strinja z njo. To ne pomeni nič drugega kot to, da je prenehala po tiho upati, da bo morda našla boljšega, lepšega, bogatejša, boljše ljubezensko opremljenega tipa.

Dodaten razlog za nenadno poročno mrzlico je še bolj logičen, posebno za tiste, ki so se tako ali tako nameravali poročiti. Vse, povezano s poroko, je zdaj precej cenejše, od poročne obleke in prstanov do gostilne za svatovanje in poročnega potovanja. Britansko recesijsko poročno mrzlico že primerjajo s poročno mrzlico podobnega obsega na začetku druge svetovne vojne, ko se je na Otoku poročalo več parov kot kdaj koli prej. Razlogi so bili takrat seveda precej drugačni. Fantje, ki so odhajali v vojno, in njihova dekleta, so vedeli, da se marsikdo ne bo vrnil. Zato so, vsaj nekaj časa, do odhoda na fronto, uživali zelo veliko seksa. In kako je s seksom v tej krizi? Malo (z)mešano. Nekateri se poskušajo otresti skrbi v postelji, druge pa tako skrbi, da jim je seks zadnja »skrb«, kar je seveda hudo narobe. Vedno mora biti prva – v dobrih in slabih časih.

Ko je Annabel dobila prvo plačo

četrtek, 12. marec 2009

Foto: PhotoDisc

Svoje 18-letne hčere Annabel že dolgo nisem videl tako ponosne nase kot tisti dan, ko je prišla s pogovora za honorarno službo v otroškem zabavišču Eddie Catz v Wimbledonu. Njen obraz je sijal. Vedel sem, da je dobila službo.

Posebej za Lady iz Londona piše Brane Kastelic

Svoje 18-letne hčere Annabel že dolgo nisem videl tako ponosne nase kot tisti dan, ko je prišla s pogovora za honorarno službo v otroškem zabavišču Eddie Catz v Wimbledonu. Njen obraz je sijal. Vedel sem, da je dobila službo. Zdaj je delala že dvakrat konec tedna (ob sobotah dela od desetih do šestih, ob nedeljah od enajstih do šestih), tu in tam, kadar ji dopuščata šola

(zadnji letnik srednje šole) in učenje, pa tudi med tednom. Dobila je tudi prvo »plačo«, 50 funtov, in takoj glasno ugotovila: »Denar je veliko lažje zapraviti kot zaslužiti!«

Ob delu je sama hitro ugotovila, da sem imel prav, kadar sem ji o tem »predaval«. V službi bedi nad otroki, ko se podijo, plezajo, skačejo in tako naprej, streže na rojstnodnevnih zabavah otrok, ali jih zabava, oblečena v kostum mačka Eddieja Catza, in pospravlja, ko zabavišče zaprejo. Plačajo ji šest funtov na uro, kar je več, kot plačujejo številni drugi, posebno v teh recesijskih časih, ko je čedalje več ljudi ob službo, pa tudi 40 penijev več, kot zasluži starejši sin Adrian, ki od dva do tri večere/noči (od devetih zvečer do treh zjutraj) na teden dela kot barman v diskoteki v Readingu. Honorarno je začel tam delati lani spomladi, konec prvega letnika študija. Najprej je odnašal prazne kozarce z miz, pometal, tudi čistil stranišča, delal vse, kar so mu naročili. Oba imajo za pridna »delavca«, na kar sem seveda ponosen. Oba sta se sama odločila okrepiti svojo tedensko žepnino, ki jo dobita doma, delno zato, ker sem jo žal moral zmanjšati za tretjino, delno pa zato, ker se je njuna poraba nenadoma, v »napačnem« času, dramatično povečala, ker sta začela veliko več hoditi ven (kaj je že to?).

Ni presenetljivo, da dobi veliko srednješolcev in študentov honorarno službo celo v kriznih časih, ko v Britaniji vsak dan v povprečju ostane brez službe 2815 ljudi, število brezposelnih pa je že preseгло dva milijona. Do konca pomladi napovedujejo, da jih bo brez dela več kot 300.000 Otočanov, do konca leta pa naj bi jih bilo že več kot tri milijone (po svetu naj bi letos izgubilo službo 51 milijonov ljudi). Učence in študente delodajalci, katerih vrste se redčijo, še vedno radi zaposlujejo, ker jih minimalno plačujejo, nimajo do njih nobene odgovornosti in jih lahko odpustijo z danes na jutri. Adriana, na primer, plačujejo po dnevnem zakonskem minimumu, čeprav bi morali za nočno delo plačevati dvojno. Ko sem mu to omenil, je dejal, da ve, dodal pa je, da je študentov kandidatov za njegovo nočno delo, plačano po dnevnem minimumu v Readingu, kjer je velika univerza, kolikor hočeš.

Učence in študente vsaj plačujejo. Nekaj drugega delodajalci napovedujejo mladim, ki bodo diplomirali letos in v prihodnjih nekaj letih. Raziskava, ki so jo opravili med 245 vodilnimi delodajalci, se je končala z njihovo napovedjo, da bodo diplomiranci letos in v prihodnjih letih lahko delali le brezplačno, če si bodo hoteli pridobivati delovne izkušnje, brez katerih bodo veliko težje dobili službo, ko se bodo časi izboljšali. To se bodo, težava je le v tem, da se nikomur ne sanja, kdaj se bo to zgodilo.

Časi so se tudi pri nas doma zelo spremenili. Ne le zato, ker štirje od petih – z izjemo malega Aarona – delamo. Nenadoma le jaz in Neva nisva samska. Annabel je po letu dni pustila fanta, ker se je sam zabaval v družbi drugih deklet (fotografije z zabave so se pojavile, kje drugje, na Facebooku), Adrian in njegova poljsko-angleška lepotica Alex pa sta se kmalu po prvi obletnici začela pogovarjati o tem, kako si le enkrat mlad študent sredi tisoče kolegov v Readingu, ki se zabavajo noč in dan. Beseda je dala besedo in na koncu sta ugotovila, da si želita več svobode, in se razšla. Mislim, da je bil pravi razlog za to še ena sicer prijetna obveznost, ki si jo je naložil z bordanjem na snegu nekoliko obsedeni Adrian, ves ponosen na to, da so ga izvolili v vodstvo univerzitetnega kluba za snowboarding, v katerem bo glavni »dizajner« (promocije, prireditve, izletov, majic, značk). Z Aaronom sva medtem - za domačo nalogo - po skupnem »dizajnu« naredila majhen stol, ki je tako trden, da lahko on sedi na njem, čeprav sva vse, tudi noge, naredila iz le ene kartonske škatle. Iz tega sem otrokom naredil že veliko vsega (od viteškega oklepa do čolna), da bi lahko pripravil knjigo kot priročnik. Morda pa sem zgrešil poklic ...

Potovanja v pomanjšanem svetu

četrtek, 05. marec 2009

Foto: PhotoDisc

Kako hitro gre čas! Še tri dni in veliki Sorenseni, naši danski sosedi, ki so vsi zelo visoki, se bodo po petih letih življenja v Wimbledonu v petek usedli v svojega volva in se odpeljali na 955 kilometrov dolgo pot »domov«: v Köbenhavn.

Posebej za Lady iz Londona piše Brane Kastelic

Kako hitro gre čas! Še tri dni in veliki Sorenseni, naši danski sosedi, ki so vsi zelo visoki, se bodo po petih letih življenja v Wimbledonu v petek usedli v svojega volva in se odpeljali na 955 kilometrov dolgo pot »domov«: v Köbenhavn. Naš devetletni hišni »filozof« Aaron, ki bo izgubil še enega »najboljšega prijatelja«, sošolca Augusta, s katerim sta zadnje leto dni skupaj kot rit in srajca, je zato prijavil še eno izmed svojih globokih misli: »Ko bo August odšel, moje življenje ne bo imelo pomena!« Prebolel bo, kot že dvakrat in kot sta večkrat pred njim odhode sosedov-sošolcev-prijateljev prebolela Annabel in Adrian.

Čedalje bolj imam sicer občutek, da ne gre le za prijateljstvo in Augusta. Zadnje tedne je vsako popoldne ali on pri Sorensenih ali pa sta pri nas August in tudi njegova sedemletna sestra Benedicta, ki Aaronu vsepovsod sledi kot senca, se medtem veliko igra s svojimi lasmi in ga zelo lepo gleda. August in Aaron se igrata, na primer, s playstationom, Benedicta pa sedi ob Aaronu in hvali njegovo igro. Tudi Aaron, ki približno leto dni ni kazal nobenega zanimanja za druženje z dekleti, razen za velike prijateljice velike sestre, Benedicto zelo lepo gleda. Na kratko: vseč sta si, tudi če se tega ne zavedata. Aaron se hkrati zelo rad igra z najmlajšim Sorensenom, enoletnim malim velikim dojenčkom Zahariasom, ki se je rodil v Londonu, zaradi njega pa je začel doma resno »lobirati« za bratca ali sestrico. Ko sem sam zadnjič lobiral za četrtega otroka, mi je najdražja zelo jasno povedala: »Ni problem, ampak če boš ti zanosil!« Zato resno razmišljam o alternativnem predlogu, ki pa ga bom do nadaljnjega zaradi krize postavil na led in ohranil zase.

Bojim se petka, ko bomo, nedvomno s solzami v očeh, mahali v pozdrav Sorensenom - kot smo že velikokrat drugim prijateljem, ki so odhajali domov. V dobrih 12 letih, kolikor časa živimo v sedanji soseski, so Sorenseni prvi, zelo verjetno pa ne zadnji, ki odhajajo zaradi krize. Soren je izgubil službo pri banki Royal Bank of Scotland, na Otoku resno osovraženi banki, ki so jo »zafurali« njeni pohlepni megalomanski hazardski šefi, ker so hoteli imeti največjo banko v Britaniji in so kupovali druge banke (nekakšno merjenje penisov med britanskimi bankirji, med katerimi je vladala zelo primitivna mačokultura), zato pa »ustvarili« 28 milijard funtov izgube. Rešili smo jo davkoplačevalci (z 20 milijardami). Vseeno je odpustila na tisoče zaposlenih. Soren je dobil visoko odpravnino ali pa so veliko privarčevali, saj bo začel iskati novo službo, ali pa bo ustanovil svoje podjetje na Danskem šele jeseni. Nepričakovano brezposelnost bodo izkoristili za »najdaljše počitnice življenja«. Najprej bodo odšli na šesttedensko popotovanje z avtodomom po ZDA, potem na podobno enomesečno potovanje po zahodni Evropi. Vmes bodo prišli tudi na krajše počitnice tudi v Anglijo. S tremi otroki, ki so stari devet, sedem in leto dni. Ne bo jim lahko!

Seveda si zdaj obljublamo, da bomo ostali v stiku in se obiskovali: tukaj, na Danskem, v Španiji. Upam! Z nekdanjimi ameriškimi in francosko-nizozemskimi sosedi nam je to do zdaj uspevalo, bojim pa se, da kriza hitro zmanjšuje svet. Mojega vsekakor. Zaradi zategovanja pasu in dramatičnega znižanja vrednosti funta dolgih velikonočnih počitnic prvič ne bomo preživeli v Sloveniji. Tudi drugim Otočanom se zmanjšuje ali pa vsaj spreminja svet. Namesto v države z evrom, kot so Francija, Španija, Portugalska in Italija, bodo mnogi za veliko noč, pa tudi za poletne počitnice šli v vzhodno Evropo, na Poljsko in Bolgarijo, ki res nista tako vroči kot

Santorini ali Malaga, vendar zanesljivo ponujata boljšo mešanico sonca, peska in morja kot Britanija, pa v vroče Turčijo, Egipt in druge severnoafriške države, v druge države brez evra in države, v katerih se funtu vrednost ne znižuje. Večina ne bo šla nikamor, ampak bo domoljubno odkrivala britanske lepote in upala, da bo čim manj deževalo in pihalo.

Ko imajo otroci otroke za slavo in gotovino

četrtek, 26. februar 2009

Foto: Brand X Pictures

Ne bi bil presenečen, če bi Alfie Patten dejal, da še verjame v Božička, ali na vprašanje, kako otroci pridejo na svet, odgovoril, da jih prinese štorclja, čeprav je star 13 let, ima nedolžen obraz in je videti mlajši od mojega devetletnega sina Aarona.

Posebej za Lady iz Londona piše Brane Kastelic

Ne bi bil presenečen, če bi Alfie Patten dejal, da še verjame v Božička, ali na vprašanje, kako otroci pridejo na svet, odgovoril, da jih prinese štorclja, čeprav je star 13 let, ima nedolžen obraz in je videti mlajši od mojega devetletnega sina Aarona. Ta ne more verjeti, da je Alfie postal oče. »Ampak, saj je ... otrok,« modro pravi Aaron.

Res je. Otrok je. Z otroškim obrazom. Zato se ga je hitro prijel vzdevek Babyfather. Ne zato, ker je 15-letnemu dekletu Chantelle, ki je ob njem videti kot velikanka, naredil »bejbico«, ampak zato, ker je sam videti tako. So 13-letniki, ki so videti pravi dedci, kot na primer Aaronov novi prijatelj v Sloveniji, več kot 190 centimetrov visoki sorodnik Luka, sin visokih rokometnih staršev Mare (Nevina sestrična) in Šoleta. Luka, ki – seveda! – igra košarko, ima moško postavo in moška stopala, vendar pa obraz, glas, misli in zanimanje 13-letnika. Otroka! Lukca, kot mu rečeta odgovorna starša. To, kar najbolj manjka njegovemu angleškemu vrstniku Alfieju, ni višina (visok je le 121 cm). Najbolj mu manjkata odgovorna starša. Njegova mati je »mislila, da je njegovo dekle Chantelle (pri kateri mu je dovolila redno prespati od 12 leta) na tabletkah«. Menda je bila, vendar jo je enkrat pozabila vzeti (se zgodi tudi odraslim ženskam). Tako sta Alfie in Chantelle postala starša hčerkici Maisie Roxanne, in, kar je veliko huje, začasni tabloidni »zvezdi«.

Alfijev 45-letni oče je še zanimivejši (primer)ek moškega z možgani med nogama. Pred dvema letoma je zaradi 19-letnice, s katero še živi, zapustil zadnjo izmed družin, ki jo je ustvaril. Po očetovi zaslugi ima Alfie brata in sestro ter še sedem polbratov in polsester. Alfijev oče je tudi sam dobro gradivo za tabloide. Tega se zaveda, saj se je pojavil pred tabloidno sedmo silo, ki je obkolila njegov dom, s hudičevo masko na obrazu. Ko je novinarjem pokazal hrbet, je imel na njem napis: Pokličite Maxa Clifforda! Kdo je Max? Max je »publicist« in milijonar, ki je obogatel kot posrednik med mediji, posebno tabloidi, in ljudmi, ki prodajajo svoje zgodbe, od slavnih do navadnih, kot so Alfie in Chantelle, oba kompleta staršev in drugi sorodniki, ki bi radi nekaj iztržili iz rojstva male Maisie Roxanne. Tudi Chantelle ima zanimiva starša. Kaže, da tudi njena mama pozablja na kontracepcijo. Čeprav sta oba starša brezposelna, ima Chantelle pet mlajših bratov. Od česa živijo? Od raznih oblik socialne podpore, ki se je – če zahtevata vse, na kar sta opravičena – nabere skoraj 30.000 na leto. Poleg tega so od občine dobili kar dobro hišo.

Takšnih Otočanov, ki jih bolj ali manj živijo davkoplačevalci, je skoraj toliko kot Slovencev v Sloveniji. Politična desnica jih razglaša za »parazitsko družbeno sodrgo«, levica se sprašuje, kdo je kriv za njihovo »kulturo odvisništva«, vlada za vlado pa je, ne oziraje se na svojo politično barvo, raje (z denarjem oziroma podporo) blažila posledice, kot se lotila vzrokov za rast tega družbenega »podrazreda«, v katerem je velika večina najstniških mater (v Evropi je

Britanija daleč na prvem mestu po številu najstniških nosečnic in mater) in najstniških očetov in dobrih 30 let starih babic (ker hčere ponavljajo napake mater). Seks je očitno pomemben vir njihove zabave, otroci pa glavni vir gotovine (socialne podpore).

To, kar me v primeru Alfieja in Chantelle najbolj moti, je odgovor na vprašanje: je mogoče, da sta postala starša za začasno tabloidno slavo in gotovino (vrli Max naj bi zanj izposloval 100.000 funtov pri tabloidu Sun)? Bojim se, da je. Otroka nista načrtovala, načrt se je rodil – ne v njunih glavah, vsekakor ne v Alfiejevi, saj je mali mož na vprašanje, kako bo finančno skrbel za hčer, odgovoril 'Kaj je finančno?' – potem ko je Chantelle pri nekoliko več kot 14 letih zanosila. To pa ni nič drugega kot zloraba otrok. Izkazalo se bo morda celo, da so Alfieju otroka podtaknili in da Chantelle ni bila tako nedolžna, kot se dela (Alfie naj bi jo razdevičil in bil njen edini), saj sta se pojavila fanta iz soseščine, 15-letnik in 16-letnik, ki trdita, da sta spala z njo približno v času, ko je zanosila, in zahtevata test očetovstva. Zakaj? Za tabloidno slavo in nekaj sto funtov, ki sta jih dobila za svoji zgodbi? »Lavor«, prosim! Ta »klasična« tabloidna zgodba še ni končana. Epilog bo omogočil test očetovstva, za katerega se je zdaj odločila tudi Alfiejeva mama, ki je začela dvomiti, da je tudi stara mama.